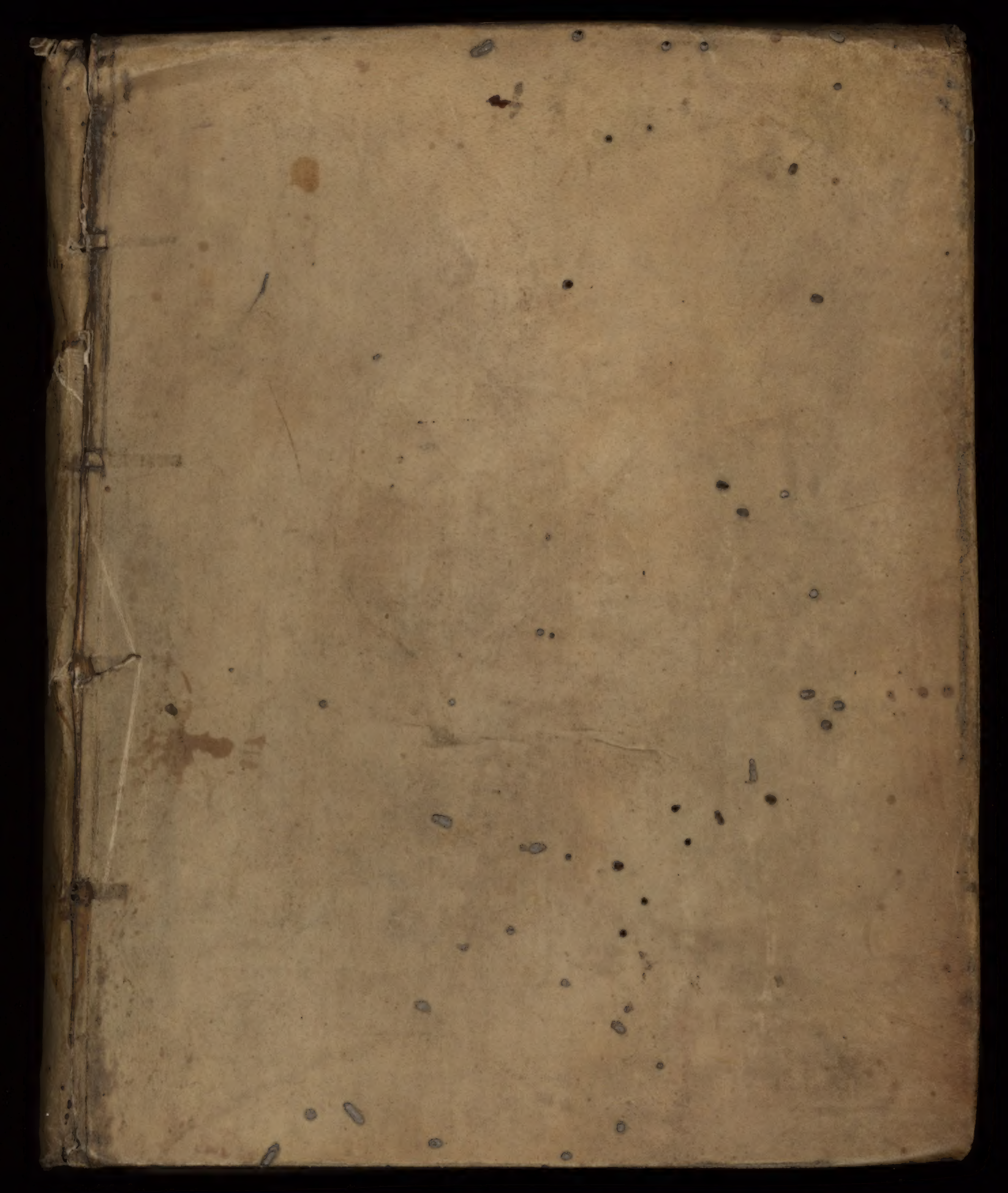

3972 **APPELS** (*Anams*). Jan Vander Weens, Zinne, Belden oft. Amsterdam. 1642, petit in-4, vélin [illegible]
Ce livre contient 50 grand[illegible]gures à l'eau-forte, dont plusieurs de Rembrandt et un magnifique frontispice gravé par Savry, en superbes épreuves.

Eerste uitgaaf met de zeer fraaije etsen van S. Savrij. Die op pag. 86 en 98 zijn door Rembrandt, die op pag. 26, 58, 110, 122 enz. door M. Uytenbroeck geteekend.

IAN VANDERVEENS

ZINNE-BEELDEN,

OFT

ADAMS APPEL.

Mitsgaders

Syne oude ende nieuwe ongemeene

BRVYDT-LOFS

ENDE

ZEGE-ZANGEN.

IAN VANDER VEENS

ZINNE-BEELDEN,

OFT

ADAMS APPEL.

Verciert met seer aerdige Const-Plaeten

Mitsgaders

Syne oude ende nieuwe ongemeene Bruydt-lofs ende Zege-zangen.

t'AMSTERDAM

By EVERHARD CLOPPENBURGH, Boeck-vercooper op 't Water 1642.

Eidele, Eerendt-veste, Achtbare, VVijse, Voorsinnighe ende seer Bescheydene Heeren,

Burghermeesteren Schepenen ende Raedt

Der Stadt

DEVENTER.

MYNNE GEBIEDENDE HEEREN,

MEn seyt datter heden noch tong noch penne yets vertoont, of en is bevorens geseyt of geschreven, 't gunt ik belyde, uytgesondert de Nederduytsche Rijm-konste. Welker (myns ordeels) in deser eeuvve, op 't hooghste van Parnas is belauvvert, vviiens ongehoorde krachtige glans, de luyster der Ael-oude Poiëzye verdooft, (gelijck de gulde Zonne de tintelende Sterrem,) paruykende met nooyt gedachte Cier-vvoorden, gelykenissen, omstandicheden ende soet-vloeyend' verhaal, vaak de gesschiedenissen van geringe Stoffe, soo behaaglijk ende angenaam

naam, datse over-vreemt en vry vvat besonders schynen, vveet oock in sulker voegen het oude met een blinkendt vvit ende schitterent licht soo Heerlyk te bepeirlen, dat het tot een uytmuntend nieuvv' herbooren vverdt, ende de deught tot in 't gulden Choor der Cherubynen met sulken Hemelschen deftigheyt te verheffen, dat onse Zielen vverden opgetogē, die ook in 't egendeel, het Goddeloose onheyl, met af-keerlyke vvalgelyke straffe en af-gryssselyke smaet-redenen, can so versoeylyk svvart ende stinkende verhaat makē, dat het den Boos-doender bekoortst ende sidd'ren doet, dit seg ik vermag de heden-daagsche Poëzye, tot vvelker ik meer genegen als bequaā ben, ende my des geensins en vermete, schoon ik van dit svvangere baare, maar roeme alleen onses tyts, so over-ledene, als noch levende Poëten, vvelker naam ik my gantsch niet an en matighe, veel min daar voor houde, onangesien sullen my de vvetende gestaden, de voornoemde boven de oude te setelen ende te belauren, gelyk *Ennius* dede in synnen tyt, noemende de Poëten, heyligh, 't gunt met groote redenen, hem versaakende, vanden lydtsamen oprechten Hiob, ende den Godt-lievenden Propheet Davidt mach ghesteyt vverden, als synde bemurcht vol van Goddelijk ghezangh, door vvelkers ghezeghende Springh-ad'ren, de domme verlicht, de leerlingh gesticht, de vroome gepresen, de svvacke gelaeft, de droeve getroost, de goede verheught, ende de boose bestraft, verschrikt ende vermaant vverden, vvelke stichtelijke outheyt, deur Beza, ende

Clement

Clement Marot, in 't France met treffelyke Zang-rymen op and're maat en thoon, ende daar na door Dathenum in Nederduytsch is over geset, ende dien volgens, door Camphuysen ende and're Heerlijk verciert ende vergodet, vviens hoofden onvervvelkelyk daar door becranst blyven, in voegen als Solon seyde, de Rijkdommen syn ongestadigh ende verganckelijk, maar de deughdt is edel en eeuvvigh, tot an-lok van dien. hebbe (niet tegenstaande het gering vermogen ende d'onbequaamheyt mynes Styls) de vryicheyt genomen om het oude en quaade mis-bruyk des levens op't openbaar tonneel te stellen, daar de feylen door Zinne-beelden Lieden ende klinkdichten, berispt, belacht, betreurt ende verfoeyt vverden, ende mits alle onheyl en jammer, druk moeyte, pyn en ellende &c. ons door d'over-tredinge Adams is gevvorden, benaam ik 't selve Adams Appel, hebbe (als voorseyt) het oude met yet nieus over-trocken ende 't naaste Spoor gesocht, om de traage Lesers te trecken, vvetende dat tot Rymery de meeste meer als tot and're Schriften geneygt syn, ende dat gelykenissen of voorbeelden haar locken ende verheugen, ende tot de fabulen die 't voor-stel bevestigen nieus-gierich syn, verhoopende door sulken middel yets stichtelykx mocht spruyten, dan duchte dattet meest sonder op-merk sal over-loopen ende om bladet vverden, vertrouvve, dit met Minne-deuntjes ende Venus jankerye vervult vvare, soude treffelyker van veele onthaalt vverden, voornaamelyk vande jeucht, vvelker haar vvat meer-

der

der vryicheyt in d'ydelheyt an-maatigen, als de middelbaare ende bejaarde persoonen, 't vvelke (Godt betert) te veel is inghevvortelt 't gunt Erasmus in syn Coloque op 't hooghste mispryst, seggende, dvvaes is hy die in ydelheyt het leven, ende de Margen met slaapen deur brenght, vvaar van (leyder) de vverelt overvloeyt.

En keurt voor 't angenaamste,
Het alder onbequaamste.

Des seyde seer vvel Cato de oude, teghen de hartneckige Romeynen, 't is svvaarlyk te spreken tegen een Buyk die geen Ooren en heeft, indien de treffelyke geleertheyt deses Mans, ghehylykt ande soet-vloeyende vvel-sprekentheydt, voor de domme Wulpsche onbevveeghlyk vvas, vvalgende van sulken Nectar, lichtelyk staat dan te peylen hoe onsmaakelyk myn gerym voor diergelyke sal vvesen.

Te meer alsoo ik nooyt Castali vloedt en vondt,
Veel min daar van ontfingh een druppel inde Mondt.

Niet hebbende te baat als de Borne myns natuirs, vvelker my met myn kleyntjen parst te vvoekeren, ende myn geringh pondeken niet te delven. Misschien oft het yemandt mochte ten goede bekooren, men speurt vaak dat een geringschynnende Raedt, van eender in d'Arzenye onervaaren, groote quetse, quaal oft quellinge geneest, ende datmen dikvvyls

vvijs uyt flechte gemeenė Menschen, als Huysluyden, Harders, Schippers, Visschers of dierghelyke, yet nuts ende an-merkens vvaardigh treckt ghelyk den ouden ende schier af-gheleefden Philosooph van een kindt dede, ook ervaartmen, dat vaak in flechte vveyden steenachtighe klippen, hooghe, drooge zandt-duynen ende onvermoedende plaatsen, vvel treffelyke genees-cruyden syn.

Des hoop dat min of meer dees' mynne leeke vloedt,
Sal deughde baaren, en verheughen het gemoedt.

In voeghen als Virgilius, vvelker seyde Peirlen vondt inden drek van Ennius, meenende des selfs Poëzye, des hoope (als ghesegt is) dese mynne gheringe plantinge yet smaakelykx sal teelen, tot vvelke ik (onberoemlyk) alle de vverreldt noode voornaamlyk myne Landts genooten, ofte mede-Burgeren der vermaarde ende vereeuvvde Anze-stadt *Deventer*, in vvelker ik (onvvaardigh) van Godt het leeven, ende binnen der stede Haarlem, het licht ontfangen hebbe, soo vvylen mynne ouderen, het Spaansche jok ontvveeken, 't gunt d'onbegrijpelyke gebenedyde handt des Heeren, heeft gevvendt, ende ons (soo hy Israël uyt de Egiptische slavernye ende Babelsche banden verloste) vveder in voorige vryheydt hersteldt, vvel vvaardigh 't selvige in 't harte te griffien, gelyk den over-treffelyken Musicalen Poët en Psalmist David het vvedervaar synner voorvaderen dede, vviens tonge snaaren ende penne, so Hemelsch

?. ?. daar

daar afqueelden, dat noch heden de heylige Echo van-dien, hergalmt inder vroomer hart en ooren, niet min ſyn vvy verſchuldight (als voormaals het zaadt Abrahams) op 't hoogſte dankbaar te ſyn, gelijk (na lof'lijk ghebruyk) jaarlijkx op den leſten dagh Mey, ter eeren Godes, tot geheugeniſſe der zeghe deſer ſtede geſchiedt, tot vvelker ik door een bloets-treckige Mangneet vverde getogen, gelijk Ariſtides tot ſyn Athene, niet tegenſtaande onſchuldigh ende om ſyn op-rechtigheyt gebannen ſynde, ſeyde

'k VVenſch dat Athene bloey (onangeſien myn leet,)
Soo-daanigh datmen my in mynnen ban vergeet.

Dit vvenſchte Ariſtidem ſyn ontrouvv Athenen, vvat ſyn vvy dan vvel verſchuldight tot onſe getrouvve *Deventer?* onder vviens vreedſame vleugelen vvy ſchuylen, diens vvelſtant ik vvenſche ende verhoope op 'thoogſte mach ryſen ende bloeyen ter eeren Godes ende pryſe ſynnes naams, tot bezelinge van dien, offer ende toe-eygene ik *V ED.* mynne loffelyke Beſcherm-Heeren ende vvettelyke voorſtanders, deſe mynne Zinne-beelden ofte Adams Appel, als ſynde onghemeen aen *V ED.* verplicht, ende dankbaarlijk verbonden vveghen *V ED.* Vaderlijke voor-ſorghe, ende trouvve vreedſame beheerſchinge, in voegen daar deur bemindt, ontſien endegeeert vverdt, 't gunt yeder der ingeſetene ſoo hooge als leege-ſtanders verſchuldet, den onuyt roemlijken Schepper te bidden *V ED.*

daar

daar inne lang-duirigh ter Zielen zalighevdt te handt-haven, 't gunt ik *V ED.* van geheelder harten vvensche, blyvende gestadigh Mynne Gebiedende

Edele, Eerendtveste, Achtbaare, Wijse, Voorsinnighe ende seer Bescheydene HEEREN,

V. ED. Onderdanighen Dienaar ende Mede-Burger,

JAN VANDER VEEN.

D: M:

Aen

IAN VANDER VEEN,

Op sijn

ADAMS APPEL.

DE weet-lust tot het geen de Mensche niet moght weten,
Verrukten 't eerste paar, en deed het roekloos eeten
Van d af-gekeurde vrucht; 't welk, over hun geslacht,
Niet dan ellendigheên en jam'ren heeft gebracht,
Dit hebt ghy, Geestigh Man, ten baake van ons leeven,
Door Zinne-beelden hier te kennen willen gheven,
't Quaadt, dat door 't openen der dooze van Pandoor,
In d'oope lucht verdween, stelt ghy ons duyd lijk voor.
Toch soo ghy staat naar lof, en eer soekt te behaalen,
Verpynt u ook om dus de deughde af te maalen.
En, onder alle, die, ghelijk d'Aschreër schreef,
Op 't onderst van de boôm der doose zitten bleef.

NOSTRA DAMUS LETI:

Op

JAN VANDER VEENS

ADAMS APPEL.

DOen Amphion de Rots en Stenen kost verleyen,
En temmen met de luyt den Tygher, en de Leeuw:
En Orpheï geklach de Helle kreech aen 't schreyen,
En volghen synen eys daar was de gulden eeuw.

Nu

Nu ſyn de tijden leem, en yſer onder eene,
Veel broſſer in het goed' en harder in het quaedt,
En buyght ghy die nu mee, ſoo ſegh ick van die ghene,
Die voor u ſyn gheſet, niet eene voor u gaet.

Niet dat ick dies u loff, en penne wil onttrecken
Laet die de Beeſten al beweeghen, en de Steen,
Maer ſiet het ſpreeck-woort eens, de Werrelt is vol gecken,
En ſoo ghy die beweeght', ghy wint het vander Veen.

ADR. STICKE.

HENR. HEYDENDAL.

Op

JAN VANDER VEENS.

ADAMS APPEL.

DE waerheyt ſpreeckt, en ſchrijft ghy, *vander Veen*;
Het outſt dat is de waerheydt,
Waer van de lieve outheydt oyt met re'en,
Ons na-liet d'Helle klaarheydt.

't Is oudt en waer, 't is meer als helder klaer,
Godt ſonder lak ons ſchepte,
Soo langh den eerſten valſchen Looghenaer
Tot af-val Adam repte:

Den Appel dien hy ongheoorloft nam,
Ons daechlykx noch doet trueren,
Ja wat ons volghen ſal van Stam, tot Stam,
Sal 't ſelve, als wy, beſueren.

Het Griekſch' paer wyſen, waer van d'een beſchreyt,
De werrelt ſyner tijden,
En d'aer belacht des Werelts ydelheydt;
Wy beyd' in u belyden.

Op

JAN VANDER VEENS

ADAMS APPEL.

PRijst m' hem diet met zoetigheden
En bevalligheydt sijn reeden,
Cieret dat d'aanhoorder lockt
En den Leser gretigh tockt.

Gave daermen (met betalen)*
In Ap'teeck noch School kan halen,
't Zoetste zoet en zoet' hier met
't Scherpste reyn geen hulp hier biedt.

* *Aenghenaemheyt van spreken ofte schryven.*

Scherp verstandt. Spits-vinghe' ooren,
Die u zelden laet bekooren,
Door een zoete styl alleen,
Maer eyscht woorden vol van re'en:

Woorden leerzaam, in 't doorgronden,
Woorden, die Quintalen *ponden*
Weghen: zoo in Leer en Maet,
En gheen stip verlooren laet.

Leest dit Boeck, *hier zuldy 't zame*
Zien, ghevoegd' een aengename,
Wel-ghestelde zoete-stijl
(Zoeter dan in langhe wijl.

Vyt de zoete Wester-landen
Eenigh zoet quam aen ons stranden,
Aen de Re'en, *vercierdt met leer*
Teeldster vande Deughd' *en eer,*

Deughd

Deughd, *die voor de helsche krachten*,
Eere, *die voor spoock noch machten*
Noch voor geen ghewelt en wijckt:
Deughde, *die syn Teeler rijckt.*

Met een schat, die roest noch motten
Kan verteeren noch doen rotten,
Noch in voorspoet en misgroeyt
Maer in tegen-spoet meest bloeyt.

Prijst m'hem, die met zoetigheden
Of bevalligheydt sijn reden,
Cieret dat d'aenhoorder lockt,
En den Lezer gretigh tockt.

Wat lof sal m'u dan berey'en?
Die u Penn' *soo weet te ley'en*
Ende al-sulke streecken treckt,
En soo Deughd' *en* Leer *op weckt.*

VANDER VEEN? *ick swijgh in desen,*
Stoff' ontbreeckt my, wat sout wesen.
Al of ghy Griecx *en* Latijn
Verstond? 't kond niet beter sijn.

ELCK HOOR-NAAR 't GOEDE.

Op den
ADAMS APPEL.

Van

IAN VANDER VEEN.

EEns rechten Rymers wit is stichtelijck vermaecken,
Maer selden vindtmer een die 't rechte wit kan raecken:
Men mist'er soetigheyt of stichtigheydt van saecken.

'k Houd'

'k Houd' dien den Lof-crans waerdt, die gheen Gedicht en dicht
Als 't gheen vermaeck'lijck leert, met nutte ſoetheydt ſticht:
Beyd' heeft het *vander Veen* in alles uytgericht.

Hoe dat verbooden ooft de werelt moſt bekoomen,
Dat in dien ſchoonſten Hof, aen Edens ſilver-ſtroomen,
Den Hemel wert tot trots, van d'eerſte lien genoomen.

De Gheeſt van *vander Veen* heeft ſulckx hier af-gebeelt,
En van Pernaſſi ſpits ſoo tref lijck af-gheſpeelt;
't Gheen nu de wereldt door gheſonde vruchten teelt.

Die Man verdient den Crans welck onder ſchijn van jocken,
Is machtigh onſe jeught ſoo nutlijk te verlocken,
Dat die, van ſonde-luſt tot ſonden-haet getrocken.

Haer vuyle vuyl verfoeyt. Die konſt is onghemeen
Ick weet in deeſe konſt, ghewis ick weet'er gheen
Die met een ernſtigh jock, wat wint by *vander Veen*,

Die Ooſt, en rijpe vrucht kan, als een Spiegel, toonen
Het Gros van ſonden, die ſoo diep, laes, in ons woonen;
En hoe wy 't meeſte deel noch leven inde boonen.

Wy ſyn hier ſonder pyn in andre lien Perſoon.
Ons eyghen ſnoo bedrijf ſoo cierelijk ten toon
't Ghewis geparſt van ſchaemt, maeck ſich doch eenmael ſchoon.

Roemwaerde Zielen koomt die hier ter werelt leven,
Derwelcker naem vermach veel eeuwen om te ſweven,
Coomt onſen *vander Veen* verdienden Lof-crans geven.

Op
d'ADAMS APPEL
Van
IAN VANDER VEEN.

O Planter van de boom! die d'Appel ons komt gheven,
Hoe is het mogelijck, dat ghy in eenen Geeſt.

Die

Die op het gheestigh sweeft, soo veele gheest doet leeven,
Daer nu soo meenigh gheest sijn gheestigheyt uyt leest.

En Appel, welck een lust keuntg' in de Ziel ontsteken,
Als 't oogh sich in de lijst uws ommetreckx vermaakt,
En dat de gheest, het gheen ghy, sonder yets te spreken,
Ons soo wel-sprekendt seght, met soo veel lusten smaakt?

'Ik meen soo d'Appel, die ons Groot-vadr eer bekoorde,
Dat hy om eenen beet het Paradijs verliedt;
Had deer'er smaak ghehad, men daeghelijx niet hoorde,
Dat hy sy al te slecht van syn vermaack verstiet.

O gever van dit Oost! kost ghy ons elders wijsen,
Daer noch dees vruchten staen, wy gingen'er strax heen,
Al waer het noch soo veer; doch boven al u prijsen:
Maer noodloos; mits men die slechts vint by vander Veen.

Vervvin u Selven.

Aande

Borgherye

Der Stadt

DEVENTER.

Yt minnelyk gegroet myn lieve Landts-genooten,
In d'over-oude vest an Drusi Grift gesprooten,
By wien 't gemijtert hooft van Roomsche heyligheyt,
(Onveyligh in het sticht) verkoos syn veyligheyt,
Vermitser in syn wijk noch steden noch gebouwen,
Bestandigh waaren die Heer Baldrijk dorst vertrouwen,
Dies hyghende ghevlucht, tot u sich heeft gherept,
Al-waar hy buyten schroom den Adem heeft herschept,
En legherde zyn hart hier binnen inde ruste,
Daar hem de soete weeld' de bleeke vrees af-kuste,
By 't vochtich Cristalyn van onsen Yssel-vliedt,
Anschouwende van veer in 't Dijsigh blaauw verschiet,
Hoe aardigh ons begroeten 's Veluws hooge toppen,
Gepruykt met Eyken-loof en ruyge Heyde-knoppen,
Welk Ceres heeft bekranst, begroent, begra nt, begraast,
Soo cierlijk, dattet oogh sich starende veraest,
Te meer wanneer de Lent met bloeysel, bloem en blaaden,
Heel schilderlijk borduirt, de klaverighe paden.
Daar Philomela queelt, in 't kronkeligh gheboomt,
Daar Titer leyt ghestrekt en dart'le deuntjes droomt

Van

Van Daphne ſyn Vrindin: van haar aldaar beſcheyden,
Om t'ſamen min by min en Cud' by Cud' te weyden:
En ſwiertmen het geſicht ('t gunt inde keur verwart)
Soo dringht ons deur het oogh verheugelijk in 't hart
De heuvelen van veer beſneeuwt met witte vachten,
Daar mennigh Harder pooght 't gemarmert vee te wachten,
Daar Coridons ghefluyt ſyn Silvia beroept,
En tot de zangh bekoort te wijl de Cudde ſnoept,
En wauwelt kommerloos, het angenaame voeder,
En laed' alleen de ſorgh op ſyn getrouwen hoeder.
Maar neen, al langh ghenoegh de Veluwe beſpiedt,
Wend' om het wacker oogh belonkt eens ons gebiedt,
Een tweede Canaan van Boter, Melk en Cooren,
Als of al-hier den ooghſt gheteelt was en gebooren,
Daar over-vloedt van vee verheerlijkt onſen diſch,
En graagelijk verciert met blanke Yſſel viſch,
Met aerdtſch en vliegendt wildt, ſoo Haaſen als Patrijſen,
Met Quackel ende Snip en diergelijke Spijſen.
Soo mennighvuldigh, dat de tonge ons valt te krank,
Onſ' lippen al te ſwak, om 't minſte vande dank,
(Soo wy verſchuldight zyn) daar Gode voor te gheeven,
Schoon of wy ſtaadigh voor hem knielden als ons leeven,
O Schenker alles goedts! nooyt uyt nooyt uyt geroemt,
Hoe nyvert hier de Bye' op alderley gebloemt,
't Gunt ons en onſen kreyts met honich was en raaten,
Vervult, dat 't overſchot in vol gepropte vaten
Vervoert, verhandelt werdt in grooten over-vloedt,
Soo mildt werdt ons geteelt 't beloofde-landtſe ſoet;
Niet min is ons een heyr van blaatendt vee ghegeeven,
Of Labans Cudde waar van Jacob hier gedreeven,
Wiens angenaame wol ons deckt voor koude' en ſchaamt,
(Vaak prachtiger gelijk 't een Chriſten wel betaamt)
Wiens angenaame wol wiens vlieſen ende vellen,
Een vaſte ſtijl en ſtut in onſen handel ſtellen,
Die ons Chriſtallen ſtroom op haaren rugge laadt
En groet daar me den Tuyn van onſe vrye ſtaat,

Die vrindelijk ontfanght de sacht ghesakte kielen,
Bewelkomt met een lach van mennigh hondert zielen,
Die mierlijk nijveren en niet en connen doen,
Als door het edel vlies haar schraal ghesin te voên:
Nu laat ons onse Grens en boodem weêr betreffen,
En die met waare roem niet buyten daadt verheffen,
Onnoodigh klaare blyk te stellen op 't Tonneel,
Onnoodigh 't over-schoon te cieren met fluweel.
Onnoodigh ons' ghewest met Paauwen-pronk te veed'ren,
Daar d'Eyken sonder tal als Libanonse Ced'ren
Bereyken soo het schijnt des Hemels blaauwe boogh,
Wiens toppen door de hooght' verkleynen in ons oogh,
Het gunt sich vaak vergeet aan dees' verheven kruynen,
Wiens Schaduwen op d'aard' haar Beeltenis af-bruynen,
Daar min of meer de Zon met straaltjes onder speeldt.
En met een gauwicheyt yets vande schaduw' steelt.
Waar van het dor gemoet deur tijts-verloop an 't sooren,
Schier Aerselt in syn Lent, en schijnt van nieuws herbooren,
Aensiende' hoe 't Hemelsche het aardtsche hier verciert
Anhoorende hoe 't Pluym-ghedierte tiereliert.
Ansiende 't veldt gebloemt 't geboomt met vrucht behangen,
Anhoorende de Galm en d'Echo der ghezangen:
't Schij nt Musa sich vergeet alhier in 't groene gras,
Bedaar en sie wat nut ons brenght dit hout-gewas,
Het welk Crispini Gildt meest jaar op jaar doet vellen,
En knotten Croon en stronk en die van schorss' ontschellen,
(Een spiegel voor de mensch en 't suyver fier gelaat,
Hoe alles door de doodt of metter tijt vergaat)
Soo sietme tak en stam ontkleeden en ontoyen,
De Romp tot brandt, de huyt om huyden me te loyen,
En niet alleen dat sich hier yeder van voorsiet,
Versentmen 't wijt en zijdt ver buyten ons gebiedt,
En maeken Gout van hout en Silver vande basten,
En houden houts genoegh om 's winters by te gasten,
Noch ander heirt-genot veranderingh van brandt,
Brenght ons met mennighte het Tubantinsche landt,

Of

Of anders Twent ghenaamt, ghehecht aen ons gewefte,
Wiens Affen talleloos beturven onfe vefte,
Dus mynnen hier een fchat van onghemeene waard'
De Burgers uyttet hout de Boeren uytter aard',
't Is waar Batavia u Veenen fyn te looven,
Veer boven d'onfe, maer in 't hout gaen w'u te boven,
Dat ons u toe-voer ftrekt dat kent een yeder een,
Dan konnen 't buyten u wel klaaren met ons Veen,
Dus yeder heeft'et fyn ghy wint het met de Scheepen ;
En wy fyn Baas met hout met Vlegels ende Greepen,
Wy fyn u Baas met hout dat's 't eynde mettet Liedt
Want fonder ons behulp had't foo veel Scheepen niet,
w'En hoeven geen getuygh gaat vraaght'et d'Amfterdammers,
Of die van Hooren of de vlytighe Sardammers,
Al fchoon dat haar ghelaat ondienftigh fchynt te Hoof,
Ghelooftfe daarom vry, zy hebben hier gheloof,
Vaak meerder als de gheen die rinkelen met Spooren,
Of die 't gepoedert hair doen fwaayen om haar ooren:
Nu laat ons buyten-om betreeden onfe Stadt,
En fien hoe cierelijk die met Hooven is om-vat,
De welk Robynnigh als de Dageraatfche Roofen,
Van Pruym en Abricoos en fchoone Karsjes bloofen,
Daar 't fwanghere gheboomt met ooft is over-la'en,
En lacht foo lieffelijk 't bevruchte Vrouwtjen aan,
En kan d'onluftighe tot dubbel luft bekooren,
Anfiende 't Somer-rijp ons inde Lent ghebooren,
Daar 's Mays in't rijfen en in 't daalen vande Son,
Het Nachtegaaltje queelt ter eeren van Pomon,
En over-ftemt gheheel al d'ander vlugghe Dieren,
Die neffens hem verfelt feer aardigh tierelieren,
O fiere Philomeel! dank-heb o Coninkx kindt,
Die ons en ons ghewe ft en onfe Stadt bemindt,
En zyt ons toe-gheneyght ja toe-ghedaan in allen;
Wijl ghy u legert ook hier binnen onfe Wallen,
Daar ghy (al-eer Auroor haar in't fchaarlaken pronkt,
En 't werreltfche ghewoel noch vanden arbeyt ronkt.)

Ons uwe deuntjes schenkt, tot dat de Son komt praalen,
En u ghezangh hervat als die begint te daalen,
Voorwaar soo-daane gunst bewijst ghy weynnigh Ste'en,
Waar op wy tot u lof een voet te hoogher tre'en,
Een teyken dat al-hier de Wallen u bekooren,
Die met haar *faulce-Braye*, (als met een lijn geschooren,)
Soo cierlijk syn omheght van doorenen beplant,
Trots Schanschen ofte Vest in onse Neder-landt,
Of ist om dat de lucht en stroom u anghenaam sijn,
Die soeter als ghemeen, gesont en seer bequaam sijn?
Het zy hoe 't zy hier klinkt u soete Lentens Liedt
Daar 't rijk Batavia gantsch weynnigh van gheniet,
Soo weynnigh dat al-daar syn duysenden van menschen,
Die u ghezangh om veel in haare Hooven wenschen,
Dit hebben wy Batave' en ghy hebt dat wy niet,
Dus nargens ist na wensch altijt ontbreekter yet:
Soo heeftet Godt ghevoeght ghegeven en genomen,
Derhalven waarmen is ist nimmermeer volcomen,
Reyst vry de werreldt deur of waar de Sonne blaakt
Soo schoonen Landtschap niet daar 't alles is volmaakt,
Of schoon de dwaase soekt (met ydel onderwinden,)
Den Hemel op der aard' 't verkeerde sal hy vinden,
Hoe meerder dat hy vroet hoe min hy die ontdekt,
En vindt toch anders niet als 't gunt syn hart bevrekt,
Hou penne niet te veer dus uyttet Spoor te loopen,
Laat Vrecken haare schat en wy na beter hoopen:
En keeren wederom van daar wy sijn ghegaan,
En spreken ons ghesin en Landts-genooten aan,
Die buyghsaam syn de wet getrouw in Borger-plichten,
Die Vrinden syn te vrindt en voor geen vyandt swichten,
Wiens treffelijk ghemoedt stijght hooger als de Wal,
Verhoope dattet soo tot synnen Shepper sal,
O Heldelijke Lien ô onversaachde Mannen,
Die vaak de koortse joeght in 't harte der Tirannen,
Godt gheve sulkes keer in u ghemoedight hart
Tot vreese, schroom en schrik voor sondelijke smart,

'k Meen

'k Meen Goddelijke vreeſ' geen werreltlijk vertſaaghen;
Een vreeſ' die zeghe baardt en onheyl kan verjaaghen,
Een vreeſ' die nijt en ſpijt, bedrogh en Hoerery,
Broodt-dronken over-daadt en grootſche hoverdy,
Of wat an 't vleys beklijft tot doemenis der zielen,
Gheheel verwinnen kan, en doodelijk vernielen,
Op dat ghy ſpooren meught na 't Hemelſche bezit,
En doelen alſoo na het onvergank'lijk wit,
't Gunt niet als 't geeſt'lijk oogh te recht en kan bemicken,
Noch weeren vander-handt de Satanaſſche ſtricken,
Waar me deur Adams val de werrelt is bezet,
Soo datmen nau de voet can mijden uyttet net:
Dit heb ik u uyt gunſt tot ſchouſel op-ghedragen,
Mishaaght u mynne ſtijl laat u myn gunſt behaagen,
De welke u onghemeen na wenſch ten Hemel heft,
En myn ghedichtſelen ontelbaar over-treft,
Dat dit myn harte baart voorſeker ik u lieden,
Die tot beveſt van-dien u kom uyt jonſte bieden,
Myn over-ſchot van tijt tot Rymery gheplant,
Gegroeyt tot een gezangh, en ſtel u die ter handt,
Vertrouw u weder-gunſt myn feylen ſal bedecken,
Gelijk ik hoope dat u zondelijke vlecken,
Door loutere ghenaad' ook onſen Heylandt ſal,
Die u aan lijf en ziel behoe voor ongheval,
En wenſche dat hy daarwil gheeſtelijk in enten,
Der Duyven ſimpelheydt, en 't voor-ſicht der Serpenten,
Het gunt beklijve tot een Hemelſche Laurier,
De welke u heylighlijk en eeuwelijk vercier.

Stuer Recht.

IAN VANDER VEENS

ZINNE-BEELDEN,

OFT

ADAMS APPEL.

De Criſt alyne Stroom is 't Schilt van d'eene kant,
Maer ons geheel behout ſtaet in des Heeren handt,

I.

Grand Dieu de l'univers ſouv'rain de l'eminénce,
Protecte Deventer, que nulle ne l'offence,

De

I.

De Cristalynne Stroom is 't Schildt van d'eene kant,
Maer ons geheel behout staet in des Heeren handt,

DEn Arent schrap ter schoor met uyt-gespreyde veeren,
VVil 't draeyen van dit radt beletten ende vveeren,
Beletten dattet sich in't minste niet en vvendt,
Of anders vvaer 't gesin des Adelaers geschendt,
Dies alle die getrouvv den Adelaer beminnen,
Roep bystandt ande geen die 't alles can vervvinnen,
Ten eynde 't vvanckel radt van mennigh hondert jaer,
Mach blyven inde standt als 't heeft den Adelaer,
Schoon of die vlytich pooght het quaet te vveder-streeven,
Alleen des Heeren eracht moet d'overvvinning geeven
Dus biddet dat syn hulp en zeegen-rijk bestuir
Bescherme d'Adelaer en stutte *d'Avontuir*.

Grand Dieu de l'univers souvrain de l'eminence,
Protecte Deventer, que nulle ne l'offence,

Eerſte
ZINNE-BEELDT

Stemme:

Di moy di moy birene mon amy.

't GEſlepen Stael en 't donderende Schut,
Getrouwt an Trom gehylikt an Trompetten,
Pſ. 60. 13. Is 's Vyandts ſchrik, maer alles is onnut,
Pſ. 62. 12. Soo d'oppermacht ſyn macht niet wil beletten,

Eſa. 31. 1. Noch 't krielendt Heyr bekleedt in blank metael,
Noch Schans op Schans, tot voordeel onſer wallen,
Noch Yſſel-ſtroom, noch Rijn, noch Maas of Waal
Deut. 33. Syn ſonder hulp van Gode niet met allen.
26.

Eze. 7. 4. 9. Syn Oogen-wenk doet beeven Bergh en Rots'
Syr. 10. 15. En ſyn gedacht doet alle hoogh-moet daelen,
Ier. 10. 10. Pſal. 139. Syn gramſchap doet verſwinden alle trots
7. 8. En ſyn geſicht can inden Afgrondt ſtraelen.

Math. 19. d'Onmog'lijkheyt is mogelijk voor hem,
17. Die uyt een niet ſchiep Hemel Lucht en Aerde,
Gen. 1. 1. En ſoo hy wil, can weder ſynne Stem,
Pſal. 135. 6. Die brengen tot een niet, van geender waerde,

Ick ſegge hem, die ſonder Aardtſche vondt,
Pſ. 46. 10. Als Spieſſen Roers Muſketten of Cartouwen,
Eze. 34. 35. Al wie 't hem luſt verdelget inden grondt,
2. Sam. 22. Die moeten wy voor al de Wal betrouwen.
34.

Ghy die daer voert den Arent in u Schildt,
U weder-vaar en 't gunt ghy hebt geleeden,
Is nu verſoet en ganſchelijck geſtilt,
Pſal. 118. Gedenk nu die, die voor u heeft geſtreeden.
1. 2. 3.

Het wreede Jok van uwe Borgery,
Is afgement door d'afgeſtorven ouders,
Geſeten onder Spaenſche tyranny,
Een laſt (eylaes) te ſwaer voor haere ſchouders.

Laet Godt de wraek ghy alle die int bloedt,
Noch over't leedt van u Voor-Vaders jamm'ren, Deut. 32. 35.
Al waer ſyn oogh ons Vaderlijck behoedt,
En aerd't geen Wolf, en veyligh ſijn de Lamm'ren. Ierem. 31. 10.

Ghy poorters 'tſaem verloſt van Neroospeſt,
Soek hulp aen Godt geſtadigh t'allen tyden, Pſal. 60. 13.
Om byſtandt tot bewaering onſer Veſt,
Verhoort hy ons, wie derf ons dan beſtryden? Pſal. 62. 2.

O Heere Godt weer-houdt het wankel radt, Pſ. 69. 14. verſ. 17.
O Heere ſtaet doch onſe kleyne macht by, Syr. 36. 19.
O Heer bewaer doch Deventer de Stadt, Prov. 29. 25.
O Heer houdt wacht ſoo ſyn wy t'ſamen wacht-vry.

D E V E N T E R

EEn Keyſerlyke Stadt een hooft van haer gebuyren,
Wel eer des Vyandts ſpits, en noch ten naeſten by,
Heel loffelijk beheerſcht, bekleet met Burgery,
Romeynelijk beſaemt, en vreedſaem in 't beſtuyren,
Die Kraenen ſyn ter wacht en Leeuvven op de Muyren,
En ſonder Poppen-pronk een pronk van Schuttery,
Gevvapent mettet hart, ja trots Soldatery,
Derhalven zy te recht in't Schildt den Arent vueren,
Waer van de Toets' en Proef gebleken heeft in noot,
Doe 't Spaenſche karmoſyn de verruvve verſchoot,
Verlieſende haer roodt en haer gevvoone vveſen,
(Eylaes) maer al te duyr gekoft met Borger-bloedt
Die met een kleyn getal door over-grooten moet, 't Leger vanden Grave vanden Berge.
Des laegers ganſche Heyr de'en deyſen ende vreeſen.

Trouvvt vryicheyt aen vre, geen lieffelyker paer
Is ooyt in Neder-landt gekoppelt aen malkaer,

II.

Soubiects prie ton Dieu, ton Dieu en l'emiuent,
Pour arrester la paix qui fuit incessement:

Trouvvt

II.

Trouvvt vryicheyt aen vre, geen lieffelyker paer
Is ooyt in Neder-landt gekoppelt aen malkaer,

BY deesen tammen Leeuvv becranst met Lauvverieren,
En hoe dat by hem vry gaen vveyden alle dieren,
En syn Betuynden Hof met veel Tropheen beplant,
Werdt af-gebeeldt den aerdt van 't vrye Neder-landt,
Het Lichaem ofte Romp beduydet de Provencen,
(Tot scherm en onderhoudt van alderleye Mensen,)
Die an malkander syn lichamelyk gehecht,
En yeder een behout syn Wettelyke recht,
En voorts de Pooten en syn and're grove Leeden,
Dat syn de Vestingen als Sloten ende Steeden,
En 't geene dat ghy hier noch by geteykent siet,
Dat is de kranke hoop om dat de vrede vliedt.

Soubiects prie ton Dieu, ton Dieu en l'emiuent,
Pour arrester la paix qui fuit incessement:

Tvvede
ZINNE-BEELDT

Stemme:

Esprits qui soupires, &c. O nuict jalouze nuict.

DE Roem-Basuynne klinkt veer over alle stranden
En alle Rijken deur, hoe 't kleynne Neder-landt,
Weer-staet eens Keysers macht en groote Coninkx-landen,
En hoe't syn vrye Tuyn met zege-tekens plant.

'tIs waer dat wy als nu een ysren eeuw beleeven,
Gelijk'et blijkt, maer 't schijnt als dat de gulden eeuw,
Ons vrye Vader-landt tot Na-laet heeft gegeeven,
Te sijn mewarich, vroet, en moedich als de Leeuw.

Ook mede 't meeste-deel met eendracht heeft beschonken,
En dat de gulde tijt daer me ten Hemel sach,
En vloogh na 't Heylich volk die in het witte pronken,
En blinken als de Son op't heetste vanden dagh,

Die daer met volle vreughd den grooten Schepper looven,
O over-grooten Godt! O Trooster aller goe'n!
Die ons het Spaensche Jok hebt vanden hals geschoven,
Wy looven u Bene'en gelijk zy Boven doen,

By u Almachtigheyt sijn machteloos de machten,
De Rotsen als een vliegh de Legers als een veer,
Dat wierdt de Vloot gewaer die Neer-landt wou versmachten,
Een tweede Memphys Heyr versoop hier in het Meer.

O! Herder Israëls wie can u Oogh ontsluypen,
Wie can u straf ontgaen, ontduyken of ontvlien
Ontvluchten op de Zee of inder Aerden kruypen,
Geen Afgrondt is soo diep of kunt noch dieper sien.

Die

Dies is u Heer bewist den Staat der Neder-landen
Wat mangel datter is wat datter is van noo.
Wy geven u o Godt alleen 't beleyt in handen,
Die onsen Vyandt 't saam cunt binden an een Stroo.

Ghy cunt al wat ghy wilt, maer al wat ghy sout cunnen,
En doet ghy niet o Godt, want 't is in uwer macht,
De Vre alst u belieft, ons voor de krijgh te gunnen,
De vre de soete vre die speelt in ons gedacht.

Wy bidden u o Heer, o Heer verhoort ons' bede
Wy bidden u o Heer, o Heer! verhoort ons' be
Wy bidden u o Heer, o Heer! verleen ons vrede.
En bandt het bloedigh Sweirt toch eewigh inde sche.

'tVrye Neder-landt

EEn cleyn beloofde-Landt bewalt met water-vesten, Esech. 47. 10.
Daarme' uyt de Pekel mynt het Goudt in overvloedt, Luc. 5: 2.
En 't Silver uyt een cruyt dat Vee en Menschen voedt, Gen. 18:8.
VViens Hav'nen strecken sich van 't Oosten totten VVesten, Deut. 32: 14.
Bereykende met roem het vreemste der gewesten, Exod. 3:8.
Al waar het den Maraan het herte beeven doet, Ps. 72: 8.
En swellen als een Pad van spijt en giftich bloedt,
Daar van, waar 't moog'lyk sou hy barsten noch ten lesten,
Een vrye wooning voor het tedere gewiss' Heb. 13:8.
Daar jeder int gevoel mach blijven dien hy is. Mat. 5:15.
En ongequetst int licht het selve mach beleeven, Pro. 10:22
Dies zegent het de Heer, soo dattet groeyt en bloeyt, Prov. 30: 33.
En vande Melk en Kaes' en Boter over-vloeyt, Sam. 17: 17.
Alleen, het waer na wensch, waar 't maar de vree gegeven. Rom. 14: 19.

In't eevvigh duyster Rijk is d'Oorlogh uyt-gebroedt,
En deur het giftigh Sogh des Tvveedrachts op-gevoedt,

III.

l'Horrible Guerre n'a en l'univers seconde,
Ni hidra ni Pithon ou nul horreur du monde,

III.

In 't eevvigh duyster Rijk is d'Oorlogh uyt-gebroedt,
En deur het giftigh Sogh des Tvveedrachts op-gevoedt,

DIt Beest dit felle Beest is 't vvreedtste vvreedt op aerden,
Heeft schubben op het lijf,van Roers Petards en Swaerdē,
VViens vreesselyk gebit is fijn getempert Stael,
De tonge soo ghy siet een Slange van Metael,
VVaer meed' het Landt en Luyd' en alles can vernielen,
Vervvoesten Rijk en Croon, en duysenden ont-zielen,
En vvaer het over-kruypt verdorret alle kruyt,
En vvaer 't sich neder-leyt daer smoort de vvortel uyt,
Dit oudt Serpents geslacht vverdt boose Krijgh geheeten,
Godt helpe die daer sijn by 't boose Beest geseten,
By 't Beest dat mennigh Mensch en mennigh vroom gemoedt,
Nootvvendigh Huys by Huys ellendigh bed'len doet.

l'Horrible Guerre n'a en l'univers seconde,
Ni Hidra ni Pithon ou nul horreur de monde,

't Derde

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Esprits qui souspirez.

LAat Musa swart bewolkt sich inden rouwe stellen,
En singen van het boos het alderbooste boos,
Dats vande boose krijgh, gesproten uytter Hellen,
Die even haat de deughd, als Godt het goddeloos',

De furien des Poels doen alle Trommen raesen,
En hitsen Croon, en Croon, en Scepters tegen een,
En hebben haer vergift de Werrelt deur geblaesen,
Dies werter over-al heel bloedelyk gestre'en.

De Landen uyt-geput, verwoest vernielt vertreeden,
Van 't Edele gewas de wortelen gesmoort,
De Dorpen af-gebrandt, de honger inde Steden,
Het Menschelyk geslacht mishandelt en vermoort,

De Luyden kaal geschat, geknevelt en gebonden,
Onmenschelyk gepijnt, en wredelyk gestrikt,
In tegenwoordigheyt haar Dochteren geschonden,
En beestelyk misbruykt, en nader-handt verstikt,

Dit heetmen krijghs gebruyk, daer wil-ment me verbloemen,
En 't sweeren en gevloek Godts lastering en smaet,
Dat is des krijgers wijs, soo aardigh can-men't noemen,
Men moet soo vies niet sijn, het is Soldaten praat,

Noch sijnder die de krijgh lof-tuyten ende prijsen,
En loven boven vre, de nutticheyt van dien,
En cunnen't op haar wijs' heel Christelyk bewysen,
En op de Joodsche krijgh al geestelyk bedien,

Dit

Dit hoeft geen tegen-ſpreek ten wil geen antwoordt lyden,
Geen opening van mondt en is hier toe van noo',
't Is nu geen Iſraël als in voor-leden tyden,
En die ons 't ſtrijden leerd' en leertet niet al-zoo.

O! onder-wijſer neen u onder-wijs is wijſer,
Als met den vleyſſchen arm te ſtrijden ſeer verwoedt
Of met het Cortelas of Spits geſlepen yſer,
Maer leert te weder-ſtaen ons eygen vleyſch en bloedt.

't Geloove is onſe ſchildt, de wap'nen, onſ' gebeden,
Onſ' Hooft-man Jeſu Chriſt, den Heylandt, Godes Zoon,
En wie door ſijnne hulp verwint ſijn aardtſche leeden,
Vercrijght tot een ſoldy des levens waarde Croon.

De Krijgh

EEn truer-ſpel daar 't gevloek de pronk is vande reden. Syr.21.30.
Een Spaanſche Varke-mart, een Guytten-kerremis, Prov.5:3.4.
Een School van ſchelmery en alle vuylenis, Pſ.109:2.
En daar-me leert het murch en 't pit van quaede zeden, 1. Cor.15:
Een bat van Fielen-ſlijm, geſchuymt uyt alle Steden,
Een Iſ're VVerelt, daer 't geweldt den Rechter is, Jerem.22:3.
Het wout van kalis-bend der luyſen wildernis; Exo.8:16.
Daer Bachus wert gelooft, en Venus an-gebeden, Eſai.5:12.
Een ſwerrem van geſpuys, dat alle vruchten ſmoort, Exo.8.24.
En maackt een bloeÿnde-peſt die Vee en Menſchen moort, Exod.9.10.11.
Een Draken-neſt, daer vuyr en vlam wert uyt-geſpogen,
't Gunt Dorpen maakt tot aſch en Steden inden Brandt,
Of watter is omtrent of ſtaat op 't platte Landt,
En deeſe vonken ſijn de VVerrelt deur gevlogen.

Door 't Swveirt is mennigh Mensch gesneveldt en vernieldt,
Maer door de boose tong ontelbaer meer ont-zielt,

IV.

La langue tords cor de' fendu & cauteleuse,
Est pis q'un Scorpion ou vip're venimeuse.

Het

IV.

Door 't Svveirt is mennigh Mensch gesneveldt en vernieldt,
Maer door de boose tong ontelbaer meer ont-zielt,

DIt Engel-schynnent Wijf is looste boos geheten,
Haar tong gedraayt gekromt is dubbel en gespleten,
Een volle Water-kruyk draaghtse inde slinker handt
En inde rechter, een bepecte Helsche brandt,
Onnodich is 't dit Beeldt vvat claarder uyt te leggen,
Vermits een jeder vveet vvat dat dit is te seggen,
VVat onheyl tvvist en moort een dubble tonge voedt,
En onder schijn van deughdt betovert het gemoet,
Wat vrindtschap datze toont vvat nyt zy vveet te brouvven,
En hoe geveynsdelijk zy raedet vre te houvven,
VVe over-boose aart, vve duyvelsche natuir,
Die 't vvater draaght in d'een, en d'ander handt het vuir.

La langue tords cor de' fendu & cauteleuse,
Est pis q'un Scorpion ou vip're venimeuse.

'tVierde

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Vanden 79. Psalm de Heydenen sijn in u Erfdeel &c.

DEs waerheyts schijn, de schoon vermomde loogen,
Is door de tong gestelt in groot vermoogen,
En gaat getooyt bepronkt met Heylichede,
An-biende vre, en scheurende de vrede,
En blaast deur 't oor in 't hart
Der Vorsten, dies verwart,
Zy Landen ende Steden,
Daer is geen qnaeder quaadt
Als 't quaadt dat sijn gelaadt
Met deughde can becleeden.

Een dubb'le Tong vol van deur-naayde streeken,
Heeft den Psalmist te rechte vergeleken,
By 't snydent Sweirt, en brandent vuir somwylen,
En by de quets van spits geslepen pijlen,
Hoe meerder datse vleyt,
Hoe meerder bitterheyt,
De na-smaak wert bevonden,
Hoe meerder datse smeekt.
Hoe felder datse steekt,
Vergiftelyke wonden.

Een valsche tong en can geen straffen lyden,
En hatet die, die haere loosheyt myden,
En weet haer gift met balssem te bestryken,
Soo dattet schijnt een heelbaar cruyt te lyken,
Wat snooder booser list,
Wat moordery en twist,
De tong al heeft bedreeven,
Dat's wel ten meestendeel
Maar nargens-na geheel,
Volcomelyk beschreeven.

Dees-

Deeſ' Satans aardt, laat ſoeticheyt ontſlippen,
En hout het gift beſloten inde lippen,
Om t'ſijnder tijt, den Vromen te beſchaeden,
En onverſiens daar mede te verraeden,
Doch alle valſche daadt,
Weerom te rugge gaat,
En quetſet ſelf de quaede,
Met ſmaadt en ongeluk,
Met jammer ende druk,
En eewighe' ongenade.

Dan ſal haar loon ſijn knarſinge der tanden,
Daer nimmer ſal verloſſing' ſijn voor-handen,
By welkers pijn maar alle de'Aardtſche pijnnen,
Heel lijdelyck en draaghſaam ſullen ſchijnnen,
Wiens kanker in't gewiſſ',
Staegh in de duyſternis,
'tGeweten ſal door-knagen,
Daar 't eerſt' nooyt leſt en vindt,
Daar 't leſt maar eerſt begint,
En daar het nooyt ſal dagen,

De Valſche-Tonge

Gen.3.4.5. *De valſche dubb'le Tong, quam dus met Eva kallen,*
Geenſins naakt u de doodt, maar Godt de Heere weet,
Gen. 3.6. *Dat ghy ſult ſijn als hy ſoo ghy 't Verboden eet,*
Eſdr.7.11. *En deſe looſheyt deed' t vergode Paartje vallen,*
48. Rom. 5. *Een doodelyken val, een Sterfdagh voor ons allen!*
12. *Die de' Aarde ſtrekte' een vloek, de Vrouw' tot ſmart en leet,*
Gen.3.16. *En' t Mannelyk geſlacht tot commer ende ſweet,*
17. Exod. 15 *Soo coſt de booſe tong des Hemels ſoet vergallen,*
33. *En ook de' oprechten Artz, die eewich is en was,*
Hebr. 9. *Die deeſen val verbond en door ſijn Bloedt genas,*
14. Luc.33.10 *VVord' door de booſe Tong onnoſelyk verdrongen,*
Math. 26. *VVord' door de booſe Tong met logenen belâen,*
51. Math. 26. *VVord' door de Booſe-tong verraeden en gevâen,*
60. 61. *Verweſen en gedoodt door valſch getuygh der tongen.*

Ghy Spotters die vervvaant van jeder een een veer trekt,
VVeet datmen achter rug met u noch tienmaal meer gekt,

V.

Quand l'abbayeur railleur ſurvient quelque malheur,
Chacun ridiculeux ſe mocque du mocqueur,

Ghy

V.

Ghy Spotters die vervvaant van jeder-een een veer trekt,
VVeet datmen achter rug met u noch tien maal meer geckt,

HIer vvert den uyl beſpot,doch meeſt van lichte vogels,
En ſnorren hem voor-by gelyk Muſkette kogels,
Het ſpulletje verkeert, den Baas geraakt in ſwijm,
O jou! de ſpotſche Spreeuvv is vaſt an't vogel-lijm
Dit gaat de Spotters an, die metten monde ſcheeren,
En mette lippen ſlaan, en mette tonge deeren,
Voornamelyk op die, die ſlecht ſyn van gelaat,
Eenvuldich in haar doen, en deughdſaam inder daadt,
De ſchamp're is vvel eer met ongeluk geſlaegen,
Begichelt en bejout in plaatze van beclaegen,
Wanneer de ſulke raakt rampſpoedelyk te ſchandt,
Soo roept een jeder-een het ſpotters huyſje brandt.

Quand l'abbayeur railleur ſurvient quelque malheur,
Chacun ridiculeux ſe mocque du mocquer,

'tVijfde

ZINNE-BEELDT.

Stemme: Quand la bergere va aux Champs.

DAt jeder een besagh het sijnn'
In't Cristalijn,
In 't Cristalijn van sijn gewisſ',
En wou bemerken,
Op al sijn werken
Of wat hy is.
Of eens met reeden over-woegh,
En over-ſloegh,
Syn goedt, en quaet, sijn smaet, en eer,
Verdeyldt in Schaalen,
Het leet sou daalen,
En weegen meer.
Waar't dat den Spotter dit bedacht,
Die nu belacht,
Beschampt beschimpt een jeders doen,
Sou dan verlaaten,
Het smaadigh praaten,
Is mijn vermoen.
Die jeder af te schild'ren weet,
Met klad' en kleedt,
En bruykt de tong tot een pinceel,
(Deur dart'le weelden,)
Sal vaak uyt-beelden,
Sijn eygen deel.
Wie schamperlyk de tonge went,
Sich selven schendt,
En quetst sich door sijn eygen boogh,
Soo dat na deesen,
Syn spotsche weesen,
Hem druypt in 't oogh.
En het gebeurt sich in 't gemeen,
Als sulken een,
Deur ongeluk sich vindt benouwt,
Dat al sijn zuchten,
En ongenuchten,
Werdt uyt-gejouwt,

Dat

Dat al sijn wee dat al sijn klaght,
Werdt uyt-gelacht.
Met deese troost (in sijn verdriet,)
Den Aep den Otter,
De Spreeuw, de Spotter,
Dat schaedt hem niet.
Des is des Spotters ongeneucht,
Eens anders vreuchdt,
En jeder roept tot sijnder schandt,
't Is sijn belooning,
Siet Spotters wooning,
Is inden brandt,
Die staagh op jeder feylde wat,
Een dit of dat,
En ellekx vonk uyt d'assche schier,
Wist op te raeken,
Moet nu sien blaeken,
Sijn eygen vier.
Noch Godt noch Mensch op deeser Aardt,
En is hy waardt,
Want niemandt hem gedulden kan,
't Is al te snoode,
Verhaet van Gode,
En alle-man.
Dat jeder een besagh het sijnn'
In 't Cristalijn,
In 't Cristalijn van sijn gewiss',
En wou bemerken,
Op al sijn werken,
Of wat hy is.

Den Spotter,

Syr. 28. 22. *VEel slimmer als een Sweirt of Mes van scharpe sneede,*
Ps. 52. 10. *Is Spotters felle tong, en schoon die inden mondt,*
Prov. 18. 8. *Gestaedelyken woont, nochtans ist datse wondt,*
En quetset veer en na een yeder een daar mede,
Prov. 26. *Sijn schimpen heet hy Iok, en 't spotten boertighede,*
19. *En noemt sijn peyloos diep een vlacke' ondiepe grondt,*
Syr. 19. 24. *Het schieten heet hy Schars, en dubbeltheyt, goet rondt,*
Jerem. 9. 3. *En die hem is het naest is 't veerste vande vreede,*
Syr. 12. 3. *Hy voedt de nydigheyt dat is sijn beste pop,*
Prov. 22. *En waarmen hem verdrijft daer hout het twisten op,*
10. *Dies wilme sijn in rust soo moet hy sich vertrecken,*
Een die op jeder smaat, is meer als veel bevlekt,
Hy is gelyk den Aep die alle-man begekt,
En selve niet en can sijn blooten aers bedecken.

De VVaarheyt over-vvint de Leugen en de Zonde,
De VVaerheyt drijft en vlot, de Leugen moet te gronde,

VI.

Le coustumier menteur parlant de ca & la,
Disant la verité, ou ne le croy'ra pas,

De

VI.

De VVaarheyt over-vvint de Leugen en de Zonde,
De VVaarheyt drijft en vlot, de Leugen moet te gronde,

DE Svvemmer roept om hulp als of hy in gevaar is,
Des ſchrikt een jeder-een, in meening dat het vvaar is,
Dit doet hy mennighmael, (des vvert het ganſch gemeen,)
Soo lange tot hy eens de kramp krijght in het been,
En ſchoon hy dan in noot roept luyder als te vooren,
'tGeloof is met hem uyt, de Svvemmer gaat verlooren:
Wanneer een Leugenaar ſomvvijl de vvaarheyt ſeyt,
En vverdt hy niet gelooft, ten zy met onderſcheyt,
Ook vverdt hy vaak beſchaamt, beſpot, en na-gevveſen,
Verſmaat, gehaat, miſtrouvvt, van jeder-een miſpreſen,
'tWaar nodigh dat de ſulck vaſt in gedachten hiel,
Dat, vvelkers mondt die lieght, is moorder vande ziel;

Le couſtumier menteur parlant de ca & la,
Diſant la verité, on ne le croy'ra pas.

't Sefte
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Als ik fink in myn eygen grondt.

DE Leugen is het eenigh zaadt
Waar uyt dat fijn gebooren
De bitt're doodt, de vloek, den haat
Godts-lafter, moordt, en tooren.
Wat grouwel datter ooyt gefchach,
Geen zonden uyt-genomen,
Geen quaelen diemen denken mach,
Of fijn daar deur gecomen.
Geen jammer hart-feer òf verdriet,
Geen bloedt is ooyt vergooten,
Geen boof heyr iffer ooyt gefchiedt,
Of is daer uyt-gefproten.
Den zayer van dit Goddeloos'
(Waar deur wy alle vielen,)
Die heeft dit over-geven boos'
Geplantet inde zielen.
Befwangert is foo mennigh Menfch,
Met vrucht van fynnen zaede,
Die hy belooft des harten wenfch,
't Gunt haar gedydt tot fchaede.
Dus heeft gecregen d'over-handt,
Cor.4.4. Den Godt van defer weirrelt,
Die meer en meer de leugen plant,
Verheerlykt en bepeirrelt.
En heeft die met des waarheyts cleedt,
Vermomt, en foo verheven
Dat fich de leugen nu vermeet,
De zalicheyt te geeven.
Hier deur foo heeft den Leugen-heldt,
Verftrikt veel duyfendt fchaeren,
Die mette tonge' en met geweldt,
De waarheyt heel befwaeren.

En't gunt haer Macht verbiedt te doen
Van uytterlijk te wreeken,
Wert jeder tong' een Schorpioen,
Vergiftich in het steeken.
Een jeder dan syn netten Spant
Om' t Heylige te stricken,
Waar in zy selven Nader-handt,
Als *Haman* noch versticken.
De waarheyt die sal blyven staen,
Daar alle Leugenaeren,
Als Stro en Stoppelen vergaen,
En Grondeloos vervaeren.
Hou op hou op ghy die daer noch,
U Wapent met de Loogen,
Of sult u selven door't Bedrogh,
Uw's Vaders sien Bedroogen.
Haer Vader d'over ouwde Slang,
Die Loogh Bedroogh in Eden,
En houdt dit meer en meer in Swang,
Des Bloeyt syn Rijck beneeden.
De Leugen is het eenigh zaadt
Waer uyt dat syn gebooren,
De Bitt're Doodt, de vloek, den haat,
Gods Laster, Moordt en Tooren.

Den Leugenaer.

DEn Valschen Leugenaar comt nummermeer ter Eeren Syr.20.28.
En is van Godt de Heer en Goddes volk gehaat, Prov.6:19.
Hy stichtet Harten-leet, en alderleye quaat Prov.15:4.
'tGunt Stuyten sal te rugge en synne Meester deeren. Prov.16:26:27.
Die met syn eygen Sweert sich selven sal beseeren, Psal.64:4.
En Dooden synne Ziel door loose Leugen-praat, Sap.1:11.
Die wel een ander, maar veel meer den schaeder schaadt Prov.18:7.
Des naakt een dubbel we die sich hier me geneeren, Mich.2.1. Prov.26.25:
Wanneer een Leugenaar spreekt waarheyt by-geval
En Cruyst en Crast met Eedt, men denkt by Liechtet-al Syr.29.27.
'tGeloove is met hem uyt in alderleye zaeken,
Den Dief en is soo slim niet als den Leugenaar,
Doch sullen op het lest seer schandigh beyde-gaar,
(Gelijk als Syrach seyt) noch ande Galge raeken,

 Door

Door 't Svveirt ſyn duyſenden vernietight en vernielt,
Maer noch ontelbaar meer door dronkenſchap ontzielt,

VII.

Vn million de maulx de toy ſont devenu,
O Bache, o glouton: tu n'es q'un antidieu,

Door

VII.

Door t' Svveirt ſyn duyſenden vernietight en vernielt,
Maer noch ontelbaar meer door dronkenſchap ontzielt,

Siet Bachus van de vvijn en door-de min benevelt,
Is met een Zijden-draat gebonden en geknevelt,
Van Venus, die hem leydt, en heeft in haer gevveldt,
En vvert van Mars en van Mercurius verſelt,
Het Goddeloze quaat door dronkenſchap bedreeven,
Is vvel ten meeſtendeel, doch niet geheel beſchreeven,
Wat hoerderij en Moort verraet en dieverij,
En duyſendt dingen meer van ſnode ſchelmerij
Daar uyt geſproten ſyn, en noch geſtadich ſpruyten,
Is jeder openbaar, dies vvy't hier me beſluyten,
En ſeggen Edel is de vvyn in ſoberheyt,
Maar giftich als fenijn in dart'le gulſicheyt.

Vn million de maulx de toy ſont devenu'
O Bache, o glouton: tu n'es q'un antidieu.

't Sevenste
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Koft ik de Mane-schijn Bedecken.

COm Musa com help my vertoonen,
De vruchten vande vrolijkheyt,
Der breyneloose Bachi Zoonen,
Die onbescheyden doen bescheyt,
Maar gaat haar aperij,
Om cortheyts wil voor-by,
Soo niet, u rym-gesang,
Sal vallen al te lang.
Want nooyt beschreef noch can beschryven,
De Penne, wat voor sotterny,
Den dronk bedreef, en can bedryven,
Dies van syn dolle rasery,
Als woelen en gepraat,
En dartel wan-gelaat,
Te doen volcomen blijk,
En is niet mogelijk.
De dronkenschap bekrenkt de leden,
Mismaakt het wesen en't gesicht.
Maakt zucht, en siekte', en strammicheden,
In Armen Beenen en gewricht,
Daar by een quade Maagh,
Tot Eten selden graagh,
Maakt hoest, en heesch, en schor,
En caal, en schraal en dor.
Den dronk berooft verstant en zinnen,
Maakt Cuysheyt tot een geyle brandt,
En doet heel onbehoorlijk minnen.
En gansch vergeten schaede en schandt
Beweeght tot Hoerdery,
Becoort tot dievery
Berockent Moordery,
En alle Schelmery.

Den dronk doet dansen ende speelen,
Den Mensch veraerden in een Swijn,
Doet vloeken Beiren en krakeelen,
En vechten dat geen vechters syn,
En dat zacht-zinnigheyt,
Verkeert in Dollicheyt,
Den dronk brengt anden Dagh,
'tGunt langh verholen lagh.
Hoe mennigh' heeft den dronk doen sneeven,
Verdelght verdronken en gesmoort
En schandelijk gebracht om't leeven,
Verworght mishandelt en vermoordt
Door Beulen 'tlicht berooft,
Ghehangen en onthooft
Dies ghy, 'tzy out of jonk,
Vermydet doch den dronk.
We die al-soo den tyt versuymen,
Den tyt den costelijken tyt,
Die't leeven en haar goet versluymen,
En Goddeloos geraken quyt,
Dan werdt haer soete vreuchdt
Een bitter' ongheneuchdt
Een we, van Ongena
O Vrinden denkt'et na.

Dronkenschap.

GHy helden inden dronk berooft van weet en zinnen, Esay. 5:22.
Die met de Neus in't nat beginnet 's Morgens vroegh, Esay. 5:11.
Wien 't wijn-huys is een kerk, wiens Tempel is de kroegh, 2. Mach. 6: 4.
En Bachus uwen Godt en Venus u Goddinne, 1. Pet. 4. 3.
V klaare Coele-wijn maakt heete geyle minne, Syr. 19: 2. Gen. 19:
Een min die Loth in strik onnoselyken joegh, 32.
En Holoferni Hooft tot synnen vyandt droegh, Judith. 13: 10.
Een min onminnelijk een Zielen Moorderinne, Prov. 5: 3.
Eu duysent duysenden ja ongenoemt getal,
Syn door de dronkenschap gecomen tot een val, Math. 7.
Die nu noch ewichlijk en nummer sal geneesen, 27.
Dus weent o dronkaarts weent beweent u gulsicheyt Psal. 9: 6.
Waak op gedenk de straf de straf in ewicheyt Joel. 2. 12. Eph. 5: 14.
Och! al te schrickelijk en vreeslijk boven 't vreesen. Joel. 2: 31.

Soo

Soo gevvonnen Zoo verlooren,
Lank gevvassen kaal geschooren,

VIII.

Ioueurs Troqueurs pipeurs ton gain est detestable,
Et taperdition est plus que miserable:

VIII.

Soo gevvonnen zoo verlooren,
Lank gevvassen kaal geschoren,

EEn Rijkdom vvon Mooy-Elsſ by Pieter Pol de milde,
Het gunt zy altemaal met and're vve'er verspilde,
Nu is Mooy-Elsje kaal, te voren hadſe goet,
'Tis met Mooy-Elſelyn veel meerder Ebbe' als vloedt:
Ghy dobbelaers die ſtaagh u zinnen ſtelt tot ſpeelen,
V Rijck is op en of, u tyt-verdrijf krakeelen,
Of kyven of gevecht, deur-vlochten met gevloek,
Ten leſten vande graat, de Billen deur de Broek,
Wie ſoo het leven ſlyt en eyndicht in Ellende
Wat Slot van Rekening beduchtmen in het ende?
Als dat ſyn vvinning heeft gevvonnen hel en rook,
En dat hy deur 't verlies verlieſt den Hemel ook.

Ioueurs Troqueurs pipeurs ton gain eſt deteſtable,
Et ta perdition eſt plus que miſerable:

'tAchste

ZINNE-BEELDT.

Op de voorgaende *Stemme:*

O Vroome Tongen al te saemen,
Die inde gansche werreldt zyt,
Laat ons den dobbelaar beschaemen,
Met scharpe spitse reeden-spyt,
Verwijt zyn boos bedrijf
Syn valscheyt en gekijf
En syn vervloekt gesweer,
En duysendt dingen meer.
Die mennigh-maal sal in't verkeeren,
In Tiktak of in kaarten-spel,
By Godes naam en wonden Sweeren
By Hagel Donder doodt en hel
En raakt hy in't verlies
Met rafel of Pas-dies,
Of door een Crimp of Roes,
Soo baart hy als een Droes.
Of loopt de canse na syn willen,
Soo is syn Mondt vol ydelheyt,
En clapt of singt veel Hoere grillen
En alderley onnutticheyt
Dan isset hey woechey
En Roosjes Mey
Maar al syn luk en spoedt
Is meerder Ebbe' als vloedt.
Syn zelde-rijk climt op en neder,
Nu enkel goedt, dan dubbel quaadt,
En crijcht Soo nu en dan wat weder,
allengs vernaayt hy soo den draadt
Dan comt de Cop op Schrol,
En drinkt hem vol en dol,
En soekt syn ramp en smart
Te drinken van het hart.

t'Huys

t' Huys comt hy raesen ende schelden,
De Guyt is vol de Bayl is le'egh,
Nu moet het Vrouw' en Kindt misgelden,
Want alles is hem in de weegh,
Daar ist in rep en roer,
De Kind'ren met de Moer,
Een jeder vlucht en swicht,
Voor desen Boose-wicht,
Daar hoortmen hem onmensch'lyk vloeken,
De Beurs en 't Hooft sijn bey berooyt,
En snuffelt om in alle hoeken,
Maar 't goedt is meestendeel verschooyt
Ten lesten hy verpandt
De Schotels vande wandt,
Sijn Tin, sijn Bult, sijn Bedt
En alles werdt verset,
Sie daar, daar druypt den Calis heenen,
Syn goedt is op, 't geloof is uyt,
Nu gaat hy om met valsche Steenen,
En loert soo hier en daar op buyt,
Al-waar het Kerremis,
Of ergens Marrekt is,
Daar vischt hy op 't gety,
Met loose schelmery,
In 't cort van dit bedriegh'lyk speelen,
Genaakt allengs sijn droevigh endt,
Mits dat hy sich begeeft tot steelen,
Of dat hy 'sHeeren straeten schendt,
En daer-op dan gevat,
Becleedt hy Galgh, of Radt,
Dus werdt den Boosen Fielt,
Heel schandelijk ontzielt.

Den Dobbelaar en Speelder

SYn Cort-rijck paalt en streckt tot hong'ren ende weenen; Prov. 19: 15.
En 't gunt dat hy beheerscht heel veer van duyren leyt, Luc. 6: 25.
En is an Zee op 't sandt en vlacke strandt geheyt, Math. 7:
Derhalven ist bescheert te vallen ginder heenen, 26: 27.
Syn handeling bestaat in Caarten ende steenen, 28.
Dies wint hy grouwelijk een kaff' vol ydelheydt Prov. 6: 12.
Een Rijkdom die hem spaent van leek're dartelheyt Prov. 11:
Die niemant Licht en sal hem soeken af te leenen, 20.
Syn schrijven is met Crijt, daar mede hout hy boek Syr. 21: 30.
En alle syn bedrijf bevest hy met een vloek, Marc. 8: 36.
Maar duchte dat int Slot sal blijken groote schaede, Math. 12: 36.
Wanneermen Rek'nen sal met dees beroofde Fiel, Mat. 16: 26.
En wat hy comt te cort sal boeten mette Ziel, Hiob. 27: 20.
Schrik Dobbelaren schrik, maar schricket niet te spaede.

Der Hoeren zang en ſpel en lodderlyke lonken,
Ontſteeken inde ziel onleſſchelyke vonken,

IX.

Le fruict & la douceur de venus la friande,
Eſt venimeus, pour ce ne taſte ſa viande,

Der

IX.

Der Hoeren zang en ſpel en lodderlyke lonken,
Ontſteeken inde ziel onleſſchelyke vonken,

AN-ſchout deeſ' Marſepeyn vol poppe-goedt en bloemen,
Verguldt gekieremiert (men can't niet alles noemen,)
Vol loveren geflik op 't ongevroren ys,
Maar vvatter binnen ſchuylt dat vverdt den Snoeper vvijs,
Hem docht nooyt ſoeter koſt en proefden hy ſyn leeven,
En door dit ſchoon in't oogh is Lecker-tandt vergeeven:
Hier vverdt den lichten aardt van Venus me bediet,
Hoe lieff'lyk datſe lacht hoe lonkend' datſe ſiet,
Hoe geeſtigh datſe praelt om 't ooge te bekooren
Der Minnaars, die op 't leſt deur haare minne ſmooren,
Wiens lippen en geſtreel als ſoeten honich ſyn,
De na-ſmaak als Rigal en doodelyk fenyn;

Le fruict & la douceur de Venus la friande,
Eſt venimeus, pour ce ne taſte ſa viande,

't Negende
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Om een die ik bemin &c.

SPitst u myn teere breyn wilt jets beraemen,
Om d'onbeschaamde Hoer eens te beschaemen,
Om d'opgepronkte zoch met geessel-woorden,
Te straffen openbaar,
Misschien noch off'et haar,
Tot deughd en eerbaarheyt en boet becoorden,
Hoe sou de vroome niet haer doen beschelden?
Mits dat haer boelen self daar schand' af melden,
En smaeden op haer ongeregelt leeven,
Wat onbetaam'lijkheyt,
Van vuyle dartelheyt,
Dat zy met deel' of die al heeft bedreeven.
Zy is een Basalisk, door flonk der oogen
Zy is een helsch'Harpy, vol list en loogen,
Een Circe en een geyle Satirinne,
Een mottich venus-kindt,
(Veel lichter als de windt)
En een Sodomitin in haere minne,
Een valsche Crocodil is sy in't schreyen,
En een Cirene door haar lieff'lijk vleyen,
Een levend' Aas, een vuylnis-vat der sielen,
Is dese Schorpioen,
Wiens troetelend' gesoen,
En bly omhelsen is een strik der Zielen.
Zy is een loopse Teef voor alle boelen,
Haar heete coorts' en is niet om te coelen,
Haar asem is een pest voor snoode boeven,
En haere lippen syn.
Een doodelyk fenyn,
En haere blyschap baart te swaar bedroeven.

Haar

Haar lodderlijke vreuchd veraart in Trueren,
Haar Nectarlijke-wyn die sal versueren,
Haar soete drank verkeert in bitter drinken,
En't leckerst' datse mint,
Wert als een Coloquint,
En haar Broodt-dronken dans verkeert in hinken.
Haar zangh en haar ghespel verkeert in weenen,
En haar verweende lach in klachlijk steenen,
Haar frissche lijf sal levendigh vervuylen,
Haer leden werden stram,
Haar Beenen werden lam,
En't gansche lichaam wert vol etter-buylen.
Op't lest soo wert de Romp verrot inwendigh,
Af-keerigh walgelijk meer als ellendigh,
Van jeder-een versmaat versoeyt verspoogen,
(O jammerlijk verdriet!)
Het gast-huys wil haar niet,
Noch niemant wil de kreng in huys gedoogen.
Dies gaetf' op steegh en straat vol pijnnen swerven,
En moet soo buyten't dak in kommer sterven.
Van tiene qualijk een die haer erbermen,
Noch duchtme grooter leydt;
Dats, als haer Ziele scheyt,
De goede Godt die niet en sal ontfermen.

De Hoere

HAr valsche lippen syn met Honich-seem bestreeken, Pro. 5: 3.
Wiens na-smaak bitter is als alssem ofte roedt, Prov. 5:3.
Wiens Blixemendt gesicht straalt binnen int gemoedt, Syr. 23 23.
En maakt en geyle vonk die t herte can ontsteeken, Prov. 5: 3.
Wiens oly-gladden hals wert by een sweirt geleeken, Prov. 7:13.
Wiens onbeschaamde cus en lodderlijke groet, Prov. 24:
Syn bloeysels van de zond' en stricken om het goedt, Syr. 9:6.
En al haer soet gevley syn Schorpioenen steeken, Apoc. 9: 10. 19.
Het geldt voedt hare min, haar minne schraalt de guyt, Syr. 8: 3.
Den Dief berooft de Hoer, de Hoere den Schavuyt, Jerem. 30: 16.
En stuert ten afgrondt in soo mans als vry gesellen, Hiob 24. 19.
Zij maakt berooyde lien, en blijft in arremoedt, Prov. 6:26.
Sy quetster veele tgunt haer self de doodt an-doet Syr. 6: 6.
Sy leyt haar Pollen, en gaet selver me ter hellen. Prov. 5: 3.

Een ouvvde oneuyſche Sot, een arme en hoveirdigh,
End' een rijk Leugenaar, ſyn vvel beſpottens vveirdigh,

X.

O vieil paillard, & quand auras tu repentance?
L'amende eſt en mourant, remors de la conſcience,

X.

Een ouvvde oncuysche Sot, een arme en hoveirdigh,
End' een rijk Leugenaar, syn vvel bespottens vveirdigh,

DE Vos door ouderdom heeft syn gebit verlooren,
Hy vvil, maar hy en can niet byten als te vooren,
Schoon of hy is verstijft, noch cruypt hy na den haen,
Doch al verlooren moeyt syn sprongen syn gedaen:
Een out Zusannes-boef ontuchtigh als syn leeven,
Sal vaak noch tot den endt, d'oncuysche zonde' an-cleven
De zonde dien hy mint, hem ganschelyk veracht,
Des boelt hy sonder daedt en zondight int gedacht,
O Suffert uyt-gedort duert noch u God'loos vveesen?
En isset noch geen tyt den Heer u Godt te vreesen?
Of vvacht ghy na het eyndt en vvaant dan boet te doen?
O neen ghy ouden Vos alsdan ontvlieght u 't Hoen.

O vieil paillard, & quand auras tu repentance?
L'amende est en mourant, remors de la conscience,

'tTiende
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Om een die ik bemin &c.

GEwoont' werdt vaak een twede qua Natuyre,
En kankert inde Mensch ter lester uyre,
Waar deur't gewisse wert een dor geweten,
Die't sap van't Ed'le goedt
Geheel verdroogen doet,
En blyft soo in't gemoet een Godt-vergeeten.
Noch eenich-sins verschoontme jonge jaeren,
Maar't is onlijdelijk dat graauwe hayren,
Dat lamme stramme Oude grijse keirrels,
Noch gansch met hart en sin
An-cleeven geyle min,
Tot Godes, Venus, en een spot des weirrelts.
'tIs lachelijk, bedroeft, en al t'af-keerlijk,
Dat Beste-vaar tot min noch is begeerlijk,
Wiens uyt gemergelt Rif vereyscht twe krucken,
Wiens neveligh ghesicht
Wiens crachteloos gewricht
En leeden crom van gicht na d'aarde bucken,
Daar gaat den Satir-bok,en rochelt fluymen,
En qualsters, groen als gras, soo dik als duymen,
En soekt de zonde, die hem waent te haeten,
Maar hy verlaetse niet,
Schoon datse van hem vliedt,
Zoo blyft s'hem by, nochtans moet hyse laten.
In't Hoer-huys is hy baas van jonge schalken,
Daar leert den lammen uyl, de wilde valken,
En stijlt de Hoeren met onnutte reeden,
En't gunt syn swakheyt laet
Vol-doet hy met de praat,
Of met oncuysch gesoen en geyle zeden.

Dus

Dus boelt hy met het hart en met de monde,
Wiens onvoltooyde daadt voltooyt de zonde,
Een zond' die hem noch Venus can verzaeden,
En wert door ſyn gecus,
Een rechten Tautalus,
Die naulycx vande vrucht geniet de blaeden.
Daar zit den druyp-neus, (tot een ſpot der Snollen,)
An't hoekje vanden heirt te knicke-bollen,
Beſtoven vande wyn, en minne dronken,
Zy ſteelen hem zyn geldt,
En wert daar toe ghequelt,
Bejout en uyt-gelacht van deſe flonken.
Soo gaat hy dagh an dagh ſyn leeven pynnen,
Tot ſcha en ſchandt van hem en van den ſynnen,
Niet eer, dan als hy leyt op tip van ſterven,
Beclaaght hy al ſyn quaat,
Maar duchte (laas) te laat,
Sal hy, ſoo ſullen veel Gods rijk beerven.
Gewoont werdt vaak een tweede qua natuire,
En kankert inde menſch ter leſter uire,
Waar deur 'tgewiſſe wert een dor Geweeten,
Die 't Sap van't Ed'le goet,
Gheheel verdrooghen doet,
En blyft ſoo int gemoet een Godt-vergeeten.

Een out Hoereerder

t'IS meer als over-ſpots dat jemant out van daeghen, Syr. 25.3. Hiob. 7.5.
Verſchrompelt en ontmant verdort en af-geleeft
Sich noch Satiriſch tot de geyle min begeeft, Cor. 6:10: 11.
Dats wel belachelijk, doch meerder te beclaegen,
Gelyk't een lammen hondt paſt om het wilt te jaegen, Pſal. 2:4.
Soo voeght het deſen dat hy nae de Hoeren ſtreeft,
En ſonder daed'lykheyt noch ſyn vermaeken heeft Mat. 5:25.
In't cuſſen en gelek en veel oncuyſſche vraegen, Syr: 23:23. Pſal. 47:7.
Dat hy die (ſoo-men ſeyt) gaat met de voet in't graſ, Mat. 25: 42:26.
Niet een-mael en gedenkt wat over-groote ſtraf,
De ſulke ſyn bereyt, gaat wonderen te boven, Syr. 5:8.
Hy denkt miſſchien; op't leſt als ik my dan bekeer, Ozea 10: 12.
Dan bid' ik tyts ghenoegh genaede vanden Heer, Prov. 11:7.
Crijght hy den Hemel ſoo, dat can ik niet gelooven.

Belooningh krijghtmen na de daat,
Het goet met goet, en 'tquaat met quaat.

XI.

Ne Craint tu pas voleur o miserable fol,
Le guerdon de tes maulx t'estranglera le kol:

Be-

XI.

Belooningh krijghtme na de daat,
Het goet met goet, en t'quaat met quaat.

DE Guyt vverpt na den hondt met harde keyſel ſteenen,
Syn Stief-moer daer omtrent die raeckt hy voor de ſcheenē,
Hy ſtaeter om en lacht en iſſer me vermaekt,
En roept dat comt noch vvel, dats noch al vvel geraekt.
Zy die in't vvagen-ſpoor gaen viſſchen ende jaegen,
Of op een Galge-reys haar ſnoode leeven vvaegen,
'tZy vvat de Sulk op vvegh in Bergh of Boſch ontmoet,
Dats rende vous ghy tas, en alle-buyt is goedt,
En dat ſoo onder ſchyn van vyandt te bedrieghen,
Dies raeken vaek in ſtrik deeſ' vogels eerſe vliegen,
Of vverden aerſeling geleyt na *Hamans* Graf,
('tGunt hem Achſſvveer vvel eer ter liefd' van Heſter gaf.)

Ne craint tu pas voleur o miſerable fol,
Le guerdon de tes maulx t'eſtranglera le col:

'tElfde

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Courante sarbande.

DE Raesende Martis, die gal en Spat bedekt,
En wiens Mangneer de boeven na sich trekt,
En wel beschut met syn Rondas,
En cleetse met een Harrenas,
Een maakt soo eerlyk deur 'tgeweer,
Die lichter syn gelyk een veer.
De grootsteRoovers hy als Romeynen Roemt,
Den Dief en wert by hem geen Diefgenoemt.
Want steelen heet hy vrye buyt,
En guyterij een sotte-cluyt,
En Hoererij een soeticheyt,
Is dat geen heusche veylicheyt?
Deez' veylichede maakt veele wegen onveyl.
Soo Boer als Borger tot een groot onheyl
Het heet syn vyandt te bescha'en,
Maar randen alle vrinden aen,
En knev'len al wat haar ontmoet,
'tIs alles heb', de buyt is goet.
Het loopen en stroopen vereerlykt door de vaan,
Dat doet de krijgers dus uyt krijgen gaan,
En visschen in het groene gras,
En strijden tegen Coopmans Tas,
Maar comter vyandt op de baan,
Die siet me niet, die laatme gaan.
De vyant is vrindt, die laetense met vre'en,
Daar comt geen voordeel af als Lamme le'en,
'tIs beter bloode als doode Jan,
Van vechten daar en comt niet van,
Want int gemeen sulk landts verdriet,
En syn de beste Crijchsluy niet.
Of soo zy dan werden van sterker aen-getast,
Of ergens in een Boeren-huys verrast,
Verrompelt op syn onversienst,
Soo valter loon na haar verdienst,
Dan raeken de Vogels inde pan,
Soo comender geen qua kuykens van.
Of dikwils soo spinnen en hasp'len zy te grof,
En blyven ganfch'lijk buyten haar verlof,

En

En dienen by de nachtegaal,
Dan ist verpeatert altemaal
Dan synse' in haat van haeren Heer,
De vaan beschutse dan niet meer.
Daar gaanse dan doolen als dieren sonder nest,
En haar gebouw is op het lant gevelt,
By dese noch an d'ander zy,
Van niemant niet en zijnse vry,
Daar na soo krijght de Raeve 'tvleys
En ook de Galgh syn vollen eys.
En Preken Godvruchtigh alss' op de leere staan,
En seggen vrinden spiegel u hier aen,
Die nooyt om geen vermaening gaf,
Leert and're myden su ken straf,
Daar na ist, Heer myn ziel behoedt,
Ist eynde wel 'tis alles goedt.
O Mannen en Broeders daar is wat meer te doen,
(Daar past ten dans wat meer als witte schoen,)
Het Hemelrijk dat lydt gheweldt,
En die't vercrijght dat is een heldt,
Het is een Helt die geest'lyk streeft,
En vleys en bloet verwonnen heeft.
De rasende Martis die gal en Spat bedekt
En wiens Mangneet de boeven na sich trekt
En wel beschut met syn Rondas
En cleetse met een Harrenas,
En maakt soo eerlijk door 'tgeweer,
Die lichter syn gelijk een veer.

Den Roover, Strooper of Straeten-schender

WAnneer hy door syn feyl moet schandelijk vertrecken, Prov. 28. 1.
Van d'een op d'ander plaatz, uyt vreese vande Wet, Rom. 13. 1.
Begeeft sich vaak in dienst om soo syn vuyle smet, 2. Mach. 4: 33.
Door Martis Oorloghs cleedt heel veyligh te bedecken,
Het gunt syn boosheyt voedt en crachtigh doet verwecken. Prov. 3: 14.
En laaght den reysseger, de welke hy benet,
De vrydom vande vaan hem dese vrydom zet, Cor. 6: 14.
Gelijk hy waant, en denkt het syn des krijgers trecken, Psal. 10: 2: 4.
Dus gaat hy onder schijn van wettelijke buyt,
Op vyandt niet alleen, maar ook op vrinden uyt, Hiob. 24: 15.
Soo dat hy op het lest gaat sulke grove gangen, 2. Mach. 5: 8.
Dat wimpel vaan noch vlagh hem geensins en verschoont,
Dies t'ruym hem werdt te nauw en inde Bosschen woont, Syr. 27: 13.
Tot dat hy comt ten dans, en an den Rey blyft hangen. Genes. 40: 19.

 'Ont-

'tOntslippen vande tyt t'verlies van oogh'of eer,
Syn hoopeloos gesocht men vint dit nummer vve'er.

XII.

Quiconque son honneur infectueux Barbouille,
Iamais n'effacera parfaictement le souille,

'tOnt-

XII.

'tOntslippen vande tyt 'tverlies van oogh of eer,
Syn hoopeloos gesocht men vint dit nummer vve'er,

DEn Lof-hooft Iuriaen vvil synne schaduvv' vlieden,
Dies vverdt hy uyt-gelacht begekt van al de lieden,
Hy draayt vast heen en vve'er en hoe hy sich herstelt,
Of hoe hy keert en vvendt hy blyfter by verselt:
Wie grove schandt begaat 'tzy mannen oft vrouvven,
De smet van haare daadt die moeten sy behouvven,
Een jeder houde vvacht en hebbe d'eere lief,
Want hy die eenmael steelt vvoont staedigh by een dief,
Of soo een te'ere Vrou vergeet haar vvaerde kuysheyt,
By haar('tzy vvaer zy vvoont)een lichte Vrouvve t'huys leyt,
Haar smet is oly-vervv' dit's 'teerst en ook't besluyt,
Alleen door vvaere boet vvist Godt de vlacken uyt

Quelconque son honnenr infectueux barbouille,
Iamais n'effacera parfaictement le souille.

'twaelfste

'tWaelfde

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Rosemonde lagh ghedoken.

EEr en deughdt is 'slevens luyster,
Daar in moet het al bestaan,
Sonder die soo is het duyster,
Als de nachten sonder maan,
Of als 'toogh berooft ontlicht,
Van het costelijk ghesicht.
Krachtigh moeter syn gestreeden,
Datmen syn becooring dempt,
Vuirigh moeter syn ghebèeden,
Datmen synne lusten temt,
Want verliestmen eenmaal d'eer.
Men vercrijght se nummer weer.
Andersins sal schand' besitten,
Daar de eer geseten heeft,
En de mensche gansch besmitten,
Al de daegen dien hy leeft,
Smitten die noch Vrouw noch Man,
Geenesins ontvlecken kan.
Eerder soume Pocke-steeden,
Van een grijse Bestevaar,
Met een gladde huyt bekleeden,
Of ontgraeuwen al syn hair,
Eermen jemant Man of Vrouw,
Vande schande wasschen sou.
Ieder is de wacht bevolen,
Ieder hebbe d'eere lief,
Die maar een-maal heeft gestolen,
Woont ghestaedigh by een dief,
Waar hy gaat of staet of helt,
Staedigh hem een dief verselt.
Gaat een dochter haar vergeeten,
In het spoor van Venus-gang,
Hoere salse moeten heeten,
Al haar leeve-daege lang,
'tGunt de tijt wel wat verkoelt,
Dan wert nummer af-ghespoelt.
'tIs ghelijk een kool in d'asse,
Die bedooven niet en blackt,

Tot

Tot soo langh als 'tkomt te passe,
Dat men die weer boven raekt,
Dikwils wert een oude zaek,
Heel vernieuwt door 'tsamen-spraek.
  Op die 'tSchellemsch gaat verkerven,
Werter in't ghemeen ghesseyt,
Dat hy sal een Schellem sterven,
Doch dat is onsekerheydt,
Maer syn vrinden na de doodt,
Krijghen't somtyts op het broodt.
  Leeuwen machmen noch ontvlieden,
Vyandt canmen weder-staen,
Maar dees' eer verlooren lieden,
Kunnen nummer schand' ontgaen,
Als een schaeuw is haere daedt,
Diese nummer en verlaet.
  Eer en deughd is 's levens luyster,
Daer in moet het al bestaen,
Sonder die soo is het duyster,
Als de nachten sonder Maen,
Of als 'toogh berooft ontlicht,
Van het kostelyk ghesicht.

De Schandt-vlek.

DE Doodt en can by-na, veel min de nacht bedecken,
De feylen die voor Godt noch menschen en bestaen, Syr. 5: 17.
Als Dieste, Moort, Meyneet, verstricken of verrâen, Deut. 32: 5.
En over-valsch bedrogh of diergelijke vlecken,
Wie sulken cleedt becleet, die sal' t een cleedt verstrecken Prov. 6: 33.
So lang hy leeft, of als syn ooghen open staen,
En blijft ghelijk de Moor, daer is geen wasschen aen, Jerem. 13: 23.
Al slaept het door de tyt, de tydt sal 'tweder wecken,
En brenghen in 't gheheugh 'tgunt lange was verkoelt, Syr. 22: 15:
t Gunt deur vergetelheyt geheel scheen af-gespoelt,
Sal Besje vaek an't Wiel vernieuwen deur de reeden,
Of werdt vaek op-gehaalt deur twistelijk verwijt,
Dies (alsser is geseyt) de smette niet en slijt, Psal. 95: 6.
Wat raedt? als dat de sulk sich suyvre deur Gebeeden.

Die na den Hemel vvil ſal ſulken gangh niet leeren,
Dits heel verkeerdelük men moet ſich omme-keeren.

XIII.

Le deceveur trompeur & fraudeur en trafique,
Prend a rebours le cours & le chemin inique.

XIII.

Die na den Hemel vvil ſal ſulken gangh niet leeren,
Dits heel verkeerdelyk men moet ſich omme-keeren.

HY gaat al achter-vvaarts om voorderlyk te ſpinnen,
Syn Kreeften-gang is nut om tyd'lyk goet te vvinnen.
Ghy die vergodet zyt en doelt na 'tHemels vvit,
En niet en acht het aardtſch maar 'tEvvelyk bezit,
Anſchout der Booſen liſt en haar verkeerden vvandel,
Haar Liegen en bedrogh en averechtſen handel,
t'Gunt vande ſulke vverdt een ſchranderheyt genoemt,
En alle Guyterij met aardicheydt verbloemt,
Door ongereghticheydt ſich mennichte verrijken,
Die alſoo aarſelingh veer vanden Hemel vvyken,
Maar als de Geeſt het lijf verlaat, en 'tlijf het goet,
Soo moet de Ziel om ſchuldt ten laeſten bankeroet.

Le deceveur trompeur & fraudeur en traſique,
Prend a rebours le cours & le chemin inique.

't Derthiende
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

De pyn van Tirsus is verdweenen.

HEt Oogh bereykt wel schijn der menschen,
En't uytterlijke vande lien,
Dan't waar van Gode wel te wenschen,
Datme' jeder kost in't harte sien,
Soo sou de valscheyt list en liegen
Al t'saem naer huys ter Hellen vliegen.
Maar Godt heeft dit voor sich behouwen
Die uyt syn Hemelsche ghebiedt,
Van't alderhooghste can beschouwen,
Wat in het laeghste diep gheschiedt,
Mits voor hem klaer zyn duyt're gronden,
En openbaar verborghen zonden.
Schoon jeder een dit met bedaeren,
Demoedigh Staetigh van gheaat,
Op syn Apostels can verclaeren,
Is 't vaek een Pharizesche prae,
Om haare loose boose trecken,
Met schyn van deuchde te bedecken.
De Coopmanschap wert vaek gedreven,
Soo slinkx deurtrapt en soo verkeert,
Gedraayt deur-trocken valschgheschreven,
Versaekt, verwisselt, en beweert,
Schoon datmen hadde Argus ooghen,
Men vondt sich even-wel bedrooghen.
Met slechte Munt en loos'lik tellen,
Met licht gewicht en kleyne maat,
Met corte' Of onvolcomen ellen,
Met valsche Gout en Silver draat,
En snoo juwelen van gelijken,
Veel Goddeloose sich verrijken.
Het waar te grof om af te maelen,
Des Werrelts list' van onsen tydt,
En ook niet moog'lijk te verhaelen,
Al deed'men en ongemeene vlyt,
Want dagh op dagh soo hoortmen spreeken,
Van nieuw-gevonden valsche treeken.
Voor Dieven kanmen deuren sluyten,
En op een Dreyger syn verdacht,

Maar voor soo-daene snoode guyten,
En kanmen qualyk zyn ter wacht,
Diesacht ick haare schelmerije,
Veel slimmer als de dieverije.
Herleefden d'oude die met eeren,
Haar handel deden slecht en recht,
Sy souden anders moeten leeren,
En weesen min als Meester-knecht,
Den handel drijstmen nu met schroomen,
Want jeder heeft het schyn der vroomen.
O! datse hadden luypaerts vlecken,
In haer geveynsd' en loos anschyn,
soo mochtmen haar schande' ondecken,
En recht bekennen wiese zyn,
Soo costen sich heel veyligh hoeden,
Voor dese quâen, d'oprechte goeden.
Wat is de spoet van deese luyden?
Wat is haar schat alsoo vergaart?
Wat heeft haar winningh te beduyden?
In't winnen gaan zy achterwaart,
Al achterwaarts gaan dees' gesellen,
En aerselen alsoo ter hellen.
Het oogh bereykt wel schyn der menschen,
En't uytterlijke vande lien,
Dan 'twaar van Gode wel te wenschen,
Datme' jeder cost in't harte sien,
Soo sou de valscheyt list en liegen,
Al t'saem naar huys, ter hellen, vliegen.

Verkeerden handel,

HEt is een Salomo die niet en werdt bedrooghen, 2.Tim3:5.
Of kennen can aen' toogh met wien hy sich verselt, Levi 28:14.
En niet in deeser Eeuw werdt looselijk versnelt, Syr.19:11.
Of listelijk bediept door d'op-gepronkte looghen, Syr.37:12.
De Werrelt is te valsch te schrander en deur-togen, Prov.29.27.
Soo dubbel als Ajuyn, soo wankel als een stelt, Prov.1:23.
Soo krom gelijk een back, en spitser als een spelt, Psal.32:1.
En veele syn daar deur in voor-spoet op-gevlogen,
O deughdt! en yvert niet, al gaet'et haar na wensch, Vars 2.
Want een gheringe tyt is 'tleeven vande mensch, Prov.10:2.
Wie dan gehandelt heeft alhier ter quaeder trouwen,
En valschlijk gestelt syn schuldt en tegen-schuldt Rom.13:7.
En rijkelijk daar deur syn kisten heeft gevuldt, Syr.5:9.
Daar van heeft Godt de Heer op-rechtigh Boek gehouwen. Math.12.36.

 Daar

Daar Geyl-hart geldt voor biedt,
Begheer ik niet, om niet.

XIV.

Amans voluptueux quitez' l'amour volage,
Est anche ton ardeur daus l'eau de mariage.

XIV.

Daar Geyl-hart geldt voor biet,
Begeer ik niet, om niet.

SIet desen quanselaar heeft handelingh ghedreeven,
Een koopmanschap die hem misschien sal costen 'tleeven,
Wat heeft hy voor syn geldt? een slang een giftich beest,
En is daar van gequetst, ja duysent soo 'tgeneeft.
Soo gaet'et met de geen, die met vergeylde zinnen,
Vrouvv Venus lichten aart oncuysschelijk beminnen,
En spillen geldt en haaf voor doodelyk fenyn,
Tot datse syn ontmant of 'teen noch 'tander zyn,
'tVerlies is al te groot, 'tvvaar nutter onghebooren,
Als eere goedt en bloet soo schandelyk verlooren,
Dies ghy of jonk of ouvvt het zy dan vvie het zy,
Die maak sich door den echt van deese quelling vry.

Amans voluptueux quitez l'amour volage,
Estanche ton ardeur daus l'eau de mariage.

'tVeer-

't Veerthiende
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Caſtor en Pollux.

O ghy onbedaarde die nummer denkt o'pt Graf,
Belamfert ſyn u ooghen,
En met vluyſen over-tooghen,
Gaat en ſpoeltſe' in Silo af.
Of in des Leevens ſtroom die na den Hemel ſtreeft,
Met ongemeene luyſter,
Die't geſicht hoe ſwak hoe duyſter,
Goddelijke klaarheyt gheeft.
Dan ſoo ſal u trecken een Hemelſche Mangneet,
Die alle queтſ' van zonden,
Heeft geluyvert en verbonden,
En gheneeſen alle leedt.
Maar ſoo in tegen-deel u d'aarſche luſt becoort,
En wilt hier weelde ſoeken,
Sult ghy naemaals noch vervloeken,
Tijt en ſtond' van u gheboort.
Schoon daar en waar noch zond' noch ſtraffe vandet Hel,
Noch ſoume ſich betoomen,
Ende dartelen met ſchroomen,
Weghen armoedt of ghequel.
Want alle luſt des werrelts hoe Hemelijk van ſchijn,
Gheſmolten in malcand'ren,
Moeten op het leſt verand'ren,
Tot ſ' een aartſche Helle ſyn.
Indien-men volght het ſpoor van Bachus dol gebaar,
Bekrenktmen hooft en zinnen,
En het Lichaem werdt van binnen,
Of het ganſch vergeven waar.
En maakt het goedt vernuft onredelijk en Dom,
En Baart veel ongelucken,
Dat de jonkheyt Raakt op krucken,
En tot vroeghen Ouderdom.
Of ſoo ghy ontbreydelt oncuyſche Geylicheydt,
Na 't weſen der natuyren,
Soo ſal ook dit ſoet verſuyren,
En het ſuir wert bitterheyt,

'tWaar al te lang om schryven de pen te veel geverght,
Hoe dat de sulke quynnen,
En vol pynnen gansch verdwynnen,
Ofte werden uyt gemercht.
Hoe datse al te schandigh vervuylen dagh an dagh,
Verett'ren en verseeren,
En verstinken en versweeren,
Datmer niet by duyren mach.
Daar leytme dan ontmant ellendigh onghemoedt,
In commer leedt en smarten,
Troosteloos benaut van harten,
En vervreemt van goedt en bloedt.
Dit syn de vruchten die door weelde syn ghemest,
En bloeyen deur ghenuchten,
Ende groeyen deur het zuchten,
Ende rijpen als de Pest.
O jeucht dit is u spiegel maek u u vlacken quyt,
Vermydt dees' Goddeloosheyt,
Op dat ghy door sulken boosheyt,
Selve niemants spiegel zyt.
O ghy onbedaarde die nummer denkt op't graf,
Belamfert syn u ooghen,
En met vluysen over-tooghen,
Gaet en spoeltse in *Sylo* af.

Domme Geyle jongeling,

SChoon of hy daegelijkx sach sterven sijns gelijken, Syr.14:18.
In t midden vande Lent in't groeyen vande vreucht, Syr.2:6:9: 8:9.
Of tHartje vande tijt en' tbloeyen vande jeuchdt, 2.Sam.24: 13:15.
Of dat een felle Pest hem toonde duysent lijken, Syr.23:23. 24.
Noch swaerlijk soud hy van het Geyle minnen wijken, Collos.3:5
Of toomen Sinne-lust of speenen sijn geneucht, Actor.24. 25.
En of wel schrik en schroom hem pricken tot de deught, Mat.3.10.
Daar is geen voedtsel by ten laat geen vruchten blijken, Luc.3:8.
Comt betering van wil, soo comtse vaek te laat, Mat.25:1.
Mits dat hem toogh te spa door smarten open-gaat,
En pooght hy sijn verlies van goedt van eer van leeden,
Te krijghen wederom, tis grijpen na de Zon, Sap.17:1
Nooyt Artz en wasser die de sulke helpen con, Luc.18:13.
Wat dan? den besten raet sijn vuyrige gebeeden.

H *Oydel-*

O ydelheydt ghy vveet u zonde te bepronken,
En segt ter-vvylmen danst soo drinktme sich niet dronken.

XV.

O maistre ballerin legier comme la plume,
La douceur de ton jeu en fin est amertume.

XV.

O ydelheyt ghy vveet u Zonde te bepronken,
En ſegt ter-vvylmen danſt ſoo drinktme ſich niet dronken.

DE Bocken ſyn verheught de Oude met de jongen,
En dartelen in't groen met vremde kromme ſprongen,
Verheffen ſich om hoogh en huppelen te gaar,
De beenen vande grondt die drillen onder haar.
De naam van Cabriol is van Cabrit begonnen,
Om dat de Geyt en Bok die van natuire connen,
Dit iſſer d'oorſpronk of O Danſers dat ghy 'tvveet,
Die in deeſ' beeſtigheydt u ſchoone tyt beſteet,
De danſers connen ganſch haar zotheyt niet verſaeken,
Vermits ſy inden rey ook dubb'le ſimpels maeken,
Waar deur ſy openbaar belyden haar gebrek.
Want dubbel ſimpel is ſoo veel als enkel gek.

O maiſtre ballerin legier comme la plume,
La douceur de ton jeu en fin eſt amertume.

't Vijfthiende
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Amaril die door u fier gelaet. Of Balette d'alkmaar:

t'CRachtig woort uyt 's Hemels gulden Troon,
'tgunt daalden op der aarden,
En ontstak een glans in't duystere gemoet.
Sulkē licht dat klaarder als de Zon den Hemel-weg verklaarden,
Verclaarende de mensch te leeven in ootmoet,
En demoedigheyt, stil in nedrigheyt,
Daar geheel der Zielen rust in leydt.
En vermaant en raat en smeekt en vleyt tot God-delijke zeden,
Zeden die daar zyn de werelt ongelyk,
En verbiet met over-straf verbodt onnutte klap en reden,
Reden van vermaak en gansch onredelyk,
Want de Heer, van al'tydel sotghekal,
Namaals rekeningh vereyschen sal.
Soomen sal van jeder ydel woort dan rekeninge geeven,
(Laas) hoe veel te meer van fichtelijke daat.
Want men seyt, een woordt is als een wint en weynigh an bedreeven,
Denkt dan na den eysch van't dartelende quaat,
't Ganter wert gheteelt vande vette weeldt,
Die ten deel sal werden af-ghebeelt.
't Aartsche soet de dwaase mallerij als singen ende springhen,
Is der Zielen gal en bitter-heyt voor Godt,
En wie nu op 'swerelts maal en Feest bestraffet dese dinghen,
Wert van jeder een begichelt en bespot,
En voor vies geacht, Of wel uyt-gelacht,
Houden sulk vant Neuse-wys geslacht.
Onvolmaakt waar haar verweende vreucht soo ouden ende jonghen,
Op't klinkende geluyt van't ydel snaren-spel,
Niet te saam met juychen en gheraas en maakten kromme-sprongen,
Spronghen inde hoocht en daalsels na de Hel,
Dan ist hey woechey, hupp'len inden Rey,
Even als de Kalven inde wey.
Beter ist in vrolijkheyt gedanst als vol en dol ge-soopen,
Deese lichte spreuk haar ydelheyt bevest,
Lustigh 'tsa, al weder handt an handt de tyt die wil verloopen,
Dies van beyde quâ'en soo kiestmen dit voor best,
Die daar 'tmeeste danst, dat's een wacker lanst,
Heeft syn eer te wonder wel beschanst.
'tMeester stuk, soo heele en van kruys als halve Kabriolen,
Moeter voor den dagh, met simpels net gesneên,
Tot een blyk en roem en poch en prael, wat God-delijker schoolen,
Zy in haare jeucht wel pleghen te betrêen,
Daar den Sathanas, van Fioel en Bas,
Heer en vooght en opper-meester was.
Kabrioolt en schud' en beeft en drilt en wappert met de voeten,
Ghy dansers, die u Tret heel beestelijk verkeert,
Siet den Bok dat is u alder-baas, dit sult ghy lyden moeten,
't Kabriolen is van Bocken eerst gheleert,
Want Kabrir, is ghesëyt een Bok ofte Geyt,
k'Seg u daar het waare claar bescheyt.
En ghy segt te keuren is den dans om dronken-schap te stuyten,
Die wel dubbel uyt u dwaaserije spruyt,
Want verhit door 't tover-sot gewoel so drinktmen groote fluyten,
't Zy dan wat het is men veeghtet schoontjes uyt,
Dies men danst sich dol, en men suypt sich vol,
Dat het hooft raakt schroeveloos op rol.
Deur 'tgekus gedauwel en geboert, en't flonkerē der ooghen,

Die daar inden rey of danſen omme-gaen,
Is ſo vaak de kuyſche ſuyverheydt in't Geyle Net getogen,
En in Venus ſtrik heel ſchandellijk gevaen,
En beloert en belaaght, ſoo mennighe maaght,
Die dit ſoet te bitter heeft beclaaght.
Een die mint ſal met een dronken kruyn beginnen vaak te wrocken,
Te wrocken Op het Mes met d'een of d'ander knecht,
Of op die, die van ſyn groene zy ſyn lief ten danſe trocken,
Soo dat vaak de vreucht verandert in gevecht,
Eerſt is 't Venus lonk, Daar na Bachus dronk,
Op het leſt doet Mars een kromme ſpronk.
Domme lien O! dat u ſneet in't hart hoe Gode haat het quaede,
Weeld' en oogen-luſt of wat het vleys ghebiedt,
U ghemoet ſou beeven als een loof, en bidden om genaede,
Om genaed' die vreucht baart midden in't verdriet,
'tIs noch heden dagh, o die noch toe-ſagh!
E er daar naakt een al te droefgheklagh.
t'Krachtigh woordt uyt 'sHemels gulden Troon 'tgunt daalden op der aarden
En ontſtak een glans in't duyſtere ghemoedt,
Sulken licht dat klaarder als de Zon den Hemel-wegh verklaarden,
Verklarende de menſch te leeren in ootmoedt,
En demoedigheyt, ſtil in nedrigheydt,
Daar geheel der Zielen ruſt in leyt.

Danſen,

WAt ſchak'len an den dans al Goddelooſe dingen?
Wat kleefter anden Rey al over-geeven quaat?
Als Geylheyt Oogen-luſt broot-dronken over-daat, Prov. 23:5.
Boeleren dronkenſchap, en Venus liſt te ſingen, Heſ. 23: 5.
Onkuyſch geklap, gevecht, en hondert beuſelingen, Eſay. 5:12. Heſ. 4: 11.
Sijn in dit ijd'le ſpel, en meer daar in vervaat, Eſay: 13:
't Omſtandige bewijs men om de cortheyt laat, 15.
Dies wy met kracht de pen om 't voor-verhaalde dwingen,
Schoon dat de werreldt keurt de danſerij voor goedt, Sap. 17:
Nochtans beſchuldight dit wel dikwils haar ghemoedt, 11.
Wanneer de klopper comt in 't eynde haarder daagen, Rom. 2:
En is u niet bewiſt, o danſers weet ghy niet? 15.
Dat om een danſerin Iohannes' tleeven liet, Math. 14:
Dat om een lichten dans hem 'thooft worde af-geſlaegen. 6: 10.

Op aerde' en is by-na geen Goddelooſer quaat,
Het gunt Ondankbaarheyt in't boos te boven gaat.

XVI.

Ingrat treſinhumain tu n'as quaſi ſeconde,
Tu es mauldict de Dieu honni de tout le Monde.

XVI.

Op aerde' en is by-na geen Goddeloofer quaat,
Het gunt ondankbaarheyt in't boos te bovengaat,

DE Water-Hŏdt in ftroom feer moede' en mat gefvvommē,
Is noch ter nauvver-noot an fchorre ftrandt gecommen,
Dies eender uyt medoogh die trekt hem op het landt,
Den Rekel fnauvvt tot loon fyn hulper inde handt.
Verfiert een flimme naem, men machfe flimmer fchelden,
Die deughde met ondeught of 't goet met quaat vergelden,
Dit murch van alle boos dit onnatuyrlyk quaat,
Bedrogh en hoerdery en dieft te boven gaat,
Het is my felf gebeurt van fekere ghevangen,
Die vvelk'(ten vvaar deur my) foud' hebben moeten hangen,
En vvert op vrye voet geftelt deur myn beleyt,
Het gunt hy my daar na vergold met fpytigheyt.

Ingrat tresinhumain tu n'as quafi feconde,
Tu es mauldict de Dieu bonni de tout le Monde.

'tSesthiende ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Coridon waar hebt ghy ghelaaten. &c.

'tNAtuirlijk quaat, dats drinken speelen,
En Hoerery,
Verraen bedrieghen woek'ren steelen,
En stropery,
Sulke' en dierghelyke daaden,
Meer als te quaat,
Geschien ten deel om lust te zaaden,
Ten deel om baat.
Maar snooder boosen vint-men zelden,
Hoe bits en wreet,
Als die het goet met quaat vergelden,
En't soet met leet,
Dat is een boosheyt af gesondert,
En uyt-geroeyt,
Waar van sich self een Dief verwonedrt,
En dat versoeyt.
Loopers, Stroopers, Guyten en Fielen,
Of sulk ghebroedt,
Die hebben vaak veel eelder Zielen,
In haar ghemoedt,
De sulke dikwijls op de weghen,
Gebruykten re'en,
Dat se haar wel-daaders kreegen,
En vrindtschap de'en.
De Heyd'nen die int wilde woonen,
Barbaars en stuyr,
De deughdt met deughde te beloonen,
Leert haar natuyr,
Veel stomme beesten dankbaar spreeken,
Door blyk en schyn,
Betoonende met trek en teeken,
Verschuldt te syn.
Een Roomsche Slaaf heeft dank bevonden,
In ouder eeuw,
De welke had' den Poot verbonden,
Van eenen Leeuw,
Die't hem wel dubbel weer beloonden,
In synnen noot,
En hem gestadigh vrindtschap toonden,
Tot inder doodt.

Ontmenscht verbastert en versteeken,
En heel veraerdt,
Van schaamt van eer van deughdt geweeken,
En gansch vervaert,
Een oncruyt schuym van al het boose,
En quaat beleyt,
Is d'oversnoode Goddeloose,
Ondankbaarheyt.
Veel boosheyt sietmen billik straffen,
(Tot nut der goên,
Om die (waert moog'lijk) af te schaffen,
En wegh te doen,
Maar dees verhaate pest op aarden,
Dit Helsche zaat,
En vreest geen Roeden Strop noch Swaarden,
Noch wet noch raadt.
Vermits 'tondankbaar hart na rechten,
Verbeurt geen lijf,
Dies is onmog'lijk te beslechten,
Dit valsch bedrijf,
En daarom sulke lien verharden,
In haar fenijn,
Maar streekmen die met scharpe Garden,
'tSou beter syn.
Wat grouwel sietmen niet gebeuren?
Dat rijke lien,
Na haar verarmde Ouders treuren,
Niet om en sien,
En sluyten handen oor en ooghen,
En haar gemoet,
Voor die haar hebben op-getogen,
En op-gevoedt.
En ook hoe veel verscheyden vroomen,
Om Godes min,
Wel armen hebben in-genomen,
By haar gesin,
En op-gequeekt als haare kinders,
Veel jaeren lank,
Die daar van leeden veele hinders,
In plaets' van dank,

Ik

Ick weet van sekere gevangen,
Om schendery,
De welk, soud' hebben moeten hangen,
'tEn waar door my,
Mits ik hem abelijk verschoonden,
Met goedt beleyt,
Die't my ook naderhant beloonden,
Met spytigheyt.
O grooten Schepper hoogh gepreesen,
O eewigh al:
Hoe weyningh dank wert u beweesen,
Int droeve dal,
Die over-vloedighlijk laat vlieten,
Des lichaams spys,
En Cryght van die het meest genieten,
De minste prijs.
Ghy haater van d'ondankb're Zielen!
Buygh ons ghemoedt,
Ten eynde dat ons hart mach knielen,
Tot waare boet,
En geeven u staegh lof en eere,
In al ons doen,
Door Jesum Christum onsen Heere,
Der sonden soen,

Ondankbaarheyt,

EEn sno verwond'rens walgh, een eer en Godt-vergeeten,
Een Bastaardt des natuirs een uyt-gesondert quaat,
Een slimme spoor, het gunt uyt slimme spooren gaat, Psal. 125:7.
Een helsche Herpije, en een Slange der geweeten, Sap. 4: 14.
Soo mach d ondankbaarheyt, met rechte sijn gheheeten,
Om dat dees' boosheyt uyt 'tgeslacht der boosheyt slaat, Prov. 3:14.
't Gunt Gode en de Mensch heel doodelijken haat, Psal. 11:6.
En sijn door Geest'lijk recht daar Toornigh op gebeeten, Rom. 1 2: 17:22.
Indienmen moet het quaat met goedigheyt vergôen, Luc. 11:12.
Hoe veel te min voor 't Ey te geven 't Schorpioen, Prov. 17:13.
Die geene die beloont het goede met het snoode, Syr. 29.9.
Of tot een dankbaarheyt veel spitse reeden geeft,
Die is onwaerdigh 'tlicht onwaardigh dat hy leeft,
Onwaart by jeder een, en gansch veracht van Gode. Prov. 147.

VVie op syn Hamans gaat, om Mardachay *te prangen,*
Bereyt syn eygen Galgh en Strop om an te hangen.

XVII.

O proposeur des maulx o miserable traistre,
A toy revient le mal & le guerdon au maistre.

XVII.

VVie op ſyn Hamans *gaat, om* Mardachay *te prangen,*
Bereyt ſyn eygen Galgh en Strop om an te hangen.

BY-nacht heeft deſe Guyt op ſynnen kop gelaeden,
En kuyp met drek, van zin de deuren te begaeden,
De boodem door de ſvvaart' vvykt uyt de kroſing in,
Des vverdt hy heel beſtruyft van boven tot de kin,
De Tobbe' omhelft het hooft, die nedervvaerts geſakt is,
Wie ſach ooyt vuylder Fiel als deeſen die bekakt is:
'tMiſt zelden, dat ſoo vvie een ander quaat belaaght,
Sich ſelven an het lijf of an't geweeten plaaght,
Miſlukt ſyn boos beleyt of voorgenomen parte,
Soo priemt de nyt vol ſpyt ſyn Goddelooſe harte,
Of ſoo hy ook na vvenſch volvoert ſyn booſe ſaek,
Soo heeft hy ſtaegh een koortſ' deur angſt van vveder-vvraek.

O propoſeur des maulx o miſerable traiſtre,
A toy revient le mal & le guerdon au maiſtre.

'tSeventhiende

ZINNE-BEELDT:

Stemme:

Cupido geef my raedt &c.

Een wreek-lust baart de nyt, het wreeken een benouwē,
En het benouwen vaak een al te laat berouwen,
Hoe mennigh wreeker is in eygen ſtrik geſtrikt?
Mits dat de wraeke keert en op ſyn Meeſter mikt.

Een hartſ-tocht is de wraak 'ken weet waar by te lyken,
Die ſieden doet 'tgebloedt, en alle reeden wyken,
Die vleyſch en zin verteert, en ſmooren doet de luſt,
En houdt een waekend' oogh, als al de werreldt ruſt:

En maakt het weſen ſtuer, en't hooft vol Muyſe-neſten,
Geſtadigh in gepeys, hoe dat hy mocht ten leſten,
Met deeſ' of ſulken plaagh, ſyn even-menſche ſchâen,
Die ſomtyts niet en weet te hebben jet miſ-daan.

'tIs vaak door prang van ſpyt, of yver vande neering,
Dat hem het harte knaeght en kankert deſe teering,
En laaght dan laagh op laagh, en treedt ſoo vroegh en ſpa,
Syn ſlecht onlyd'lijk leet, met loode ſchoenen na,

Dus knaaght hem ſyn gemoet maar weynig het Geweetē,
Tot dat hy op het leſt eens komt tot ſyn vermeeten,
En dat de luſt gecoelt hem tot bedaeren voert,
Dan is op and're wys, ſyn Ziele bet beroert.

Dan Timm'ren hem int hooft de kloppende gedachten,
Dan ſpruyten uytte mondt vetduldelooſe klachten,
Dan volchter ſucht op ſucht dan rolter traan op traan,
En ſiet het wett'lijk recht geſtaedigh voor hem ſtaan.

En

En soo hy heeft een vonk in syn gewiss' behouwen,
Die sal an d'ander cant hem troosteloos benouwen,
Daar hem een eewigh duir sal werden in vertoont,
Int cort, de boose wraak syn eygen meester loont.

Of soo de sulke laat door vreese sich te wreeken,
Soo wert hy door de nyt staach in het hart gesteeken,
En geeft hem prik op prik in't raesende gemoedt,
'T gunt stadigh swemt in gift en langs hoe meerder woedt.

Dies hoe't een wraek-gier maekt, of wat hy gaat beginnen,
Syn Raet is ydel ramp van buyten en van binnen.
De wraak is syn bederf, en wreekt hy sich ook niet,
Soo gaat hy en vergrimt in Goddeloos verdriet.

Een wreek-lust baart de nyt, het wreeken een benouwen,
En het benouwen vaak een al te laat berouwen,
Hoe mennigh wreecker is in eygen strik gestrikt,
Mits dat de wraeke keert en op syn Meester mikt.

Afgunst, en wraek,

't ONcristelijk ghemoedt is mennichmaal beseten,
Beswangert ende grof van ijver ende spijt
Om dat syn na-gehuir of dees of die ghedijdt, Syr. 30:25.
Of dat hem Claas of Ian is al te na gheseten,
Daar op hy is ontrust en dapperlijk gebeten, Syr. 31:15.
Het gunt hem nacht en dagh in sijnne boesem strijdt, Psal 112: 10.
Tot dat hy op het lest verwonnen vande nijt, Prov. 14: 30.
Belaaght verraedelijk dien hy misgunt het eeten,
Maar t' quaade vaak weerom tot sijn beleyder stuyt, Prov. 1:11.
En treft met schaamt' en smart het harte vanden Guyt, Prov. 18:7.
Soo gaat het ook met die, die sich gelust te wreeken, Syr. 6: 3. Syr. 28. 6.
Want soo hy sich vercoelt door al te swaeren handt,
Soo valt hy door het Sweirt of vluchtet achter landt, 1. Petr. 1. 31.
Ook wert den wreeker vaak wel selver doodt gesteken.

Na

Na karige ſpaarige viltige ſcheerders,
Slempers en dempers, en milde verteerders.

XVIII.

l'Avare eſt treſpaſſé or commençons la feſte,
Voyla le porc eſt mort o la treſbelle beſte.

XVIII.

Na karige ſpaarige viltige ſcheerders.
Slempers en dempers, en milde verteerders.

SIet hier hoe 'tvuyle Svvyn den Gieregaart gelijck is,
De vvelke vvert gehaat om dat hy vrek en rijk is,
Om datter niemandt niet, tervvyle dat hy leeft,
Van hem noch deugd' geniet noch deuchdt genooten heeft,
Maar als de Ziel verhuyſt en't lichaam is ter aarden,
Syn Erfgenaemen dan bly-geeſtigh 'tgoet anvaarden,
Men ſnuffelt om en om in Koffers Kiſt en Kaſſ'
Dan prijſtmen eerſt de Man om dat hy ſpaarigh vvas:
Het Verken vverdt gekeelt geſchrobt ontleet na deeſen,
Dan vvert het vuyle Svvyn om 'tlecker Spek gepreeſen,
Na doode om de ſchat ſoo prijſtmen eerſt den vrek,
En't Varken even ſoo, om 't angenaame Spek.

l'Avare eſt treſpaſſé or commencons la feſte,
Voyla le porc eſt mort o la treſbelle beſte.

't Achthiende
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Ghy lodderlyke Nimphen soet.

't IS waardigh met een vreemt geluyt,
Den snooden Vilt te lachen uyt,
En met veel schamp're naemen,
Hem dapper te beschaemen.
Den vrecken krimp den Gieregaart,
Heel spottelijk syn goedt bespaart,
Vaak voor een deel verteerders,
Tiktackers of verkeerders.
Te recht by 'tvuyle vroetend' Swyn,
Soo mach hy vergeleeken syn,
Soo lang hy leeft na wenschen,
Verfoeyen hem de menschen.
Het morsigh Varken van ghelijk,
Soo langh 'tsich wentelt inden slijk,
Van jeder een veracht werdt,
Tot dat het dier gheslacht werdt.
Dan werdt het elk behaeghelyk,
'tVerwekt de maage graechelijk.
Dan seggen, die't bemerken,
O wat een lecker Verken!
Doodt synde,pryst het jeder een,
De Reusel werter uyt-gesnêen,
De Schinken en de zyen,
Doen d'eygenaar verblyen.
Den spaar-sot wert veracht versmaat,
Bespot begichelt en gehaat,
Om dat syn schaem'le vrinden,
Geen troost by hem en vinden.
Om dat hy stopt syn ooren toe,
Voor 'tsmeeken in haar arremoe,
En Lazarus laet treuren,
Voor syn beslooten deuren.
Om dat soo langh den schrobber leeft,
Daar niemant geen genot van heeft,
Want als syn oogh bewaart hy't,
En uyt syn lyf bespaart hy't.
O blye tyding over-goedt,
Gestorven is den vrecken bloedt,
Besteekt de Kist met Meyen,
En wilt van lachen schreyen.
De vrinden 'tsamen al-gelyk,
Besichten het gewenschte lyk,
Beschouwen't met genuchten,
Men hoorter niet als kluchten,
O Doodt wat syt ghy over-schoon,
Ghy muntet uyt van veele doôn.
Hebt veel te Ra gehouden.
Om dat wy 'tErven souden.
Wanneermen nu de schat bekijkt,
Dan is het Varken niet beslijkt,
Den Vilt die werdt gepresen,
Men schoont syn karigh weesen.
Dan prystmen om het goedt den vrek,
Als 'tVerken om syn lecker spek,
De schat die doet hem roemen,
Als 'tVerken om syn bloemen.
Die van syn nauw bespaarde schat,
Ter nauwer-noot syn nootdruft at,
Die isser van gescheyen,
Daar and're deur vermeyen.

Den

Den Vrek is doodt, en't Swyn geslacht,
Het Spek is inde wym ghebracht,
En't geldt in and're kisten,
Van die't somtyts verquisten.
Den Vrek een onnatuyrlijck dief,
Besteelt syn alder-liefste lief
Want hy berooft sich selven,
En gaet het vaek bedelven.
Vervreemt syn lichaem van het goedt
Het welk hy al te sober voedt
En dat om't gelt te potten,
O groote sot der sotten!
O ghy verarmde rijke lien,
Ghy cunt in desen spiegel sien,
Hoe dat van al u spaeren,
Een ander wel sal vaeren.
'tIs waerdigh met een vreemt geluyt,
Den snoden Vilt te lachen uyt,
Em met veel schamp're naemen,
Hem dapper te beschaemen.

Den Gierigen-vrek,

HY steelt syn eygen goedt en neemt sich self gevangen,
En boeyt sijn hart en ziel aen Midas gulden plaegh,
Hy is sijn eygen Beul en pijnt sijn holle maegh,
Die staedigh roept om veel en weynigh mach ontfangen,
Die staedigh bidt om spijs en snacket met verlangen,
Maer gierigheyt sijn Baes en acht op geen geklaegh,
Dies houdt de Man sich self staech hongerich en graegh,
Voor sulken langen quaal vercoormen nutter 't hangen, Syr. 14: 5: 6.
O Vrek, ghy die daer schroomt u lichaem wel te vóen,
Wat deught, wat troost, wat goet sout ghy een ander doen? Syr 14: 4.
Die selve hier u selfs de noot-druft gaet ontrecken, Prov. 10. 16.
Daer is geen slimmer wech noch sotter dan ghy kiest, Math. 23: 33.
Waer deurmen ziel en eer onnuttelijck verliest, Prov. 10. 21.
O Dwaes, o Sot, o Nar, o Opper Geck der Gecken!

VVaer vintmen meerder arremoedt,
Als daer de Rijkdom Vrekheyt voedt?

XIX.

Ni tel royal tresor ni bague trop que rare,
n'ont le pouvoir pour bien rassasier l'avare.

XIX.

VVaer vintmen meerder arremoedt,
Als daer de Rijkdom Vrekheyt voedt?

ERisichtonius na luyt Ovidi ſchrijven,
En koſt op geender vvijs ſyns hongers noot verdrijven,
'tZy vvat hem quam te voor gezooden of gebra'en,
Of vvat te nutten vvas, en moght hem niet verza'en:
Een onverzaedt ghemoet is noch by veele menſchen,
Die ſtaedich onvernoecht al meer en meerder vvenſchen,
En potten geldt op geldt en hoopen ſchat op ſchat,
En ſterven van een ziekt' gheheeten nummer zat,
Maer in het tegen-deel te looven ſyn de daeden,
Van die in 'sHeeren dienſt ſich nummer en verzaeden,
En vvelcker onvernoegh al groeyende vermeert,
In't ſoecken na de ſchat die nummer en verteert.

Ni tel royal treſor ni bague trop que rare,
n'ont le pouvoir pour bien raßaſier l'avare:

'tNegenthiende
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Als voorgaende.

GHy ſyt o Rijkaart groot van goedt,
Maer cleyn en arrem van gemoedt,
Dat ſietmen aen u ſlaeven,
Dat ſietmen aen u draeven.

Ghy hebt ontelbaar Munt en Gout,
Daer toe een rijke vrouw' getrouwt,
En hebt noch veel verworven,
Dat u is an-gheſtorven.

En veel hangt u noch over 'thooft,
Wel waarom iſt dan dat ghy ſlooft?
En nauwelijks kunt ſlaepen,
Om gelt en goedt te raepen.

Ghy hebt een onwaerdeerlijck lant,
Rontſom met hout-gewas beplant,
Veel renten aller weghen,
En noch iſt niet te deghen.

Ghy hebt veel huysen inde stadt,
Noch claaght ghy al van dit, of dat,
En seght u fruyt en Coren,
En geld' niet na behooren.

U scheepen comen uytter zee,
En brengen dubbel winste me,
Seer rijkelijk gelaeden,
Maar't can u niet verzaeden,

Hoe meer dat u Oostind'jen geeft,
Hoe min dat ghy in ruste leeft
Noch moetter meerder baat sijn,
Wanneer sult ghy verzaedt sijn?

Schoon dat ghy rent op rente gaart
Noch zijt ghy armer dan ghy waart
Hoe langhe sult ghy ploegen?
Wanneer sult ghy genoegen?

Doe Rijkaart hadd' niet half so veel,
Doe was de man wel eens soo eel,
'tIs waer, hy was wel spaerigh
Maar nargens-na soo kaerigh.

Te vooren ging sijn kok te vuyr,
Nu is hem alle ding te duyr,
Nu coopt hy doode plat-vis
Die slimmer is als kat-vis.

Syn ſuyvel is verſchimmelt ſmout,
Van garſtich Speck veel jaren out .
Dun ſcharbier laat hy brouwen,
Soo weet hy huys te houwen.

Het vuyr dat hy des winters ſtookt
Heel weynigh vlamt maar dapper rookt,
Syn Turf en wil niet vonken,
Mits datſe was verdronken.

Die coopt hy om een leur of jet,
Die duyrt wat lang, al vlamtſe niet,
Noch can hy niet bedyen,
Al ſnyt hy an twee zyen.

Het goet heeft hem maar hy gheen goet,
Dus leeft den bloet in arremoedt,
Hadd' Godt hem min ghegeven,
Hy ſou wel ruymer leeven.

O vrinden ſlaaft als deſen rijk,
Om't heyl, maar niet om't tydelijck,
Om't Hemelſch te verwerven,
Soo wert ghy rijk na 'tſterven.

Daar rijkaart werden ſal een ſpot,
Verbannen vanden grooten Godt,
Verbannen daar ſijn trueren,
In Ewicheyt ſal duiren.

d'Onverzaede rijke vrek,

Hy is een Sysiphus, vviens vvoelen niet kan baeten,
Hy is gelijk de zee die nummer en ghedijt,
Die nummer soo het schijnt vergrootet of en vvijdt,
En lijkevvel de stroom versvvelght uyt alle gaten,
Syn vvinning is als vvyn in boodem-loose vaten,
Hy is een Tantalus vviens graegte niet en slyt,
En schoon vvat dat hy nut hem hongert alle tyt,
In't corte, vvel te recht is hy een vraet der vraeten, Syr. 31:21.
Den armen onverzaet vernoeght sich nummermeer, Syr. 14:9.
Het Gelt het lieve Gelt bemint hy al te seer. Col. 5:9.
Om't Gelt om't lieve Gelt gaet hy syn lichaem quellen, Syr. 14:4.
Om't Gelt om't lieve Gelt hy vanden armen vliet, Psal. 82:3.
Om't Gelt om't lieve Gelt en troost hy niemant niet, Esay. 61:3.
Om't Gelt om't lieve Gelt soo daelt hy na der hellen. Hiob. 24:19.

Door

Door 'sVVerrelts ſotte vreucht en dvvaeſe luſt der ooghen,
VVerdt menigh eer hy't vveet in't droeve diep getogen.

XX.

O monde alichant ta douce calamite,
Attire l'ame daus l'obſcurite mauldite.

Door

XX.

Door 'sVVerrelts ſotte vreucht en dvvaeſe luſt der ooghen,
VVerdt mennigh eer hy't vveet in't droeve diep getoogen.

HEt lieffelijk geluyt of 'tzoet Ciereenſe ſinghen,
Bekoorde Uliſſes om by haar in zee te ſpringen,
'tEn vvaar hy van te voor met vvyſſelijk beleydt,
Daar in en had voorſien, Uliſſes vvaar verleydt,
Schoon 'tover-ſoet geſang hem treff'lijk deed' bevveegen,
Streedt ſyn gebondenheyt veel ſterker daer en teegen:
Deeſ' fabel leert en vvyſt, en naektelijk ontdekt,
Hoe 'sVVerrelts vveelde' en ſpel ons na de diepte trekt,
En hoemen met een cracht den Heere moet ancleeven,
En alle dartelheyt en oogh-luſt teghen ſtreeven:
Dies bindt u vaſt aen Godt, eer u deeſ' Meremin',
Door angenaemheyt lokt ten diepen Af-grondt in.

O monde alichant ta doulce calamite,
Attire l'ame dans l'obſcurite mauldite.

'tWintichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

O Nacht jaloursche Nacht.

'tGesicht.

WIens oogh in Silo claar en suyver is gewassen,
Gereynight van den Artz die Adams val genas,
Staat wacker op de wacht, staat vlijtich op te passen,
Gewapent deu'rt Geloof en't geestelijck Rondas.

Een op-gepronkte schaar comt sijn gestalt begecken,
En toonen hem de weeld' en soete dartelheyt,
En pogen hem alsoo sijn wapenen t'ontrecken,
Waar toe sijn vroom gemoet wel dapper neen toe seyt.

'tGehoor.

Dies vangt een jeder an (mits dit niet wil gelucken,)
Een lieffelijck gezang an snaren spel getrouwt,
Om hem gelijck (te voor) syn wapenen t'ontrucken,
Het welk syn vroom gemoet wel dapper tegen hout.

Met ſmeeken en gevley en lodderlijke teemen,
Deur praatjes vande min vermengt met Geyligheyt.
Beſoekenſe door liſt ſyn wapenen te neemen,
Het gunt ſyn vroom Gemoet verweert met Heyligheyt.

De Reuk.

Vermits haar ook miſlukt het ſingen ende ſpeelen,
Soo vlechtme Crans op Crans van ongemeene geur,
Om hem te trecken en ſyn wapenen te ſteelen,
Maer neen, ſijn vroom Gemoet en achtet niet een leur.

Met Amber en Perfuym verſoecktmen hem te locken,
En met het angenaamſt het gunt de Neus geluſt,
Onangeſien, en wert hem 'twapen niet ontrocken,
Om dat ſyn vroom gemoet is wacker toe-geruſt.

De Smaak.

Men dekt een waerden diſch als in des Conings hoven,
Van coſtelijcke ſpys, als wijnnen en Banket,
Van meynning hem daar deur de wapenen te rooven,
Daar ſich ſyn vroom gemoet ook dapper tegen ſet.

Daar vloeyt den Ed'len drank die ſy te gulſich ſmaeken,
En bidden dat hy doe (gelijck als ſy) beſcheyt,
Om door ſyn dronkenſchap de wapenen te ſchaeken,
Maar neen, ſijn vroom gemoet dit alles weder-leyt.

'tGevoel.

Nu gaattet uyttet ſpoor met wangelaetigh Cuſſen,
Met trecken Mondt an Mondt en dauw'len metter hant,
Om te vervreemden ſoo, ſyn wap'nen onder-tuſſen,
Maar neen, ſyn vroom gemoet vermijdet Venus brandt.

En't gunt ſy meerder doen, laſt eerbaarheyt te ſwijgen,
Maar alle't aartſch' vermaak, en angenaemigheyt,
Is al te crachteloos ſyn wapenen te crijgen,
Om dat ſyn vroom gemoet veracht de geyligheyt.

'tGeſicht.

Wiens Oogh in Silo claar en ſuyver is gewaſſen,
Gereynicht vanden Artz die Adams val genas,
Staat wacker, op de wacht, ſtaat vlijtich op te paſſen,
Gewapent deur 'tGeloof en't geeſtelijk Rondas.

De

De Becoringe,

Wie niet en is om-gordt an Iesu Christ ghebonden, Luc.12:35.
En stop zijn ooren toe voor 'sWerrels soet gezang, 1.Sam.12:12.
Noch sluyt zyn ooghen voor haar fieren omme-gangh, Prov.23.5.
Sal vallen eer hy 'twveet in eene Poel der zonden, 1.Cor.15:56.
En wvie die peylen sal wverdt ewvelijk verslonden, Psal.92:8.
Daar eenen dagh (eylaas) valt duysent Iaeren langh, Mala.4:1:3:5.
Daar 't end' is hoopeloos, verlangeloos 'tverlangh, Esay.34:10.
En daar 't ghewveten staagh crijcht doodelijke wvonden, Sap.4.14:
Dies wvacht met cracht en acht ep geenderley gevley, Rom.16:18.
Van Mereminnen zang of Cocodrillen schrey, Syr.9:4.
Van 't VVerrelsche vermaak, en haar geveynsd' becooren, Jer.16:9.
Van minne deuntjes en van smakelijk Banket Syr.37:30.
En angename wvijn, en 't praelen van Blanket 1.Pet.4:3.
Maar luyk u oogen toe, en stop daar voor u ooren. Prov.28:9.

De Gout-zucht is een groote plaagh,
Veel slimmer als een quade maagh.

XXI.

Celui qui biens & temps pour l'or en vain consume,
Pour le Demon la lampe ou le flambeau Allume.

De

XXI.

De Gout-zucht is een groote plaagh,
Veel ſlimmer als een quade Maagh.

DIt cleyn onnoſel Wicht glooft het boertich ſeggen,
En vvil het vogeltje vvat ſouts op't ſtaertje leggen,
Het cruypt en vvaant 'tis heb, o Manneken o neen,
De cunſt en is niet ficx, daer vlieght de voghel heen:
Noch ſlechter gaat de zaak der ſchrand're alchimiſten,
Die tyt, en zin, en vveet, en't Gout om't Gout verquiſten,
De hoop haar jaar op jaar gheſtadelijken voedt,
En hebben al-bereets na vvaan eens 'sPrincen goedt,
Den *Lapis Paracels* ghenaamt *Philoſophorum*,
Is inde Ziel gedruckt, 'tis fiat clinck clanck clorum,
Mit barſter op het vuyr of 't een of 't ander glas,
O vve! eylaas vvat raat? een Graaflijkheyt in d'as.

Celui qui biens & temps pour l'or en vain conſume,
Pour le Demon la lampe ou le flambeau Allume:

'tEen-

'tEen-en-tvvintichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Rosemonde lagh gedooken.

O Den wijsen en den cloeken,
Teophrastus, heeft ghebroet,
Gecken die de Rijkdom soeken,
Ende vinden arremoedt,
'kSegge vanden Alchimist,
Die om't gout zyn gout verquist.

Die gestaedigh peylt op hoope,
In een grondeloose zee,
En sou nô syn kunst verkoopen,
Om een Tonne-schats of twe,
Mits dat hy een schaduw' siet,
Groot in't oogh, en min als niet.

Daar hy niet en sou voor kiesen,
'kWeet niet hoe veel duysent pondt,
'tGunt hem doet syn brok verliesen,
Even als Esopus Hondt,
Die syn hachjen inde vliet,
Om het schijnsel vallen liet,

'tIs als of hy netten spande,
Om te vangen weer en windt,
Die de donder maakt te schande,
En geheel en al verslindt,
En geraakt door yd'le vlyt,
Om de windt syn netten quyt.

Al ſyn doen en vieſe vaeſen,
Al ſyn ſinnen tijt en goedt,
Gaat hy in het vuyr verblaeſen,
En ſijn winſt is windt en roet,
Roet verkrijcht hy deur ſyn rook
Windt is al ſyn blaaſen ook.

Hope doet hem ganſch bedriegen,
Als de Hondt int vlacke veldt,
Die de voghel in het vliegen,
Snel vervolget met gheweldt,
Ende moede leeden vanght,
Dat ſyn tongh ten hals uyt hangt.

O! wat pooght ghy Nar, te maeken?
Tot een louter Gout, het Loot;
Als ghy weder cunt doen waeken.
De geſtorven vander doodt,
En doen blindt - gebooren ſien,
En geneeſen lamme lien.

Of als 't climmen in den Hemel,
Veylich is in u vermoogh;
En een Elefant of Kemel,
Cunt doen gaen deur 't naalden oogh;
En van waeter maken wyn,
Dan ſal ſicx u cunſte ſyn.

Als ghy cunt op 't water wand'ren;
En de zee en winden ſtilt,
Dan ſoo ſult ghy licht verand'ren,
Tot een Gout al wat ghy wilt,
O ghy rijk ghedroomde ſot,
Werdt berooyt, en jeders ſpot.

Cunt ghy (dwaſe) niet bemerken?
Dat, die 't ſchepten altemaal,
Door ſyn over-wond're werken,
Schiep ook alderley Metaal,

M   Soo

Soo ghy ſchept van allen een,
'kHout met u, en ben te vreên.

Maar en kunt ghy niets doen blyken;
Als ook niemant niet en ſal.
Wilt dan vry u Seylen ſtrijken,
Eer ghy raakt op leeger-wal,
Eer ghy al u tijt verſuymt:
Eer u Ziel het Lichaam ruymt,

Dies verlaat dit ydel ſchijnen,
Dies verlaat dees yd'le waan,
'tGunt het weſen doet verdwijnen,
En de leeden ganſch vergaan,
En het harte ganſch ontſteldt
En de teêre zinnen quelt.

Maar na ſchat van grooter waarde,
Waardiger tien-duyſent-vout,
Als hier alles is op Aerde,
Boven alle 'sWerrelts Goudt,
Die te ſoeken u verkloekt;
En ſult vinden dat ghy ſoekt.

Soek voor al het Hemelrijke,
Ende 'tgunt u nodich is,
En ſal nummer van u wijke,
Maar gewerden voor gewis
Wie daar in geen tijt vergiſt,
Dats d'oprechten Alchimiſt.

Maar den Werelt wijſen kloeken,
Teophraſtus, heeft gebroedt,
Geeken die de rijkdom ſoeken,
Ende vinden arremoedt
'kMeen den ſotten Alchimiſt,
Die ſijn Goudt om't Goudt verquiſt.

Den

Den Alchimiſt,

't Zy dat hy ſlaapt of vvaakt ſoo droomt hy gulde-dromen,
En acht hem al-bereets 'ken vveet vvat grooter Heer,
En nadert door de hoop, en blyſt al even veer,
Hy vvaar, alſoo hy meynt, ter hooghſt er trap gecomen,
Indien hy had een dat, gegeven of genomen,
Of had'er ſulk metaal gevveeſt vvat min of meer,
Of had' hy't vuyr gekoelt of dit vermengt vvat eer:
Den Philoſoophſen ſteen die had hy ganſch volcomen,
Of barſt er hem ontvve een pot of teder glas,
Soo dunkt hem dat'er leyt een heerlijkheyt in d'aſſ.
Daar is een grooter ſchat, o Vindeloofe blinden; Syr.29:14
Soo ghy die ſoeken vvilt, met Goddelijk beleydt, Eſay.55.6.
Dat is het rijke Godts en zyn gerechtigheydt, Math.6.33.
tGunt onvvaardeerlijk is, en veyligh om te vinden. Prov.2:3:4:5.

 Het

Het Hart om hoogh en 't oogh na' tGraf,
Dat schaft de prael en hooghmoedt af.

XXII.

Quelconque de l'orgueil ou de l'hautain desiste,
Acquist ridiculeux le nom d'anabaptiste.

XXII.

Het Hart om hoogh en 't oogh na 't Graf,
Dat schaft de praal en hooghmoedt af.

HOe moedigh draayt en praalt de Paeuvv op synne veeren,
Op syn verheven steirt of an-gebooren kleeren,
Maar als hy nedervvaarts op synne voeten siet,
Ontsinkt hem moet en steirt en acht dan alles niet:
, kWensch haar die 't rottigh vleysch en mottige gebeenten ;
Vercieren met gevvaat en Edele gesteenten,
En blinken van het Goudt en glimmen van Satyn,
Ook deden als de Paeuvv, en sagen vvatse syn,
En letteden op't 'tGraf, en dachten op het sterven,
Hoe dat de zond' de Ziel, de pieren 'tlijf verderven,
Wie nu niet gaat gepronkt, gekoordt, geboordt, ghelist,
Die heetmen al geveynst, en spottelijk Mennist.

Quelconque de l'orgueil ou de l'hautain desiste,
Acquist ridiculeux le nom d'anabaptiste.

'tWe-en-tvvintichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Vrindinne die de schoonste zyt.

DAt onder praal of prachtigheyt
Schuylt Ootmoedt en andachtigheyt,
'tMach sijn, Godt geve dattet waar,
Maar selden voeght het sich te gaar.

Dit seggen doet den pronker leet,
En meldt, dat onder 'tlinnen kleedt,
Ghe schiet soo grooten hovaardy,
Als onder glans van Goudt en Zy.

Ik hebt ook van verscheyden lien,
Wel vaak gehoort, dan nooyt gesien,
Doch die op deese reeden staan,
Dat sijn, die geerne costel gaan.

Dat jemant op een linne mots,
Sou moedich sijn en groots en trots?
En niet bemerken sijn gebrek,
Dat beurt wel van een simpel Gek.

Maar dat een vroede in sulk gewaat,
Sou praelen pronken over - straat,
Dat waar wat vreemts, soo 'tis geschiedt,
'tMach sijn, maar ik geloove 't niet.

De sulke staat by-na en beeft
By die, die mooye kleeren heeft,
De schaamte steelt hem syn gelaat
Soo dat hy hapert inde praat.

'kEn

'kEn ſeg niet wat hy weſen ſou,
Indien hy mocht gelijk hy wou,
Maer houde vaſt en voor gewis,
Als dat hy nu ſoo niet en is.

Ik ſegge noch en blijver by,
Dat eener op ſijn linne-Py,
Niet is ſoo moedich groots of ſtout,
Als een die craakt van Zy en Gout.

Maar dat veel Burgers nu voort-an,
Syn trotſer als een Edelman,
En moedigh als een Bander-Heer,
Dat ſta ik toe, en noch wel meer.

En kleeden haar in Princen draght,
Van knechts en jongens op-gewacht,
Die ſchaars van haere ſchraele wey
Te voor nau hadden 'tſout op't ey.

De ſulke crijght een ſmerigh ampt
Die al ſyn goedtjen heeft verſlampt,
En daer na groote Jonckers voedt,
En Joff'ren, van't gemeene goedt.

Dus werdt de Vink een Papegay
De Pimpel-Mees een Bonte-kray
De Mus een grooten Adelaar,
Dat ſich verbaaſt den Oyevaar.

Soo cleynen amptjen iſſer nauw
Men pronkter op-gelijk een Pauw
De Mantels buyten van Satijn
Van binnen moetter fellep ſyn.

De ſlechtſte kleeren ſijn van Pluys,
Men bouwt om't ſchoonſte Huys by Huys,
Soo dat een jeder ſtaat verſtomt
En twiſtet waar't al henen comt.

Wan-

Wanneer de kaelis werdt een Heer,
Syn grootheyt kendt geen kleynen meer,
Ja qualijk dat een Edelman,
Myn Heer te ſpraeke commen can.

Een ſlechtert ſiet hy over-dweers,
Of draayt hem om en keert den eers,
En is dat noch gheen hoverdy?
Wat is dat anders, ſegtet my?

Dit ſpeurtmen heden alle daagh.
Die 't luſt die reyſe na den Haagh
En ſchild're daar (onſ' aartſche ſtraf)
De hovaerdy na 't leeven af.

En als ghy 't zyt int Haaghje moe;
Soo reyſt nae 't tweede *Sidon* toe,
Al-waar het woelen en't gevroet
Veel jonge malle Jonckers broedt.

Of waar ghy reyſt naar u gheval;
De hovaardy beſittet al,
Soo dat den ſlechten ambachſman,
Vaak hooger vlieget als hy can.

Ja Dienſt-Boôn ſyn hier me gequelt,
En koopen ſchande voor haar geldt,
En gaan gekapt, gekant, geplooyt,
En ſchier als Joff'ren op-getooyt,

Eylaas 'tis ydelheyt en pijn,
Wat ſal't met u o werrelt ſyn?
Als Godes Mondt u eens ont-zielt
En inder ewicheyt vernielt.

Dat onder praal of prachtigheyt,
Schuylt Ootmoedt en andachtigheyt,
'tMach ſyn, Godt geeve dattet waar,
Maar ſelden voeghtet ſich te gaar.

De

De Hoovaardye,

O Slechte slijk en aard! vvat vvilt ghy u verheffen? Syr.10:11.
VVaar op? op staat, of geldt? of mog'lijk niet met al, Syr. 3:21.
Hoe hoogher u ghemoedt, hoe leegher uvven val: Prov. 29. 23.
Een valt te grouvvelijk te pynnelijk in't treffen, Prov. 16. 18.
Die gladde voorspoet smyt in't Grondeloose' oneffen, Syr.21:11.
Gedenkt dat al u praal, dat al u cost'lijk mal,
V blinken van gesteent' als rook verdvvynnen sal, Syr.12:38.
Dat al u Zyde en Zamt, u langh getakte beffen,
V Peirlen snoeren en u glinsterend' gevvaat, 2. Timot. 3. 2.
V grys ghepoedert hayr en't moedige ghelaat, Gal. 6: 2.
Gelijk een luyt geklank, en schaduvv' sal versvvinden, Sap.5:8.
Het hoogh almogend' oogh op uvve prachte mikt, Ps. 138. 6.
O grootsche steden beest! u geltet, ô verschrikt, 4. Esdr.15. 18.
Godts toorne rookt en brandt, die hooghmoet sal verslinden. Hiob.9:13.

't Is Brouwven te vergeefs 't en can en mach niet baeten,
Indienmen 't selve giet in boodemloose vaeten.

XXIII.

Que sert de te mirer & ne te nettoyer?
Que sert beaucoup du vin & tost le renverser ?

't Is

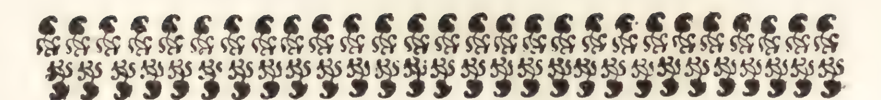
XXIII.

't Is Brouvven te vergeefs 'ten can en mach niet baeten,
Indienmen 't selve giet in boodemloose vaten.

TRijn Jans die had' een Hen heel ongemeen in 't leggen
En leyd' haar Eyeren verborghen inde hegghen,
Of ergens veer van huys, of hier of daer in 't riet,
Staagh vondtse 'tleege nest maar Ey'ren vondtse niet:
VVat baetet dat een Man is gheestich in syn vverken,
Die sesmaal 'svveeks te kroegh en eenmaal gaat ter kerken?
VVat baetet dat een Man is treffelijk gheleert,
Indien hy Bachus of de geyle Venus eert?
VVat baetet dat een Man vvel can en vvil niet vvillen?
En gaat syn groot gevvin op eene-maal verspillen,
VVat baat hem vvijsheyt die syn tyt besteedt in 't mal,
't VVaar voor dees' vveters best te vveeten niet met al.

Que sert de te mirer & ne te nettoyer?
Que sert beaucoup du vin & tost le renverser?

 't Drie-

'tDrie-en-tvvintichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Egipten-Landt.

SChoon 'sHeeren geest de sulk' begaast,
Met kennis van des Hemels luyster,
Die even-wel syn pondt begraast,
Of delft dat woekerloos in't duyster,
En soo moet-willigh verschuylt dit waarde pandt,
De kennis van alsulken Man baart zonde schaede' en schandt.

Wat baat de sulk' gheleerdt te syn?
Voor-treffelijk in veele zaeken,
Die syn vernuft smoort in de wijn,
Of kleeft dat an Vrouw-Venus kaeken,
En soo verdartelt zijn costelijk verstandt,
Geleertheyt van al-sulken man baart zonde schade' en schandt.

Wat baat de sulk sijn eerlijk ampt?
Syn kloeke stijl, sijn aardigh schrijven,
Die al syn eer en goedt verslampt,
Of gaat onnut syn tijt verdrijven,
En sich daar deur van sijn goeden staat verbandt,
De kloekheyt van alsulken Man baart zonde, schaede' en schandt.

Schoon

Schoon dat de ſulk' is opper-Baas,
Of Meeſter aller conſtenaaren,
Die lichter is ghelijk een blaas,
En moet daar-na na kalis vaeren,
Mits hem de weelde' en over-daadt ont-mant,
De conſte van alſulken Man baart zonde, ſchaede' en ſchandt.

Schoon of de ſulk' uytnemende' is,
In gheeſtigh teyk'nen ende ſchild'ren,
Die daar op ſpeelt den lichtemis,
Of gaat zyn winſt en eer verwild'ren,
En ſoo lichtvaardigh ſijn tijt verlanterſant,
De konſte van alſulken Man baart zonde, ſchaede' en ſchandt.

Wat baat des Koopmans groote gheldt?
Ghewonnen deur een ſchrand'ren handel,
Die 't ſtadigh inde kroegh verſmelt,
Of in verkeerde booſe wandel,
Waar deur hy ſich moet verpakken an een kant,
Den handel van alſulken Man baart zonde, ſchaede' en ſchandt.

Wat baatêt dat een Makelaar,
Syn groote winningh gaat verſpeelen?
Of zyn verdienſte voor en naar,
Verquiſt in vuyle ſno Bordeelen,
En deur oncuyſcheyt ſich ſchandelijk verbrandt,
Het mak'len van alſulken Man baart zonde, ſchaede' en ſchandt.

Wat baatêt dat een Ambachſ-man,
Veel meer can doen als een int Gilde?

En niet en wil ghelijk hy kan,
Of loopt geheel en al in 't wilde,
Of deur ſyn winningh heeft al te milden handt,
Het kunnen van alſulken Man baart zonde, ſchaede' en ſchandt.

Wat baat de ſulk' ſyn verre vaart?
Ghedaan na 't Ooſten ofte Weſten,
Die alles wat hy heeft vergaart,
Verriddert ende geeft ten beſten,
En deur berooytheyt moet wederom van landt,
Het vaaren van alſulken Man baart zonde, ſchaede' en ſchandt.

Schoon 'sHeeren Geeſt de ſulk' begaaft,
Met kennis van des Hemels luyſter,
Die even-wel ſyn pondt begraaft,
Of delft dat woekerloos in 't duyſter,
En ſoo moet-willigh verſchuylt dit waarde pandt,
De kennis van alſulken Man baart zonde, ſchaede' en ſchandt.

Vruchteloose winst, en wetenschap,

EN laat ons teêre breyn niet twisten om wat reeden, Rom. 11. 13.
Dat Godt de Heere geeft zyn gaven ande geen
Die, die onwaardelijk als met de voeten trêen, Sam. 8. 7.
En zyn mildaedigheyt tot over-daadt besteeden, Prov. 10: 16.
Veel werden om haar kunst af-godisch an-gebeeden, Esay. 44: 25.
Veel om haar wetenschap geroemt van yeder een, 3. Esdr. 3: 19.
En veele sonder moeyt' een smeerigh ampt beklêen Esay. 22: 19.
VVaar door zy 't ijser laauw heel licht'lijk souden smeeden,
Maar smelten vaak haar winst in heete geyle min', Syr. 23: 23
Of geeven 't in bewaar een lachende waerdin', Prov. 21: 19.
Of werdt met dobb'len of door Kaarten-spel verlooren:
Die over-dubbel can, en enckel comt te kort,
Is slimmer als een Koe, die staagh de mellek stort,
Veel nutter waar de sulk: heel stapel-gek gebooren.

Het

Het ongerijmt geklap of reedenloose reeden,
Verderven soet verbaal en alle goede zeeden.

XXIV.

Du sage est, l'entretien tres-doulx & agreable,
Contraire est le babil du fol. Insupportable.

Het

XXIV.

Het ongerijmt geclap of redenloose reeden,
Verderven soet verhaal en alle goede Zeeden.

GEmengde tot een koek en can ons niet vermaaken,
'tEn dient niet op-gedischt of jeder sal het laaken,
Maar 'tselve na-den eysch gebacken in de pan,
Is hongers Mangeneet, die tot sich trecken can:
Het rijmeloos gekal en vvispeltuyrich snacken,
Van die (alsoomen seyt) niet gaar in syn gebacken,
Is vvalgelijk in't oor, onsmakelijk onsoet
Voor't redelijk vernuft die dit an-hooren moet,
Maar in het tegendeel, de vlot en val der reeden,
Van die vviens Hart en Ziel om vvijsheyt heeft gebeden,
Syn soeter int verhaal als hoonich inde Mond,
Verquickelijker als een balssem inde vvond.

Du sage est l'entretien tres-doulx & agreable,
Contraire est le babil du fol. Insupportable.

'tVier-en-twintichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Lof-zang Maria.

GHelijck der vroeden spraak
Geeft angenaam vermaak,
En smaak in wijsheyts ooren,
Soo is in tegen-deel
Der sotten clap te veel,
En walgelijck om hooren.

Maer dat alsulken een,
Sich speende vande reên,
En synne tong kost hoeden,
En houden in beslot,
Al waar hy noch soo sot,
Men soud'er nau vermoeden,

Gelijkmen ande vrucht,
Door proeve geur en lucht,
Kent boomen ende kruyden,
Soo kentmen eer jet langh
Door weynnigh omme-gangh
Waan-wijse sotte luyden,

Want een laat-dunkendt gek,
Heeft meer-en-deel 'tgebrek,

Te

Te ſyn verwaendt in't kallen,
'tBegin lykt wat te ſijn.
Door op-gepronkte ſchyn,
In't endt is niet met allen,

Het gunt hy ergens las,
Dat brengt hy vaak te pas,
Daar't ganſch niet op ſal paſſen,
En geeft ſich ſelf den lof,
Als dat in ſynnen Hof
Deeſ blommen ſyn gewaſſen.

Maar als een eerlijk Man,
Hem anders duyden can,
Met treff'lijk tegen-weeren,
De ſchaemt' hem dan verſtomt,
Als d'Exter die ontmomt,
Word' van der Paeuwen veeren.

De ſulk', brenght voorden Dagh.
Iets dat hy hoorde' of ſagh.
Wat abels na ſyn meenen,
Van kindtſe ſotterny,
Of broedtſche ſpotterny,
Onwaardigh 'toor te leenen.

Ook lacht hy int gemeen,
Staegh om ſyn eygen reên,
Of ſnoode narſche vraegen,
Vermits den leeken klerk,
Schept in ſyn eygen werk,
Een over-groot behaeghen.

Hy meldt ſyn eygen leet,
Vaak eer hy 't ſelve weet,

 En

En raakt in ongenaade,
Om dat ſyn los ghemoedt,
Het quade keurt voor goedt,
En't goede voor hetquaede.

Of is, de ſulke rijk,
Soo ſal hy ſtaedelijk,
Daar moedich van vertellen,
En met een Koekkoekx-liedt,
Het gunt hy heeft of niet,
'tGehoor verdrietigh quellen.

Hy looft ſyn waardicheyt
Hy pryſt ſyn aardicheyt,
En roemt ſich in het ſnakken
Te ſyn van alles Baas,
In't cort, alſulken Haas
En is niet gaar gebakken,

Gelijk der vroeden ſpraak,
Geeft angenaam vermaak,
En ſmaak in wijſheyts ooren,
Soo is in tegen-deel
Der ſotten clap te veel,
En walgelijk om hooren.

De Waan-wijſe Sot,

GElijk een kreup'le voeght het danſen ende ſpringen, Prov.26.7.
Soo abel voeght en ſluyt het praaten van een ſot,
Iſt vvijſheyt dat hy ſpreekt, ten heeſt noch val noch vlot,
Vermits hy buyten 'tſpoor dat gaat te paſſe bringen, Syr.20:22.
Syn onbeſnoeyde Tong is vol veranderingen, Syr.5:15.
En alles vvat hy ſeyt is rijmeloos van ſlot,
En lacht om al zyn rëen, als of hy die beſpot, Syr.21:29.
Maar heeſt een vvel-geval in al zyn eygen dingen, Prov.12:15.
Gelijk 't een Eſel paſt te ſtreelen als een hondt,
Of als in't heet gevveſt den Indiaen het bont
Of als in't vvit Satijn de pronk van olij-vlacken,
Al-eens ſoo ſchicken ofte voegen ſulken een,
By 't eerlijk ſoet vermaak ſyn ongeſouten rëen, Syr.27.14.
In't kort alſulken Haas en is niet gaar gebacken.

O Man ghy zyt te ſvvak om duyſent pont te draagen
Eylieve laat het ſtaan of ſult het u beklaagen.

XXV.

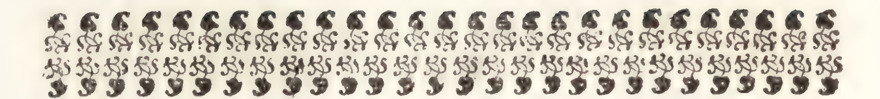
Ton ſouverain, a tort te faict grand preiudice,
Patience mon ami, Dieu te faira juſtice.

XXV.

O Man ghy zyt te ſvvak om duyſent pondt te draaghen,
Eylieve laat het ſtaan of ſult het u beklaagen,

CLaas domme-kracht is van een Doorne-boſch geſteeken
En vvil dat met de vuyſt daar tegen vveder vvreeken,
Wat vvint hy met de ſtryt? als meerdering van pyn,
En ſpottelijke ſchae, ten can niet anders ſyn:
Wie van geringe ſtaat met ſynnen Vorſt vvil rechten,
Dat's even of de Man vvou met den donder vechten,
Wie datter van de ſulk is groffelijk miſdaen,
Die geeve Godt de vvraak, en laate't heene gaen,
Maar ſoo hy anderſins, ſich vvil daar tegen ſtreeven,
Licht raakt hy om ſyn goedt of lichtelijk om't leeven,
Dies klaagh u goede zaak aen d'opper Majeſteyt,
Daar vvoont een Advocaet die met de Princen pleyt.

Ton ſouverain, a tort te faict grand preiudice,
Patience mon ami, Dieu te faira juſtice.

'tVijf-en-twintichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Wat heeft ons Hart een vreucht.

Of

te Mey als al de Vooghelen &c.

'tRYmt sonder dicht, het sticht, en leerdt,
Dat eender, die sich voeldt verheerdt,
Verswelgen moet syn lyden,
En duldigh kroppen 'tgunt hem deert,
Om slimmer te vermyden.

Wanneer een Vorst door wrevel-moedt
Ontneemt syn onderdaenen 'tgoedt,
Wat raadt? als schouders trecken,
Want soo-men jets daar tegen doet,
Sal't dubbel schae verwecken.

Soo grooten cans van tegen-weer
Gelijk den Ram heeft met den Beer
Of met den Leeuw in't vechten,
Heeft hy, die wil met synnen Heer,
Of synne rechters rechten.

Maar

Maar vaak de Pars deur swangerheydt,
Van't leet dat op het Harte leydt,
(Om dat gheen recht mach gelden,)
De Tong te langhen bot bereyt,
En wreekt met wrevel schelden.

En soo deese' onverdulde praat,
(Die door verdriet ten Monde uyt gaat,)
Syn Heere comt ter ooren,
Soo isser tienmaal meerder quaat
Voor d'onderdaan gebooren.

Een vonkxken sonder voedtsel dooft,
Maar an-gestookt het sich vergrooft,
Tot hoogh verheven vlammen,
Heeft u misdaan u over-hooft,
Soo veynst in u vergrammen.

Wie kenter d'eer-zucht van een Prins?
Het vet dryft boven allesins,
Wie derf daar teghen streeven?
Daar teghen streeven is te kins
'tIs waagen goedt of leeven.

Ook ist wel mennighmaal gheschiedt,
Dat eender, die hy dee verdriet
Het selve gingh herdenken,
En falfdent nader-handt met jet,
Ofboeten't met gheschenken.

Wie ſynnen Heere daaght voor recht,
Die is gelijk een ſotten Knecht,
Wien dat de Doornen ſteeken,
En met de vuyſt daar tegen vecht,
Om ſich alſoo te wreken.

Gelijk de Baaren vander Zee,
Sich ſlaan op eene clip ontwe,
Gequetſt te rugge vlooten,
Soo gaatêt de geringhe me,
In't kanten met de grooten.

Een Vorſt is als een ſteyle Rotſ,
Waar-op dat alle recht of trotſ,
Geſchendt moet weder keeren,
Dies hanght u zaak an't oordeel Godts,
Daar pleytmen met de Heeren,

'tRijmt ſonder dicht het ſticht en leert,
Dat eender die ſich voelt verheert
Verſwelgen moet ſyn lyden,
En duldigh kroppen 'tgunt hem deert,
Om ſlimmer te vermijden.

Het vet dryft boven,

SChoon vvraake mogt best aẽ, om leet met leet te vvreekẽ, Levit. 19. 18.
Soo ist dat ons natuyr ende' oude spreuke leert,
Te dulden het gevveldt van die ons over-heert, Psal. 94. 13.
En vvie daar tegen streeft vverdt by een dvvaas geleeken, Rom 13: 12.
Of by een slechte Nar, vvien dat de door'nen steeken,
En die met vuyst en slaat en dubbel sich beseert,
't Baart ramp, op ramp die op zijn Princè vvraak begeert,
Al had' hy Simsons macht noch sal hem macht ontbreeken,
En laeden scha op scha, ten minst en van sijn goedt,
Of treft hy een Tiran. licht geldt het vleys en bloedt, Psal. 52: 1.
VVant yver can te haast in 'sVorsten harte blyven,
Die onder schijn van recht soo lange laaght en mikt, Prov. 1: 11.
Tot dat hy eens de sulk op't onversienst e strikt,
Dies vvacht u voor de Leeuvv, het vet vvil boven dryvẽ.

Al is het kindt de Roede ontvvaßen,
Tot straf moet dan de kluppel paßen.

XXVI.

l'Enfant sans chastiement nouri voluptueux,
Sera infortuné, ou rare vertueux.

Al

XXVI.

Al is het kindt de Roede ontvvaßen,
Tot straf moet dan de kluppel paßen.

MAllote tis u schuldt beschreyt vry uvve zonden,
Mallote hadt ghy niet de kat op't Spek ghebonden,
Soo vvaar u dart'le Zoon soo over-daedigh niet,
Soo vvaar u Dochter ook noch onder u gebiedt,
Ghy hebt haar kindtsche-jeucht gelaeten al het vvillen,
Het dreyghen vvas te straf, het smeken mostse stillen,
'tWas Moertje geeftme dit 'tvvas Moertje geeftme dat,
Nu isset, Moer ik vvil, of ik doe anders vvat,
Het spreek-vvoordt is van u of uvvs gelijk gesproten,
Dats datmen niet en moet de Luys int pelsje pooten,
Dies raade ik jeder een dat niemandt sy soo gek,
De leck're snoepse kat te binden op het Spek.

l'Enfant sans chastiement nouri voluptueux,
Sera infortuné ou rare vertueux.

'tSes-en-tvvintichste

ZINNEBEELDT.

Stemme:

Cupido geeft my raadt.

WIe billik na behoor de Roede heeft ghesleten,
Tot stichtingh vande jeucht en quyting van't geweten,
Blyft synner kind'ren voochdt, ontsagh'lijk blyft syn woordt,
Al hadd' hem schoon de tyt met krucken onderschoort.

Het Heerschen des gesins vereyscht een stemmigh weesen,
'tGesichte dat behoordt een twede Gardd' te weesen,
Maar al te straffen straf en moêter niet gheschien,
'tGunt mennigh teder kindt doet van syn Ouders vlien.

By matelijke straf voeght minsaam onderwysen,
En ook een abelheyt om 'tleersaam kindt te prijsen,
Het gunt de sarpe straf versoetet en gheneest,
En maakt ook dattêt kindt syn Oud'ren mindt en vreest.

Als 't Man en Vrouw' syn eens, in't tuchten van haar kind'ren,
Soo dat noch hy, noch zy, malkâar daar in verhind'ren,
Ten eynde geen van bey 'tgestrafte kindt en vleyt,
Dan heeft het straffen klem en baart gehoorsaamheyt.

Maar soo, of Vrouw, of Man beletten 'tnoodigh straffen.
En sal het gansch'lijk geen of weynnigh vruchten schaffen,
Het slaeuw en laeuw ghelaat gheen straffen en verstrekt
Maar is soo mettêt Kindt als met de straf ghegekt.

De ſtraf te vaak gheſpeent uyt moederlijk ontfarmen,
Is 'tvoetſel van moetwil en't bloeyſel van het karmen,
Een achtelooze wond' werdt dikwyls over-quaadt,
Om dat een ſloffen Aertz de queſt' geen gade ſlaat.

Dies heelt het kinder-quaadt by tyts met barken rijſen,
Want ſoo't daar in begroeyt ſal't licht daar in begrijſen,
Tot dat het kindt op't leſt des Ouders meeſter wart
En geeſſelt Vâer en Moêr dan ſtrymmen in het hart.

Wanneer het ſoo beſlaaght, ſoo wenſchtmen't kindt gedolven,
Of grondeloos in't Meyr begraaven inde Golven,
Eer ſlimmer ongeval ſyn woeſte leeven ſmacht,
Tot onheyl vande Ziel, en ſchande voor't geſlacht.

Het zyn de Vrouwen meeſt die kinder-tucht beletten,
En tegen wil des Mans het dartel kindt ontſetten,
En 'tſyn de Vrouwen meeſt die't ſmartet nader-handt
Wanneer ſy werden weeûw, of door de doodt ontmant.

'tOntſagh dan inde grondt, wert wel te recht bekreeten,
Van die, die vaak de Roe heeft in het vuyr geſmeeten,
En dartelijk verbrandt de Scepter van'tgebiedt,
Om dat ſy miſt het ſtuer, en haare feylen ſiet.

Nu ſiet zy haar ontvoocht de malle Môer moet vleyen,
Die't ſchreyen heeft belet moet dit belet beſchreyen,
Want d'aſſche vande Roên vlieght alle-ſins om hoogh,
En ſtuyft de malle Moer geſtadigh in het oogh.

Mits Dochteren noch Soons op haar gebiedt en paſſen,
Wiens Vader is ont-zielt, en zy de Roede ontwaſſen,
Dies raakt nu harderloos de Kudde buyten 'tſpoor,
De ſtem des Harderins en heefter geen gehoor.

De dartelheyt die maar het vleys en hadde omſcheenen,
Is ſoo allengs, allengs gekankert inde beenen,

Gewortelt in het Hart, ghetogen in het murch,
Soo dattet Kindt leeft woest, en 'sMoeders hart in surgh.

Het welk' ik daar van hebb' gesien en ook bevonden,
Geleesen en gehoort uyt veel verscheyden Monden,
Sou met een siddering veel malle Moeders slaen,
Om nummer haare Mans in tucht te weder-staan.

Sou veele Mannen ook tot maetigh straffen dwingen,
Op datse niet te hardt noch al te sacht en ginghen,
Te hardt maakt bitterheydt, te sacht te laffen soet,
Doch beter wat te straf, als al te dartel goedt.

Het is my eens vertelt dat sekere ghevangen,
Om dievery, de welk daaromme word' gehangen,
Die, staande voor't gerecht, syn Moeder spreken wou,
De welke daar verscheen (met over-grooten rouw'.)

Haar naderende, heeft haar syn verderf verweten,
En door een schyn van kus, de Neus schier af-gebeten.
Dit is u rechte loon sprak desen in het endt,
Gaat heen, nu syn wy bey na waarde wel geschendt.

Aenschouwt doch dit gespook by licht gevlamde Toortsen,
U sal, gelijk ik hoop, een koude vrees bekoortsen,
Ghy die u kind'ren voedt in weeldigh wangelaat,
En buyten u vernuft, haar, en u selven haat.

Wie billik na behoor de Roede heeft gesleeten,
Tot stichting vande jeucht, en quyting van't geweten,
Blyft symner kind'ren voochdt ontsagh'lijk blyft syn woordt,
Al hadd' hem schoon de tyt met krucken onder-schoordt.

Kinder-tucht,

GEelykmen ſtroo en kaf met dorſſchen ende vvannen, Math. 3: 12.
En ſuyver krenſelen van't koren ſcheyden moet, Luc. 3:17.
Soo moetmen met de Roe met vvoorden ſuyr en ſoet, Prov. 22: 15.
De ſnoo verdorven aardt van't dartel kint verbannen, Syr. 7:24.
Niet uyt een vvrevelheyt na't vveeſen der Tirannen, Syr. 4:35.
Maar met een ſtraf gelaat, en Vaderlijk gemoet, Syr. 10:1.
En na de daadt van't quaat betuchten 't jonge bloet, Pſal. 28:4.
Gelyk een ſchutters boogh met ſpannen, en onſpannen,
VVie ſynne kind'ren lieſt en ſpaar geen barken Roe, Prov. 13: 24.
Maar dieſe haat, die laat haar quade vville toe, Prov. 13: 24.
Het gunt op't leſt een Roe vverdt voor de ſlappe hoeders,
Die nooyt gegeeſſeldt vvorde' of leed gerechte ſtraf,
laaght dikvvils Vaèr en Moèr al geeßelende' in't Graf, prov. 29: 15.
Dies ſpiegel u ghy Mans, doch meeſt ghy malle Moeders.

'tIs

't Is Iacob niet die klapt, den dronk heeft al de ſchuldt,
VVant anders is hy ſtil en zuerder als een zult.

XXVII.

Iaque a demi muet de par le vin caquette,
Semblablement ſans vent ne ſonne la Muſette.

XXVII.

'tIs Iacob niet die klapt, den dronk heeft al de ſchuldt,
VVant anders is hy ſtil en ſuerder als een zult.

INdien de Sak-pyp niet vol vvindts en vvert gedreven,
En ſal die geen geluyt of ſtemme van ſich geeven,
Maar anderſins vervult, ſal maeken een geſchal,
Dat Echo in't gebergh daar van gevvaagen ſal,
Men vint ook mennighte ſoo-daenen aardt van luyden,
Die 'k beter niet en kan als by de Moeſel duyden,
Die ſtil ſyn, ſpraekeloos, ſoo lang ſy nucht'ren ſyn,
En ganſch veraarden door den angenaamen vvyn,
Van vvienmen van te voor nau vvoorden coſte krijgen,
Seyt nu alleen ſoo veel dat jeder een moet ſvvijgen,
Van vvienmen van te voor nau peylen coſt de gront,
Laat ſyn geheymenis nu vlotten uytte Mondt.

Iaque a demi muet de par le vin caquette,
Semblablement ſans vent ne ſonne la Muſette.

'tSeven-en-tvvintichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

C'est trop courir les eaux.

Ofte

O hooghte van't geberght.

GHy die u veel vermeet,
En meerder waant als weet,
En hebt ghy geen Planeet of teyken oyt beraamt,
Het welke' op neder-duytsch de Sak-pijp is genaamt?

Doch weet ik wel voor-heen,
Dat ghy sult segghen, neen,
Vermengt met een gelach, dan neemt'et my te goe,
Dat ik soo slechten vraagh an u geleerde doe.

Waart dat den Hooren-Bok,
Van't zuyden noordt-waarts trok,
En bracht syn Statren hier, an onsen Horizont,
Soo moghtmen sien of daar omtrent dit teyken stont.

Men

Men sou vermoeden schier,
By't ooge vanden Stier,
Dan by de Visschen, of gelaeden Water-man,
En soekt geen Moesel, want die isser vyandt van.

Maar isser een Planeet?
De welke Bachus heet,
Soo staart noch eens te recht met vlytigh onder-soek,
Het heeft syn reeden dat ik dit an u versoek.

Om dat wy daegh'lijkx sien,
Uyt-munten, vremde lien,
Die 'k boertelijk gelijk, (na blyk van haaren aardt)
Te syn in dit Planeet gebooren of ghebaardt.

Die volghens haar natuer,
Syn spraakeloos en stuer,
Als of haar Tonge waar gevloden uyt de Mondt,
Of dat die, of verset, of by de Lombaardt stondt.

Soo langh de sulke syn,
Benuchtert vande wyn,
Of vanden drank gespeent, soo synse meest'lijk stom.
De wijse swijght om reên en deesê om geen waarom.

'tIs prijs'lijk dat een Man,
Syn Tongh beteug'len kan,
En louter door't vernuft, het gunt hy seggen wil;
Maar dese swijgen deur een viese vremde gril.

 Wanneer

Wanneer dat ſulken bloedt,
Beſwangert ſyn ghemoedt,
Deur over-vloedt van drank, dan ſlaat den ſwijger uyt,
Gelijk een Moeſel, die, vol ſynde geeft geluyt.

Wiens grondt een ſpieſſe diep,
Verborgen lagh en ſliep,
Die werdt nu op-gewekt, en vlot, door't vloeyendt nat,
En dryft hem inde Mondt tot op het tonge-bladt.

Al wat hy hoorde of ſagh,
Dat moetêr voor den dagh,
Syn lief, en ook ſyn leet, ſyn leugen en ſyn waar,
En alle ſyn geheym vertelt hy openbaar.

Dan is de Tonghe rap,
Ghelijk een Laz'rus klap,
Van die daar ſcheen te ſyn, van ſtommen op-gevoedt,
Die maakt dat jeder nu de ſtomme ſpeelen moet.

Mits niemant int gelagh,
Een beurt verkrijghen mach,
Door't raat'len en geſnap, door't roepen en getier,
Van deeſ' die nucht'ren ſcheen een domme ſtomme-Stier,

Beſtaat het niet op reên,
Dat ik alſulken een,
(Wiens Tong bedaart te traagh, en dronken is te rijp,)
Gelijke by de Moeſel, ofte Sacke-pijp;

Des

Des Sak-pijps aardt,

EEn heusche stille Mondt is 'trechte vvijsheyts teken, Eccl.5:1.
En vvoorden rijp bedacht gedienstigh in't verhaal 3.Esdr.3:6. Ca.4: 43.
Syn gulden app'len in een kostelijke schaal, Prov. 25: 11.
En 'tsvvijgen is een eer, en hindert veel gebreeken, Syr.20:7.
Maar meen het svvijgen niet van plompe lompe leeken.
Die van natuyr heel stuyr, zyn duer met haare taal,
En spraekeloos by-na, tot dat het soet onthaal
Van Bachus haar veraardt, en doetse meer als spreeken, Ephes.5: 18.
VVanneer de dronkenschap al-sulken svvijger treft,
Dan schreeuvvt hy, of hy roept, of singt of kijst of kest,
En voert alleen de vlagh met over-luyde kreeten,
De Sak-pijp van-gelijk en geeft ook geen geluyt,
Voor datmen blaas vol vvindt zyn Schaape-leeren huyt.
Dies speent u svvijgers, of men sal u Sak-pijp heeten:

Als

Als't lange wel gelukt soo houtmen't voor gewis,
Maar als die regel mist soo speurtmen wat het is.

XXVIII.

Ne fie trop en l'heur en l'heur tant favorable,
Car la fortune court inst able & variable.

Als

XXVIII.

Als 'tlange vvel gelukt ſoo houtmen 't voor gevvis,
Maar als die regel miſt ſoo ſpeurtmen vvat het is.

'tEN iſme nooyt miſlukt, van dat ik vvas een jongen,
Soo heb ik op de koord' gehuppelt en geſprongen,
En nu ſoo plodſelijk, ay my vvat ſvvaarder val,
Ja vrindt dat vveet ik vvel, maar eens betaelt'et al:
Dit dient vvel an-gemerkt van Mannen ende Vrouvven,
Of al de gene die 'tlankvvijlligh luk vertrouvven,
'tGelingt vvel hondertmaal in dit of dat beleyt,
Maar eens betaaltet al gelijker is geſeyt,
Het heymelijke quaadt gepleeght van veele jaaren,
Sal vaak vvat ongeſiens onnoſel openbaaren,
Noch is het tyt, hou op, eer u de tyt ontbreekt,
De kruyk die gaat ſoo lang te vvater totſe breekt.

Ne ſie trop en l'heur en l'heur tant favorable,
Car la fortune court inſtable & variable.

'tAcht-en-tvvintichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

O Venus wat is dat geseyt.

DEn jongen Heldt Philippi Zoon,
Veel Kroonen hechte' an synne Kroon,
Die meer door luk als door den degen,
Syn overwinning heeft verkreegen.

Word' (na hy't alles overwon)
In't keeren binnen Babilon,
In synne jeuchdt en vreuchdt vergeven,
Daar enden 'tluk en ook syn leeven.

Hy die gelijk een Fenix zat,
Op't hooghste van het wankel-rat,
En Jupins Zoone wilde heeten,
Worde' als een Blixem neêr gesmeten.

'tWaer noodigh dat op Solon dacht,
Die't luk gestaedelijk toe-lacht,
Of die geen grondt in spoedt can peylen,
En seylt met op-geswollen Seylen.

Dan sou, die nu vaart voorde windt,
(Soo dat de voor-seyls leggen blindt,)
Bedenken datmen vaak ten lesten,
Moet scharpen ende boegh-lijn vesten.

Die nooyt ontmoete' 'tongeval,
Geraakt wel eens op legher-wal,
'tGeluk is was, en't gaat op Stelten.
'tIs wankel, en can licht versmelten.

'kHeb

'kHeb binnen Utrecht eens gesien,
(En neffens my verscheyden lien,)
Dat eender dansten op de koorde,
Die't lang gepleeght had' als ik hoorde.

Maar deede' een over-swaaren val,
Die'k meene dat hem heugen sal,
Of heeft geheught en wel onthouwen,
Soo lang hy 'tleven heeft behouwen.

Der Goddeloser snoode gang,
Gelukt wel vaak veel jaaren lang,
En waanen dat het nooyt sal missen,
Maar 'tloopt int end' veer buyten gissen.

Mits 'tluk, dat haare dwaasheydt teeldt,
Bevluyst haar oogen inde weeldt,
Met vast besluyt dat haare stucken,
Gelijk voor deesen, moeten lucken.

'tGeluk had' *Haman* toe-geseyt.
Soo 't scheen, een eewigh duyrentheyt,
Maar 't onluk daar omtrent verborgen,.
Quam onversiens de Man verworgen.

Waar toe 't vereeuwde doch verhaalt?
En onsen tyt niet af-gemaalt,
Waar in verscheyden groote Zielen
Gestaedigh vallen ende vielen.

En worde niet in onser eeuw,
Des Lelijs roem, der Francen Leeuw,
De groote boven d'aerdtsche grooten,
Verraedelijk in't luk door-stooten?

Biron en d'Ancre in't ſelve rijk,
In Eng'landt, Eſſex van gelijk,
En veel met haar die 'tluk beſaten,
Syn op het leſt daar van verlaeten.

Als Tol-vry ons gedachte vlieght
In Neer-landt, (daar wy ſyn gewieght,)
Sal't ſien den val der wijt beroemde,
Die't ongeluk ten leſten doemde.

'tIs binnen 'tweeldigh Amſterdam,
Niet anders als Godt gaf en nam,
Ik noem't Tonneel van alle ſteden,
Doch over-al beſpeurtmen't heden.

Wanneer 'tgeluk de vroede vleyt
Die hout dat voor onſekerheydt,
Doch doet wel vlyt om dat te houwen,
Maar ſal het nummermeer vertrouwen.

'tGeluk dat dartelheden voedt
Baart voor-den val een hoogen-moedt,
Een moedt die't luk te veel ſal targen,
En onvernoeght tot meerder vargen.

Maar't onluk datter kreupel gaat,
Comt ſtaagh te vroegh al comt het laat,
Die can't geluk hoe ſlokx in't praalen,
Met loode ſchoenen achter-haalen.

Wel hem die't Hemels luk vertrouwt,
En dat om-helſt en daar op bouwt,
Aen ſulke ſal het luk beklyven,
En inder ewigheyt by blyven.

'tGeluk onſeker,

't BEklyvende geluk van veele' of lange jaaren, Pſal.37:7.
'tZy in een goedt of quaat of middelbaar beleyt,
Dat Griffijt in't gemoedt vaak ſulken ſekerheyt, Hiob.6:20.
Te denken 'tga hoe 'tga ten can niet qualijk vaaren, Syr.20:9.
Des ſetmen't inden top trots vvinden ende baaren Pſal.79:6.
Spijt grondelooſe zee en alle ſvvaarigheyt , Hiob.11: 12.
Het gunt de ſulke vaak te ſuyren val bereyt Prov.1:32.
Die hem te laat, tot leet zyn oogen doet verclaaren, Prov.22:3.
Dan ſietmen eerst te recht dan voeltmen met getreur,
Dat by zyn vveeldigh huys de ramp ſtondt voor de deur, Joel.1:12.
En over-viel het luk 'tgunt nummer ſcheen te vallen, Prov.13: 21.
Maer 'tGeeſtelijk geſicht, dat deur 'tgelove ſiet Heb.11:1.
Een eevvigh-duyrent luk, houdt 'taardtſche luk voor niet , Pſal.125:1.
En ſchoon het hem om-helſt ſoo acht hy't niet met-allen.

Geef Dedalus *gehoor* o Icarus *op ſtelten,*
Of dyn gevleugelt vvaſſ' ſal haeſtelyk verſmelten.

XXIX.

Regard le glorieux, le ſot, le temeraire,
Eſt appovri, voyla le noble imaginaire.

XXIX.

Geef Dedalus *gehoor o* Icarus *op ſtelten,*
Of dyn gevleugelt vvaſſ' ſal haeſtelyk verſmelten.

WIe dat op ſtelten gaat om ſich ſoo groot te maeken,
De gang en heeft geen duer op ſulke houte ſtaeken,
'tIs beſt de voet om leegh, en't ſchip an opper-vval,
Hoe hooger van der aerdt, hoe p'rykelijker val:
VVie op geringe ſtaat de groote ſich gelijk maekt,
En is niet vreemt dat ſulk' van't drooge in het ſlijk raekt
VVat heeft hy dan gekoft voor al ſyn geldt en goedt?
Als ſchande ſpot en ſmaat verdriet en arremoedt,
Een jeder lacht hem uyt, en ſeyt ten con niet ſloeren,
Soo over-grooten Seyl op ſulken Schuyt te voeren,
Des krijght hy ſchimp tot ſcha, vervloogen is de buyt,
Den Adel is verhuyſt, de Ionker iſſer uyt.

Regard le glorieux, le ſot, le temeraire,
Eſt appovri, voyla le noble imaginaire.

'tNe-

'tNegen-en-tvvintichste
ZINNEB-EELDT.

t' Samen spraak,

Tusschen, Coenraat, ende Ioris-hooghmoedt:

Stemme: Godt groet u Meulenarinne.

Coen. MYn Heer en wil't niet weeten,
Maar kendt my anders wel,
Ior. 'tIs u of my vergeeten.
Mits ik my staagh versel,
Met edelen en Heeren,
Coen. Dat synse die u scheeren,
Tot op het naakte vel.

Ior. Wel, hoe sal't met u weesen?
Met wien ist dat ghy spreekt?
Coen. Ik seg dat ghy voor deesen,
Een ambachts-knecht geleekt,
Ior. Ick ben een Edel Jonker,
Coen. Ghy zyt een kaalen pronker,
Die stam en goedt ontbreekt.

Ior. Wilt ghy myn Adel buygen?
Door spottelijk verwyt,
Coen. O Lieve Joris huygen,
Men weet wel wie ghy zyt,
Ior. Waar toe doch deese woorden,
Waar't dat het jemandt hoorden,
Myn eere raakte' ik quyt.

Coen. Ik noem u by u naame,
En winder geen doeken om.
Ior. Ik sta ter goeder faame,
By Al den Adeldom,
Die sulkes niet en weeten,

En

En my heel anders heeten,
Coen. Ey seg my toch waarom?

Ior. Om tot wat staats te raaken,
Dat isser d'oorsaak af
Coen. Of jet tot niet te maaken,
En weelde tot een straf,
Ior. Ik hoop 'tsal beter lucken,
Coen. De hoop gaat vaak op krucken,
Ja dikwyls tot int Graf.

Ior. Hoe komt dat ghy soo spott'lljk,
En schampelijke kalt
Coen. Hoe komt dat ghy soo sott'lijk,
U kleyne goedt vermaldt,
Ior. Om winst, is dat vermallen?
Coen. Misschien sult ghy vervallen,
Eer jets voor u vervalt.

Ior. Ik leeve op vaster hoopen,
Daar heb ik't opgestelt,
Coen. Maar Ampten moetmen koopen
Wat raadt om't lieve geldt?
Ior. De groote willen't dryven,
Coen. Niet als door Goude schyven,
Ior. 'tSal kosten niet een speldt.

Coen. Dat sult ghy wel bevinden,
Indien het comt te slaagh,
Ior. Ik hebb' heel goede vrinden,
An't Hof in 'sGraaven Haagh,
Coen. En of dan dese Stylen,
Eens storven onderwylen?
Ior. Godt hoede sulken plaagh.

Coen. Legh af u Paauwe-veeren,
Schud' uyt den Edelman,
Ior. Ken wil my niet verneeren,
Soo langh ik ummer kan,
Coen. Den hoogh-moedt sal u krenken,
Ior. Het aensien doet gedenken,
En't kleedt dat maakt de Man.

Coen. Denk wat u ouders waaren,
En eens wie dat ghy zyt,
Ior. Die tyt is lang vervaaren,
'tIs nu een ander tyt,
Ik ſoek een ander leeven,
Coen. Ik ſoek wat: ſeyde Steven,
Doe lagh hy inde byt,

Ior. De ſoekers ſullen vinden
Gelijk de ſchrift bediedt
Coen. Ghy praat gelijk den blinden,
Die Peirlen ſocht in't riet,
Ior. Myn hoop is ſonder vreeſen,
Coen. U Lot ſal, ducht ik, weeſen,
Een op-gepronkte niet.

Ior. Ik ſoek een gulde waagen,
Ten minſten vinde ik buyt,
Coen. Het valt ſomwyl op ſlaagen,
Ten lange leſten uyt,
Wilt ghy te hooghe ſtuiren?
U ſtaat en ſal niet duiren
Gelijk een Elants huyt.

Ior. Ik ga, want al het praaten,
Beſluyt ghy met een gek,
Coen. Gaat liever by de Staeten,
Daar iſſer een ghebrek,
Tot dat u goedt te loor-is
Dan ſalmen u, o Joris.
Anſchouwen met de Nek.

En ſult noch tot u ſchade,
Van jeder ſyn veracht,
Dies gaat, als ik u rade,
In Burgerlijke draght,
Verlaat dit hooghe vlieghen,
Of ſult u ſelfs bedriegen,
En werden uyt-gelacht.

Groot

Groot zeyl, kleyn Schip,

Hy die zyn kleyn bedrijf en ſt amme gaat vergeeten, Syr.3:18. 21.
En boven zyns gelijk draaght al te hoogen moedt, Syr.25:4.
Coopt ſchaade, ſchimp en ſchand' voor zyn geringe goedt,
Indien hy niet en comt of raakt tot zyn vermeeten,
VVanneer zyn hooſſche ſchoen ten leſt en zyn verſleten, Syr.7:4.
Dan roeptmen, had' de Man nu ſloffen ande voet,
VVaar zyn de Stevels nu, den degen en den hoet?
En alle't geene, dat hem de me Ionker heeten,
Hoe leegh is nu gedaaldt zyn al te hooge vlught, Prov. 29: 23.
VVat heeſt de Man gebouvvt Kaſteelen inde lucht, Eccl. 1.2. 14.
VVat heeſt hy door zyn pronk een treff'lijk ampt verkreegē,
Hoe gaat hy nu ten dans gelijk een binke-pink
Die voormaals vvas een Paauvv, is nu een kaale vink, Syr.20:11.
En die uyt vveelde droegh, draaght nu uyt noot den degen.

Indienmen Midas vvil tot eenen Rechter kiesen,
Gevvonnen ist met Pan, Apollo moet verliesen.

XXX.

O ciecle corrompu fauteur a l'incapable.
Tu n'as regard a gents prudents & honnorable.

Indien-

XXX.

Indienmen Midas vvil tot eenen Rechter kiesen,
Gevvonnen ist met Pan, Apollo moet verliesen.

HIer is den Esel op den Rechter-stoel geseten,
Hy heeft een groot gehoor, behoort ook veel te vveeten,
De Dieren rontsom heen ontsien het plompe beest,
En jeder syn gebaar en grove stemme vreest;
Hoe mennigh eerlijk Man van raadt van daadt van leeven,
Moet vaak te rugge staan daar ampten syn te geeven,
Maar eender die an't Roer heeft vrinden tot de keur,
Al vvaar hy noch soo broets die gaatter vvel me deur,
Ia ja de Man is goet by Bacherachse glasen,
En anders vveetmen nau van tuyten ofte blaesen,
Hoe dvvaaltmen op de vvegh vvanneer de leydtsman blint is,
O vve o vve het landt vviens Koning dat een kint is,

O ciecle corrompu fauteur a l'incapable.
Tu n'as regard a gents prudents & honnorable.

'tDartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Het daeget uytten Oosten.

VEranderingh van tyden een ander leeven baardt,
'tGunt wetten ende zeden verbastert en veraardt,
Verbastert wet en zeeden,
Recht en reeden.

Verreesen of herleefden de Gulden-eeuwsche-lien,
En dat dees' wylen ouden 'tverkeerde mochten sien,
En dat dees' wylen ouden,
Dit anschouden.

Haar armen souden klanken heel kruys-wijs over een,
Haar Tongen souden krommen, en klemmen door 'tgeween,
Haar Tongen souden krommen,
En verstommen.

Nu hadt ghy recht te lachen o spotter Democrit,
Nu hadt ghy reên te schreyen, o vroomen Heraclit,
Nu waart een lach en schreyen,
Voor u beyen.

Maar

Maar 'twas in uwen tyden gemaakte lach en truer,
'tVerſtant zat doe in waarden, en wijsheyt an het ſtuer
'tVerſtandt zat doe in waarden,
Op der aarden.

Daar nu deur gunſt en gaaven het vroom en kloek gemoedt
Vaak deur een botten leeken te rugge deyſen moet
Vaak deur een botten leeken,
Wert verſteeken.

'tEn geldt noch deught, noch waarde, maar 'tgelt het lieve gelt,
Het geldt veel Eſel-lieden op't ſachte kuſſen ſteldt,
Het geldt veel Eſel-lieden,
Doet ghebieden.

Men ſteldt vaak jonge laffen van kinderlijk verſtandt
Of wulpſche dart'le balgen tot vooghden over 'tlandt,
Ja ſulke dart'le balgen,
Om te walghen.

Wie nu maar heeft Criſtoffels of vrinden an het Roer
Hoe grof en onbedreven, hoe lompen plompen loer,
Of werdt (hoe onbedreven)
Noch verheven.

Dies krijghen d'onderdaenen vaak tot een over-Heer,
Of Rechter, dat een wicht is, of ongelekten Beer,
Of eender dat een wicht is,
Of een lichtmis.

Of een verſoopen Bachus verkrijght een eerlijk ampt,
Of een verhoerden kaelis die't goetjen heeft verſlampt,
Of een verhoerden kaalis,
Die heel ſchraal is.

Het is, men moet hem helpen, ſyn ouders waeren eêl,
Dus keurtmen't kaf voor't kooren, de ſemel voor het meel,
Dus werdt het kaf voor't kooren,
Vaak ghekooren.

Dat lacher, ende ſchreyer, nu ſagen 'sWerrelts kreyts
Die meer is als belach'lijk, beſchreyelijk van beydts,
Die meer is als belach'lijk,
En beklagh'lijk.

Verandering van tyden een ander leeven baardt,
'tGunt wetten ende zeden verbaſtert en veraardt,
Verbaſtert wet en zeden,
Recht en reeden.

Na gunſt

Na gunſte, niet na waarde,

DEn leger-hondt, de brak, de vvinden om het jaagen,
De katten van-gelijk om haare muyſe-jacht,
De Vogels om't geſang, de Paeuvv om ſynne draght,
Den Eſel en de muyl om haar te laſtich draegen,
En 'tRos om zynne deughdt, die vverden ga geſlagen,
En ongemeen gevoedt, gepreeſen en gevvacht,
Maar deſe regel miſt in't menſchelijk geſlacht,
Gelijk vvy konnen ſien en ſpeuren in onſ' daegen,
Hoe dat deur Gulde-gunſt en 'tgierige gevoel,
Vaak Midas voor Apol raakt op den Rechter-ſtoel, Prov.29:2.
Hoe eender vvien de Neus deur Bachus is bepeirrelt, Eccl.8:14.
Of in vrouvv-Venus krijgh heeſt goet en bloedt verſlampt,
VVerdt mennighmaal geknypt in'teen of 'tander ampt;
Soo gaat het heden toe, in deeſ' vervvarde vveirrelt.

Noch vvyſe raadt noch goedt bediedt,
En baat een taaye ſtyſ-kop niet.

XXXI.

Efforce tay docteurs tu ne ſeras capable,
d'Arraiſonner a droit la teſte immuable.

Noch

XXXI.

Noch vvyſe raadt noch goedt bediedt,
En baat een taaye ſtyf-kop niet.

DEn Bok die gaat ſich op de haver-kiſt vertoornen,
Om dat het dekſel hem vvat hart viel op ſyn hoornen,
Tervvyl den ſnoeper eedt ſoo valt het dekſel toe,
De kop raakt inde klem, en ſpringt'ken vveet niet hoe,
Flok aerſelt hy te rug (de kiſte ſalt bekoopen,)
En komt met groot gevvelt en kracht daar tegen loopen,
(O laci haver-kiſt hoe zyt ghy inden noot,
Het ſchynt dat u den Bok geſvvooren heeft de doodt,)
Soo zyn ook veele lien verbokt door ſtyve zinnen,
Die niemants als haar ſelfs of eygen raadt beminnen,
Noch achten geen beleyt van vrindt of na-gebuyr,
En vvillen met het hooft geſtaadigh deur de muyr.

Efforce tay docteurs tu ne ſeras capable,
d'Arraiſonner a droit la teſte immuable.

'tEen-en-dartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Roosemonde lagh gedooken.

HY die weynnigh waant te weeten,
Ende luttel sich vermeet,
Om jet sonders af-te meeten,
Is veel wijser als hy weet,
En syn wijsheyt die bestaat,
In de schroom van eygen raadt.

Een die ned'righ is geboogen,
Ende raadt an wijser vraaght
En die kleyn is in syn oogen,
En sich selven heel mishaaght
Heeft een ongeciert verstandt
Midden in het heyl geplant.

Maar een in-gebeelde weeter,
(Alsm'er heden veel beleeft,)
Die daar nummer om een beter,
'tSynne' an niemandt over-geeft,
Is veel slechter als een kindt
Ongeluckigh, onbemindt.

Sulke vindtme, schoon den wijsen,
Salomo, tot nut verrees,
En haar met syn onder-wijsen,
Over-treff'lijk onderwees,
Wel door-loutert in't verhaal,
Vruchteloos waar't al-temaal.

Of

Of dat Mosis met syn wetten,
Een soo-daane raaden wou
Muiren sou hy eer versetten.
Eer hy sulk versetten sou
Eer hy sulk-een sou ontraan,
Van syn voor-genomen waan.

Al syn saaken houdt hy staande,
Die een jeder weder-staat,
En of schoon dees' wijs-gewaande,
Dikwils inde modder baadt,
En by-na daar in versmoort,
Houdt den hebbe-recht syn woordt.

Noch al even bars in't spreeken,
Blyft hy by syn oude stuk,
Dit is (seyt hy) meer gebleeken,
Wie can tegen ongeluk,
Wie can tegen tegen-spoedt,
Onse doen is Ebbe' en Vloedt,

Daar en canmen toch niet tegen,
Hebbe-recht heeft wel geseyt,
Maar verdeylt of ramp of zeegen,
Sonder eenigh onderscheyt
Siet hoe mennigh datter leeft,
Die sich self bedorven heeft.

Niemant sal my tegen-weeren,
Van wat leeven ofte leer,
Dat met drinken of Hoereeren,
Of deur ander feylen meer,
Vaak geraakt tot arremoedt,
Die nau eynde wist an't goedt.

Sou wel jemandt durven droomen,
Om te ſeggen dat de geen,
Die't hem gaf, heeft weêr genomen?
'kMeyne wel voor ſeker neen,
Want een jeder ſeyt, dien fielt,
Heeft ſyn groote goet vernielt.

Anders moſtme (na ſyn ſeggen,)
Seggen, 'tis een Hemel-ſchik,
Ende daar de ſchuldt op leggen,
Neen, de Heer en vlecht geen ſtrik,
Noch en baant geen wegh ter Hel,
Maar de booſe doet het wel.

Dan de Heere laat wel vlotten,
Ende dryven na haar wenſch,
De gewaande wijſe ſotten,
Of de ſtijf-gekopte menſch,
Schoon hy ſynnen loop voor-ſiet,
Daarom ſchikt hy ſulkx niet.

Soo een ſtijf-kop ging vertrouwen,
Teghen raadt van al de lien,
Op de ſtrandt te willen bouwen,
Jeder ſal te vooren ſien,
Wat het eynde weeſen ſal,
En voorſeggen ſynnen val.

Maar de Heere ſagh te vooren,
(Dats geſeyt voorſiennicheyt,)
Eer ooyt menſche was gebooren,
Eer de Werrelt was bereyt,
Wat een jeder ſou geſchien,
Wel te recht heet dat voorſien.

De Waan-wijſe Styf-kop,

IN Taurus teken, ſchijnt een aerdt te zyn gebooren,
(Of ſoudet moog'lijk vvel in Capricornus zyn?)
De vvelke zyn verbokt in menſchelijken ſchijn Eſay.6:10.
Stijf-zinnigh vvijs van vvaan met korte Eſels ooren, 2. Petr. 2: 10.
Die noch na raadt na daadt en vvillen ſien noch hooren, Deut. 32: 28.
Maar keuren haaren eek voor d'alderbeſt en vvijn,
En ſchoon men voelt op't leſt de proeve van aſijn,
Noch blyſt haar ſuer het ſoetſte' en geven't niet verlooren,
En ſoo haar eygen raadt haar voert in't leege dal,
Het noot-lot ſeggen zy, dat brocht ons tot den val,
En moſt alſoo geſchien, al-vvaarmen tien-maal vvijſer,
VVat raadt is tot de ſulk, vvat raadt tot ſulken een?
VViens kop is van metaal, en't breyn van Marmerſteen, Eſay.48:4.
Het Harte' koel als loot, en harder als een yſer. 2. Cor.3: 14.

't En is geen Edelman al is hy van het bloedt,
't En zy dat hy't beveſt en Ed'le vverken doet.

XXXII.

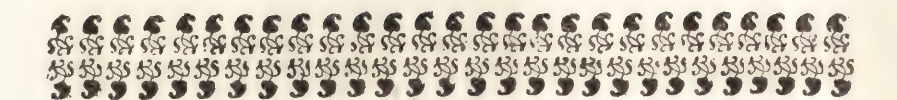
Ni race in parents ne font la gentileſſe,
Sinon que la vertu eſleve la nobleſſe.

XXXII.

't En is geen Edelman al is hy van het bloedt,
't En zy dat hy't bevest en Ed'le vverken doet.

DE Backers hoortmen nooyt de ſemel hoogh berommen,
Schoon die van t beſte zaadt of Tarruvv' is gecommen,
Onangeſien geteelt van deughdelijk geſlacht,
VVerdt van een jeder een onechtelijk geacht:
Een lichten quidam vol van over-daadt gegoten,
Roemt van vereeuvvde ſtaat heel Adelijk geſprooten,
't Is vvaar maar ſyn vervveent en ſnoode leeven doet,
Dat hy ontadelt vverdt verbaſtert in het bloedt,
Syn vvel-gebooren Stam verheven tot den Hemel,
Doet blyken dat hy is van't Edel zaadt de ſemel,
Een Ionker ſonder deughdt, een ouvvt en gortigh Svvyn,
En hooghmoedt ſonder geldt, niet veel byſonders ſyn.

Ni race ni parents ne ſont la genteleſſe,
Sinon que la vertu eſleve la nobleſſe.

'tVVe-en-dartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Geen smart en duyrt &c.

IS Adelaart (dien snooden lichten guyt)
Een Edelman? dat kan ik niet bemerken,
Neen, waar hy dat, dat wees syn weesen uyt,
Neen, waar hy dat, hy de wel Ed'le werken.

Hy roemt te syn van Adelijken staat,
Dat sta ik toe, dat canmen niet beneenen,
Maar hy is gansch verbastert in het zaadt
Hoe hooger Stam hoe leeger syn vercleenen.

Syns Vaders lof en hoe hy die verkreegh,
Dat weeten wy, ook syn voor-ouders daaden,
'tWaar nutter dat den lichtmis daar af sweegh,
Dat strekt hem al (al weet hy't niet) ten quaaden.

Soo Hemels hoogh als haare deughde klom,
Soo leege daaldt syn ondeught na der Hellen,

Soo

Soo groot als zy verrijkten haare Stam,
Soo kleyn verarmt hy die met pype-ſtellen.

Noch klinkt de faam die ſyn voor-oud'ren looft,
En ſal daar in noch lange wijl volharden,
Een Lauren-crans beglom ſyns Vaders hooft,
Maar Adelaart verdient goe barken garden.

Syn Vader was Godt-vreeſendt van natuyr
En wandelden op Chriſtelijke-paden,
Beminde 'tBoek der Heyliger Schriftuyr,
Maar deeſ', het Boek van 'twe-en-vijftigh blaaden.

Syn Vader was van alle Man geëert
Deeſ' wert veracht beſpot betruert begrenen,
Syn Vader heeft met vroome ſtaagh verkeert,
Maar deeſ' verkeert met Guyts en dobbel-ſteenen.

Syn Vader gaf den armen haar behoeft,
En was bemindt van Burgers ende Boeren,
Maar deeſe geeft het liever an't geboeft,
En is bemindt van Coppelaars en Hoeren.

Nooyt heeft men uyt ſyns Vaders Mondt gehoort,
Onnut geklap, tot quetſ' van goede zeden,
Maar deeſe vloekt by-na het tweede woort,
En ſchijnt geſtijlt in Goddelooze reeden.

Syn Vader was een ſtil en nucht'ren Man,
En vyandt van het zondigh gulſigh leeven,
Maar deeſe pryſt het klappen vande kan,
En heeft ſich tot den dronk geheel begeeven.

En ſlaat hy dan niet dapper uyt 'tgeſlacht?
Hoe, derf ſich ſulken een noch Edel noemen,
Die ganſch ontaardt vervuylt is en veracht,
O neen, de deught die gaat ſyn Adel doemen.

Dies Adelaardt ſyn eygen roem beneemt,
Schooon dat ſyns Vaders eere ſteegh ten Hemel,
Dat roert hem niet, daar af is hy vervreemt,
Als van de Rogg' of Weyt de lichte ſemel.

Is Adelaardt (dien ſnooden lichten Guyt)
Een Edelman? dat kan ik niet bemerken,
Neen, waar hy dat, dat wees ſyn weeſen uyt,
Neen, waar hy dat hy de wel Ed'le werken.

On-edelen Adel,

WEl bondig vvas het vvoort eens Edelmans voor deesẽ, Esai. 2:9.
En vvord' gelijk een eedt gehouden en vertrouvvt, Recht. 11. 30:31.
Het gunt nu is vereeuvvt en al te lang verout
Voor veele die deur Stam seer Edel vvillen vveesen,
En die maar van de druyf syn vuyl verrotte besen,
Van thiene qualijk een die zyn beloften hout, Prov. 14:7.
Maar achten vvoort als vvindt, en geven suyr voor sout,
VVant diese eerlijk borcht die mach te maanen vreesen, Psal. 37:21.
(d'Oprechte Edelien behoudens eer en faam,)
Ik meene' onedelen van Adelijken naam. 1 Cor. 1: 26.
VViens schande stadigh vloeyt, vviens eere gaat verebben,
Die vaak om eeren-vvaan, om snode leur en seur,
Malcand'rẽ gaan te keer (tvvelk heet a poinct d'honneur)
En strijden om een eer, de vvelk zy niet en hebben. Syr. 10:23.

 Siet

Siet Isaäks geteel en Adams eerste zaat,
VVas Coren ende kaf, 'teen goet en 'tander quaat.

XXXIII.

Au ciecle argenté (ne scachant de misere,)
l'Vn fils du bisayeul occist a tort son frere.

St

XXXIII.

Siet Isaäks geteel en Adams eerste zaat,
VVas Coren ende kaf, 'teen goet en 't ander quaat.

GRoot onderscheyt is tusschen semel ende blommen,
Schoon datse beyde syn van eene vveyt gecommen,
Gegroeyt op eene kamp, gedorst op eene vloer,
Of by gelijkenis van eene Va'er en Moe'r:
Onnodigh ist by-na hier meerder van te seggen,
Om deese Beeltenis vvat nader uyt te leggen:
Men siet vvat d'eene Bro'er by d'ander vaak verscheelt,
Hoe d'eene vreedsaam is en d'andere krakeelt,
Hoe d'eene gaade slaat syn huys in alle deelen,
Hoe d'ander drinkt en klinkt en 'tsynne gaat verspeelen,
Is d'eene d'ouders vreucht den and'ren ist verdriet:
In't cort d'ervarentheyt meer redenen verbiedt.

Au ciecle argenté (ne scaschant de misere,)
l'Vn fils du bisayeul occist a tort son frere.

'tDrie-

'tDrie-en-dartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Roosemonde lagh gedooken.

ONgelijk soo syn de Nooten,
Schoon gegroeyt op eene boom,
Die van eene bedd' gesproten,
En syn vaak niet even vroom,
'tIs van outs alzoo geweest
Alsmen overvloedigh leest.

Die van Vaeder ende Moeder,
Niet en hebben ongemeens,
Op-gevoedt door een behoeder,
Op-getogen al-alleens,
In ghelijke tuchtigheyt,
Noch soo vindtmen onderscheyt.

Vaak een deel gebroeders deugen,
Die haar Ouders ouderdom,
Blydelijk en wel verheugen,
Maar de and're stooten't om,
Deur een leven wildt of boers,
Heel veraart van haar gebroêrs.

Teeuwes

Teeuwes gaat de deughdt beminnen,
Marcus is ook ſoo ghemoedt,
En zy ſtellen hart en zinnen,
Op een eewigh-duirendt goedt,
Leeven minſaam en bequaam,
En ſyn jeder anghenaam.

Lucas is van goede zede
En Johannes van gelijk
En haar Broeder Pieter mede
Ploegen al om't Hemelrijk,
Pauwels is ook ſoo geſint,
En is een Godt-vreeſendt kindt.

Abſelon heeft quaede kuyren,
Ende en acht ſyn Vaeder niet,
Die om ſynnent wil gaat truyren,
Met een Ziele vol verdriet,
Dat den vroomen ouden Man,
Nummermeer geruſten kan.

Salomo die waar behouwen,
Door ſyn over-kloek verſtandt,
Dat hy ſich onthiel van Vrouwen,
Van d'oncuyſche minne-brandt,
Soo hy ſich daar van onthiel,
Daar en waar geen eelder Ziel.

Ammon kan't niet wel gelucken,
Mits hy heeft een ſchand' begaan,
Een van d'alder-ſlimſte ſtucken,
Die ooyt jemandt heeft gedaan,

Hem genaakt groot ongeval,
Wat beleven d'ouders al?

Noch ſoo ſynder veele menſchen,
Die na kind'ren haaken ſeer,
Dan verſtaan niet watſe wenſchen,
Ofte bidden vanden Heer,
Want belevenſe geen ſoet,
ſ'En beleven ook geen roet.

Soo zy dan geen lief beleven
ſ'En beleven ook geen leet,
Daar is weynnigh an bedreven,
Waarmen 'tErref-goedt beſteet
Die becommering is mal,
Van wie't goet beſitten ſal.

Dikwils 't na-laat des bewaarders,
Is der Erfgenaamen ſcha;
Mits dat vaak na goe beſpaarders,
Qua verteerders volgen na,
En wel koopen om het goedt,
Daar de Ziel om lyden moet.

Ongelijk ſoo ſyn de Nooten,
'tSaam gegroeyt op eene boom,
Die van eene bedd' geſprooten,
En ſyn vaak niet even vroom,
'tIs van outs alſoo geweeſt,
Alſmen overvloedigh leeſt.

Ongelijke Broeders,

OF vaak in tucht en leer en leßen vande vroomen; Prov. 1: 5: 6.
Veel Ouders haare vrucht op-queken ende voên, 1. Timot. 4: 6.
(Het vvelk, vvel is de vvegh om't quaade te verhoên 1. Timot. 6: 20.
En alle vuyl bejagh des vverrelts voor te comen) Tob. 4: 9.
Nochtans hoe ſeer zy die beteug'len of betoomen, Prov. 29: 19.
Met ſtraf, met ſoeticheyt, en quiſpelen van Roên, Pſal. 141: 5.
Soo raaken ſom op rol die alle booſheyt doen, Eſai. 1: 4.
En ſom van haar gebroers voor ſchande' en zonde ſchromẽ, Prov. 14: 16.
VVas Kain niet Godd'loos, vvas Habel niet de deught? Gen. 4: 8.
En Eſau vvildt en vvoeſt, en Iacob Iſak's vreuchdt? Gen. 28: 1.
En teelde' ook Noachs zaat geen ongelijke Broeders? Gen. 9: 22.
Onangeſien geſtÿlt in alle Godd'lijkheyt, Syr. 41: 26.
En vvas in Iacobs Zoons geen kenlijk onderſcheyt? Geneſ. 37: 18: 19: 02. &c.
Doch deſe vvaaren veel ook van verſcheyden Moeders,

Vernoeght u met u loon, antvvoorde Ian baptist,
Of sou dat zyn geseyt deur-soekt de Boere-kist?

XXXIV.

Pren garde gueroyeurs de faire aucunne oultrage,
Car la punition guerdonne tel ouvrage.

Ver-

XXXIV.

Vernoeght u met u loon, antvvoorde Ian baptist,
Of sou dat zyn geseyt deur-soekt de Boere-kist?

STa-by vvas inde spind en heeft daar vvat ontbeeten,
En al het koudt gebraadt meest sonder broodt gegeten,
En floot syn teed're Maagh met een Pasteye-korst,
Doch soo hem dat bequam, bequam hem lest de vvorst:
De Krijghsluy die te recht de naam van Krijgers voeren,
Die vverden dikmaals soo gekoestert vande Boeren.
Wanneer sich op de tocht den Krijger vvat vergist,
En 'thooft te lang vergeet in d'een of d'ander kist,
Soo vverdt hy vaak genoot op ongesouten vlegel,
Des singht hy als een Svvijn en krimpt gelijk een Egel,
Derhalven Krijghsluy soekt een buyt die eevvigh duert,
Op dat ghy't hier op aard' noch namaals en besuert.

Pren garde gueroyeurs de faire aucunne oultrage,
Car la punition guerdonne tel ouvrage.

'tVier-en-dartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Dat Venus jonghen dus is ghefchendt.

GHy Martis Knechten,
Bedenk u leet,
Ghy die tot vechten,
U tijt besteet,
Meest ande geen,
Die u misde'en,
Nooyt jet,
En brengt haar of u selven in't verdriet.

Wanneer de Trommen
Slaan dobbedop,
Dan moet ghy commen,
Dan moet ghy op,
En gaan ter wacht,
'tZy dagh of nacht,
'tSa voort,
Op straffe vande wip of vande koordt.

Op vrye wallen,
Ter wacht te staan,
Dat's niet met allen,
Dat's speulen gaan,
Schoon strenge locht,
Of koele vocht,

U knelt;

U knelt,
Dat is maar om het jok de Spies gevelt,

Flok rep u beenen,
Draagh u gheweer,
Daar trektmen heenen,
In't warme weêr,
In't yſ'ren kleedt,
Verdorſt beſweet,
Te veldt,
Dat u de Son by-na van hette ſmelt.

Door diepe weghen,
En wellendt ſant,
Door windt en regen,
Door moerigh landt,
Door dun en dik,
Door kley en ſlik
Hoe week,
'tIs ſpoedt u, voort, of krijght een Jagers-ſtreek.

Op ſtraf van't hanghen
Werdt u gheboôn,
Geen Boer te pranghen,
Noch Vee te doôn,
Vaak mennigh knaap
Worde' om een Schaap
Gheſtrikt
En ſchandigh door de Beul in't bloedt geſtikt.

Het Lont-recht luyſtert,
Daar op een prik,
Flok iſt gekluyſtert,
Of ande wip,

Vaak

Vaak eer ghy 'tweet,
Werdt ghy dit leet,
Ghewaer,
Of raakt om hals, of ſtaat in 'slijfs gevaer.

'kWil niet verhaalen,
Al 'skrijghs bederf,
Van ſnoode quaalen,
Van houw en kerf
Noch van ellendt
Of hoe gheſchendt,
Verlamt,
En hoe miſmaakt het aenſicht wert geſchramt,

Hoe ghy gheſchonden,
Mishandeldt werdt,
Het lijf vol wonden,
De Ziel in ſmart,
Wat ziekte' en zucht
Wat onghenucht
U naakt,
Moet om de kortheyts wille ſyn geſtaakt.

Dies wil ik treeden,
Op d'eerſt baan,
En u ontleeden
Met kort vermaan,
Wat dat u deert,
Ghy die voeteert,
Of rijt
Ghy die of Ruyter ofte voet-knecht zyt.

Laat u gheluſten
Tot onghemak

Onveyligh ruſten
Veer buyten dak
U kleedt dat dunt
Hebt weynigh Munt
En koſt ,
En 'tafgeſloofde lijf is kaal gedoſt.

Dies ſeytme laaghen ,
Den armen Boer,
Die gaatme plaagen,
Schaf op ghy loer,
Flok koſt en geldt,
Men vloekt en ſcheldt,
En ſlaat,
En raaſt moet-willigh vol van overdaadt.

Alſulken Veger
Raakt vaak in ſy,
Als 't Grof van 't Leger,
Wat is voor-by,
En ſich vergiſt,
'tZy inde kiſt,
Of kaſt,
Dan nood't den Boer op ſtok-vis ſynnen gaſt.

Dan is verlooren,
De dolle kans,
Die van te vooren
Was ſoo veel mans,
En ſulken Baas,
Is nu een Haas,
In't net,
En vande Boeren rondtſom wel beſet.

In plaatſz van't ſnorken
Iſt, lieven Heer,
(Want huyſmans Vorken,
Is quaat gheweer,)
Dan roeptme ſla
Met ſchop en ſpa,
En ſpeer,
Met vlegels, grepen en veel dingen meer.

'tEn baat noch vleyen
Noch gheen gheklagh
Van 'sKrijghers ſchreyen
Groeyt Boere-lach
Hoe meer hy krijt,
Hoe meer men ſmijt
En beukt,
En wordt geklouwt al daar't hem niet en jeukt.

De Boere ſlaaghen
Op 'sKrijghers romp
Syn ſwaar om draaghen,
Al ſynſe plomp,
Op eene plaatz,
Slaan ſulke maats,
Twe-maal,
Die't heeft geproeft verbeter myn verhaal.

Ghy Martis knechten.
Bedenk u leet,
Ghy die tot vechten,
U tijt beſteedt,
Meeſt ande gheen,
Die u miſde'en,
Nooyt jet,
En brengt haar of u ſelven in't verdriet.

De

De Moes-Koppers,

GHy Krijghſ-luy, die te recht alſulkē naam meugt voerē, Luc. 3: 14.
Ghy krijght of ſlinkx of rechts al vvat ghy krijgē meugt,
Maar zeldē vvat ghy krijght, ſoo krijght ghy vveynig deugt,
Dat ſullen vvel met my getuygen al de Boeren,
Door dien ghy haar bekrijght en alles an gaat ſnoeren.
En in alſulk gekrijgh meer als in ſtrijt verheught,
Maar dikmaals is't met u een onvolcomen vreucht,
VVanneer de Kinkels u een-maal alleen beloeren,
En dat ghy 'thooft te lang vergeetet inde kiſt,
Dan krijgbt ghy Krijger vvat daar ghy niet op en giſt,
'tZy ongebrande aſch of 'tgunt vvy vlegel noemen.
En dorſchen dattet klapt de luyſen ſchier ontvve,
Slaan veel-maal onbeſuyſt vvel vaak op eene ſte,
Ik ducht van ſulken buyt ſult ghy u niet beroemen.

VVanneer het koudt metaal deur 't vuir an't gloeyen raakt,
VVerdt heeter op het leſt als die zyn hette maakt.

XXXV.

Coquin n'irite pas un homme debonnaire,
Car ſon courous bouillant ſurpaſſe l'ordinaire.

VVan-

XXXV.

VVanneer het koudt metaal deur 't vuir an't gloeyen raakt.
VVerdt heeter op het left als die zyn hette maakt.

DE sachte soete-melk door 't vuir sal over-loopen,
En dooft alzoo de vlam, (die moet het vve'er bekoopen,)
Verlooren is de melk vernietight is het vuir,
De lepel comt te laat de Kok is in getruir:
Wanner een vroom gemoedt sacht-zinnig soet van leeven,
Deur een ontmenschte Guyt tot gramschap vverdt gedreevẽ,
En dat syn tooren hem doet zieden het gebloedt
Soo vvacht u vry ghy Nar, die hem dit lyden doet
De toornigheyt der gôen is slimmer als der quaeden,
Der goeden vvraak-lust is te gulsigh om verzaeden,
En vaak tgevolgh van dien baart jammerlijk verdriet,
Dies hou de goeden goedt misbruyk haar goetheyt niet.

Coquin n'irite pas un homme debonnaire,
Car son courous bouillant surpasse l'ordinaire.

'tVijf-en-dartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Roosemonde lagh gedooken.

d'ONder-vinding maakt ons wijser,
En is waardiger als Goudt,
Onder and'ren leert hoe 'tyser,
('tGunt is van natuyren kout)
Heeter werdt gelijk de gloet,
Die hem synne hette' an-doet.

Van gelijken wy bespooren.
Als een Man van koelder aardt,
Deur veel targens raakt in tooren,
Wat voor vruchten dat het baart,
Syn gelaat gebaar geschreeuw,
Is te vreesen als een Leeuw.

Als het koele bloet an't zieden
En an't bobbelen geraakt
Wegh ghy targer flok an't vlieden,
Eer u ongeluk genaakt,
Want syn tooren rookt en vlamt,
Meer als die sich licht vergramt.

Wacht u ſpotter, wilt niet ſteunnen,
Op des Mans ſachtmoedicheyt,
Al te lang daar me te deunen,
Is wel eer en vaak beſchreyt,
Want daar is gheen Man ſoo goet,
Of heeft twederleye moedt.

Wacht u ſnorker met u blaaſen,
Met u tarten op het Mes,
Soo de goede raakt an't raaſen,
Hy en paſt op vijf of ſeſſ',
Noch op degen noch op knijf,
'tKoſt ſyn leeven, of u lijf.

Wacht u twiſter lang te ſchelden,
Met u ſpits en bits krakeel
Hy comt wis, al comt hy zelden,
En ſyn zelden is te veel,
Maakt ghy hem de kop eens krœs,
Sulken Engel werdt een Droes.

Wacht u ſnooden achter-klapper,
Wacht u looſe Leugenaar,
Wacht u eer-dief valſche Snapper,
Wacht u vuyle kaekelaar,
Soo ghy't koele bloedt ontſteekt,
Al te vreeſ'lijk dat het wreekt.

Rodemondt ghy Werrelt-dwinger,
Wacht u vanden goeden bloedt,
Die ghy waant met eenne vinger,
Licht te ſtooten onder-voet,

Sulke krijght een Samsoms macht;
Als de gramschap hem vercracht.

Wacht u spytige gebuiren ,
Ghy die staagh u Buirman quelt ,
Die soo goedt is van natuiren ,
Dat hy nummer sich ontstelt
Schoon hy duldt u jaar op jaar,
Eens betaalt het alle gaar.

Dies laat goedt den vroomen goeden,
Laat hem toch in vreede gaan,
Of sult boven u vermoeden,
Al te sware lasten la'an,
Nessens dien werdt ghy veracht ,
En van jeder uyt-gelacht.

Niemandt sal u leet mishaagen,
Schoon al sond' hy u na 'tGraf,
Maar men sal de goe beclaagen,
Die u deese straffe gaf,
Als hy vlucht of werdt ont-zielt,
Deur het targen van een fielt.

d'Onder-vinding maakt ons wijser,
En is waardiger als Goudt,
Onder and'ren leert hoe 'tyser,
('tCunr is van natuiren koudt)
Heeter werdt gelijk de gloet,
Die hem synne hette an-doet.

Laet goet de goede,

HOe goeder koelder mensch hoe traager tot de tooren, Jac.1:19.
Hoe heeter dat hy is in dit verbolgen quaat, Prov.27:4.
Het gunt hem langsaam comt ook langsaam vveer vergaat,
Dies jeder vvachte sich de sulke te verstooren, Prov.30: 33.
Die van natuir en aardt de vreed' is angebooren,
Soekt al te vvreeden vvraak in ongevvoone haat,
Die niemant stillen kan met reeden ofte raadt,
Des hy, of die't hem doet, gaat lichtelijk verlooren,
Hier-omme vvie ghy zyt misbruykt de goetheyt niet, Syr.28:10.
VVant algemeen'lijk raakt den targer in't verdriet,
Mits d'onvernoegde vvraak hem geeft de huyt vol vvondē, Prov.28: 13.
En d'uyt-komst is daar van vaak meer als al te groot,
VVanneer den scheyd's-man comt, de vreeselijke doodt
Daar smoort dan ghy of hy of beyde-gaar in zonden.

En keurt niet na 'tgelaat hoe treff'lyk toe gereet,
Vaak ſteekt een dapper heldt in't ſlecht geſcheurde kleedt.

XXXVI.

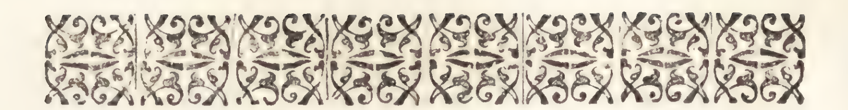
La face grave, & bien barbu de la nature,
Eſt docte façonne, & ſage par figure.

XXXVI.

En keurt niet na 'tgelaat hoe treff'lyk toe gereet
Vaak steekt een dapper heldt in't slecht gescheurde kleedt.

TWe vaten by malkaar gansch ongelijk gebonden,
Het kleynste dat ghy siet vverdt vol en goedt bevonden,
En heeft in sich gelâen een soet en suyver nat,
Daar 'tgrootste maar en is een leegh en ydel vat:
Door 'tkeuren van 't gelaat en stemmigheyt der oogen,
En hoogh geleerde roem, syn duysenden bedroogen,
Schoon Romen eñ Atheen van jeder vverdt geromt,
Noch synse mennighmaal deur leeken vvel verstomt,
Deur leeken diemen nau sou uytten kool-hof jaagen,
Daar nummermeer de Roe 'tLatyn had in geslagen,
Te Leuven veyltmen, dan men koopter geen verstandt,
Maar 'tmurrich van vernuft dat comt van hooger-handt.

La face grave, & bien barbu de la nature,
Est docte façonne, & sage par figure.

'tSes-en-dartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

De pyn van Thirsus is verdweenen.

U Naem en stemmigheyt der ooghen,
U voorhoofts fronslen en den baardt,
Rodolphus, dat heeft my bedroogen,
En dacht dat ghy een ander waart,
Want u gelaat heeft wijsheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.

U gang u standt u sachte treeden,
U swart ansienlijk felpen kleedt,
En u gestalt van lijf en leeden,
Belooven dat ghy alles weet,
Want u gelaat heeft wijsheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.

Wanneer ghy draay-aerst op der straaten,
Een jeder wijkt sich aen een kant,
Maak plaets' 'tis eender vande Staaten,
Of Heerscher van ons Vader-landt,
Want u gelaat heeft wijsheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.

Ghy

Ghy gaat met ne'er geboogen hoofde,
Quansuys of alles aen u hing,
Waar uyt ik vastelijk geloofde,
Dat u verstandt was sonderling,
Want u gelaat heeft wijsheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.

Want alsmen speurt u doen en werken,
En reden van soo weynich stichts,
Soo canmen lichtelijk bemerken,
Dat uwe lamp geeft luttel lichts,
Schoon u gelaat heeft wijsheyts teeken,
Soo zyt ghy maar een plompen leeken.

Uyt u soo heb ik connen leeren,
(Die niet en zyt gelijk ghy toont)
Dat onder staat gelaat en kleeren,
Vaak eenen botten buffel woont,
Want u gelaat heeft wijsheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.

Vaak schuylter onder 'tsmeerigh hoetje,
En onder 'tkaal gesleeten stof,
Na 't oogh, een slecht onnosel bloetje,
Maar waardigh eenes Princen lof,
Wiens staat gelaat en nedrigh leeven,
Belooft niet, maar can veele geeven.

Laat Socrates om synne leeden,
En boersche weesen onbespot,
Inwendigh was hy schoon besne'den,
Verciert gelijk een aardtsche Godt,

 Wiens

Wiens ſtaat gelaat en nedrigh leeven,
Heeft niet belooft maar veel gegeven.

Antiſthenes ook van gelijken,
Was uytterlijk berooyt en kaal
Prees 'tzynne boven alle rijken,
Niet hebbende' als een ſtok en maal
Wiens ſtaat gelaat en nedrigh leeven,
Heeft niet belooft maar veel gegeven.

Diogenes een hondt geheeten,
En Epictetus hinkepoot,
Ganſch ongeſien en kleyn geſeten,
En waaren deeſe niet vergood't?
Wiens ſtaat gelaat en ned'righ leeven,
Heeft niet belooft maar veel gegeven.

d'Apoſt'len van ons alder-Heere,
En waaren die niet ongeſien?
Nochtans door haare les en leere,
Verwonderden geleerde lien,
Wiens ſtaat gelaat en ned'righ leeven,
Heeft niet belooft maar veel gegeven.

Ons Heylandt den gebenedyden,
Den levendigen Godes Zoon,
Die ganſch veracht'lijk moſte lyden,
Was ganſch afkeerlijk voor de Joón,
Door welkers doodt is ons gegeven,
Het eewigh-duyrendt zaligh leeven.

Schijn bedrieght,

EEn kaale' Elias-kop met rimpelen betoogen,
'tGelaat een vveynig ſtuir, de baart vvijt uyt geſpreyt,
Gemarmert met het graauvv, of gryſe ſtaetigheyt
Alſulken hooft ſoo 'tſchynt, heeft, al 't verſtant geſoogen,
O neen, onſeker iſt, het heeft my vaak bedroogen,
En vvaande dat ik ſagh een Man van goet beleyt,
Maar vonde' in menſchen-ſchyn, de Zoone van een Geyt,
Heel vvyßelyk vermomt, met neer-geſlaagen oogen, Syr. 20:21.
En in het tegen-deel, ſoo heb ik veele ſien,
Onnoſel ſoo het ſcheen, met vvonder an-geſien,
Begaaft met raadt en daadt in antvvoort ende vraagen,
Als ofte Salomo haar meeſter vvaar gevveeſt,
Siet hoe de ſchyn bedrieght, te vinden ſulken Gheeſt.
In bloetjes diemen nau ſou uyt de kool-hof jaagen. Pſal. 238:6.

In

In pleyt, in kaarten-ſpel en Paarden te verruylen,
Daar ſal al in't gemeen een boefjen onder-ſchuylen.

XXXVII.

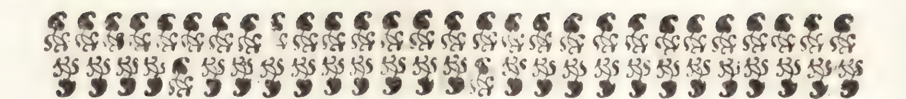
Quand Bartolus ſe fainct en ſa badinerie
C'eſt Baldus qui alors pourſuit la farcerie.

XXXVII.

In pleyt, in kaarten-ſpel en Paerden te verruylen,
Daar ſal al in't gemeen een boefjen onder-ſchuylen.

EEn jeder pooght ſyn endt om't kloekſte vaſt te houvven,
Men vveet niet vvienmen 'tbeſt van beyden ſal betrouvvē
Dan ſchynt eens Bartolus nu Baldus baas te ſyn,
En alſmen't recht beſiet ſoo treckenſe' eene lyn,
Dit ſietmen huyden daaghs van ſommige verkeerde,
Als pleyters pluckers en deurtrapte rechts-geleerde,
Die loos de lange lyn vaak trecken in het recht,
Deur bullen en geſchrift en mondelijk gevecht,
Deur ſnauvven en gekijf en bitſelijk te ſpreeken,
Als of-ſe buyten pleyt de zaake ſouden vvreeken,
Soo haaſt en ſcheyden niet de tvviſters vande plaatz,
'tIs *frere compangnon* en alle maats goe maats.

Quand Bartolus ſe fainct en ſa badinerie
C'eſt Baldus qui alors pourſuit la farcerie.

'tSeven-en-dartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme :

'tVinnigh straelen vande Zon.

WAar jemandt hier nu onder ons
Volcomelijk ghegeven,
'tVernuft des wijsen Salomons
En Simsons kracht daar-neven.

Noch viel syn kloekheyt al te slecht,
En sou te macht'loos weesen,
Om't recht eenvoudigh suyver recht
Te stellen als voor deesen.

Dat sulk tot rechter waar gestelt,
En snel twe-oorich hoorden,
Hoe dat de rechts-geleerde spelt,
Syn strik-gedraayde woorden.

Hy dwaalden in het onderscheyt,
Wanneer hy sou ontleden,

Het

Het recht van d'ongerechticheyt,
Door't splissen vande reden.

Veel kloekers nu in haar beroep,
Te lelijk uyttet 't spoor treen,
En buygen 't recht gelijk een hoep,
Om't rooken vande Schoorsteen.

Wie 'tlichte nu versvaaren kan
En 't swaare licht can cieren,
Die achtmen voor een dapper man,
En waardigh te laurieren.

Laat vry soo claar (in deser eeuw')
En helder syn de zaaken,
Of wit als varsch' gevallen sneeuw,
Men trachtse bruyn te maaken.

Soo d'eene voor-spraak stof ontbreekt,
Om datter sulken glans is,
Noch troost hy die, daar hy voor-spreekt,
Met hope datter kans is.

Den and'ren die daar tegen streeft,
Can't dus en soo betrecken,
Des hy syn spits een oorzaak geeft,
Om't recht wat lang te recken.

Nu gaat het hardt, en dan weer ſacht,
Met voor, en tegen ſpreeken,
De tonge twiſt, het harte lacht,
En ſcheeren ſoo de leeken.

Soo trecken vaſt an eene lyn,
De ſchijnnende krakeelders,
En na-der-handt is 'tBroeder myn,
Gelijk de kamer-ſpeelders.

En noch daar na ſoo gaatmen vaak,
Een hooger recht verkieſen,
Dies mennigh door een goede zaak,
Syn wel-vaart moet verlieſen.

Dit werdt op alle niet bediet,
Wy ſeggen van ten dele,
Die't niet en is en belgh ſich niet,
Maar ſulke ſynder vele.

Geleertheyts misbruyk,

't MIsbruyk het guntter door geleerde wverdt bedreeven, Syr. 30:31.
Ontlauwvert haare Cranse' een wveynig min of meer,
Ontluystert ook ten deel de Peirle van haar eer:
Nu wverdt, die eertyts wvas ten Hemel hoogh verheven,
Het voeden van bedrogh en loosheyt toe geschreven,
Vermits men siet het recht verdraayen heen en wveer, Syr. 19:22.
Door sonderling vernuft en wverrelt wvijse leer, Jer. 4: 22.
Die nooyt soo ging in swvang by 't Isralitsche leeven,
VVat voor-spraak wvert geroemt die heden 'tsuyver cleet Prov 6:12.
Door zyne gladde tong niet af te trecken wveet? Psal. 55:22.
De sulk' heeft andersins geen roem van zyn geleertheyt,
Derhalven wvert ontciert haar voor-behaalde faam,
Alsoo het meeste volk haar spelt met dese naam,
Geleertheyt teelt en baart de listige verkeertheyt.

Geen ſlimmer Bank'rottiers als die met knechten praalen,
En dubbel zyn gegoedt, en willen niet betaalen.

XXXVIII.

Ne ſoyes trop cruel envers ton debiteur,
Car Dieu ne l'eſt a toy, ta vraye crediteur.

XXXVIII.

Geen ſlimmer Bank'rottiers als die met knechten praalen,
En dubbel zyn gegoedt, en vvillen niet betaalen.

DEn hont die onder leyt vverdt ſchendigh over-vallen,
Van veele rekels die hem byten met hun allen,
Hoe leger inde ly hoe meerder ſyn gekryt,
Hoe meerder jeder een den armen janker byt:
De Koop-luy hier te landt als ook in and're landen,
Die brengen mennigh Man door over-val ter ſchanden,
Soo jemant vverdt beticht en vande Beurs gemiſt,
Daar heen met alle-man gemaant getaant getvviſt,
Gehekelt en geſnauvvt met ſchelden ende kyven,
Vaak op, die metter tyt ſou connen ſtaande blyven,
Dies Koop-luy vvie ghy zyt in Hollandt als by ons,
En vveeſt niet al te ſtraf 'tſtaat anders al te hons.

Ne ſoyes trop cruel envers ton debiteur,
Car Dieu ne l'eſt a toy, ta vraye crediteur.

'tAcht-en-dartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Hoe legh ik hier in deese' ellende.

DE liesd', die met een prang van armen,
Omhelst de suyvre witte vre,
Verzucht, betraant met bitter karmen,
Roept met gebroken stemme we,
Klaaght over 'tslecht onthaal der aarden,
Van 'tgunt den Hemel houdt in waarden.

Dies in't verhoolen gaatze dwaalen,
Vermomt ter plaatzen onvermoedt,
Veer van de Princelijke zaalen,
Of daar de weelde werdt gevoedt,
Noch ook by Midas noch syn vrinden,
En is zy nargens-na te vinden.

Maar eer en liever salze kiesen,
Een rouw bemoste Harders hut,
Bedekt met rieten ende biesen,
Van leeme wanden onder-stut,
Als 'tdartel Hof van eenigh Coningh,
Of Keyserlijke gulde wooningh.

Zy vloodt van *Cræsus* ende *Cyrus*,
En van het groote Babilon,

Zy

Zy week van 't over-schoone Tyrus,
En van het weeldige Zydon,
Soo doetze heden van gelijken,
En gaat de grootste steden wijken.

Daar heeft de liefde luttel plaatze,
Om datser weynigh werdt bemindt,
En niemant (soo het schynt) en haatze
Elk heeftze met de tong besint
Maar 't blykt heel anders inden handel,
In 'smenschen omme-gang en wandel.

Anschouwt de hoogh-verheven schaaren.
Der wyt beroemde Bataviers,
Die syn, gelijk voor-deesen waaren,
De Zydonnisten en Tyriers,
Gemoedight op haar groote steeden,
Gelijk als inden tyt voor-leeden.

Anschouwt haar woelen en bedryven,
Vol van misgunning ende nyt,
Vol laster achter-klap en kyven,
Vol onvernoegh bedrogh en spyt,
Onduldigh straf om te beswaaren,
Op 't hooghste haare schuldenaaren,

Soo dat daar duur verscheyden lieden,
Heel vroom en eerlijk van gemoedt,
Uyt haare nering mosten vlieden,
En laaten woonning ende goedt,
Om datmen sulk geen tyt wou gunnen,
Die metter tyt wel soude kunnen.

Soo heeft de nyt deur qua geruchten,
Een kleyne schuldt op 't hooghst vergroot,

 Moet

Moet vaak een wel-geſeten vluchten,
(Die nummer was in kommers-noot)
Om datmen hem geen tyt wil dulden,
Al had' hy uyt-ſtaan meerder ſchulden.

Vaak weêr en windt is ſulke tegen,
Die uytter zee verwacht ſyn goedt,
En daar dan wiſſel op gekregen,
De man moet voort, 't is bankeroet,
Indien hem miſt de ſtut van vrinden,
Of heyl en ſpoedt van weêr en winden.

Sulkx is wel vaak geſchiedt voor-deſen,
(Gelijk het noch gebeuren kan,)
Dat eender bankerout moſt weeſen,
En was, en bleef een rijker Man,
Alleen om dat ſyn ſchepen 't ſamen.
Niet tyts genoegh behouden quamen.

Siet hier hoe dat ghy met den monde,
Heel tegen 't hart de liefde pryſt,
Mits dat ghy weygert tyt en ſtonde
En geen barmhertigheyt bewyſt,
An ſulke die u wil betaalen,
Maar laat hem geenen adem haalen.

De liefd' die met een prang van armen,
Omhelſt de ſuyvre witte vre,
Verzucht betraant met bitter karmen,
Roept met gebroken ſtemme we,
Klaaght over 't ſlecht onthaal der aerden,
Van 't gunt den Hemel houdt in waarden.

Onbarm-

Onbarmhartige Coop-luyden,

DE dorre naakte strandt vverdt dapperlijk bestreeden,
En dat van zee op zee seer hevigh en vervvoedt,
En jeder Baar soo 'tschijnt trekt van zyn arremoedt,
Dies soud' zy grooter zyn, liet haar de vloedt met vreeden,
Soo doen de Coopluy meest in d'alder-rijkste steeden, Ezech. 28: 16.
Met die, die zyn berooyt deur ramp en tegen-spoedt, Syr. 29: 10.
Soo looptmen even-vvel met op-gesvvollen moedt,
En jeder vvil het zyn, van zynne naakte leeden
Syn onschult vande schult zyn vroomheyt zyn beklagh,
Syn eere faam en deughť noch niets hem helpen mach
Maar zijn als Adelaars die sich om't aas vergaeren,
En plucken om het seerst, mistrouvvende zijn vvoort,
VVat raadt? de Man uyt noot, die moet ten lesten voort,
Neen, Godt en doet soo niet met zijnne Schuldenaren. Exod. 34: 7.

Fris op Rogier bon-temps *van vveelde nummer zat,*
Hoe dartelt uvve lust, maar Duiren is een Stadt.

XXXIX.

Tousjours delicieux tousjours bon advonture,
Ouy mon courtisan, il va tresbien si dure.

Fris

XXXIX.

Fris op Rogier bon-temps *van vveelde nummer zat,*
Hoe dartelt uvve lust, maar Duiren is een Stadt.

DE Papegay die heeft goe luye leck're daagen,
Den Esel heel verkeert, moet svvaare lasten draagen,
En dat om 't schraale voer, en vverdt daar toe begekt,
Van deesen klapper die heel schimpigh is gebekt:
Die niet en doen in't Hof als schotelen te leegen,
En met een gulsigheyt de glaasen uyt te veegen,
Syn als de Papegay van leeven en gesnap,
En spreken om de Sausse en vleyen om de nap,
Beschimpen d'Ambachts-man, of Boer of diergelijken,
En vveeten 'sPrincen mondt met honich te bestrijken,
Het spreek-vvoort seyt van outs, dat een jonk Hoveling,
Ten langen lesten vverdt een out verschoveling.

Tousjours delicieux tousjours bon advonture,
Ouy mon courtisan, il va tresbien si dure.

'tNegen-en-dartichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Ach treurt met myn bedroefde Schaapjes.

ANtreckent Hof Mangneet van praalen,
Die stadigh baardt en swanger gaat,
Van yver, nyt, en schimp, en smaalen,
Vandart'le weelde en overdaat,
Van ooren-blaasen ende veynserij,
Van pluyme-strijken ende huych'lery,
En geyle vryery.

Ghy krielt van nieuw-gesnofte vogels,
(Die liever sien en hooren 'tspit,
Als 'tsnuyven van verwaayde kogels,
Amour. Of 'tblik van 'svyandts oogen-wit,)
Friand. De welk' ontsteecken syn met keuken-brant,
En soo geschooten vanden lecker-tandt,
Heel tot het inghewant.

Dees' licht-gepluymde kondy locken,
En vangen sonder vlugge jaght,
Door 't aas van Princelijken brocken,
En 'tsap van swacke domme-kracht,
Dies quinkeleertmen in u wilde vlucht,
Daar hoortmen fluyten vander minnen-zucht,
En mennigh sotte klucht.

'tEn deede u leck're vette soppen,
En 'tgunt in't Glaasjen ebt en vloeyt,
Ghy haddet weynigh kermis-poppen,
En uwe koks veel minder moeyt,

Wel

Wel haast ontjonkert waar u dartele huys
'tGunt nu bewinkelt is van Zyde en Pluys,
En Coop-luy sonder kruys.

Wiens Mantels kostelijk gevoedert,
Met ongewoone stoffen zyn,
Den luy'e-bos heel grijs gepoedert,
Gelijk een silver-hairt Konijn,
Daar gaat *la mode* met den veder-bos,
Den gulden degen past op sulken dos,
Te borghe krijghtmen't los.

Dies lichte Leenert, en Jan clamper,
Met Simen Borger, en Claas drogh,
En Jonker dor, met Joost slampamper,
En Boldewyn met Pieter poch,
En Goossen spreuwer, met Francoys de rof,
En Job van minnen, met Hans loose-lof,
Begaaven sich in't Hof.

Daar synse nu op't Rek gevlogen,
Gespoort gevedert en gebekt,
Wiens diensten syn voor 'sKonings oogen,
Niet anders als gepannelekt,
'tIs om het napje, datter werdt gevleyt,
En niet uyt liefde tot syn majesteyt,
Strekt haare dienstbaarheyt.

Gelijk door over-vloedt van klaver,
'tGedierte huppelt ende speeldt,
Of als de Hengsten vande haver,
Soo dartlen dese vande weeldt,
Haar lusten branden vande geyle gloet,
En spyt en yver groeyt in haar gemoet,
'tGunt veele twisten voedt.

Gelijk

Gelijk doet ſyns gelijk beminnen,
ſ'En achten geen als haars gelijk,
Maar die haar broodt met ſorge winnen,
Of Ambachſ-luy ſoo arm als rijk,
Die werden ſchimpigh, ende ſpots veracht,
Beſchampt geſchooren en wel uyt gelacht,
Van deſe lichte vracht.

't Zy Burgers Coop-luy ofte Boeren,
Wien 't kleet van Gout noch Zyde' en glimt
Of die als zy, geen ſtaat en voeren,
Die werdt begichelt en beſchimpt,
Maar ghy en denkt niet o hooſſchen bloedt
Dat al de werelt u dit weder doet,
Ja meer als ghy vermoedt.

Eylieve ſiet deeſ' huppeklinken,
Seyt Wouter Janſz en ſyn maat,
Al gaanſe ruygh, 't ſyn kaale vinken,
Het Hof is al haar toe-verlaat
't Syn niet als mommen ſeyt den ouden Krijn
En lichte Vrouwen die in mommen ſchijn,
Gekleedt als Ionkers ſyn.

'kWil mijnne' om haare ſtaat niet ruylen,
Noch ik ſeyt Rijk om geen waar-om,
Alſulke Paauwen werden Uylen,
Wel vaak op haaren ouderdom,
Ia al gemeenlijk ſeyt Ian Loveling,
Werdt door de jaren een jonk Hovelingh,
Een out verſchoveling.

De pan-leckende Hoveling,

Hy is een Papegay luy lecker bont van veeren,
Een fluyter na de nap, een vleyer om de sop, Prov. 20: 19. Psal. 119: 113.
Een schimper achter rug, een smeeker voor de kop,
En een Cameleon veranderlijk in kleeren,
Hy is een Rodemont met vloeken ende svveeren,
Een Ioffer inde krijgh, ten dans een kermis-pop,
Een Bachus by de vvijn, veel lichter als een hop,
En een gebootste Frans in 't draayen ende keeren,
En soo hem 't luk ontschiet van zyn bevordering,
VVat raadt dan met den leck'ren kaalen Hoveling?
Mits zyn bejaartheyt vvert onnut ten dienst van Heeren,
Hy die in zynne jeucht Vrouvv Venus volghde naar,
VVerdt vaak dan op het lest een ouden koppelaar,
Of met den bedel-sak moet hy sich dan geneeren. Syr. 10:30.

Hier is of ſlings of rechts te keuren of te kieſen,
't Zy vvinninge tot eer, of eere te verlieſen.

XL.

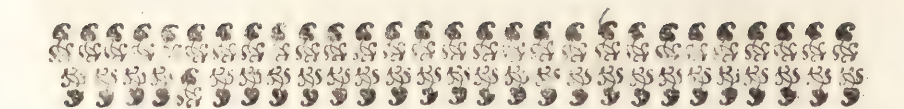
Le beau prin-temps meſlee d'orage & de froidure,
On le repute yver, non-obſtant la verdure.

XL.

Hier is of slings of rechts te keuren of te kiesen,
't Zy vvinninge tot eer, of eere te verliesen.

HEt modderige Svvyn om jeuchte te verdryven,
Gaat door gemeensaamheyt sich an het Schaapje vryven,
Dies 't vvit-gevvolde dier ontsuyvert vanden slijk,
En ganschelijk besmet, is 't Varken schier gelijk:
Dit vvaarschouvvt jeder een, om sich tot allen tyden,
Van 't quaat, onnut of licht geselschap te vermyden,
Verseltmen sich daar me, onnoslijk by-gebracht,
Soo maaktmen sich bevlekt en lelijken verdacht,
Dus comt het by dat vaak de sulke vvert vervveten,
Eens anders daat, en moet daarom een lichtmis heeten,
Het oude spreek-vvoordt ons dit stichtelijken leert
Aldaarme me verkeert daar vvertme me vereert.

Le beau prin-temps meslee d'orage & de froidure,
On le repute yver, non-obstant la verdure.

'tVeertichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

C'est trop courir les aeux.

HOe suyverlijker wit,
Hoe eerder dat het smit,
Sie hoe de Silv're Maan bepeirrelt met gestart,
Van een soo kleyne wolk of damp verduystert wart,

Soo treffelijk als te'er,
Is d'onbesprooken eer,
Gelijk de blanke sneeuw besoetelt door het stof,
Soo dooft de qua verselling d'eerbaar glans en lof.

Als 't wit gewolde Lam,
Dat sich versellen quam,
By 't modderige Swijn die 't smeerde met syn slijk,
Tot dat het vreedsaam dier het Varken wierdt gelijk.

Wie quaat geselschap kiest,
Te licht syn eer verliest,

Schoon

Schoon hy en is niet als daar hy meede' omme-gaat,
Nochtans wert hy berucht bevlekt deur anders daat.

De jonge onnoſelheyt,
Werdt haaſtelijk verleyt,
Deur die, die abelijk de boevery bekleedt,
En alle guytery verbloemt, en kluchten heet.

De geeſticheyt in 't boos,
Ciert vaak het goddeloos,
Soo aardichlijk in 't oogh en angenaam in 't oor,
Dat deughde raakt in 't wilt, en d'eere buyten 't ſpoor.

Wie by een lichtemis,
Dat eenen Bachus is,
Verſelt, en ſchoon hy ſober nucht'ren is van aart,
Wert als ſyn mede maat een dronken ſun vermaart.

Of ſoo hem jemant toogh,
By 't lodder Venus oogh,
En worde onnoſelijk in 't vuyl bordeel gelokt,
Al bleef hy noch ſoo kuyſch, ſyn eere waar bepokt.

Of gaatmen over-ſtraat.
Des nachts of 's avondts laat,
Met ſulke, die moet-wil, of fieltery bedrijft,
d'Onſchuldige men vaak de meeſte ſchuldt toe-ſchrijft.

Hoe mennigh deftich quant,
Verviel in 'sRechters handt,
Om dat hy by-geval het quaade was omtrent
De welke onnosel wiert in goet of bloedt geschent.

Te vaak is wel beschreyt,
Op 't droef Tonneel geleyt,
Die deur verleyding van de Beul haar straffe le'en,
En leerden jeder dan, het gunt sy nooyt en de'en.

Dit is te veel gebeurt,
Beweent, beklaaght, betreurt,
Dies schaf (wie dat ghy zijt) het quaat geselschap af,
Of u naakt scha of schandt, of wettelijke straf.

Hoe suyverlijker wit,
Hoe eerder dat het smit,
Sie hoe de Silv're Maan bepeirrelt met gestart.
Van een soo kleyne wolk of damp verduystert wart.

Mijdt quaat geſelſchap,

Sle voor vvie dàt ghy zijt, voor al ghy jongelingen,
Te mijden 't lichte volk, vermits onnoſelheyt, Prov. 13: 20.
En dartelende jeuchdt te haaſtigh is verleyt, Prov. 12: 16.
Met ſpelen en gedans en ander ſotte dingen,
Leer vanden looſen Griek, u ſelven te bedvvingen,
Te binden u gemoet met reeden en beleyt,
Te ſtoppen oogh en oor als 't quaadt geſelſchap vleyt,
Op dat u niet bekoor der Mereminnen zingen,
't Verzellen met de qua beſmet ſoo mennigh Man,
Die 't buyten ſchuldt of deel niet vvel af-vvaſſchen can,
En brengt ook mennigh menſch onnoſelijk om 't leeven,
Als 't al ten beſten lukt, ſoo is u doch beſcheert,
Te heeten ſulken-een als daar ghy me verkeert,
Al vvat u Macker is, die naam vverdt u gegeven.

Dat

Dat niemant van zyn groote' of krachten ſich beroem,
VVant alles is maar hooy, en teder als een bloem.

XLI.

Ne vante ton pouvoir ne fie ta grandeur,
Car le petit David occiſt un grand vanteur.

Dat

XLI.

Dat niemant van zyn groote' of krachten ſich beroem,
VVant alles is maar hooy, en teder als een bloem.

DEn grooten Elefant van huyt van ſnuyt van tanden,
En krachten vvel voorſien, beroemt in alle landen,
Verſchrikt ſich voor de muys ontſettet ſich daar voor,
Uyt vreeſe dat hem die ſal kruypen in het oor:
Des niemant en vertrouvv ſyn grootheyt ofte krachten,
Maar leer van d'Elefant ſich voor ſyn minder vvachten,
'tWas Davidt die daar velde' een Goliath ter neer,
En diergelijken is gebeurt ontelbaar meer,
Den roem der machtigen is vaak genoech ontdraagen,
Van diemen nauvvelijk ſou uyt den kool-hof jagen,
Soo deur een vverreltlijke' als geeſtelijken ſtrijt,
VVordt mennigh Goliath ſyn vveir en vvapen quijt.

Ne vante ton pouvoir ne fie ta grandeur,
Car le petit David occiſt un grand vanteur.

't Een-en-veertichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Cruelle departie &c.

U Moedigh onderwinden,
Is al te bont,
Ghy ſult u Man wel vinden,
O Rodemont.

'tGunt Godt u heeft gegeven,
Misbruyk dat niet,
Gh'ebt maar een 's menſchen leeven,
Dies voor u ſiet.

En ook, ſoo moet ghy varder
Als voor u ſien,
Gh'en zyt van huyt niet harder
Als ander lien.

Dies laat u toch beweghen,
Tot ruſt en vre,
En lokt toch niemandts deghen,
Uyt ſynne ſche.

Ghy ſoekt de Wolf met raaſen,
Aen elken kant,

'tIs

't Is beter ſtijf geblaaſen,
Als ſich gebrandt.

'tGemoedt ſtut op u krachten,
En grove leên,
Dat doet u dus verachten,
Een jeder een.

'k Sou voordeel uyt u tellen,
Ja vry al wat,
Indienmen metter ellen,
De menſchen mat.

De maat en moet na ſpannen,
Noch ellen ſyn,
Maar Mannen dat ſyn Mannen,
Vaak meer als ſchijn.

Ghy wilt voor jeder weeſen,
Een ſchrik en ſchuw,
Ghy wilt men ſal u vreeſen,
Vreeſt ghy voor u.

Licht dat ghy ſchier of marghen,
Ganſch onvermoedt,
Door u te moedigh targhen,
Verſmoort in bloedt.

Gelijk den ſtarken Boer-man,
Of Boeren-Zoon,
Den Amſterdamſchen Voerman,
Genaamt Heyn-Boon.

Die word' hoe groot van krachten
En moedigheyt,
Door eenen ongeachten,
Ter neer geleyt.

Alleens ist korts gebleken,
An d'Yssel-kant,
Van een die wordt deur-steken,
Van slechter handt.

Een Reus' van onsen tyden,
Die bleef soo doodt,
Wien niemandt mochte lyden,
Noch kleyn noch groot.

Noch sulken een te vooren,
Ook daar omtrent,
Most in syn bloedt versmooren,
Soo loopt het endt.

Bedaar o werrelt-dwinger,
Doe na myn woort,
Eer Davidt met syn slinger,
U com' an-boordt.

U moedigh onderwinden,
Is al te bont,
Ghy sult u Man wel vinden,
O Rodemont.

Groot en vermetel,

WIe steunt op grote' en kracht die vint sich vaak bedrogē, Hiob. 20: vers. 5.
Of sich daar op verdriescht die heeft een gek-beraadt, Psal. 75:4.
Een kleynne post soo vast gelijk een mast-boom staat,
Dies niemant vvie hy zy daar op sich mach verboogen, Jerem. 9: 22.
Der kleynen gauvvicheyt krenkt vaak een groot vermoogē,
Een kleynen Davidt vvel een Reus ter needer-slaat, 1.Sam. 17: 49.
Soo Kraeken als Gall'joens die vverden vvel beschaadt,
Häar vlaggen vande steng door minder af-getoogen,
Dies niemant en vertrots' de kleyne deur gequel,
Gedenket vry, men meet geen luyden metter ell',
Misbruyk u leeden niet, ghy groote tot de vvaapen,
VVeest niet vermetel, noch te schimps op kleyn gevvass',
VVant vreest de kleyne Godt soo is hy recht van pas, Math. 5:3.
De groote doet hy't niet, soo is hy kleyn geschaapen. Psal. 138: vers. 6.

Den hoogh-moet doet geen goet, alleen de Borgery
Van Hattem, krijght daar deur de boter inde bry.

XLII.

O Richard arrogant ton bien n'eſt plus que ſandre,
Car Dieu te la preſte & le te peut reprendre.

XLII.

Den hoogh-moet doet geen goet, alleen de Borgery
Van Hattem, krijght daar deur de boter inde bry.

SIet Bakstagh is de vvindt dat al de zeylen draagen,
Het Bramseyl staat in top, trots alle die 't mishaagen,
Eylaas vvat grooter buy versteurt dit blye rijk,
Die stengen over-boort, de zeylen uytte leyk,
Dit pastmen op de geen die door des Heeren zegen,
Syn Schaepen (somen seyt) heeft op het droogh gekreegen,
En sich daar op verheft met op-geblaesen moet,
En past op niemant niet op vvie dat hem gemoet,
Het is vvel eer geschiet en sal vvel meer geschieden,
Dat arme vverden rijk, en rijke arme lieden,
Deur vvater, brandt, en krijgh, en ongevallen meer,
Raakt Rijkaart om syn goedt en hooge-moet ter neer.

O Richard arrogant ton bien n'est plus que sandre,
Car Dieu te la preste & le te peut reprendre.

'tVVe-en-veertichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Malheureux jour.

GEen zee gaat u te hoogh,
Geen landt is u te droogh,
Geen duirte pest of krijgen,
Doen buygen u gemoedt,
Doen lichten uwen hoedt,
Noch voor u meerder swijgen.

Ghy hebt naar u vermôen,
Op't hooge drooge groen,
U Schaepen ende Bocken,
't Is alles voorde lap,
U zeylen vol en schrap,
Staan inden top getrocken.

't Is met u, Ziele rust,
't Is hartje wat's u lust,
En Mondt wat's u begeeren,
Dies kiest al wat ghy mint,
't Is met u voor de windt,
Geen leet en can u deeren.

Maar hoogh-hart weet ghy niet,
Dat weeld' is an verdriet,

En

En vreucht getrouwt an trueren,
En luk en ongeluk,
En vrolijkheyt en druk,
Syn t' samen na-gebuiren.

Gedenkt dat hooge-moedt
En dede niemant goedt,
Den val komt na 't verheffen.
Het blixemende weêr,
Sal hooge Toorens eer,
Als 't laagh gebouwsel treffen.

't Ghewisse datmen waant
Werdt al te vaak betraant,
Licht raakt de vloedt aen 't ebben,
Het is onsekerheydt,
(Dat laat u syn geseyt)
Te houden dat wy hebben.

Besiet het wankel staan,
Der op-gheklommen aen,
Laat Crœsi val u leeren,
Gaat, wilt ghy 't selfde sien,
Daar Borgers Edel-lien,
En Coop-luy werden Heeren.

Hoe mennigh reedt te Ros
In 't om-ghekeerde Bos
Die nu wel moet voeteeren,
Hoe mennigh lecker-bek,
Was walgelijk van 't Spek,
Die 't moes nu moet ontbeeren.

Stort iemant vande Rots
Door op-gheblaasen trots,

De ſpot is ſyn beklaaghen,
Maar valt een buyghſaam hart,
Een jeder ſal de ſmart,
Van ſynne rouwe draaghen.

Maar eer, en onvermoedt,
Sal ramp en teghen-ſpoedt,
Doen 't hoogh verheven daalen,
Als 't geen dat byder aardt,
Werdt nederigh bewaart,
In onghecierde zaalen.

Had ooyt het Duytſche Rijk,
In grootsheyt ſyns ghelijk,
Van hoogh-moedt en vermoogen?
Eer 't felle Oorloghs-dier,
Met ſyn vergiftich vier,
Het needer had' geboogen?

Deur vruchten vande krijgh,
(Diek om de kortheyt ſwygh)
Deur brandt of roverijen,
Of ander plaaghen meer,
Raakt hooghe-moet ter neer,
En valt in 't leege lijen.

Dies hef u hart en oogh,
Ten Hemel-waart om hoogh,
Verneeder inde zeegen,
Misbruyk niet u genot,
Want hooge-moet is Godt,
En alle vroome teghen.

Hoogh-

Hoogh-moedt zelden goet,

GHy arme slijk en aard vvaar op soo vvilt ghy brommē? Syr. 10: 10: 11.
VVaar op soo moedigh trots, ist op u groote goedt? Mar. 10: 24.
Of op u hoogen staat, of Edeldom van bloedt?
O vrindt, 't is haast gedaaldt, dat hoogh is op-geclommen, Syr. 1: 38.
't Is al veranderlijk vvat is en noch sal commen, 1. Cor. 7: 31.
De rijke vaak deur ramp vervalt in arremoedt,
En d'arme vaak verrijkt deur ongesiene spoedt,
En dikvvijls hooge staat vernietight als de blommen, Psal. 62: 10.
Dies niemant op zyn schat zyn Adel ofte staat, Psal. 49: 7.
Hoe vveeldigh van besit, sich moedigh en verlaat,
Denkt vvat vvy hebben is geleent, en niet gegeven,
Dies niemant en vertrotse op 't gunt den Leen-heer doet,
VVant dikvvijls comt den val naar op-geblaasen moedt, Prov. 16: 18.
Daar nedrigheyt seer hoogh ten Hemel vverdt verheven. Math. 13: 10.

De malle kallery het tieren ende raeſen,
Is vruchteloos, nochtans het voedt en meſt de dvvaeſen.

XLIII.

Le cri du vil cocu, eſtonne maintesfois,
Le joli roſsignol en ſa tresdouce vois.

XLIII.

De malle kallery het tieren ende raesen,
Is vruchteloos, nochtans het voedt en mest de dwaesen.

HIer comt de Rommel-pot (te walghelijk om hooren)
Verdoven de Musik en 't heele spel verstooren,
De Nachtegaal verstomt, de Rave die begint,
De Koekoek boven al syn eyghen stemme mindt:
Daar som bequame luy van desticheden spreeken,
Daar sal een Groviaan of onbeschoften leeken
Vaak breken het verhaal door ongesouten reên,
(Ten eynde 't soet gepraat alzoo wert afgesneên)
Of roepen over-luyt waar toe die wyse zaeken,
Spreek van *a vous a moy* dat can ons best vermaeken,
Soo mint een jeder 'tsyn, het Varken lieft het schot,
En Bachus kiest de wyn, en Iaap de Rommel-pot.

Le cri du vil cocu, est onne maintesfois,
Le joli roßignol en sa tresdouce vois.

'tDrie-en-Veertichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

O Venus wat is dat geseyt.

U Naam is Govert, ist soo niet?
'tIs billik dat ghy Grovert hiet,
U lijf is grof en watter aen-is,
Te recht zyt ghy een Grovianis.

Waar dat ghy waart of zyt gheweest,
Daar spreektmen van u grove gheest,
Van al u onbeschofte streeken,
En van u ongerijmde spreeken.

U woorden hebben val noch vlot,
V stem is als een Rommelpot,
Die 't zoet gezang getrouwt an snaaren,
Geheel verdooft, en doet vervaaren.

U ooren syn van Midas stof,
Wat groot en lank wat dik en grof,

Die geen bequaamheyt mogen hooren,
Noch lief lijkheyt en kan bekooren.

Daar wyſe luyden zyn by-een,
In reden-kaveling ghetre'en,
En jet vermaekelijkx gewaagen,
Dat kunt ghy Grovert niet verdraaghen.

De ſpottelijke Koekoeks taal,
Verſchrikt de fiere Nachtegaal,
En ghy (o Grovert) van gelijken,
Doet Cicero en Plato wijken.

Niet dat ghy 't doet uyt ſchrander ſpot,
(Want daar toe zyt ghy al te bot,)
Maar u onab'le boerſche zeeden,
Verbreeken woorden wijs en reeden.

Daar's mennigh onverſtandigh leek,
Die geiren hoort een ſoet geſpreek,
En ſiet en hoort met ſtille ſwijgen,
Om tot ſyn kleyn wat meer te krijgen.

Waar't dat ghy Grovert dit begreept,
En u verſtant en zinnen ſleept,
En hoorde' en ſweeght om jets te leeren,
Soo ſoud't ghy in een menſch verkeeren.

Daar

Daar ghy nu maar een bakbeeſt zyt,
En blyven ſult, ſoo lange tijt,
Tot dat ghy wijsheyt ſoekt te werven,
Sult anderſins een bakbeeſt ſterven.

't Waar beter dat ghy (Groviaan)
Veraarden in een Baviaan,
Als dus te ſijn en ſoo te blyven,
Soo coſt ghy ons den tyt verdryven.

Of dat ghy waart een Elefant,
Soo mochtmen u deur 't gantſche landt,
En in verſcheyden Coninkrijken,
Om winſt tot wonder doen bekijken.

Maar neen, ghy zyt te ſeer verbeeſt,
Soo datmen u geſelſchap vreeſt,
Want zyt in Boersheyt uyt-geleeſen,
En onbequaam om gek te weeſen.

Dies rade ik u weeſt heuſch en ſtom,
En gaat met wyſe lieden om,
V feylen werden dan vergeeten,
En ſult van grovert Govert heeten.

Dies tracht na wel-ſtant lof en eer,
Mint zedigheyt, en vreeſt den Heer,
Dat is den eerſten trap der wijsheyt,
Die ons na 't weeligh Paradijs leyt.

Den onbeſchoften,

EEn onbelompen loer onabel onbeſneden,
Comt, als een harde buy die 't mooje vveder plaaght,
Of als een's Iaagers tromp die 't graeſend' vee verjaaght
Verſt euren 't ſoet vermaak van angenaame reeden,
Mits zyn onnutte klap ('t verderf van goede zeeden,) 1. Corint. 15:33.
Een jeder een ontheylt een jeder een mishaaght,
Gelijk des Koekoeks zang de Nachtegaal verſaaght,
Vervvart een Groviaan der vroeden deftigheden, Syr. 20: 8: 12.
Hy valt (gelijkmen ſeyt) steets met de deur in't huys,
Met vvoorden als rigal, en ſuirder als verjuys,
Te vvalgelijk voor die, die vvalgen ſotte dingen,
Dies is hy vvellekom (gelijkmen denken mach)
Als voor de ſommige den eerſten vaſten dagh,
Of als de Rommel-pot, het ſnaaren-ſpel en 't zingen.

't En is geen Mannen-hart te ſlaan een teder vvijf,
Veel min zyn eygen Vrouvv (de helfte van zyn lijf.)

XLIV.

l'Amour accreu de l'or nouri de la luxure,
ſ'En amortit ſouvent, & ſon ardeur ne dure.

't En

XLIV.

't En is geen Mannen-hart te ſlaan een teder vvijf,
Veel min zyn eygen Vrouvv (de helfte van zyn lijf.)

DE Spin heeft tot ſyn min de teed're vliegh bevvoogen,
En opgeſvvooren trouvv' haar in ſyn vvebb' getoogen,
Nu is de vliegh in 't net ſeer jammerlijk vervvart,
Van, die niet als fenyn voedt binnen in het hart,
En haaſt ſyn eedt vergeet en krijght ſyn oude loenen,
Dies vverdt de vliegh gekuſt met averechtſe ſoenen,
De minnaars houden vaak het gekjen inde mouvv'
Soo lang zy niet en ſyn verbonden inde trouvv,
Maar ſynde vaſt geblokt geboeyt tot echte mannen,
Bevintmen datſe ſyn als Leeuvven en Tirannen,
Gemeenlijk is de ſulke' een lacher op de ſtraat,
Die binnens huys krakeelt, of ſyn getrouvvde ſlaat.

l'Amour accreu de l'or nouri de la luxure,
ſ'En amortit ſouvent, & ſon ardeur ne dure.

'tVier-en-veertichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

De pyn van Thirsus is verdweenen.

O Ghy Tiran van u gesinne,
Die pruylt in huys en lacht op straat,
Vergalder vande trouwe minne,
Wie isser die u niet en haat?
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

O Cocodril hoe kost ghy schreyen,
En veynsen in u vrijery,
Hoe liept ghy janken ende vleyen,
Van geyle gloet soo branden ghy,
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

Ghy swoert (met zuchten ende weenen)
By Godt (die 't al is openbaar,)
Indien ghy mocht met haar vereenen,
Daar soude sijn nooyt liever paar,
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

'tWas

't Was om het geldt niet om de Vrouwe,
Of lessing van u geyle pijn,
Dat gh'u verknoopten inde trouwe,
Voorwaar ten kan niet anders sijn,
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

Want doe ghy uwe Satirs lusten,
Onkuysch en heyloos had't gheboet,
Op Ammons wijse ghy haar kusten,
Niet met de Mondt maar mette Voet,
Foey Knorre-pot, foey Grijnnebyter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

Het lichte stro is licht ontsteeken,
En gaat ook lichtelijken uyt,
Dit's aen u lichtmis wel gebleeken,
Ghy over-geeven lichten Guyt,
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

U brandt is door onreyne druppel
Gedooft, tot merkelijk verdriet,
Wat Venus voeght dat scheyt de kluppel,
Maar soo ist met een Christen niet,
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

Een Vrouw is al te veel geslagen,
Met pynne droefheyt en ellendt,
In 't baaren en in 't kinder-draagen,
Waar door haar Gode zaligh kendt,

 Foey

Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

Ghy Turkschen Tijger, Helle-stichter,
Ghy wreeden Wolf op 't soete Lam,
Foey schaamt u ghy krakeelen dichter,
Ghy Blaasebalch van vuir en vlam,
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

O Beul! indien haar quade leeven,
Of boosheyt u een oorsaak gaf,
Soo mochtmen 't u ten deel vergeeven,
En denken 'tis verdiende straf,
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

'kWensch u een Wijf deese daagen,
Wanneer u goede' is over le'en,
Die u soo vreeselijk mach plaagen,
Dat u bespottet jeder een,
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

O ghy Tiran van u gesinne,
Die pruylt in huys en lacht op straat,
Vergalder van de trouwe minne,
Wie isser die u niet en haat?
Foey Knorre-pot, foey Grijnne-byter,
Foey eere-loose Wijve-smyter.

Wijve-ſmyter,

SSchaamt u ghy Huys-tiran, of is u ſchaamt verlooren? Syr. 4: 35.
VVie heeft u dus ontmenſcht, verbaſtert in 't gemoedt?
Dat ghy u ſelven haat u eygen vleyſch en bloedt, Gen. 2: 23.
V teedre ſoete Vrouvv, goedt-aerdelijk gebooren,
Die ghy (ſoo 't ſcheen) uyt liefd' had tot u lief verkooren,
En die ſoo ſchendelyk nu ſtootet met de voet,
O Beul van u gemaal! die ghy had trouvv geſvvooren,
Het vvas u om het goedt, of om u geyle gloet
Te bluſsen als een beeſt, o Satir in u minne,
O vvreeden Barbaros! o Turk van u gezinne,
Te ſlaan een ſvvacke Vrouvv, van leeven vroom en recht,
Foey 't is een ſnooden Haan die met zyn Hennen vecht,
O goede Vrouvve Mans bejouvvt den Grijnne-byter,
Beſchimpt, beſpot, beſmaat, den ongetoomden Guyt,
En vvaar hy heenen gaat ſoo lacht den Eſel uyt,
En roept hem na, en ſegt, daar gaat een VVijve-ſmyter.

V Ovricheyt

V Overicheyt zyt onderdaan,
VVant s'heeft van Godt haar macht ontfaan.

XLV.

Vilain tu sentiras le fruict de ta malice,
Fuit tu le Magistrat? Dieu te fera justice.

XLV.

V Ovricheyt zyt onderdaan,
VVant s' heeft van Godt haar macht ontfaan.

DE Harders op de been ſyn vvacker hier an 't jagen,
De Wolf, en 't ongediert of vvat haar mochte plagen,
Den eenen die ontſnapt, den anderen vvert beſet,
Den looſen Hoender-dief geraakt hier in het net:
Haar die de macht en 't Svveirt van boven is gegeven,
Om tegen 't goddeloos misbruyk te moeten ſtreeven,
Tot ſcherm en ſchut der go'en en tot der booſen ſtraf
Dat beeldt deeſ' beelteniſſ' van deeſe Harders af,
Soo pooght ook d'Ovricheyt met vangen ende ſpannen,
Met Roede Svveirt en Baſt, te delgen en te bannen,
Het ſchuymſel vander aardt, tot ongemeten ſchandt,
d'Ontvluchtende ſyn vry, maar niet van Godes handt,

Vilain tu ſentiras le fruict de ta malice,
Fuit tu le Magiſtrat? Dieu te ſera juſtice.

'tVijf-en-veertichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Hoe legh ik hier in deese' ellende.

WAar-heen ghy schuymsel vander aarden?
Is u 't geweeten dus onreyn,
Ghy vlucht gelijk verbaasde Paarden,
De werrelt schijnt voor u te kleyn,
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goedt, soo hoeftmen niet te vreesen.

Ghy meught ontvlien onse' aartsche Gooden,
Maar niet den Rechter van 't gewiss'
Dies ist vergeefs geschuylt gevlooden,
Voor die des Rechters Rechter is,
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goedt, soo hoeftmen niet te vreesen.

O rusteloose boose dwaasen,
In 't droomen raakt u Geest au 't vlien,
En zijt gelijk vervolghde Haasen,
Die na de winden omme-sien,
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goedt, soo hoeftmen niet te vreesen.

Soo wie onnoſel op u letten,
U anſchijn toont wie dat ghy bent,
Vermits u leeden ſich ontſetten,
Door vreeſe van te ſijn bekendt,
Wie vry van 's Rechters Roe wil weeſen,
Doe goedt, ſoo hoeftmen niet te vreeſen.

Meer als ellendigh is u leeven,
U Diefs gewin gedijet niet,
U vrolijkheyt vermenght met beeven,
Deur ſorge dat ghy werdt verſpiet,
Wie vry van 's Rechters Roe wil weeſen.
Doe goedt, ſoo hoeftmen niet te vreeſen.

En vaak de helfte van u daaghen,
Verſlijt ghy in 't gevangenis,
En werdt gepynt, geſtrikt, geſlaagen,
Na dat de zaak geſchaapen is,
Wie vry van 's Rechters Roe wil weeſen,
Doe goedt, ſoo hoeftmen niet te vreeſen.

Geboeyt, geketent of geſlooten,
Soo zit ghy een geruymen tyt,
In ſtank en donk're vuyle kooten,
Ghy 't ſchoonſte van u leven ſlyt,
Wie vry van 's Rechters Roe wil weeſen,
Doe goedt, ſoo hoeftmen niet te vreeſen.

Genaade' iſt ſoo ghy werdt gebannen,
Doch eerſt ten toon geſchavotteert,
Aldus met vangen ende ſpannen,
Ghy metter tyt de tyt ontbeert,

Wie vry van 'sRechters Roe wil weesen,
Doe goedt, soo hoeftmen niet te vreesen.

Noch gaat ghy al u oude gangen,
Men raakt al wederom in't net,
En blijft een lange wijl gevangen,
En vast met yseren beset,
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goedt, soo hoeftmen niet te vreesen.

Ten lesten 't glas is uyt-geloopen,
Daar's geen genade troost noch heul,
Men moet het met de Doodt bekoopen,
En schandigh sterven vanden Beul,
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goedt, soo hoeftmen niet te vreesen.

O! dat mijn stijl een eenigh mensche,
Verschrikte, tot een harten leet,
In beterschap, dat waar mijn wensche,
En ook mijn schrijven wel besteet,
Wie vry van s'Rechters Roe wil weesen,
Doe goedt, soo hoeftmen niet te vreesen.

Waar-heen ghy schuymsel vander aarden?
Is u 't geweeten dus onreyn?
Ghy vlucht gelijk verbaasde Paarden,
De werrelt schijnt voor u te kleyn,
Wie vry van 'sRechters Roe wil weesen,
Doe goedt, soo hoeftmen niet te vreesen.

Wettelijke Straffe,

U Naakt de ſtraffe Godts, en 's Rechters rechte Roede, Roma.13: 1:2.
Ghy die daar Moort en ſteelt, of 's Heerē ſtraatē ſchent Hiob. 24: 14: 15.
En alle ſchelmerij te pleghen zyt ghevvent, 1. Corint. 6: 10.
Ghy raakt in ſtrik hoe ſeer ghy zyt op uvve hoede, Esther. 7. 10.
De Straffers van het quaat, de Scherm-heers vande goede, Prov. 20: 30.
Ontvlucht ghy vvel een vvijl deur liſten, (ik bekent,)
Maar 't quaade loont altijt zyn Meeſter in het ent, Roma. 6: 23.
Op 't leſt ſmoort u de ſchant, en ſtikt in uvven bloede
O! vvaar op-rechte boet u ſmaadelyke doot,
Hoe ſpottich of veracht, ſoo vvaar het buyten noot
Maar ducht een ſvvaarder ſtraffe u naaken ſal na deeſen, Sap. 3:10.
Verſchrikt, en ſchud, en beeſt, laat af, u doen beſchreyt,
Ghy booſen, vvilt ghy zyn bevrijt van d'Ovricheyt,
Doe goet, ſoo hoeſt ghy hier noch namaals niet te vreeſen. Rom.13.3.

Vernoegingh in geringhe staat,
Een Keyssers Croon te boven gaat.

XLVI.

Tout bellement Monsjeur pourquoy a la carriere,
Trebuche ton Cheval, tu seras la derniere.

Ver-

XLVI.

Vernoegingh in geringhe staat,
Een Keysers Croon te boven gaat.

IK ga al sachtjes voort om ande kost te raeken,
Al ben ik kleyn behuyst 'k heb lijkvvel goede zaeken,
Laat loopen al die vvil, 'k en heb geen loopens lust,
Ik ga myn oude gang en houde my gerust,
Laat loopen al die vvil, laat loopen tot se vet syn,
De snelste loopers vaak vvel alder-eerst in 't net syn,
Die met syn kleyn gevvin of neringe vernoeght,
Syn milioenen Gouts onsicht-baar toe-gevoeght,
Syn rijker als de rijkst' der onvernoeghde loopers,
Die vaak vergaaren 't goet voor Roovers ende Stroopers,
Hoe mennigh looper vvert alsoo gestelt te leur,
Dan vvert het loopers tyt dan moet den looper deur.

Tout bellement Monsjeur pourquoy a la carriere,
Trebuche ton Cheval, tu seras la derniere.

'tSes-

'tSes-en-veertichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Courante la Princesse.

GEen Keyserlijke rijken,
Geen Croonen syn te lijken,
Noch Ridderlijke spoedt,
By 't reyn vernoeght gemoedt,
Sijn kleyn ghewin ghevalt hem groot,
Sijn bruynne Rogge' is Witte-broodt,
't Gunt hem verzaadt,
Trots Princelijk ghebraadt.

Den arbeyt is syn ruste,
De hoope' is synne luste,
Die na den Hemel star't,
Dies singht hy in het hart,
Lof aller Vorsten Majesteyt,
Nooyt uyt-geroemt in eewigheyt,
Die my vervult,
En meer en meer verschuldt.

Met over-groot vertrouwen,
Gaat sulken Bouw-man bouwen,
Of hoeden 't sachte vee,
In onbenijde vree,

Syn

Syn kommerloose Rieten-hut,
Met leeme wanden onder-ſtut,
En ruyld' hy niet,
Om Coninklijk gebiet.

Wanneer des morgens bloosen,
De dageraatſche Roosen,
Hy flok ten bedde' uyt ſtyght,
En voor den ſchepper nyght,
Hy Dorſcht en Wann't en Egt en Ploeght,
Hy eet en drinkt en is vernoeght,
Vernoeght alſins,
Veel beter als een Prins.

Geen noodeloos begeeren,
Geen vrek-luſt ſal hem deeren,
Schoon Godt hem 't aardtſche goet,
Verleende in over-vloet,
Hy ſteldt daar op noch hart noch zin,
Is veel of luttel ſyn gewin,
In groot en kleen,
Al even-wel te vreên.

Die na 't bevel des Heeren,
Soo gaat hy hem erneeren,
Om ſich met Vrouwe' en kindt,
Of wien hy heeft bezint,
Of die benauwt ſyn in geween,
Te koeſt'ren en te kleên,
En heeft hy veel,
Veel is der armer deel.

Hy ſeyt, (wanneer hy 't woelen,
Het braaken en 't krioelen,
Van d'onverſaade lien,

Of Vrecken komt te ſien)
Wat ſyn deeſe' aarden vaaten broos,
Ganſch ydel lek en boodemloos,
En wiens begheert,
Door 't meer, noch meer vermeert.

Deeſe' arme rijke raepers,
Deeſe' ruſteloofe ſchraepers,
Die ſteets uyt mijnnen gaan,
Syn als de Oceaan,
De welke' ontelbaarheyt verdelght,
En duyſenden van ſtroomen ſwelght,
Wiens holle maagh,
Blyft ſtaedigh even graagh.

Vaart-wel met al u loopen,
Met ſchat op ſchat te hoopen,
Met potten Goudt op Goudt,
't Gunt u de ruſt onthoudt,
Ik houde ſachjes mijnen draf,
'k Vernoegh my met mijn Harders ſtaf,
Wie veel om-vaat,
Vaak alles vallen laat.

Geen Keyſerlijke rijken,
Geen Kroonen ſyn te lijken,
Noch Ridderlijke ſpoedt,
By 't reyn vernoeght gemoedt,
Sijn kleyn gewin gevalt hem groot,
Sijn bruynne Rogge' is Witte-broot,
't Gunt hem verzaat,
Trots Princelijk gebraadt.

Ver-

Vernoegentheyts lof,

HEt reyn vernoeghde Hart gaat alle ſchat te boven, Pſal. 24:4.
Geen Alexanders noch geen Monarchale ſpoet,
Noch niet (in't kort geſeyt) van 's VVerrelts over-vloet,
En is noch by noch veer ſoo loffelijk te looven,
De Slavelijke ſtaat der Vorſtelijke Hooven,
Onruſtelijk beheerſcht en vande nijt gevoet,
En zijn by deſe ſtant maar moeyte' en arremoet,
Vermits, hy, die vernoeght, is ſtaagh in vveelde' bedoven,
Hy laat de ſorgh op Godt, zyn kleyn gevvin is groot,
En als een Marſepeyn ſmaakt hem zyn bruynne Broot, Prov. 17:1.
En zynne Hut beſchut hem koude ſneeuvv en vvinden,
De vvelke' hem een Paleys verſtrekt of dunkt te zijn, Prov. 13:7.
En't ſarpe ſcharrebier is hem een Rijnſche vvijn,
VVaar ſoumen beter ſtaat ter vverrelt cunnen vinden? Prov. 15: 16.

Lof Minnaars vanden dagh, vve Lievers vanden nacht,
De prijser van het licht, de duysterheyt veracht.

XLVII.

Les voyagiers de Nuict sont en danger d'erreur,
Contraire l'amateurs du jour & la splendeur.

XLVII.

Lof Minnaars vanden dagh, vve lievers vanden nacht,
De prijser van het licht, de duysterheyt veracht.

WAt ongelijker paar ſyn ginder by malkand'ren,
Het gunt den eenen laakt dat looft en pryſt den and'ren,
Den Adelaar bemint de lucht en zonne-ſchyn,
De Mol de duyſternis en onder-aardtſch te ſyn:
Soo ongelijk iſt ook met die de vverreldt trouvven,
Of die in tegen-deel haar huys ten Hemel bouvven,
Ghy die des vverrelts doen voor 't Hemelſche bemint,
Zyt blinder als de Mol en ſlechter als een kint,
Maar ghy die hart en Ziel en ruſt en luſt en leeven,
Op-offert an de geen die 't vvaare licht ſal geven,
En die het aardtſch gevvoel uyt uvve harten bant,
Zyt Arendts van geſicht en Reuſen in 't verſtant.

Les voyagiers de nuict ſont en danger d'erreur,
Contraire l'amateurs du jour & la ſplendeur.

't Seven-en-veertichste ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Een Dochter die u Vrindinne was,

Of, *Schoon Edel bloemken &c.*

SOo ongelijk als lach en truir,
Als 't killend ys en 't heete vuir,
Als d' af-gront en 't verheeven,
Of als de nacht en zonne-schijn,
Of als de wijn en 't water syn,
Is 't wel, en 't qualijk leeven.

Is 't hoovaardye die u queldt?
Die meerdert zonde' en mindert geldt,
En is vaak onghemak'lijk,
Of gaat geprangt in 't pronkent goedt,
Of zijt ghy op de snof geschoet,
De gang valt suer en swak'lijk,

Of wilt ghy Bachus gangen gaan,
Daar schack'len soo veel quaalen aen,
Te diep om af te peylen.
Gesontheyt, geldt, en eer, en tijt,
Verstandt en weel geraaktmen quyt,
En valt in hondert feylen.

Den dronk berooft des wijsheyts Geest,
Veraart den mensche tot een beest,
Maakt kuyssche tot Hoer-eerders,
En goede luyden wreedt en fel,
En swygers tot onnut gerel,
Tot vloekers ende sweerders.

Den dronk voedt alle vuyl bedryf,
Als wreeken vechten en gekijf,
Als dobb'len ende ſpeelen,
Baart doot-ſlagh uyt een enkel woordt,
Brouwt leugen laſter wrok en moordt,
En rockent ook tot ſteelen.

De weelde, en dart'le ledigh-gank,
Die locter mennigh tot den drank,
En voedet veele plaagen,
De weelde is loot al ſchyntſe licht,
En ſoet en lieff'lijk in 't geſicht,
Noch valtſe ſwaar te draagen,

Als ledigheyt en hoogemoet,
Verſellen ſtaagh het druyven bloedt,
Het eynde moet dan ſorgen,
Als 't goet is op en 't gelt verpooyt,
Verleckertant, verpronkt, vermooyt,
Wat raåt dan ſchier of morgen?

Of ſoo Vrouw Venus u verleyt,
Ghy ſmoort in haare dartelheyt,
Hoe dat u die ſal krenken,
Wat leet wat letſel quaal of quel,
Dat u anſtaande is van dit ſpel,
Dat kanmen licht bedenken.

In 't kort, die in des werrelts vreuchdt,
Soekt ſyn vermaken en geneuchdt,
't Verkeerde ſal hy vinden,
En derven 't gunt ſyn Ziele kieſt,
Waar deur hy eyndelijk verlieſt,
Syn Godt, ſyn goedt, ſyn vrinden.

Maar 'tis heel anders met de geen,
Die 's Werrelts lust heeft af-gesneên,
En leeft nochtans in lusten,
In lusten die syn hoope voên,
Gansch buyten twijffel en vermôen,
Om ewighlijk te rusten.

Hy leeft in vreuchdt al schijntet niet,
Hy vrolijkt midden in 't verdriet,
Hy is gelijk de Rotsen,
Daar windt en golven tegen slaan,
En even onbeweeghlijk staan,
Hoe seer de baaren trotsen.

Waarom? hy heeft syn gront geleyt,
Op alder eeuwen ewigheyt,
Op aller vreuchden vreuchde,
Die nummer seyt en altijt meert,
Die nummer nummermeer verkeert,
Maar altyt blyft in jeuchde,

Op hem en hechter stryt noch nyt,
Maar troost sich op een beter tyt,
Als-waar de Hemel-reyen,
De welke blinken als de Zon,
Hem sullen tot des levens bron,
Omhelsende gheleyên.

Soo ongelijk als lach en truir,
Als 't killend ys en 't blakend vuir,
Als d' af-gront by 't verheven,
Of als de nacht en zonne-schyn,
Of als de wijn en 't water syn,
Is 't wel en 't qualijk leeven.

'tVerscheel van wel, of quaelijk te leeven,

SOo hoogh en is de zon van d'afgrondt niet verheven,
Noch s' Hemels vvaarde troon van dit bedroefde dal,
Of na des Heeren peyl, veel meer verscheelen sal,
Het goede' en het quaad' of 't vvel en 't qualijk leeven, Syr.23:23.
d'Onkuysche' is sonder rust, de dronkenschap doet sneeven, Esai. 13:
En ydelheyt baart druk, en hooghmoet comt ten val, 11. Prov.12:8.
In 't kort al's VVerrelts soet verandert sich in gal, Hiob. 15:
En knagingh in 't gevviß, met schricken ende beeven, 21. Sap.17:11.
Maar by die Gode vreest, leeft vrolijk inde hoop, Roma.12:
En eyndight met geneucht zyn Christelijken loop, 12. Act. 20:
En zynne nedrigheyt en komt geen hooghmoet quellen. 24. Prov. 16:
Syn kuysche soberheyt geeft ruste' in zyn gemoedt, 19. 1. Timot.
Mits zyn gevveeten hem een vast betrouvven voedt, 5:22. 2.Cor. 1:
Te sien het anschijn Godts, daar 't quaade moet ter Hellen. 12. Sap.5:16.

VVat over-last en pyn men't Eed'le zaat an-doet,
Of hoem en't minder spaart hoe meerder dattet voedt.

XLVIII.

Les larmes des martirs, le sang des Innocens,
Est la semence dou sont accreu les Croyans.

VVat

XLVIII.

VVat over-laſt en pyn men 't eed'le zaat an-doet,
Of hoe men 't minder ſpaart hoe meerder dattet voedt.

HIer dorſchtmen uyttet ſtro het angenaame Kooren,
't Moet uyt ſyn eygendom of daar 't in is gebooren,
En vverdt daar na verplet vermorſelt in het endt,
De nuttigheyt van dien is jeder-een bekent,
Van 't goddelijke volk ſtaat duydelijk geſchreeven,
Hoe datſe ſullen ſyn verdelget en verdreven,
Het hooft der Chriſtenen het vvaare Hemels Broodt,
Voor-ſeyd'et mette mont, betuyghdent metter doodt,
Ontellijk ſyn daar na vervvurreght en verbannen,
Gehangen en gebrandt gepynnight en geſpannen,
En dit verkooren zaat der Martelaaren bloedt,
Heeft veele duyſenden tot Chriſtenen gevoedt.

Les larmes des martirs, le ſang des Innocens,
Eſt la ſemence d'ou ſont accreu les Croyans.

't Acht-en-veertichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Sei tanta gratiosa.

MEn pruykt der Helden kruynen,
Tot zeege-blyk, met Mirte' en Lauwer-kransen,
Men tracht met Lof-basuynen,
En rijmendt roem haar fame te beglansen,
Wien meest ont-zielt,
Verstrooyt vernielt,
De vyantlijke volken,
Werdt in syn leeven,
Ook na de doodt verheven,
Tot de wolken.

Indienmen acht voor vroomen,
Indienmen gaat de sulk' tot loove singen,
Die 's Menschen-bloedt doen stroomen,
En and'ren, maar haar selven niet bedwingen,
Hoe veel te meer,
Behaalen eer,
Die met vergode zinnen,
Haar lusten delven,
En gansch haar aardtsche selven,
Over-winnen.

De sulke grootst van waarden,
Syn kleyn in haar, en ook in anders oogen,
En werden op der aarden,
Gehaat, versmaat, gelastert en beloogen,
Of schoon de nyt,
Met Sathans stryt,

Haar op het hooghſte trotſen,
Hoe ſwaar hoe laſtigh,
Noch blyven zy ſtantvaſtigh,
Als de Rotſen,

Deeſ' kloeke Syonniſten,
Syn ganſch veraârdt van 't werreltlijke weeſen,
Die 's vyants looſe liſten,
Noch haar vervolgh te vuir noch ſweirt en vreeſen,
Maar ſyn gemoedt,
Haar goedt en bloedt,
Haar waarde lijf en leeven,
Tot lof en eere,
Voor haaren Opper-heere,
Te beſteeden.

Het woeden der Tirannen,
Hier voormaals, en vermochte nooyt in daaden,
Dat deeſe' eerwaarde Mannen,
Te rugge van haar kruys-baniere traden,
Door ſweirt noch lyn,
Noch brandt noch pyn,
Noch ſmeken ofte vleyen,
Noch hevigh ſchelden,
En lieten deeſe helden,
Haar verleyen.

Vaet klaarder myn verklaaren,
Ik ſpreeke van de Chriſtelijke Krygers,
De trouwe Martelaaren,
(Wel eer verdrukt door Goddelooſe Tygers,)
Die al te ſaam,
Om's Heeren Naam,
Haar Vrouwen, kind'ren haaven,
En daar beneven,

Het ſoet' gewenſchte leeven,
Over-gaeven.

De bloedighe ghebooden,
Van Ooſtenrijk, door Romen in-gegeven,
En't ſtrenge Ketter-dooden,
Door Spaanſche Raat in Neder-landt bedreven,
Hoe fel hoe boos,
Hoe Duyvels loos,
't Gingh alles buyten giſſen,
Hoe ſtrengher wetten,
Hoe minder ſich ontzetten,
De ghewiſſen.

Wijk alle werrelts Faemen,
Wijk yd'le roem, hoe Keyſerlijk verheven,
Voor deeſe welkers Naemen,
Van Gode ſyn in 'slevens boek geſchreeven,
Die haar bereyt,
Een Heerlijkheyt,
Daar by al d'Aartſche Rijken,
Hoe groot van waarde,
Maar vuyle drek en Aarde,
Syn te lijken.

O gheeſtelijke ſtrijders,
U loon werdt groot meer alſmen kan begrijpen,
O Chriſtelijke lijders;
Hoe meer ghy lijdt hoe meer u Vruchten rijpen,
Duld't, als voor-heen,
U Broeders deên,
Die met der Eng'len zangen,
Voor al haar karmen,
In 'sHeeren ſuyv're Armen.
Syn ontfanghen.

Roem

Roem der Martelaaren,

O Helden boven roem! o hooge Hemel-lieden, 2. Corint. 10. 3.
Die onder 't Altaar rust in blinkende gevvaat,
En roept en bid om vvraak, de vvreeker van het quaat, Apo. 6: 10: 11.
Die niemandt nooyt en kost, noch can, noch sal ons vlieden, Sap. 16: 15.
O! Heldẽ vvien nooyt svveirt noch bast noch braên noch ziedẽ,
En deede vvijken van u an-genomen staat, Mat. 24: 13.
Noch groeyde meer en meer, u Christelijke zaat, Luc. 8: 11.
Hoe seer men 't selve socht of pooghden uyt te vvieden, Mat. 13: 23.
Gelijk een graantjen teelt, heeft jeder druppel bloedt,
Van deese Christenen, veel Christenen gevoedt,
Die onder Babels kruys ontlooken als de bloemen,
O strijders in 't gemoedt! seer groot vvert uvven loon, 1. Timot. 6: 12.
En schrikt niet voor de geen die hier het lichaam doôn, Math. 10 28.
Maar vreest alleene die de Zielen can verdoemen.

Die

Die hier de rekeningh van' swerrelts loop besiet,
Vindt voor een once vreucht een hallef pondt verdriet.

XLIX.

La vie d'homme n'est rien plus q'un traict de boule,
Qui en sa roide cours depuis en moins s'escoule.

XLIX.

Die hier de rekeningh van 's vverrelts loop besiet,
Vindt voor een once vreucht een hallef pondt verdriet.

EEn Kloot soo uytter handt of uytter vuyst geschooten,
'T Beurt zelden ofte sal sich hier of daar aen-stooten,
'T Gunt min of meer of heel syn snellen voort-gank stuyt,
Ook geen soo effen baan of loopt ten lesten uyt:
Niet anders is de gang van 't menschelijke leeven,
In 't bloeyen gauvv en flokx om vluchtich voort te streeven,
Dit neemt allengs allengs en sachtjes vveder af,
En sonder tegen-spoet en raakt hy niet in 't Graf,
Ik segge, ja niet een, niet eender die vvy vveeten,
Die sonder ramp of leet het leeven heeft gesleeten,
Dies ghy die Gode lieft laat loopen slechs de Kloot,
Ghy sult gevvinnen 't spel en leeven na de doot.

La vie d'homme n'est rien plus qu'un traict de boule,
Qui en sa roide cours de puis en moins s'escoule.

't Negen-en-veertichste
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Wanneer ik ſlaap.

Lente,

DE friſſe Lent begroent door ſuir en ſoet,
Soo werdt het kindt in ſchrey en lach gevoedt,
Nu groeyen boom en baſt,
Het kindt dat waſt,
Dartelende ſpringht, 't vlugh gedierte ſinght,
Al huppelende heen en weeder,
En 't kindt uyt luſt ook op en needer.

De ſilv're douw begroet de morgenſtondt,
De knoppen ſtaan met bloeyſems inde Mondt,
De jeuchdt werdt wenſchelijk,
En menſchelijk,
Maar of min of meer, 't ſtuire ſuire weêr,
Dat ſchendt de groene Lent ten deele,
Het zy dan luttel ofte veele.

Nu hebben wy den alder-ſoetſten tyt,
Het bloeyſel doet dat elk ſyn Gaayken vryt,
Des Iongelinghs gemoedt,
Nu rijp van bloedt,
Getrocken totte min, neyget hart en ſin,
Om ſich ook lieffelijk te paaren,
De ſorgh begint ſich te vergaaren.

Somer,

't Geboomte' is nu beſwangert vande vrucht,
Daar is geteelt met luſten en genucht,

De rijpheyt vande draght,
Die werdt verwacht,
't Zy dan goedt of quaadt, 't hangt an Gods genaad',
't Hanght aen Gods genaade' en krachten,
Van lief ſtaat dikwijls leet te wachten.

De zon op 't heeſt wijkt vande Noorder-kreeft,
En wederom na 't zoele zuyden ſtreeft,
De menſch in volle ſtandt,
Is flokx ter handt,
Schoon de tyt ontvliedt, ten verſwakt hem niet,
Tot noch en heeft hem niets begeeven,
Maar is op 't beſte van ſyn leeven.

Auguſtus werdt gekroont door ſynnen ooghſt,
De menſch is nu geklommen op het hooghſt,
Allengs vermindert hem,
Syn kracht en klem,
Teelingh van ſyn min, meerdert ſyn geſin,
Die rondtſom heen ſyn diſch vergrooten,
Indien hy vruchten heeft genooten.

Herſſt,

Gelijk gedeylt ſyn even dagh en nacht,
De menſch is nu ter halver eeuw gebracht,
Niet ſonder leet of ramp,
Of moeyte' of ſchamp,
Maar gequel of quyn, ſiekte zucht of pijn,
Moet de menſche weder-vaaren,
In ſynne ſtandt en loop van jaaren.

Verſcheyden druyf verſcheyden aart van wyn,
Werdt nu geparſt, verjuys en ook aſyn,
De menſch heeft ſoet en ſuir,
Vreucht' en getruir,
En 't is beyde goedt, voor die 't wel bevroedt,
Het leet verſtrekt ons vaak tot leere,
De deught verheucht ſich inden Heere.

Sie Bergh, en Bosch, wiens soore vaale blaen,
Wel eer met douw, syn nu met rijp belaen,
Des menschen gangh verflaeuwt, syn hair begraauwt,
d'Een tot eeren-standt,
d'Ander tot een schandt,
Den wysen staat de grijsheyt Heerlijk,
Den sot, in tegendeel, oneerlijk.

VVinter.

't Is alles dor door hagel windt en sne,
Den ouderdom brenght veel gebreeken me,
't Zy treckingh int 't gewricht,
Of swaare Gicht,
Ofte Flerecyn, wat het dan mach syn,
In 't kort, de tyt is nu gebooren,
Om sich met krucken t'onderschooren.

Te suir valt ons het soete nieuwe jaar,
Hier zit een kindt, en is een Beste-vaar,
Heel reddeloos en mank,
Te traagh van gank,
Uyt-geteert en laf, krom gebokt na 't Graf,
Duyster syn hem nu de daagen,
Gelijk bewolkte winter-vlaagen.

De strenge tyt ons metter tyt begeeft,
De mensch ontmenscht, en is nu af-geleeft,
Nu is ont-zielt en doot,
Den aarden Kloot,
Goedt sal hy ontfaen heeft hy goedt gedaan,
Goedt sal hy ontfæn en erven,
Geen leeven gaat voor 't zaligh sterven,

Van duysent en gebeurtet naulijks een,
Die 't leeven hout soo langh van Godt te leen,
Dies prent in u gedacht,
En stadigh acht,
Dat ghy niet en zyt, vande doodt bevryt,
Niet bevryt zyt eene stonde,
Op dat ghy niet en snoort in zonde.

Des Menſchen leeven,

WAnneermen over-vveeght de ſtandt van onſe leeven, Gen.47:9.
Men vint een once vreucht voor pondē van verdriet, Syr 40:20.
Of 't zy dan, hoe het zy, men heeſt zyn vville niet,
Al vvaar ſchoon eender al des vverrelts goedt gegeeven, Math. 16: 26.
En op de hooghſte trap des Vorſtendoms verheven,
En hadde boven al het opperſte ghebiedt,
Soo vvaar hy voor, als na, en vvankel als een riet, Hiob.8:9.
En is en blyſt een menſch, daar quellingen an-cleeven, Syr.10:11.
't Gaat nimmermeer na vvenſch, hoe Heerlijk en begaaſt,
Oneven is het ſtaagh en nummer net geſchaaſt,
VVanneermen vvaant de Noot te hebben over-vvonnen,
Is vaak de kommer 't naaſt, door leet en ongeneucht,
Maar die den Heere vreeſt, leeſt deur de hoope' in vreucht, Syr. 1: 12. 2.Cor. 12: 10.
Al vvaar hy van verdriet belegert en beronnen. Syr.34:16.

Voor die ſich ſtaagh tot Godt begeeven,
Baardt hier de Doodt het eevvigh leeven.

L.

O Mort heureuxe Mort pour qui en Dieu ſe fie,
Car la ſeconde Mort n'ataquera ſa vie.

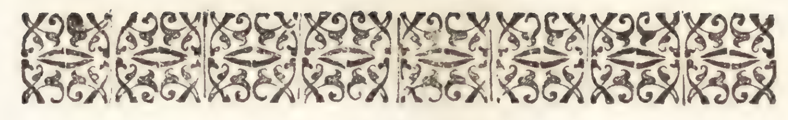
Voor

L.

Voor die sich staagh tot Godt begeeven,
Baardt hier de Doodt het eevvigh leeven.

HEt is een out gebruyk in Deventer de Stede,
En by den Yssel-stroom meer ander plaatzen mede,
Dat, vvaar in eenigh huys een doode' is of een lijk,
Wert uyt-gehangen een lanteirne tot een blyk,
Ik segge sonder keers of eenigh licht van binnen,
Wat sulkx beduyden vvil can jeder haast verzinnen,
Verhuyst is 's levens licht vertrocken is de Ziel,
Gansch ydel is de Romp van 't gunt hem onderhiel,
Dan is het al bejaaght geloopen en geronnen,
Dan ist behouden-reys is maar de Ziel gevvonnen,
Wat vvilmen meerder doch als 't daegelijkse Broodt,
VVat ist hier doch op 't lest ? het eynt dat is de doot.

O Mort heureuxe Mort pour qui en Dieu se fie,
Car la seconde Mort n'ataquera sa vie.

't Vijftichste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Di moy di moy birene &c.

NOoyt is beleeft noch nummermeer bedacht,
Een aardtsche vreucht die vier-en-twintich uiren,
Vervolgens bleef, in stant en volle kracht,
Of onverswakt soo kleynen tyt kost duiren.

Wanneer op 't hooghst gevloeyt is volle vreucht,
Sal die eer-langh gelijk een ebbe daalen,
En dikwijls staat ellende' en ongeneucht,
Recht voor de deur der weelderige zaalen.

Wendt om het oogh, aenschouwt ons aardtsch Tonneel,
En over-weeght ons doen en weder-vaaren,
Soo sult ghy sien het rechte tegen-deel,
Voor korte vreught, een lange ramp van jaaren,

Nooyt hadde' of heeft noch niemant hebben sal,
Volcomen wensch, hoe hoogh verheven menschen,
Ist heden jet, 't is margen niet met al,
Staagh schorter wat, staagh valter jet te wenschen,

Hoe schielijk werdt het vrolijke gemoedt,
Besiekt, bezucht, bezwangert vol van pynen,
Hoe vaak verwenscht een rijkaart al syn goedt,
Om vry te syn van syn lang-duirich quynen.

Ons leeven draayt gelijk een rollendt Rat,
Dan eens om hoogh, en flok weer na beneden,
Nu quaat, dan goedt, nu fris, dan af-gemat,
En meeft met kommer wy ten Grave treeden.

Dit leert de tyt dit wyft d'ervarentheyt,
En fchoon wy 't fien met Kriftalynen oogen,
Men achtet niet voor dat men 't felf befchreyt,
Dan werdt de zaak te laat vaak over-woogen.

Wat was 't, wat is 't, ey feg wat fal het fyn?
Als 't al gedraaft geflaaft is en geloopen,
Niet anders (laas) als ydelheyt en pyn,
Daar niemant can een uire tyts om koopen.

Hoe mennigh valt fyn wyde Schuir te kleen.
En waant hy wil die dubb'len en vergrooten,
En ruften dan, en weefen wel te vrêen,
Wiens fotte Ziel daar buyten werdt gefllooten;

Maar zaligh is de licht-vernoeghde menfch,
Die matigh foekt fich eerlijk te geneeren,
En ftadigh tracht met Hart met Ziel en wenfch,
Na 't goedt dat roeft noch mot en can verteeren,

Wie niet en acht op 't werrelfche geraas,
En trooft en forgh op Chriftum heeft geladen,
Die leeft al is hy fchoon der wormen aas,
Geen twede doodt en fal de fulke fchaden.

De Doodt is 't endt,

Eccl. 1:2. *ONs doen is ydelheyt en ruſteloos ons leevven,*
Gen. 3: 16. *Begonnen in gevveen geendight in verdriet,*
Pſal. 102: 12. *Een ſchaduvve' en een ſchijn een opgepronkte niet,*
Pſal. 22: 10. *In duyſterheyt ontfaan door duyſterheyt verdreven,*
Pſal. 103: verſ. 8. *VVat zyn vvy? maar een bloem, een kleynen tijt verhevẽ,*
Pſal. 39: 6. *Een rechte tijdeloos en vvankel als een riet,*
Het gunt men ſonder vvindt by-na bevveegen ſiet,
Apoc. 10:6. *Die na d' onſek're tyt geen tyt en vverdt gegeeven,*
Luc. 11: 9. *Als die ten Hemel ſlaan haar Harte Ziel en zin,*
Math. 6: 33. *Die vvoek'ren door de tyt een evvigh-tyts gevvin,*
1. Petr. 1:4 *En ſullen na de tyt, een vaſte tyt b'erven,*
Deut. 10: 17. *O ghy almogentheyt! die inden Hemel zyt,*
Sap. 12:11. *Geef dat vvy heylichlyk beſteden onſe tyt,*
Phil. 1:21. *En mogen dagh op dagh bereyt zyn om te ſterven.*

F I N I S.

IAN VANDER VEENS

OVER-
ZEESCHE
BRUYLOFS-
ZANGEN.

Rijm-lievers.

Er-waarde Vrinden ik bekent
Van kleynne vrucht myn Zang te wesen,
En dat vry nutter waar gelesen,
Het Oude en't Nieuwe Testament.

De beste Fruyten wertme wars,
Verand'ringh kan de Mensch bekoren,
Hoe vaak wort wel een Knol gekoren
Voor d'angename schoone Kars.

Voor't Clavrigh of't gebloemde Landt,
Voor schaduw-bosschen vol Rivieren,
Vervult met zang der vlugge dieren,
Verkiestme vaak een dorre Strandt.

De loop of aardtsche wandeling
Is ongestadigh, wispeltuirigh.
Ook niets en isser soo geduirigh
Als werreltsche verandering.

Dies sal maer een geringe Tijt,
Het nieuwe van myn oude saken
De Ieught, of wie het is, vermaken,
Of spyten die, die my benijt.

Tot dat een ander op de baan
Brenght nieuwe ongehoorde kuiren,
Soo lange (segh ik) sal dit duiren,
En daar me isset dan gedaan:

't Kon wesen dattet by-geval,
Somtijts wel mocht te voorschijn komen,
Gelijk noch somtijts wert genomen
In handen't over Cost'lijk Mal.

Geen kostelijker Mals-best raf
En was ooyt wijss lijker geboren,
't Heeft wel geen Roem, maar heugh verloren,
Waarom? het nieuw' dat isser af.

Dit niet alleen maar mennight' van
Vergode verzen der Poëten,
Zijn door verand'ring schier vergeten,
Hoe veel te eer de mijnne dan.

Of 't oogh-bevluysde Adams zaadt,
('t Gunt Clater-goudt keurt voor Ducaten,
Of dubbel blik voor Silver-platen,)
Most kommen mijn gezangh te baat.

't En is maar ydelheyt en pijn
Het meeste datter is geschreven,
Dies isser weynnigh an bedreven,
Schoon datmen nooyt en las het mijn.

Dan' t is soo' t is, geen geyle praat
En sal in dit de Ieught ontstichten,
Ik wenschte liever myn gedichten
Daar 's morgens bloost de Dageraat.

Seyt yemant' t heeft niet veel om' t lijf,
Laat dat vry half gelogen wesen,
Want' t strekt de Ieught tot leeren lesen.
En' t ledigh volk voor tijt-verdrijf.

De Splinter-kijker als hy plagh,
Is rusteloos van nau te micken,
Hy sou tot swijmens-toe verschricken,
Indien hy inde Spiegel sagh.

Misschien sal ook een schijt-fernis
Het soete jok met Gal bestrijken,
En dit of dat op schimp gelijken,
't Gunt nummermeer gedacht en is.

Het

Het jocken, boerten heeft ſijn tijt,
Den dans en paſt niet by den dooden,
Het ſchreyen by geen Feeſt-genooden,
Noch 't lachen daarmen billik krijt.

'k Heb na de maat fa-ſol gheſpeelt,
En na het uir-werk vande luyden,
Het Moes bereyt van ſulke Cruyden,
Daar 't droeve hart wordt me geheelt.

Indien 't de Nijt voor zotheyt acht,
En ſeyt wat mach de Man beginnen,
Wat heeft den Broeder in zyn zinnen,
Ik kent, 'k heb ruym myn volle vracht.

Hier op ſoo dient dit kort beſcheyt,
't Is wijſheyt, ſotheyt wel te plegen,
Op tijt en maat na 't komt gelegen,
En anderſins iſt malligheyt.

Doch vyandts mondt het rechte miſduyt,
't En waar de ſchaamt hem dede ſwijgen,
Of vrees van ſchande of ſchate krijgen
Door ſijn te redenloos beſluyt.

Dies of hy ſchiet, of ſchimpt, of lacht,
Of raaſt, of blaaſt, of vuir of vlam ſpout,
Of ſich of ſtuir, of ſuir, of gram hout,
Daar wert ganſch weynigh op geacht.

Want al wat Momi tonge ſtookt,
Moet als een Clap-bus haaſt verſwinden:
Mijn kleyn Gericht is voor de Vrinden,
En Vrinden koſt is haaſt gekookt.

Stuer Recht.

Wetet Leſer,

DAt Vrinden Gunſt ende Bede my bekoorden , om yets van mynne Rymerijen op te ſoeken, by malkanderen te voegen, ende die t'ſamen tot een Boecxken door den Druk gemeyn te maken, 't is ongeiren bewillight, vermits onſe Eeuw ſchrander, de Nyt groot, ende des beriſpens oneyndelijk is, achtende mynne Veder te log, om d'Appolſche verſtanden door yets ſeldſaams te verheughen, dan vertrouwe haar beleefde aardt, ende leerlijke redelijkheydt, (welker ghewoon is, ſulke oft diergelijke Poëſie, boven de waarde te achten, ende des ſelfs mis-ſlagen, met Liefdes kleedt te decken) dit mijn weynnigh ende gheringe werk ſal nemen in haar gunſtige beſcherminghe. Vaart wel.

TROUW-DICHT,

Ter eeren den Eervvaardighen ende Hoogh geleerden

PIETER LESPER,

Der beyden Rechten Doctoir,

Ende d'Eerbare Deught-rijke Ionge Dachter

Juffr. ANNA van WESICKE.

Vereenicht met den H. Bandt des Houwelijcx binnen der Stadt Deventer den 1. December 1622.

VOOR-REDEN.

DOen vriendelijke Gunst van ouwe soete kennis
My lokten tot de rijm, waar drommel of mijn pen is.
Was 't preut'len binnens monts, na dat ik heb ghesocht,
Vond' icker drie of vier, maar gheen van allen docht,
Ik sey wat spul is dit niet een van al te dooghen,
Met proefd' ik pen voor pen, en smeetse datse vlooghen,
Ik namse weder op, de best' was slim en grof,
Door dese brabbelingh vergat ik al het stof,
Dat ik tot sticht en dicht te vooren had' begreepen,
Dies raakte ik diep in dut en schreef al kleyne streepen,
De handt lach onder 't hooft, den elbooch op de knie,
Ik had' mijn sinnen al behalven twee of drie,
Die waren op de loop, en maakten 't spul te grabbel,
Mijn onbestuerde handt schreef niet dan kribbe krabbel.
Had' yemandt my beloert die had' sich slap ghelacht,
't Was seecker voor my niet daar ik om sat en dacht,
Maar denkt niet dat ik wil myn fantasy vertrecken.
Het wit gedoekte volk dat soude met my gecken,

Ik kenſe al te wel al ſtorf ik van verdriet
Men ſeyde evenwel tot my dat ſchaad' u niet,
Dat ſchaad' u niet een hair, dat wert u toe gheſonden
Van onſen lieven Heer voor al u pekel zonden.

Zegen vvenſch tot de nieuvv' gehouvvde.

WEl Muſa wat is dit, wat hebt ghy voor-genomen,
Wat hebt ghy in u ſin te temen van mijn dromen,
Te temen van mijn dut en wonderlijk fatſoen,
Wat heeft een ander met dees voddery te doen,
Maar wilt na uwen aardt met ſoet gheſeyde reden,
Met ſoete kooſery tot deeſe Liefjes treden,
Tot deeſe ſegh ik die nu heden deeſen dagh
Geſtrikt ſyn mette knoop, die niemandt breken mach,
Die niemandt dan de doodt, en 't geyl onkuyſſche minnen,
Kan ryten van malkaar, wat taal ſal ik beginnen,
Wat luk, wat heyl, wat vreucht, wat zegen-rijke ſpoet,
Sal ik dit lieve Paar doch wenſchen voor een groet?
Och! gingh het na mijn wenſch, den Hemel en de Aarde
Die ſchonken haar een gift van ongemeene waarde,
Van ongemeene ſchat, van onghemeen cieraat,
Een gift, die alle gift van gaaf te boven gaat,
Dat is, gheſtade vreucht, en vrede hier beneden,
Soo lange ſy 't gebouw van 's werrelts rondt betreden,
O! Heerſcher groot van macht, laat dit alſoo geſchien,
Ja langer, tot ſy haar kints kind'ren moghen ſien,
En wyders, als de Doodt haar 't leven komt op-eyſſen,
En haar volſponnen draat ſal ſnoeyen met de ſeyſſen,
Die niemant niet en mijt, die niemant en verſchoont,
Dat ſy hier namaals dan, in eeuwicheyt ghekroont
Met ongehoorde vreucht, gheſtadich moghen weſen,
Mijn wenſchen is nu uyt, geen grooter wenſch als deſen,
Vaart wel ghy lieve twee, vaart wel gemaakte een,
Vaart wel ghetrooſte paar, ik wil gaan treden heen,
Ik wil gaan treden by de ſoete harte diefjes,
En vragen na de ſtaat van heure ſoete liefjes.

Praat-

Praatjes voor de vaak, tot de ghenoode Ieught.

GOe'n avont jonge-luy, wat maaktmen hier al goets,
O Vrysters sonder moet, ô Vryers koele bloets,
Hoe stil, hoe statigh speult een yeder een hier stommetje,
Nu droogers tast hem an, en drinkt eens op een sommetje,
Gansch muysen doen ik eens eertydts te vryen plach,
Dat heucht mijn noch soo wel als huyden desen dach,
Hoe roesemoesden ik, hoe kreukten ik de kraachjes,
De soentjes die ik stal, die smaakten my soo graachjes,
Als edik op sala, ik greepse by de kop,
Men kreet, men peep, men sloech, men gaf my kneukel-sop,
Doch al uyt vriend'lijkheyt, en amoureuse trekjes,
Dus sent my onse *Bruyt* tot u mijn soete bekjes,
Op dat ik van mijn jeucht yetwes verhalen souw,
Op datmen buyten sloot de gryse grauwe rouw,
De gryse grauwe sorgh die can den dans bederven,
Laat ons nu vrolijk zyn en steenen als wy sterven,
Verheught in deught te saam, verheught in deught verblyt.
't Is wijsheyt alsmen pleeght de sotheyt op sijn tyt,
De sotheyt op syn tydt met maat wert wel genoomen,
Ia beter oft men sprak van Iosephs wyse droomen,
Of van syn vroom gemoet of wat hem vvedervoer,
Sie ginder dunkt my sit noch Iosephs rechte broer,
Is dat een Kamper Knecht? die statelijke troontje,
Hoe heet hy? Osevvolt, seg sijn mans Seun vvaar vvoonje?
Och Heer hy is beschaamt, myn soetert vveest te vreen,
Ghy kryght de Vryster vvel, of moog'lijk tvvee voor een,
En of het soo geviel dat ghyse niet kost crygen,
Soo hout een heusche mont, het staat soo vvel te svvygen,
Het staat soo vvel dat een, 't zy Vryer ofte Man,
Besnoer syn tong van 't geen hy niet bevvysen can,
Is hem vvat goets gebeurt, voor al syn Venus janken,
Soo ist wel meer als reen, daar hart'lijk voor te danken,

 Ik

Ik ſweegh gelijk een Muys, mocht ik eens op die voet,
Een ſchellem die het ſeyt, een lans-knecht die het doet,
Een lans-knecht iſt die ſtreeft voor d'eere vande Vrouwen,
Voor d'eere van 't geſlacht, dat wy ſoo graach anſchouwen,
Dat mennich Potentaat doet dalen van ſyn trap,
Dat mennich Geeſt'lijk Heer uyt trecken doet de kap,
Dat mennich Geeſt'lijk Heer doet weyffelen en veynſen,
Doet tegen ſyn gewis, doet tegen ſyn gepeynſen,
Wiens uyterlijke ſchyn bedrieght de teere Vrouw',
d'Onkuyſheyt dringt den boef tot trouweloose trouw',
Hy bluſt ſyn geyle luſt, verſadicht vande minne,
Den Fielt verlaat ſyn lief, gaat weer ter Klooſter inne,
Gaat weer van daar hy quam, of daar hy is gewiecht,
En ſoo hy waant ſyn ſmet wort ſuyver door een biecht,
O ſnoode huychelaars, het geeft mijn waarlijk wonder,
Dat Godt u niet en ſtraft met blixem ende donder,
Met blixem en griecx vyer, of d'alder ſlimſte ſtraf,
Die hy oyt boſewicht, of Duyvels kind'ren gaf,
Een yeder ſie hem voor de wacht is u bevoolen,
En ſlaat ſoo licht niet aan die vreemt hier komen doolen,
Ik laak de vreemde niet van deuchdelijken ſtaat
Maar boevery vermomt ſich beſt in reyn gewaat,
Vaak miſt onſekerheyt, daar is niet op te bouwen,
't Is beſt dat wy ons hier by onſe nabuers houwen,
Ik hoop dat ik de Jeught hier inten beſten ra,
Waar myn fatſoentjen hier, die ſou antwoorden ja,
Want ſy is ja gewent te ſeggen op veel vragen,
Maar 't zyn al jaatjes laas, die my niet en behagen,
Ja ja [illegible] als ik haar trouwlijk meen,
En ſulken dubbel ja, dat is ſoo veel als neen.
Ey ſie hoe lacht de *Bruyt*, noch kanſe dat niet laaten,
Sy heeft my vaak gemoet op ſtegen en op ſtraaten,
Hoe ſtatigh datſe gingh, hoe ſtemmich datſe ſagh,
Haar groeten was tot my geſtadigh met een lagh.
Nu 't is daar van genoegh, den tydt die is verloopen,
Ik wil u allegaar gaan wenſchen gelt met hoopen,

En 't vrye Vrouvve volk, van Vryers soo veel keurs,
Als ik my selven wensch Ducaten in myn beurs,
En vvensch ook soo veel vreught de Vryers in haar vryen,
Als my de soentjes van mijn Liefste doen verblyen.
Nu vrienden goeden nacht, eu kust eens alst u lust,
En drink somwijl eens toe, ik wandel na de rust,
Ik vvil na bed lehem, en my alleen vervvarmen,
En nemen by gebrek het kussen in myn armen.
Myn rymen neemt int goe, al is de stijl vvat dom,
Ten minsten een van al, die lachter noch vvel om.

Per D. nichel op request gepromoveert inden slip-stegel, alder naast de Pot met rijsen bry, tegen over den blauwen steen.

REY

Van d'Over-Ysselsche Ionck-vrouvven,

Tot lof van de BRUYDT.

Op de stem:

Si tanto gratioso.

ANna *cieraat der Maaghden*
Van *u deughtrijke Faam de Nimphen singen,*
We-sick, *die oyt mishaaghden*
V gaven, schoon van ongemeene dingen,
Dies uwen roem,
O suyver bloem,
Reykt wijder dan de wolken,
Die hier beneden
Wert loflijk aangebeden,
Vande Volken.
De Maaghden truirigh rouwen,
Om dat ghy wilt haar soete gildt verlaten,
En wederom de Vrouwen,
Verheugen sich in blyschap boven maten,

 Om

Om dat ſy weer
Der Maeghden eer
In haren ſtaat verkrijgen,
Dies ſy u groeten
Eerbiedighlijk ontmoeten
Ende nijgen.
Doen kintſheyt vloot de jaren,
Die u vernuft ſoo wijſſelik in-hulden,
Vervreuchden haar de ſcharen,
Siende de zeeden die u le'en vergulden,
En blyde gheeſt,
Die ghy beweeſt,
Daar vreughde plach te weſen,
En by den droeven
Soo ſtijlde na't behoeven,
Ganſch u weſen.
De zeegenrijke ſtralen
Die u den Hemel gaf ſoo uytgeleſen.
Die liet ghy weder dalen,
In d'arme ſchoot der weduwen en weeſen,
Een ſpiegel voor
Den Vrecken Door,
Oft gierige baat-ſoekers.
Die niet en denken
Dat nutter dees geſchenken
Sijn als woekers,
Hier uyt is licht te merken,
Dewijl ghy weet het onderſcheyt der dingen,
Wat vrucht van goede werken,
Ghy inden Echt *behoort en moet volbringen,*
Hierom ſoo doet
Na u ghemoet,
Gelijk wy al te ſamen
V toe betrouwen
Voor al op Godt *wilt bouwen*
Eeuwigh, Amen.

FEEST-

FEEST-DICHT,

Tot Eer vanden Eersamen ende vromen Iongh-man

WALEWYN vander VEEN

BRUYDEGOM,

Ende d'Eerbare Deught-rijke Jonge-Dochter

IANNEKEN ABRAMS van DALEN

BRUYDT.

Vereenight met den Bandt des Houwelijcx den 28. September, Anno 1625. In Amsterdam.

DE plicht heeft met de tydt heel wonderlijk gestreden,
De tydt en liet niet toe, daar ik was om ghebeden:
Nochtans 't verschult gemoet, in spyt van stond' of tydt,
Dat bleef noch eenighsins verwinner van den strijdt.
Maar als ik overdocht de Eeuwe van ons leven,
Bevond' ik dat van d'Echt soo vele was geschreven,
Gesongen en gedicht, gebrabbelt en gebrodt,
Soo datter nu niet meer was eenigh over-schot.
Dies 't oude Deuntjen sal dees Bruylofts-Feest verryken,
't Welk ik gelijk als volcht) een-stemmich wil gelijken
By 't koele vlugh Gediert, wiens Ey een ander broedt,
En wordt van min als hy sorghvuldich op gevoedt,

t Is quaat van oude dingen altydt wat nieuws te maken.

DEn Nederduytschen Kreyts vervult met Batavieren,
Getroetelt van de Zee, gelaaft door veel Rivieren:
Maranes meeste trots, en Romaes hooghste spyt:
America een Roe, en Asia een stryt:
Den dwangh van Africa: Tucht-meester van de Mooren:
Europaas grootste roem, de schans van d'uytverkoren,

Waar

Waar in dat ſich onthoudt een Vogel, wiens geſank
Hout altydt eene thoon, houdt altydt eene klank:
Als 't Amſteldamſche Kindt geneygt wert om te ſnoepen,
Koek-Koek. Soo ſal het licht den naam van dit Gedierte roepen.
Dewijl het oud' en 't ſelfd' my ſtadich weder-vaart,
Wert ſchier myn Rymery van deſe Vogels aart:
Doch 't Chriſtelijk gemoedt en laat ſich niet verdrieten,
Geſtadigh 't Hemelſch' nut erkauwende genieten.
Een Chriſtelijk gemoet verveelde noyt Gods woort,
Schoon dat het dagelijks daar van ontelbaar hoort,
Wiens onverſadich oor niet beters kan vermaken,
Als Goddelijke raadt tot bidden ende waken,
Tot reyne wandelingh, tot kuyſſche ſuyverheyt,
Tot temmingh van de luſt, en vleyſſche dartelheyt.
Hy die den gantſchen raadt des Heeren heeft verkondicht,
Die wijſt ons duydelijk, hoe groffelijk dat ſondicht,
Wie in de geyle gloet ſyn onbeſuyſde luſt
Geeft los den vollen toom, en die ſoo heylloos bluſt.
Wie ſich van deſen brandt niet wel en kan onthouwen,
Die raat hy tot den Echt, die raat hy tot het trouwen,
Die raat hy tot een ſtaat daar twee maar worden een,
Een ſtaat daar deſe Twee als nu zyn in-getreen,
Een ſtaat die nergens toe den Menſch en is gegeven,
Als menſchelijk heel kuyſch met een alleen te leven:
Des wort haar voor geſtelt, wie in den Echt vergaart,
Gebruyk u Trouw', als oft ghy niet getrouwt en waart.
Dies laat het Echtes Bedd' ſoo treffelijk niet weſen,
Dat u het Aartſch' weer-hout u Godt u Heer te vreſen,
Wiens helder vlammigh oogh door Hert en Nieren ſiet.
In alles wat ghy doet vergeet u Schepper niet,
Vergeet u Heylant niet, den Gever aller dingen,
Door weelderich gebruyk van welluſt, ſingen, ſpringen,
Of praat en boertery, door jok met u Vriendin,
Gelijk dat veel gebeurt in nieu gebonden Min.
Gewoonte maacket Eelt, en ongewoonte Blaren:
Doch vaſte liefde bluſt geen tydt noch gryſe Hairen.

Dat

Dat gun d'Almogentheyt, met u alsoo mach zyn,
Tot dat u Hair gebleykt zy als een Harmelijn,
Oft alsoo langen tydt als Godt u gun het leven,
Wiens zegen u verrijk, zyn vree zy u ghegeven.
De Vrucht van u versaam moet zyn gebenedijt.
Hier mee vaart beyde wel, 'k en heb niet langer tijt.

Stuer Recht.

J. VANDER VEEN.

Rey van d'Amstelsche Maaghden.

Op de stemme:

Malheureux Jour, &c.

IOHANNA suyv're Maaght,
Hoe komt dat u mishaaght
In onsen staat te blyven?
Hoe komt het myn Vriendin,
Is dan u hert en sin
Te treen in 't Iok der Wyven?

Rey van de Iongh-mans,

Na de stem:

De pyn van Thyrsis is verdwenen, &c.

WIe kan de Maaghdom bet besteden,
Als die, die beter daar voor kiest?
Wie kuyschlijk trouwt, 't bestaat op reden,
De Maaghdom nummermeer verliest,
Lof, O Echt, lof nieu Getroude ,
Lof reyne Liefd', lof nieu Gehoude.

Maaghden.

Wy Maaghden gheven eer,
Dees Twee, die in den Heer

Soo deughdſaem zijn gebonden,
Soo minnelijk verpandt,
Een Sallef en Verbandt
Tot hare ſoete wonden.

Iongh-mans.

O ſoet gebind, wiens ſachte banden
Beteughelen de broſe luſt,
Betemmen ſond', betuchten ſchanden,
d'Anvechters van der vromen ruſt:
Lof, O Echt, lof nieu Getroude,
Lof reyne Liefd', lof nieu Gehoude.

Maaghden.

Ghy ſoet gheboeyde Twee,
Godts zeghen, heyl en vree,
Door-adert vol ghenaden,
V beyder Zielen voedt,
En harnaſt u gemoedt
Teghen het ſpits der quaden.

Iongh-mans.

Nadien den tijt gebiedt te ſcheyden,
Soo wenſchen wy u beyde t'ſaam.
Dat Godes Gheeſt u wil gheleyden:
Hier mee vaart wel in 's Heeren Naam,
Lof, O Echt, lof nieu Getroude,
Lof reyne Liefd' lof nieu Gehoude.

Maaghden.

Wat een Godtvreeſend Menſch
Begeeren kan na wenſch,
Dat ſelve wy u wenſchen,
Dies ſeggen wy voor 't ſlot,
Genade jon u Godt,
En vrede hier de Menſchen.

Stuer Recht.

Feeſt-

Feest-dicht,

Tot eer van den Eerentfesten ende Hoghgheleerden
Iongh-man

WINOLT van CAMPEN,

ENDE

d'Eerbare Deughd-lievende Ionge-Dochter

Juffr. GEERTRUYT van APELDOREN.

Vereenicht binnen Deventer met den H. Bandt des Houwelijkx
den 25. Iunius, Anno 1626.

DEr Gierigen opſet
Werdt lichtelijk belet
Door kleyne beuſelingen,
Van tydelijke dingen,
Maar 't licht verzaat gemoet
En laat om gelt noch goet
De weldaat te beloonen,
Of dankbaar ſich te toonen.

Ik ſtryde met de tydt,
Die ſchijnt dat my benijt,
En ſoekt met groot verhind'ren
Mijn voorneem te vermind'ren,
Maar neen, geen heerſchappy
En krijght die over my,
Al wouſe my vergulden,
Ik wil na macht verſchulden
De deught an my ghedaan.
Dies vangh ik blinden aan
Te ſlaan op dove ſnaren
Den Lof van twee die paren.

NIet dat ik wil mijn pen verflyten als ik plach
Om Venus met haer Kint te brengen voor den dach,
Neen neen al lang genoech het dartel pat getreden,
Al lang genoech Gerijmt met ongerijmde reden,
En in het Heydendom gehaſpelt met de Go'on,
Als weteloos van God en ſijn geboren Soon,
Of wel een hoger geeſt van Hemelrijke gaven
Het Chriſtelyk gemoet als ik, ſal beter laven,
En ſtylen het verſtant en wyſen op de baan
Hoe wy hier van bene'en na boven moeten gaan,
Of wel den ſoeten toon, of wel de ſchoone luyſt'ren
Van Jacobs reyn Gedicht mijn Dichten ſal verduyſt'ren,
Niet tegenſtaande moet door over groote plicht
Van veer wat volgen na het Deventerſche licht,
Wiens ongemeene Glans en Over-gulde ſtralen
Gelyck een Zuyder Son ſchijnt over onſe palen,
Of als de volle Maan met ſilverich gelaat,
De lovers van haar tent in pracht te boven gaat,
De weirrelt om end' om haar weſen komt vertoonen
Van 't koude Noorder-gat tot daar de Swarten woonen, &c.
Waar heen mijn Muſa doch? wat iſt dat ghy bedrijft?
Dat ghy van anders wat als vande Bruyloft ſchrijft,
Wilt ghy nu buyten tijts daar tijt van doen is pryſen?
Wiens gaaf geen kleyne tijdt van doen heeft an te wyſen,
Doch machmen kort en goet beſluyten in het Ent,
Onnodich 't pryſen is wiens lof een yeder kent.
Wat ſal ik int begin, wat moet ik leſt beſchryven?
O mijn geringe Geeſt wat wilt ghy nu bedryven?
Vermengt de weirelt niet met Geeſtelyke min,
Laat wulpſe kittel-jok zyn balling uyt u ſin,
Wat iſt dat u belet het ſpotten vande menſchen?
Tut tut dat 's niet met al, wat ſullen wy dan wenſchen?
Onſ' vrindelyke vrint Gegriffijt int gemoet
Die huyden beter keur en trouwer wiſſel doet,
Wat ſeg ik wiſſel, hoe? hy lieſd' ons als te voren,
Al heeft hy liever trooſt tot ſijn behulp verkoren,

O heyl-

O heylsaam soet verkies, o wysselijk beraan,
Ik wil nu liever komt als leyder geiren gaan,
Ik wil nu liever komt meer leven uwe leven,
Om dat het van 't onreyn sich wil tot kuysheyt gheven,
En dempen soo de vlam die door wellusticheyt,
Beswaart een nauw' ghewis met ongerusticheyt,
Tot eyndelijk bederf van ziel, van lijf, van eere,
En als een sondich kint verbastert van den Heere,
En werdet als onecht verbannen droevelijk
Wt syne heerlijkheyt, en eewich duerent rijk,
Wel die, die met voorsicht, en onbevluysde ooghen,
Ten Hemel opwaarts sien versoekende 't vermogen,
Om met de aard'sche Romp en hare Borgery
Te stormen int gemoet met Gheestelijk ghestry,
Een Gheestlijk ghevecht met snoo verdorven lusten,
Dat is der vromer Crijgh om kommerloos te rusten,
Den vroomen CAMPEN wil met deuchdelijk gheweer,
Vermeesteren het vleys, en blyven d'over Heer,
Het is een groote kracht die dit wel can volbringhen,
Te temmen boose lust en het gemoet te dwinghen,
Ghy *Bruydegom* die voert den name van een Helt,
CAMPT dat die macht van u te rechte zijn ghespelt,
Tot steunsel ende stut van die ghy hebt verkoren
U lieve soete *Bruyt*, u waarde APELDOREN,
Met suyv're wandelingh in eendracht, trouw en vre,
Met liefd' tot u vrindin, en even-naasten me,
Den Heere wil u heyl, voorspoet en zegen geven,
En gunnen u met lust soo langh ghy wenscht te leven.

Op de stem:

Lof zangh Maria.

EY Bruyd'gom *neemt int goe,*
Dat ik deeſ leringh doe,
Als wijſer t'onderwijſen,

 Doch

Doch ken ik u te recht,
Al waarse noch soo slecht,
Ghy soutse lijkwel prijsen.
De gunst volvoert de daadt,
De liefd' en siet geen quaadt,
Sy duijt het al ten besten,
Doe t soo met u vrindin,
In stage trouwe min,
Van 't eerste tot den lesten.
Doet ook soo met u Vrint
O Bruyt *weest eens gesint.*
Doch niet soo blint van oogen
En weest, dat ghy het quaat,
Dat een van tween mis-staat,
Vrywilligh sout gedogen.

Ghebedt.

O Schepper groot van macht,
V Goddelijke kracht,
Laat ons Ghebedt bewegen,
Wy bidden met ootmoet,
Geeft toch in overvloet,
Dees nieuw Gebouwde zegen.
Verrijk haar met de deught,
Vercier haar jonghe jeught
Met een Godt-vresend' leven,
De Vruchten van dit paar,
Wilt minder niet als haar
Gebenedijdingh gheven.
Spijst hare Zielen met
V Goddelijke Wet,
Dat bidden wy u t' samen,
En als zy zijn volleeft,
Door u ghenade gheeft
Haar 't eeuwigh leven, Amen.

Stuer Recht.

Feeſt-dicht,

Ter eerem den Eerſamen vroomen Jonghman

Sr. TIELMAN van BERINGEN,

ENDE

Eerbare, Deught-rijke Ionge Dochter

Iuffr. CHRISTINA LIEFTINCKS.

In d'Echt vergadert den 4. Februarij. 1627.

Inleydingh des Feeſt-dichts.

Hout maat in luk,
Gedult in druk.

Wanneer ſal nemen ende
Mijn ellende.
Die het licht verwenſcht in nacht,
Die den nacht vervult met ſteunen
Ende kreunen,
En den dagh verdrijſt in klacht,

Wopen, Wopen, Wanne, Wanne, *Deventer ſpreckwoort.*
O Sint Anne,
Hoe mach 't volk ſoo ydel ſyn,
Met crioelen op de ſtraten,
Lachen praten,
Daar ik lijd ſoo grooten pyn.

Domme

Domme Jeught hoe weynigh weetje
Dat een beetje
Vreuchdt, soo haastelijk vergaat:
Doch ik plach ook me voor desen
Soo te wesen,
Swygen is den besten raat.

Ruyters, Crijghsluy, Borghers, Boeren,
Grove Loeren,
Vrouwen, kinders en ghespuys
Woelen daaghs in myn kleyn huysken,
't Is geen kruysken,
Maar een onbehouwen cruys.

Dan komt d'een of d'ander vraghen,
Met beklaghen,
Hoe ist lieve Vander Veen?
Flauw is d'antwoort, swak en teder
Segh ik weder,
O mijn been, mijn been, mijn been!

Datje dan de Wyven hoorden,
Wat al woorden
Datse maken met gekarm:
Lieve man is al haar segghen,
Blyft doch legghen,
Stil te bed' en houd' u warm.

Door 't ghelab der Totebellen,
O ghesellen,
Splijt bykans myn onder-lijf,
En myn hooft loopt schier op stelten.
Ja Sint felten,
Trouw meer als een enkel Wijf.

Hier is weer den Droes te bannen,
Lieve mannen,

Cata-

Cata plasma Den Barbier
Die komt met syn bos en salve,
O Duc d'Alve
Is soo wreet niet als dien Stier.

Als 't verbinden my doet beven,
Sie ik even,
Als een Esel door een bril,
En myn aansicht staat soo vrind'lijk
En soo mind'lijk
Als een Paart dat byten wil.

Lappen, pappen, dat moet wesen,
Sou ghenesen,
Mijn gequetste slinker been,
Maar soodanen Mensch te quellen,
Om te stellen
Yets in rijm, is tegen reën.

Lestmaal komt een van mijn magen,
Na my vragen,
Die ik heete wellekom,
'k Wenschten hem geluk en vrede,
Heyl ook mede,
Want hy was den *Bruydegom*.

Neef (seyd' hy) ghy moet niet falen,
Te betalen,
Uwe schuldt aan my verplicht,
Wilt nu u belofte quyten,
Wat loop hoesten
(Docht ik) met u Bruylofs-dicht.

Ia syn soete bedel-woorden,
My bekoorden,
O Gekroonde Peper-koek,

In het bed' te legghen schryven,
En te wryven
Is schier arger als een vloek.

Wat sal ik doch eerst beginnen,
Of versinnen,
Want daar is van d'Echten staat
Soo veel schoon papier verbrabbelt,
En bekrabbelt,
Tot wat nieuws kom ik te laat.

Nu myn penne, voort dan vluchtigh,
Niet te kluchtigh,
Schrijft een kort en goet besluyt,
Tot den lof en prijs der Heeren,
En ter eeren
Vande *Bruygom* ende *Bruyt*.

AL raast ons ys'ren Eeuw, oft al de Helsche scharen,
Wt haren Solpher poel te saam ontslooten waren,
En schieten uyt haar schuym oft saluw' vaal fenijn,
Dat al de Princen meest daar van vergeven zyn.
Soo dat den bloet-Godt Mars vervult met ys're lieden
Den ronden Aartschen Creyts, en doet de vrede vlieden,
O Krijgh! o wrede krijgh! vernieler van het Graan!
Verslinder van het Vee! o koortse van de baan!
O Trevis van de ploegh! o schender vande Boeren!
O Meester van den Dief! o Vader vande Hoeren!
Beschutter vande Schelm, verdediger van Moort,
Rentmeester van het volk, dat beeft als 't werken hoort,
Der Schobbejacken vrient, die van geselschap krielen.
Der dobbelaars Cornuyt, en overhooft der Fielen!
De roede van het Landt, de geessel vande Ste'en!
De garde vande stroom, o! straffe vande Ze'en!
Of schoon de aarde dreunt van u metalen Slangen,
Of schoon de werelt schrikt van u Godtloose ganghen;

Al brandt, al blaakt, al rookt, al ſmookt ghy noch ſoo fel,
Soo acht de ſoete min u doen als kinder-ſpel,
De min en paſt op ſtrijt, op ſtormen noch beſpringen,
Op Peſt noch dueren tijdt, of geenderhande dingen:
De minne gaat haar gangh, ſpijt Trommel of Trompet,
De minne noch op pyn oft ſwaricheyt en let.
O Min! o ſtoute Min! ſoetſappich is u weſen,
Een kuſjen van u Lief verjaaght u duyſent vreſen,
De min haat achter-docht, becommernis en ſorch
Wat ſouder tegen ſtaan: want oogh-luſt is haar borch,
De minne goochelt ons veel ongehoorde kueren,
Die met een ſchoon aanſchijn belooft een eeuwich dueren,
Van lonken en ghelach, van jocken en ſoo voort,
Van dartel boertery, en watter toe behoort,
Neen ongebonden min, gelooft geen luſt der ooghen,
U borch is veel te ſwak, ghy ſult u ſien bedrooghen.

d'OPrechte reyne min
Verlieſt noch wit noch ſin,
Door menſchelijk aanſchouwen,
Godts liefde blyft behouwen,
Sy prijſt den Echten ſtaat,
Sy houdet middel-maat,
Sy maticht haar begheeren,
Sy prijſt den Heer der Heeren,
Sy heeft een kuyſſchen brandt,
Sy ſcharpet haar verſtandt,
Te leven hier in eeren,
Niet in cieraat der kleeren.
Of hoffelijke pracht,
Of wilde werelts dracht.
Maar met een vreedtſaam leeven,
Den quaden toe te gheven,
Den goeden wel t'ontfaan,
Den booſen ſich t'ontſlaan,

Den vromen deught te ftelen,
Den armen mee te deelen.
Alft Chriftelijk gemoet
Bekoort van vleys en bloet,
Geneyght werdt om te minnen,
Niet met bedorven finnen
Mint hy de foete meyt,
Maar foo alft is gefeyt,
Hy wiffelt niet van wefen,
Hy laat niet Godt te vrefen,
Gelijkerwijs de Vrouw,
Door minne vaft en trouw,
Of lieflijk trecke-becken,
Laat fich van Godt niet trecken,
Sy telen met ghenucht
Haar fchreyelijke vrucht,
Sy leeven hier beneden
Seer lieffelijk in vreden,
O vrindelijk ghefin!
Daar Man en ook Mannin
Ontraden elcx ghebreken:
Hoor hier het minfaam fpreken,
Hy feyt mijn lieve Wijf,
Mijn vleys, mijn bloet, mijn lijf,
Mijn helft mijn uytverkooren,
Mijn eyghen welghebooren,
Mijn hert, mijn trooft, mijn lief,
Mijn foete honich-dief,
Mijn ruft, mijn luft, mijn leeven,
Laat ons den Heer aankleven,
De kleyne fijne ftem
Seyt wederom tot hem,
Mijn fchat mijn vreught op aarden,
Ik neem u raat in waarden,
Dat is myn 's hert en wins,
Mijn Man mijn Heer, mijn Prins,

Ik ſal na mijn vermooghen
Gheſtadigh daar na pooghen.
Soo gaat de waghen recht,
O! overgulden Echt
Mach wel den Eſtant heeten,
Als die ſoo wordt ghequeten,
Deeſ' letter ſchildery
Paſt niet alleen op dy,
Op dy o nieuw' ghetroude,
Maar ook op langh ghehoude:
Doch boven al u Twee
Jon ik een Chriſten vree,
Gheloutert door de deughden,
Vol heyl, vol ſpoet, vol vreughden,
'k Wenſch *Tielman* en *Chriſtijn*,
Die nu ghebonden zyn
Met onghemeene koorden,
Ghedraayt van enkel woorden:
Wiens dubbel rechterhandt
Gheſtrikt heeft deeſen bandt,
Dat die met lief mach dueren
Soo menich jaar als uyren,
's Jaars klinken in den Dom,
O *Bruyt*, o *Bruydegom!*
De Heer die wil u gheeven
Soo langh in vreughd' te leeven,
Als u het leeven luſt,
Daar op u *Bruydt* eens kuſt.
Nu voort paſt wat te raken,
Soo hups aan beyde kaken:
En luſtich voor de mondt,
O dat is ſoo gheſondt.

Ey laat dat omme gaan, nu Vryers drooge droomers,
Gh'en acht maar op de wijn, en vol geſchonken Romers,

 Die

Die immers drinken wil, die drink eens op een ſom;
Soo krijghtmen wat int lijf, en kuſt ook mee rontom;
O! o waar is myn jeught, wat was ik een kabouter,
In myne groenicheyt, ik ſnobbelde ſoo louter,
Ik kuſte uyt den aam, 't was al mond' an Jans kindt,
Ik ſloot myn oogen toe, en kuſte ſtom en blindt,
Ja kreegh ook wel een dof ſomwylen van een meysjen,
Dat was ſoo veel gheſeyt, kom ſoetert noch en reyſjen,
Maak kennis Jonge luy, ghy Deventer met Sticht,
En rekent maachſchappy, ſeght niet als Neef en Nicht;
Verdrijft malkaar de tydt met ſoentjes en met praatjes,
Neemt waar de ſnelle tydt, het wordt al vry wat laatjes,
Doch Wtrecht niet te veel de vreemden ſollebolt,
Al is de d'Eemter taal gemaakt van ſolt en golt,
En lacht niet met haar ſpraak, ey wilt dat gecken ſparen;
Maer geeft malkaar een poes de ſchuyt ſal eylingh varen,
Heer *Bruygom* 't is voor wint, vaert na 't beloofde landt,
Ghy hebt te Bethlehem de Haven voor de handt,
Ghy hebt u tydt van doen al wilt 't u Lief niet weten,
De leyt-ſter is u peyl, met menicht van Planeten.
Eer ghy u ſeylen hijſt en ſtelt de Fock ter dracht,
Soo werdt op u geluck een vollen toe gebracht:
In weelde, druk en vreught, acht Godt voor alle dingen,
Wilt hem tot prysen éer in 't ſlot de Gracy ſingen.

Stuer Recht.

J. VANDER VEEN.

FEEST-

FEEST-DICHT,

Tot eer vanden Eersamen Ionghman

LAURENS IANSEN de MALINES,

Ende d'Eerbare Deught-rijke Ionge Dochter

Juffr. ANNA van MANSDALEN,

Vereenicht met den Bandt des Houwelijcx den 6. Februarius Anno 1628.

Den eenen ist een vreucht,
Den and'ren ongeneucht.

Iet hoe soud' ik niet bedijen:
Ik Confijt Poëterijen,
Ik deur-spek somwijl een Liedt
Mennigh Koken kan dat niet,
Doch van al myn Rymen koken
Sach ik nummer Schoorsteen roken,
Noch de Waassem van't Gebraan,
Noch het lecken vande Craan,
Noch den Moes-pot over-lopen,
Noch den Dis met Vet bedropen,
Noch het Huys verciert met Spek,
Noch beklad' van Hoender-drek,
Noch bestoven vande Veren,
Noch de Motten in myn kleren,
Noch de schimmel in mijn Gelt,
Noch de Mollen in mijn Velt,
Noch de Wolleff by mijn Schapen,
Noch geen Uylen, noch geen Apen,

Noch

Noch geen Kat, geen Rat, geen Muys
Snoepen in myn eyghen Huys,
Rymers winſt is (lieve Vrinden)
Yd'le beurſen, leghe ſpinden,
Raad' eens watter over-ſchiet?
Een verguldе ſchoone niet.
O ghy Dichters van ſint truyen,
Voor u dichten leert toch kruyen,
Al u dichten heeft gebrek,
Al u dichten heeft een lek,
Wel te dichten dat is *Kuypen*,
Proper nyghen dat is ſluypen,
Die den *Kuyper* eeren kan
Krijght een ſmeringh uyt de Pan,
Laat u kinders *Kuypen* leeren,
Al de *Kuypers* ſietmen eeren,
O die wel te *Kuypen* weet
Helpt ſoo meunigh kale neet,
Maar daar ſyn verſcheyden Kuypers,
Ja daar zyn verſcheyden ſuypers,
Ellek in een byſonder gilt,
Geeſt'lijk, Werrels, gierigh, milt,
Heefter yemant quade Vaten,
Heel onthoept, vol worrem gaten,
En van deughden noch ſoo licht
't Goutſche ſmeer dat maaktſe dicht,
Vult de *Cuypers* eerſt de handen,
Vaſt ſoo worden al de banden,
Ja ſoo bondigh en ſoo glat
Als een reyn en deughd'ſaam Vat;
Laat ons hier een ſpelt by ſteken,
En niet meer van dichten ſpreken,
Schoon, of wel de jonghe Jeught
Eenighſins mijn dicht verheught,
En wel ſeggen dat is louter,
Wat is Ian-Oom een kabouter,

Maar

Maar dat praten brenght niet an,
Mannen Broeders eet daar van;
Ook ſoo zynder Neuſe-wyſe,
Die mijn compoſt heel miſpryſen,
En wel ſegghen tot verwijt
Hoe verwaarlooſt hy zyn tijt,
Deſen dichter, deſen dutter,
Waar 't niet beter, waar 't niet nutter,
Dat hy inde Vyſel ſtiet?
En dit brodden varen liet.
Voor dit ſchryven, voor dit mimm'ren,
Sou hy Peper-huyſen timm'ren:
Dat waar ſeker wel ſoo goet,
Ik beken ten ſet geen bloet,
En 't beſtaat op goede reden,
'k Wou dat ik ſe na wou treden,
Kie ka kousje, die dit ſeyt,
Is jalours door bottigheyt,
O die wijſe botte Kroeſen,
Kunnen altemet ſoo ſoeſen,
Doch 't geſchiet niet buyten reen,
Koopje Glas? ik denk wel neen,
Nu ik laat het daar by blyven,
'k Heb wel anders wat te ſchryven,
Ik moet ſchryven een geſank,
Voor die 't weſen ſal te dank,
Ik moet voor die Nieu-getroude
Stellen 't nieuw' en ook het oude,
Want mijn ſtof is heel verſne'en,
'k Soek de Lappen wat by een,
Koſt ik nu met Hooffche ſtreken
Als den Vlaamſchen *Lieven* ſpreken,
Die Poëtiſch doet verhaal,
Deeſ' of diergelijke Taal.

't Is quaat van oude dingen altijt wat nieus te maken.

Den Vlaamsen Poët Lieven,

IK kome hier met reverentie,
Om u te groeten met eloquentie,
Om na myn ingenieuse scientie,
Ende begaafde Inventie,
Van dese Gehuw'de te maken mentie,
By soo verre ik mach hebben credentie,
Dus geeft my goede audientie,
Soo sal ik sonder violentie,
Ofte eenighe insolentie,
Met alle vroome prudentie,
Na mijn uyterste diligentie,
Verstaat wel mijn intentie,
Haar wenschen dat geen quade influentie
Noch venimeuse Pestilentie
Haar moghten brengen in decadentie,
Maar dat sy moghten met penitentie,
Van Sonden doen abstinentie,
Soo sal Godt haar doen assistentie,
Ende ghevеn een gheruste conscientie,
Is dat een quade sententie,
Ten is niet gheseyt by consequentie,
Noch by eenighe conferentie,
Dat en geeft hier geen aparientie,
Ik komme ende scheyde met reverentie.

NEen ik laat den Vlaamsen *Lieven*
Houden syn gheleerde Brieven,
Ik en ken die Kruyden niet,
'k Houdet met myn oude Liedt,
Ghy die biddet voor Poëten,
Wilt toch *Lieven:* niet vergheten,
Wilt toch *Lieven:* lieven Heer,
Geven geen Geleertheyt meer,

Misschien *Lieven* sou de leken
Niet ghelieven an te spreken,
Nochtans *Lieven* is de deught,
Lieven mennigh Mensch verheught.
Lieven is gheftijlt op reden,
Lieven maakt een Huys vol vreden,
Lieven werd ik nummer moe,
Dus ga ik na *Lieven* toe,
Want men salder Bruyloft houwen,
Lieven is een Vriendt van Trouwen.

Soete *Lieven* veel geluk
Jon ik u, en nummer druk,
Dese mijnne stomme Bode,
Wenscht en wijst wat u van node
Is, in desen trouwen staat,
Neemt eens acht wat hy u raat.

Vermaan en Heyl vvensch tot de Nieuvv Ghetrouwde.

NU dan goet ront goet zeeus en sonder kromme sprongen,
Op d'ouwerwetsche wijs eenvuldigh sonder Gal
Stel ik mijn Rymery, ik bender toe gedrongen,
Ja vaanse Poëzy versta ik niet met al.
Met korte reden dan, wil ik 't Gesellschap eeren,
Maar twee alleen is 't wit daar hier op wort gedoelt,
Die ik voor al begroet, daar ik my toe wil keeren,
Holla eer ik begin, eerst eens den Mont gespoelt.
Ghy die u groene Jeught vlecht t'samen als de ranken,
Soo lieffelijk gekrult, soo vriendelijk verwart,
Den Zegen u bestort van die wy moeten danken,
En loven alle tijdt en dragen in ons Hart,
Den Gever alles goets, den Bou-heer aller dingen,
Die alle onse daen heeft steets voor sijn gesicht,

Wil sijn genadich Oogh door Swergh' en Wolken dringen,
En stralen in haar Hart sijn Goddelijke Licht,
En bouw' in haar gemoet syn rechte woort en waarheyt,
Syn overgulde Leer, syn soete jok, en last,
O Heer, die ghy beschijnt met dees' voorseyde klaarheyt,
Die woont in u en ghy blijft in sijn Harte vast,
Woont dan O groote Godt in dese, die uyt minnen,
In dese die uyt Liefd' zyn nu geworden een,
Een Lichaam, dubbel Ziel, ook somtyts dubbel sinnen,
Dat is tot daar en toe: men weet wel wat ik meen,
Des Hemels Borgery laat stadich by u blyven,
O wel ghevoeghde Paar: dats, Liefde, Trouw', en Vre,
Dat is de Basalisk van twe-dracht en van kyven,
Geluckich is het Huys, daar vreed' heeft hare ste,
Geluckich is het Huys dat nummer is beslommert
Met Slangen broetsel, of, de swarte Helsche nijt,
Daar sich soo wel de Man, als ook de Vrouw' bekommert,
Om Liefdes weder-loon, O lieffelijken strijt!
Wat doet de lieve Vrient voor vrientschap syn Vriendinne?
Wat doet ook de Vriendin voor vrientschap haren Vrint?
Sy dient hem, by haar weer, hy noemtse Coningïnne,
Sy heet hem wederom, mijn Heer, mijn Lief, mijn Kint,
Sy prijst hem boven haar en sy wort weer gepresen,
Van hem, dat sy in als, veel waarder is als hy,
Seyt sy dan wederom, mijn Lief hoe kan dat wesen,
Hoor, hoe dat hy af-beelt syn lieve Liefs waardy,
Den Man die is gemaakt (seyt hy) van enkel Aarde,
De Aarde die wert Vleys en eelder door 't gebouw',
En 't Vleys word' andermaal gepuirt tot grooter waarde,
Gepuirt tot daar of quam een overschoone Vrouw',
Wiens tedere Natuir genoeghsaam kan uytwysen,
Door haar beschaamde Aart vol vrees, vol schrik, vol schroom,
Haar groote Achtbaarheyt, die ik niet kan vol prysen,
Daar wy zyn rouw en hart, onschamel sonder toom,
Siet wat het eene Gout by 't ander sal verschelen,
Het weekste heeft de prijs, het slechste dat is hart,

De

De Vrouw' die overtreft de Man in vele delen,
Sy lydet vaak verdriet daar hy is ſonder ſmart,
Siet hoe ſy hobt en tobt, haar hart is vol medogen,
Sy ſtilt haar tere Vrucht die ſy ſorchvuldich hoet,
s'Is Moeder, Voeſter, Vrouw', wiens Borſten veel vermogen
Waar uyt een Nectar vloevt dat kleyne menſchen voet,
Och! oft ghy met u tween geſtadich ſoo krackeelden,
Eerſame *Bruydegom* met dijn eerwaarde *Bruyt*,
Dat zy u als een Heer, ghy haar als Voocht af-beelden,
Daar ſulken Oorloch is, verkrijghtme ſchoone buyt,
Godt geef 't geſchie alſoo, gewis hy ſal 't ſoo voegen,
Soo ghy u ſelven voeght tot hem met goet op-ſet,
Voeght Godt den menſch te ſaam', hy voeght ook het genoegen,
Indien gh'u voeght tot hem geſtadigh in 't Gebedt.
De nummer ſtaande tydt gebiet my in 't beſluyten,
En ſeyt, wenſcht deſe twe 't luk dat ghy wenſchen kunt,
Dies wenſch ik u te ſaam, O Nieuw' Gehouw'de Spruyten,
Alſulken ſpoet en heyl, als ghy u ſelven gunt.

Tot de Genoode.

FEeſt-genooden alle-gaar,
Wenſcht als ik, dit lieve Paar,
Soo veel voorſpoet en zeghen
Als yemant heeft gekreghen
Van Godt der Goden Over-Heer,
Dat jon ik haar en ook niet meer,
Is dat u vvenſchen t'ſamen,
Soo ſegghet daar op *Amen.*

Rey van d'Amſtelſche Harderinnen,

Op de ſtemme:

Ghy Amoureuſkens dom van ſinnen, &c. Want Venus en de wijn,
Die trecken eenen lijn &c.

Harderinnen.

ONs blydtſchap is vermenght met ſchreyen,
Waar vintmen hier volcomen vreught?
Laas ANNA die wil van ons ſcheyen,
Sy wil verlaten onſe Ieught,
Segh ons O Harderin
Gheweyſſelde Vrindin
De re'en
De welk u deen
Verlaten veel om een.

Harders Rey.

Ghy Harderinnen weet wel beter,
Al piept ghy fijnder als een Riet,
Ghy waart veel liever an de veter,
Als die ghy met het Cransken ſiet,
Sy kieſt een beter deel,
Van hallef wertſe heel,
Sy laat
d'Eenſame ſtaat
Is dat een vreemde daat?

Harderinnen.

Haar Cranſje ſal wel haaſt verdorren,
Maar onſe Groente blyft ons by,
Onſ doen ſal niemant niet beknorren,

Wy

Wy leven lustigh rustigh bly,
Wy zijn vry onbemoeyt,
Maar sy is vast gheboeyt,
Wy gaan
De ruyme baan
Zijn niemant onderdaan.

Harders.

Wat seght ghy wulpsche Harderinnen?
Wat spreekt ghy tegen u gemoet?
De werrelt die bestaat in 't Minnen,
Ghy brant en swelt van minne bloedt,
Ghy laakt het met de mondt,
Maar prijst het inde grondt
Voor goet,
En denkt hoe soet
Het snobb'len wesen moet.

Harderinnen.

Wy willen met u niet meer praten,
Ghy Harders spint ons al te grof,
Het schijnt de Bruyt *wil ons verlaten,*
Een yeder neem dan Oorelof,
En wenschen dat de Heer
Sijn zegen tot haar keer,
Dees' twee
Sy rust en vree
Hier en hier namaals mee.

Stuer Recht.

J. VANDER VEEN.

Bruyt-lofs klucht,

Tot Eer en vermaak vanden Eerſamen Jonghman

Sr. GUILIAUME MOSTERT,

ENDE

d'Eerbare Deught-rijke Ionge Dochter

Juffr. EMERENTIA SERVAAS.

Vereenight met den Bandt des Houwelijcx binnen Amſtelredam den 4. April. nieuwen ſtijl 1628.

Hoogen moet: Selden goet.

AL de ghene die my quellen
Om te ſtellen
Dit of dat in Rymery,
En voor al in Bruyt-lofs zaken
Sullen maken
Dat ik raak tot hooveirdy.

Slechte Jaap ſou moghen giſſen,
't Kan niet miſſen,
Dit verſtant is bol en dik,
Geeſt'lijk beeſt'lijk, pleyten, plechten,
Ja de Rechten,
Moet hy weten op een prik.

Hoor ik dit, ſoo moet ik treden
Wyde ſchreden,
Gooſſen Nul komt voor den dach,
Plompert, Eſel, Buffel, Bloetje,

Licht

Licht u hoetje,
Dit's de man die veel vermach.

Ja ik moet 't ghesicht verkeeren,
Ende leeren
Yemant aansien van ter zy,
Met een wesen stuer en statich,
Heel besatich,
Wie en schroomt sich niet voor my.

Wil my yemant van dees' leken
Nodigh spreken
Als ick over straten ga,
Soud ick stil staen om syn reden,
Of gebeden,
Hy moet bloots hoofts volgen na.

Ik als 't hooft vol muyse nesten,
Mach ten lesten
Seggen fijn-man zijt gedekt,
Wilt u woorden kort beleggen,
Al dit seggen
Dunkt my narghens toe en strekt,

Vaart hy voort dan met sijn klagen
Raat te vragen,
Daar ik weynigh op versta,
Wil ik gaan als in gedachten,
Op sijn klachten
Mach ik somtijts seggen ja.

Daar by noch als wel verstaande,
En angaande,
Nu te weten, wel, ja wel,
't Recht bestaat in goe getuygen,
Joris Huygen
Is een fray geleert gesel.

't Slot ſal weſen van mijn reden,
Weeſt te vreden,
'k Heb nu wat gewichtighs voor,
Dekt u, wilt u hoet op ſetten,
Men ſal letten
Op u ſaken na behoor.

Maar om wel in alle delen
Na te ſpelen
Den beſpraakten Cicero,
Sal ik met uytheymſche woorden
't Duyts vermoorden,
Vive la grandiſſimo.

'k Heb al wat Latijn gaan ſoeken
In de hoeken
'k Ben ſoo ſlecht niet als een lam,
Tibi Beſtia Civitatis,
Qui in ſtaat is,
Amabit Pecuniam.

Potten, Ketels, Meule-ſwengels,
Schots en Engels,
Greecx, Hebreus, Latijn, en Wals,
Al dat goetje meng' ik t'ſamen,
'k Sou my ſchamen
Dat ik niet en koſt van als.

Spieghel u an mijn Studeren,
Al die leeren,
Koſt het Bier of koele Wijn,
Maken *bonne Studioſis*,
't Kallef Moſis
Sou haaſt *Doctor Iuris* zyn.

Philoſophen en Poëten
Mochtmen meten

Met de groote Bonſche maat,
Op-gehoopt niet af-geſtreken,
Eele weken,
Hoe waar dan het landt verzaat.

Hoe ſou 't Haſpel-tuychje ſchryven
Ende vryven,
Yeder een op ſyn manier,
Vande Goden en Godinnen,
Van het minnen,
Maar wat raat om wit Papier?

'k Mach mijn hooft niet langer breken
Met dit preken,
Ik verwar in deſe les,
Dit mach ik den *Danker* danken,
Voor twee-blanken,
En het *Schaapjen* inden *Nes*.

Die zyn oorſaak van dit brodden,
'k Smyt de vodden
Om een haver ſtro int vuyr,
Of de vrinden niet en weten
Dat het eeten
En de Boter is ſoo duyr.

Altijt weer an Trouwen Houwen,
'k Weet gheen mouwen
Meer te ſetten an dit Kleet,
Van dit Dichten, van dit Rymen
Soumen ſwymen,
Datmen ſich daar van beſuykerde.

't Is gheen tijt om tijt te ſpillen
Met deeſ grillen,
Wie onachtſaam tijt verſlijt,

Smaakt ook tydeloose vruchten,
Vele zuchten
Dikwils t'onty om de tyt.

Staach de tijt met boertsche dinghen
Deur te bringhen,
Dat is wel een sotte daat,
Maar 't is wijsheyt die te pleghen,
Als 't ter deghen
Wort gebruykt op stond' en maat.

Inleydinghe door de Schip-vaart.

Wat Ian-Oom op syn reys al wonders heeft vernomen.
Te leesen staat u vry, maar niet daar van te dromen.

WY hoopen dan de tyt niet qualijk te besteden,
Dewyle dat de stond', dewyle dat de reden,
Ons noodight tot het geen gelijker is geseyt,
Te doen een wijs vermaak, door soete sotticheyt,
Doch eer ik u ten toon myn Cramery wil stellen,
Soo moet ik u voor eerst den oorsprongh gaan vertellen,
Ten is niet langh gheleen dat ik myn jonghe lijf,
Onanghesien myn Kint, onanghesien myn Wijf,
Onanghesien de Wint, onanghesien de Baren,
Dorst waghen in een Schip den Yssel af te varen,
O bloet wat ginghet hol ghelijkmen denken mach,
Want buyten rond' om 't Schip men 't blanke water sach,
Het gingh voor wint voor stroom heel treff'lijk henen sacken,
Soo 't Schip ghebroken had' 't was met ons na gebacken,
Ik hiel noch myn gelaat, en sach vast heen en weer,
Maar hoe my was om 't hart weet onsen lieven Heer,
Wy quamen in een Rak, wie sou geen doot man vreesen,
Veel engher als de straat van Gibraltar mach weesen,
Daar wast haal an de schoot, schiet by, loop by de Fok,
De Schipper had' een keel gelijk de Boeve-klok,

Elk toonde daar sijn vlyt, 't most voort het was begonnen,
Maar 't ganghboort was beset bestout met leghe tonnen,
Dat brak Matroos de loop, en heeft hem dik belet,
Hy wenschte die soo vaak den Brouwer op zyn bedt,
Wy wenden in het nau en raakten op een droochte,
w'En hoefden Caart noch Boogh, wy hadden daar de hoochte,
Dat was een suyren dief, wie schrikt niet als hy 't hoort?
Noch hiel ik my soo fors, 'ken riep niet eensjes moort,
Ik sweer by Abberdaan en zyn ghesouten buiren,
Het krytend' kint heeft recht soo 't leyt in natte luiren,
Na 't stryken vande Fok, en 't loopen vande Spriet,
Men daar ghesaamder handt met boomen wacker stiet,
't Scheen alles te vergeefs, tot dat wy noch ten lesten
Met kracht weer raakten vlot, doen quam het wat ten besten,
O Sinte Delewijn wat was ons daar verscheert,
't Was op de Cust van *Wy* an *Cape Doorenweert*,
Al leefd' ik noch soo langh het sal my wel vergheten,
Waar zyn de Pochers nu, die sich soo veel vermeten,
En swetsen al-te-met wat haar we'ervaren is,
't Moet wis gheloghen zyn al dat niet waar en is,
Daar loopt wat onder van Sint Anna met haar magen,
Nu weer tot ons verhaal, wy ginghen 't weder waghen,
En setten 't zeyl in top als Leeuwen sonder vrees,
En harten van metaal, trots soete melleex kees,
Daar ging 't we'er swieren heen soo lange tot wy saghen
An bakboort uyt het landt, of yemant wilde vraghen,
Wat is dat voor een Cust, wat woont daar toch voor Volk?
Ik door ervarentheyt verstase sonder tolk,
Het is een out gheslacht, 't zyn rechte Geldrianen,
Dan doch niet alsoo swart als wilde Africanen,
Sy kennen ook een Godt, gelijk wy altemaal,
Op 't hooft daar zynse ruych, en 't meeste lijf is kaal,
Aangaande van gediert dat isser veel verscheyen,
Het Lantschap is bekleet met Bosschen, Bergen, Heyen,
Gelijk de Veluw' is, soo even van fatsoen,
Die 't alles noemen sou die had' wel tyt van doen,

 Gevogelt,

Gevoghelt isser veel met dicke platte nebben,
Daar syn ook Oyevaars die groote hoorens hebben,
En staan haar op den kop gekrult gelijk een Ram,
s' En vliegen nummermeer maar zyn van aarde tam,
Nu daar van langh ghenoech, dat is nu al geklonken,
Wy quamen daar een Schip lach op de grond' gesonken *Turf-schip.*
Met meest ook al de geen daar mede was bevracht,
Eylaas wat droever maar! 't was meest van mijn geslacht,
Nu holla hooger niet, ten is geen tijdt van zuchten,
Het is een leck're tydt vol souffen van genuchten,
Nu luystert hoe 't vergingh sey ouwe Pietje praat,
Ontrent zuyd' wester Son, of goelijk wel soo laat,
Lach Zwol an stuyrboort, en an bakboort sachmen Hattom,
Doe drayde de Fortuin het wankelbare Rat om,
En blies ons in het Zeyl na wensch, na wol, na draat,
Doen streek ik 't hoetjen op, en sach als een Soldaat,
Dat gingh soo langhs de Wal al smerich henen schampen,
Tot dat wy noch by tijts des avonts naakten Campen,
Na 't stryken vande lap doe was 't haal in Claas Lou,
Ik redden op myn wijs ook hier en daar een tou,
En traden doen an land' en schudden onse wicken,
Wy hadden tot soo veer van scheurbuyk weynigh sieken,
Daar hebben wy ververscht, en gingen weder 't zeyl
Des and'ren daaghs, doe wast vaart wel geluk en heyl.
Voor ditmaal vande Stadt of 't Camper-landt te schryven,
Verbiet my nu de tijt, dies laat ik 't hier by blyven,
Doen wy het Camper diep nu hadden achter 't gat,
Lach Ens te loevert uyt die onbewalde Stadt,
Den goeden spoet en wint heeft ons dat pas begheven,
Soo dat wy weynich min als achtien uyren dreven,
In stilte op de Zee, en kosten heen noch weer,
O, die dit over-komt ja wel 'k en segh niet meer,
Ja wel 'ken segghe niet hoe dat my was te moede,
Doch voor myn sonden was dit maar een kleyne roede,
Gansch Ryssche Botjes had' dit noch een wyl geduert;
'k Segh noch die Edik drinkt dat hy het wel besuert,

Ik hebber op ghelet, dat wenschen niet kan baten,
O my wie sterven sal die moet het leven laten,
Och hongher ende dorst is slimmer als een vloek,
Ik at voor tijt-verdryf somwyl wat Deemter koek,
In 't kort, na goede hoop soo kreghen wy een koeltje,
Doe was het singh kok singh, doe was het lustich Roeltje,
Dat brocht ons in het Y, dat holp ons uyt de strik.
Dat troosten ons in noot, die bly was dat was ik,
Daar quamen ons an boort heel veel Batavianen,
Die meest al grooter zyn als moorsche Bavianen,
En seyden op haar spraak, en wesen metter handt,
Loop over in mijn schuyt, wie wilder me an landt,
Het is een snedich Volk, deurtrapt en vvel geslepen,
Sy vaeren ook ter Zee met groote kloeke schepen,
Wy quamen an een stadt die anden Amstel leyt,
Soo Mensch-rijk en bebout als een in Christenheyt,
Dees plaatse vverdt besocht van Oosten ende Westen,
Doch jammer ist dat die om-ringht soo lompe Vesten,
Daar is maar eenne Poort die vvat besonder is,
De reste zyn van hout soo slecht dat 't wonder is,
Daar werdt een groote Pracht en overdaat bedreven,
De Cledingh van dit volk beelt Huygens af na 't leven,
Nu hier een speltje by, een ander die het lust,
Beschrijf d'omstandicheyt, ik honde mynne rust,
Daar woonen, ist niet vreemt, verscheyden Neder-landers,
't Is Hollant seer gelijk, t en is van veers niet anders,
Want doen ik op het Schip nu lest de Stadt vernam,
En docht my anders niet of 't was Amstelredam,
Na dat ik hier en daar myn Oogh nieusgierich wenden,
Soo vond' ik eer yet langh veel vrinden en bekenden,
Meest al beleefde luy: men nooden my te gast,
Spyt Bachus en zyn Moer soo heb ik daar gebrast,
Eens op een seker tydt in sulken schyn geseten,
Sey mijnen goeden vrient daar ik by was ten eten,
Tot my, is u bewist, of hebt ghy niet verstaan,
Hoe dat myn Swager korts in 't groote Gild sal gaan,

Na dat ik hem den wensch van voorspoet had' ghegeven;
Soo seyd' hy anderwerf, ghy hebt soo veel geschreven
Tot eer van dees' of die: mach 't zyn laat uwe Pen
Syn hooghen weirden dagh vermaken, want ik ben
Soo 'k anders niet en weet een van u beste vrinden,
'k Antwoorde wederom, men sal alsoo bevinden,
Ghebiet my alle tyt in 't gheen dat ik vermach,
Vertrout dat ik hier toe sta veerdich nacht en dach,
Een dach drie vier daar na ben ik van daar ghescheyden,
De wensching was goe reys, den Heer wil u gheleyden,
Ik voer na Hardervvijk, van daar na Deemter toe,
Maar vvat my vvedervoer te schryven ben ik moe,
Na dat mijn lieve helft my vvel kom had' geheten,
En al myn vvedervaar ten vollen heeft gevveten,

Sey ik tot haar *Antonette*,
Mijn bruinette,
Berents Kint myn vveirde Vrouvv',
't Is al vveer an 't ouvve deuntje,
Lieve *Teuntje*,
GUILIAM staat in ondertrouvv',

MOSTERT maaghschap vande Hammen
Volght de stammen
Van 't vereeuvvde Israel,
Want hy gaat syn trouvv verbinden
In de vrinden
Of in 't bloet verstaat het vvel.

't Is gheen nieuvve snof van trouvven
Want de Ouvven
Deden ook soo in 't ghemeen,
Die an een haar Echt verbonden,
En bevonden
Datse hadden tvve voor een.

Telt

Telt van onder en van boven
'k Sou gheloven
Datſe kreghen eens ſoo veel,
Soo haar Ega was rechtſchapen
Deeſe knaapen
Hadden twee-maal dubbel deel.

EMERENSJE ſoete *Bruytje*,
't Is gheen fluytje,
't Is gheen quakje, als myn Spits
Met u naakt te bed' ſal legghen
Sal hy ſegghen
Jan-Oom en verkoft gheen flits.

Dan ſoo zyt ghy o SERVAASJE,
Onder baaſje
Na de wetten vanden Echt,
Dat is, dat ghy ſult na deeſen
Moeten weeſen
Van u man de meeſter knecht.

Weeſt ghy daarom wel te vreden
Deeſe reden
Wilt verſtaan met onderſcheyt,
Daarom zyt ghy niet verſchoven,
Hy ſal boven
Baas zyn, daar de turref leyt.

GUILIAM met u lieve menſje
EMERENSJE
Geeft malkander toe om prijs,
Moſtert voeght by 't ſoute vleyſje,
Als een Meyſje
By een Vryer op het Ys,

Eer dat ſcheyden ſpek en moeſje
Bier en kroeſje

Blanke roomers klaere wijn,
Wilt malkaar een ſlaap-dronk bringen,
Ende ſinghen
Fris op jonges-dochterlijn.

'k Wil myn kammen, ſpillen, brillen,
Ende grillen
Wegh gaan packen, 'k bent hier wars:
Dat gelt heen na Pelſers kamer,
Siet de Cramer
Laat wat vallen uyt ſyn mars.

Van 't eene kruyt, Het ander ſpruyt.

Vryery op de ſtem:

Amarilletje myn vrindin.

Jonghman.

MYn ſoetje ik moetje dit op ſyn Vries
Eens bringen, 't zyn dingen van gheen verlies,
Myn ſusjen een kusjen ſoo ſachjes en week,
Dat ſmaakt als Baars met botter en eek.

Dochter.

Ons lobben door 't ſobben ſyn uyt 't faſol,
Neen Pietje dat gietje myn al te vol,
Weeſt ſtatich en matich maakt gheen ghetier,
Wat ſoenen is dat, Iy breekme ſchier.

Ionghman.

Dat ſmaaktme dat raaktme an 't 'sharſen bloet,
Wat duiker gheen ſuiker en is ſoo ſoet,

Myn roosje myn troosje van heunich ſtof,
Ey voel, myn polsje dat ſlaater of.

Dochter.

Iy queltme, en ſpeltme nu op de mouw
Wat quakjes maar ſtrakjes ſoo ſal ik jou
Het meysjen een reysjen uoemen myn vrient
Dat jy met harten en ſinnen mient.

Ionghman.

O neenje, wat meenje wel wat een ſtruyf,
Myn ſchaapje, myn aapje myn uyltje, myn duyf,
Myn liefje, myn diefje, myn eele boerin,
Dat ik een ander als Iou bemin.

Dochter.

O maatje, hoe praatje beter als ſtom,
Siet Gysjen en Lysjen die lachender om,
Iou kallen en mallen dat hooren ſy juyſt,
Nou griffelt dat volkjen in heur vuyſt:

Ionghman.

Neen bekje en trekje dat gheenſins an,
Doch 't vryen kan lyen gheen darde man,
Dus laten wy praten in t duyſter dat's puyk,
Daar krijghtmen reuſel van inde buyk.

Tot de nieuvv ghetrouvvde.

Myn weerde vrint en myn vrindin
Ghy haddet meer als groot ghewin
Mocht u myn wenſch ghebeuren,
Ghy ſoudet nummer treuren.

Feeſt-dicht

Tot eer vanden Eerſamen Ionghman

HENDRICK SCHUTTLEWORTH,

Ende d'Eerbare deucht-rijke Ionge Dochter

CATHALYNA IANS.

Vereenicht inden Echt tot Amſterdam den 3. *October nieuwen ſtijl, Anno* 1628.

'tIs nummermeer te deegh,
Wat iſſer inde vveegh.

Pintmen wol het werdt grof gaeren,
Speelt men hart het breekt de ſnaeren,
Singtmen luyt de keel werdt hees:
Vechtmen 't is niet ſonder vrees,
Smeertmen vet ſo werdtmen ſchraaltjes:
Drinktmen niet ſoo lytmen dorſt,
Heeftmen ham men heeft geen worſt,
Slachtmen niet men heeft geen bouten:
Slachtmen dan ſoo moetmen ſouten,
Soutmen niet het vleys dat ſtinkt,
Rijtmen hart het peert dat hinkt,
Rijtmen niet men moet voetteren,
Looptmen ook ſoo ſlijtmen kleeren,
Gaatmen ſacht men ſuymt de tyt,
Wiechtmen niet het kint dat krijt,
Iſt beſtruyſt men moetret veghen,
Dus iſt uummermeer te deghen.

Doet

Doetmen veel dat doet veel ſweeten,
Niet te doen doet ſoober eeten,
Soober eeten dat maakt rank,
En van rank ſoo werdtmen krank,
Krankte dat maakt pyn en quynen,
Quynen dat doet Medicynen,
Medicynen dat koſt ghelt,
Ghelt te ſpillen dat onſtelt,
En onſtellen dat baart ſuchten,
En het ſuchten onghenuchten;
Onghenuchten zyn onſoet,
En onſoet dat ſmaakt als roet,
Roet dat doet de ſaus bederven,
En het derven nummer erven
En die erven wenſchen meer,
Maar verſadight gheen begheer,
En 't begheer wort niet verkreghen,
Dus iſt nummermeer te deghen.

Inde voorſpoet is veel hinders,
Slaaptmen by men haſpelt kinders,
En de kinders moetmen voe'n,
Kleeren zynder toe van doen,
Heeftmen ſchoen men heeft geen hooſen,
Dus ſoo ſitmen inde rooſen,
Met de ſlippen inder aſch,
Met een gheldelooſe taſch,
Met een paar beſmeerde mouwen,
Sie dat komter vaak van trouwen,
Och het ſoetje werdt ſoo ſuer,
Hoor hoe klaaghde Lijſje buer,
'k Heb wel ſleppen maar gheen hullen,
'k Heb gheen doeken als wat prullen,
'k Heb wat turref maar geen hout,
'k Heb gheen ſuyvel als wat ſmout,
Och hoe is een menſch verleghen,
Dus iſt nummermeer te deghen.

Van

Van ontelbaar duysent menschen,
Gaat het niemant na syn wenschen,
Siet *Ian Adriaensen* vrient,
Dit voorseyd op my wel dient:
g'Hebt my kortelingh ghebeden,
Doen ik was geheel t' ontvreden,
Om te schryven een gedicht,
Op den Estant van u Nicht,
Om de Bruyloft te vermaken,
Luttel wist ghy van myn saken,
Daarom wijt ik't u ook niet,
'k Had een huysje vol verdriet,
'k Had een huysje vol onlucken,
Want mijn Vrouw lach an twee stucken,
Of op Hollants inde Craam,
't Cramen was my angenaam,
Maar haar swakheyt stont my tegen,
Dus ist nummermeer te degen.

EEn lusteloos gemoet, een hooft vol muyse-nesten,
Dat timmert inde lucht Castelen ende Vesten,
Een opgeswollen borst van sorgen en gesucht,
Een hart beklemt, benauwt, geparst van ongenucht,
Zyn vyant vande vreught, zyn haters van verblyden,
't Gelach, 't gejock 't geboert, en 't spelen sy benyden,
En alles wat Natuyr heel lief'lyck dunkt te zyn,
Dats enkel harten wee en walgelyke pyn,
Beladen met het geen een mensch schier sou ontmenschen,
Of daarmen 'k weet niet wat, wat euvel sou voor wenschen,
Niet wetende bynaast wat dat ik deed of liet,
Benevelt door den druk, verduystert van verdriet,
Versuft van hooft en breyn, vol grillige gedachten,
En innerlyk gesmeek van hemelyke klachten.
Soo komt my in't gemoet de Vreuchd mijn vyandin,
De galle myns gemoets, de ballingh van mijn sin,

Den

Den bloden Krijghsman schuylt, en wert vaak eerst geschoten,
En waarmen heeft wat seers daar salmen sich an stoten,
't Gingh even so met my die nargens op en docht,
Als hoe 'k van 't hoogste Rijk wat troost verkrygen mocht,
Dus besich met my selfs so hoord' ik wat geleuter,
En siende na de deur, soo stonder een jong' kleuter
Van tien of ellef jaer, en langde my een brief,
Die was so wellekom als 't hoen de kuyken - dief,
Den inhout was van vreughd' CATHLIJNTJEN die sal trouwen,
Ia docht ik 't is wat nuts, s'en wil geen weelde houwen,
En HENDRIK gaat nu vast, hy heeftet vast (goet hart,)
Gelijk een teems vol wint, en 't aaltjen by de start,
En of ik dese twee een Eer - gedicht wou geven,
Hoe net quam dat te pas ik had' bykans geschreven,

't Is koop, 't is koop,
Vast is de knoop,
't Zy wijs of mal,
Het heeftet al,
't Zy goet of quaat,
't Is nu te laat.

Tot de nieuwe ghetrouwde.

IA, ja, het is te laat daar helpe nu geen praatjes,
Daar is geen eers'len an, ik segge 't is te laatjes,
Ik hope dat het u sal gaan in d'Echten staat,
Dat yeder voor syn deel sal seggen 't is te laat,
Och waar ik eer in d'echt met myn soet lief getreden,
Voorwaar ik quam te laat wat leef ik nu in vreden,
Wat leef ik nu in vreughd', wat leef ik nu in rust,
Ik hebbet na myn wensch, ik hebbet na myn lust,
Wat was ik van te voor? och had' ik dit versonnen,
Och had' ik dit wat eer wat vroeger toch begonnen,
Myn eensaamheyt was droef by dit o! soet versaem,
Hy die ontwarren kost den Chaos, in wiens naam

Het allesbuyghen moet die stort hier toe syn zeghen,
Hy ist en niemant el die 't maken kan te deghen,
Hy ist en niemant el die daar ghebenedijt
De wercken uwer handt, de vruchten uwer tijt
De gaven uwes gheests, de spruyten uwer minne,
De vreede uwes echts, en alle u ghewinne,
Dien minnelijke Godt die soo sorghvuldigh klopt,
Voor onser harten deur, daar voor geen oor' en stopt,
Hoort heden synne stem ons Harder die komt smeken
Tot syn behaachlijk volk, an-heft hy dus te spreken.

Den Geestelijken Harder.

ONtwaakt, ontwaakt, ontwaakt,
Den dagheraat ghenaakt,
In 't Gosten sietmen bloosen
Des Hemels roode Roosen,
Den frisschen morgen stont,
Met haar couralen mondt,
Met haat robijnen kaken,
Omhanghen met scharlaken,
Verganghen is den nacht
U leytsman staat en wacht
U Harder u behoeder,
Wil u verschaffen voeder,
Treet uyt u donck're stal,
Ghy kleyn en grooten al.
Het is te langh geslaapen,
Vervoeght u by myn Schaapen,
Myn uytverkooren schaar,
Ik ga, kom volgh my naar,
En ik sal u gheleyden
In lieffelijke weyden,
In lieffelijk ghewas,
In 't klaverighe gras,

By ſoete water-beken,
Ganſch niet ſal u ghebreken,
En dwaalt niet vanden pat,
(Al is hy ſmal en glat,)
Ter recht of ſlinker zyden,
Want ik wil u bevryden,
Vertrooſten inden druk,
Van eeuwigh ongheluk
Sal ik u wel behoeden,
Om niet wil ik u voeden,
Met leevendighen drank,
In eeuwigheden lank,
En ſal gheen dorſt u ſchaden,
Mijn drank is van ghenaden,
Mijn ſpyſe Hemels zaat,
Geen ſoete honigh-raat
En is daar by telijken,
Wilt u daar mee verrijken,
Dit wordt u angheboo'n,
Gheen Cepter noch te Croon,
Alhier op deeſer aarden,
En is van ſulker waarden,
Dus luyſter na myn woordt,
Bewaar het gheen ghy hoort,
Kies voor de doodt het leven,
Het zal u zyn ghegheven,
Des zyt ghy uytten noot,
En leeft al waart ghy doodt.

HEt Gheeſtelijk voor al is noodigh te betrachten,
Het tydelijk vergaat, het eeuwigh moetmen achten,
Het eeuwig' is een ſtijl daar 't ydelijk by beſtaat,
Den vroomen ſachmen nooyt gaän beed len by de ſtraat,
Wee die het tyd'lijk mint, wee dwaſe ſlechtigheydt,
Soek Godes rijk voor al en ſyn gherechtigheydt,
En wat u is van nood' dat werdt u toe gheworpen,

 Wat

Wat baat de heerſchappy van Landen, Steden, Dorpen?
Wie eettet meer als zat, wat kanmen voor de kouw',
Sich doſſen meer als wel in 't wol, in 't bont, in 't rouw',
Niet op de Franſche wijs met lange ſne'en door-hackelt,
Wel eertijts doe ik eens myn trouwtjen had verquackelt,
En paſt' ik op geen munt, noch op geen Creſus flijk,
Ho, ho, my docht ik was Graaf Maurits veel te rijk,
't Genoegh is meer als veel, niets over-treft 't genoegen,
Soo-danen rijkdom wil den Heer u beyde voegen,
De rijkdom en beſtaat ook niet alleen in 't goet,
Maar inde telingh of vermeerderingh van bloet,
Dies teelt dan met u tween ſoo veele erfgenamen,
Gelijk ik by geſchrift alhier u ſtel met namen:

GRietje, Pietje, Iaapje, Ioris,
Lijsje Gijsje, Fransje, Floris,
Neeltje, Beeltje, Claas, en Trijn,
Dat is effen een doſijn,
Sulke twalef Olijf-ſpruyten,
Souden wel een moes-pot ſnuyten,
Met ſyn ſmerigh inghewant,
Dat ſich Va'er noch Mo'er en brant,
't Mach wel heeten Diſch vercieren,
'k Eet veel liever met myn vieren,
Neen die hooverdy is krank,
Langh van ſop maakt ſchralen drank,
En veel varkens dunne ſpoelingh,
Groot gheſin, geeft groote woelingh,
Doch wat Godt den Heere doet,
Moetmen houden ſtaagh voor goet.

VAert wel geboeyde twee, die op den dagh van heden,
Gemaakt hebt een verbont met hand' en mont, om reden,
Dat onſen Bruydegom wou myden geyle brant,
En onſe Bruyt om hem te helpen in dien ſtant,
Vaart wel, ſeg' ik, vaart wel, Godt wil u beyde t'ſamen
Ghebenedyen hier, ook eeuwighlijken, Amen.

Bruydt-

Bruydt-lofs-Liedt,

Op de ſtemme:

Ik wil van deſen avont noch eens uyt vryen gaan, &c.

1.

*D*En Gulden Broeder vande bleke Iacht Goddin,
Met ſyn ghevlamde ſtralen,
Reyſt nu na de Weſter palen,
Tot vernoegingh vande min.

2.

Caſtor en Pollux die tyen op de Iacht,
En Nox met ſwart betooghen,
Siet met hondert duyſent Ooghen,
Daar ſoo mennigh Lief op acht.

3.

Dus is de tijdt verloopen, de ruſtelooſe tijdt,
De tijdt die is verganghen,
Haaſt ſal enden u verlanghen,
Ghy die nieuw ghebonden ſyt.

4.

Wel op Hollandtſche Nimphen, wel op ghy poppe goet,
Wel op ey ſpoet u treden,
Pooght met vlijt de Bruyt *t'ontkleden,*
Als het ummers weſen moet.

5.

Acht geen geveynſde traantjes, ſ'en ſchroomt toch voor geen Man,
Neen Bruyt *en wilt niet ſchooren,*
Al u moeyten is verlooren,
Neen Jans *kint ghy moetter an.*

6.

Nu luſtigh ruſtigh Bruygom, *waar ſtaje na en wacht?*
Gaat trooſt u Catalijntje,
Soetjes achter het Gardijntje,
Daar me ſegh ik goeden nacht.

Stuer Recht,

PASTO-

PASTORAEL.

Feeſt-Dicht,

Over 't verſamen vanden Eerſamen Ionghman

ARENT vander VEEN,

Ende d'Eerbare, Deught-rijke Ionge Dochter

MARIA PYLS.

Vereenight met den Bandt des Houwelijkx den 10. *Februario binnen Wtrecht*, 1629.

Men kan 't ook ſingen op de ſtem: Yets moet ik u Laura vraghen.

1.

IK en vvil niet tureluеren
Op een Rietjen nieuvve kueren,
Met een ongemeen gheluyt,
Noch veranderen van weſen,
Maar gelijk ik plach te vveſen,
Speelen op myn oude Fluyt.

2.

Laat de Ieught vvat nieuvvs behaegen,
'kBen een Harder op myn daegen,
Slecht van Ouders, vroom van bloedt,
Slecht van Haaf, van Staat, van kleeren,
By de Veennen op-gevoedt.

3.

Die geen beter Rijkdom rekent
Als te mogen zyn getekent,
In het groote Harder-boek,

O! vvaar

O! waar ik daar in ghefchreeven,
'k Ruylde myn eenvuldigh leeven,
Niet voor 't alder-Cloekfte-cloek.

4.

Noch voor al de Zuyder-Landen,
Die met Peru zyn in handen
Vanden Moorder den Maraan,
Noch voor d' Africaanfche Mijnen,
Want dit moet en fal verdwijnen,
Maar het ander blyven ftaan.

5.

O ghy Vrecken, o ghy Slaeven,
Die u Zielen hebt begraven,
In 't vergankelijk Metaal,
Als u kloot is uyt-geloopen,
Kunt ghy gheen uyr leevens koopen,
Voor u fchatten al-te-maal.

6.

Al u vroeten, al u ploeghen,
Doet verarmen u ghenoeghen,
't Is ghelijk het fpreek-woordt feydt,
Veel te hebben dat doet haken
Om aan eens foo veel te raken,
Rijkdom ftopt gheen gierigheydt.

7.

Dus myn *Mufa* laat ons wijken
Vande Hooven vande Rijken,
Vande fteedfche praal en pracht,
Laat ons met de Boere Knaapjes,
Looven 't hoeden vande Schaapjes,
En ons kleeden met de Vacht.

8.

Laat ons climmen na de hooghte.
Dat wy moghen op de drooghte,
Brenghen ons fachtmoedigh Vee,
Daar de wel ghebooren zielen,

 Die

Die de Wolven over-vlieden,
Woonen t'saam in rust en vree.

9.

Woonen t'samen met genuchten,
Vry van kommer, vry van suchten,
Vry van lyden en ghevaar,
Dees' haar alder-slimste daaghen,
Soude' een Koningh wel behaagen,
Javvel coopen kost hy maar.

10.

Hierom Harders vander Heyden,
Di ebemint de brede vveyden,
En de nacht voor Sonne schijn,
Moet ik ughesel schap myen,
Soud' ik myne Cud' bevryen,
'k Most op hooger vveyden zyn.

11.

'k Most ter rechter hant gaan dryven,
En op 't smalle paatjen blyven,
Soo verdooltmen niet soo licht,
Maar al eer ik tre vvat varder
Moet ik groeten eenen *Harder*
Die hier by vvoont in het *Sticht*.

12.

Wel vvat sie ik ginder vvoelen?
Wel vvat isser te krioelen?
't Schijnt verbannen is de druk,
Wel hoe vrolijk zyn die menschen
Wel hoe gaat het op een vvenschen,
Arent Mari: veel geluk.

13.

Soude vvel den Harder *Arent*,
Die int Wout noch vvoonde 't jarent,
Om te leeren kennen 't Kruyt,
Syn ghevanghen door de minne,
Sou de soete Harderinne
Maritje vvel zyn de *Bruyt*?

14.

't Is gewis, 'k hoeft niet te vragen,
Want ik sie haar 't Kransje draghen,
Dat haar 't opper-hooft begroent,
En bene'en haar wangen bloosen,
Even als twee roode Roosen,
Even offe waar gesoent.

15.

Dit baart my gheen quaat ghenoegen,
'k Mach my by 't geselschap voegen,
Ey! hoe net heb ik 't gepast,
Sulke Waters, sulke Vissen,
Op een Bruyloft moetme dissen,
Dapper moeter zyn ghebrast.

d'VVtheemsche ofte onduytsche vvoorden, die in dese volghende versen staen, zijn willens gestelt uyt boertigheyt.

16.

IK en sal gheen breek-spel wesen,
Harders kom wilt u ghenesen,
Met Conserf van Hase-Vis,
Met Extract van Callekoenen,
En de Compost van Capoenen,
'k Wed dat dit *Probatum* is.

17.

Marmelaad' van Jonghe Duyven,
En Iulep van Fransche druyven,
Met Candy ghedisteleert,
Ghecon fijte Hoender-Bouten,
Met wat Cappers over-souten,
O myn Vrienden dat laxeert,

18.

Mostert-Pillen van Sausysen,
Inghenomen met Patrysen,
En het poeder van een Schaap,

Met twee ſtoopen Wijns ghedronken,
O dat zyn de rechte vonken.
Om te raken tot den ſlaap.

19.

't Pulvriſeerſel van Paſteyen,
En Compoſita van Vleyen,
Met den Labis Marſe-peyn,
En Siroop van warme Taarten,
Bruykt dit niet, gantſch Ele-caarten,
Alle dinghen zyn niet reyn.

20.

Maar de Maaghden ende Vrouwen,
Moghen dit op goeder trouwen
Vry ghebruyken wel gheruſt,
'k Sal de reden daar van ſchryven,
't Is heel goet voor jonghe Wyven,
En voor d'onghewoone luſt.

21.

Oly van ghebacken Vladen,
En de Gomma van Sucaden,
En het ſap van Spaanſche Pap,
En Podrigo van Banketten,
Dat kan vreemde luſt beletten,
Dit is daar van d'eyghenſchap.

22.

'k Wed u wondert al te ſamen,
Dat een Harder ſlecht van namen
Soo veel Tuyghs heeft voort ghebrocht,
Van Recepten en ſecreeten;
'k Heb door 't menichvuldigh eeten,
Van myn leeven veel beſocht.

23.

'k Heb ook met verſcheyden dranken,
Soo gheſonde Luy als kranken,
Menichmaal beſcheyt ghedaan,
Daar van leerd' ik d'Operaci,

En de rechte Beurs Purgaci
Meesterlijk en wel verstaan.

24.

Dan ghy Harders en Hard'rinnen.
Van verscheyden smaak en sinnen,
Van verscheyden Aart en Proef,
Wilt u selven toch niet pynen,
Gulsigh hier te medicijnen.
't Soud' u hind'ren aan de schroef.

25.

Na het salven van de Nieren
Op de wijse en manieren,
Ende zeden van het Velt:
Laat ons onse harten keeren,
Tot den Opper-Heer der Heeren,
Die 't al bouwt en neder-velt.

26.

Die ons heeft gheleent het leeven,
Niet als om hem eer te gheven,
Laat ons prijsen met ootmoet,
Laat ons danken ende loven,
Ende bidden daar en boven,
Dat hy dit Iongh' Paar behoet.

27.

Dat hy door syn milde gaven,
Wil haar swacke zielen laven:
Groote Schepper weest haar stijl,
O ghy Heere der Heyrscharen
Wilt ghenadelijk bewaren,
ARENT en MARIA PYL.

Stuer Recht.

J. VANDER VEEN.

Tt Feest-

Feeſt-Gedicht,

Tot eer van den

VVel Ed: Eerent-veſten, ende Manhaften Ionghman

WILHELM MAURITS BACX,

Ende de Ed: Eerentrijke Ionge Dochter

IOHANNA HOEF-YSERS,

Vereenicht inden Echt den 2. Iunij, Anno 1630.

DE leſt voorleden Herfſt; doen Belgica de handen,
Geklankt ten Hemel ſloegh, en Vreugdevuyren branden,
Liet beyeren 't Metaal, liet bulderen de Slangh,
Wiens vuyrighe vergift maakt trotſe Krygers bangh.
Liet raſen Trom en Bom, Trompetten en Baſuynen,
Of ſchier een Echoos Heyr belegherden de Duynen,
Vervulden Bergh en Boſch, Rivieren, Strandt en Zee,
't Welck den beſchobden Godt het hooft uytſteken dé.
Voor wiens bemoſte huydt de felle baaren ruymden,
En over hol en bol verſchoyden datſe ſchuymden,
De koude Borghery in 't grondelooſe diep,
Van kleyne graat en ſtaat, voor hondert felten liep:
Alleen zyn Hof-gheſin, Zee Ridd'ren en Cirenen,
En Doris gantſch gheſlacht die ſweirden om hem heenen,
Met 't vleyende Muſiq, 't verleydelijck accoort,
Het welck wel eer den Grieck wou locken buyten boort.
Soo diende men Neptun, met ſingen, ſpringen, ſtreelen.
Een yeder na ſijn plicht, 't was al tot ſijn bevelen.
Hy ſchudde ſijnen kop die ruych bewaſſen was,
Van quallen glat beſlijmt, en ander vuyl ghebras.

De

De Nymphen achter hem, die quamen soetjes swabben,
Hem kemmende uyttet hair de Mossels ende Krabben:
De Kreeftren, Garrenaat, met ander zee-ghespuys,
Het welk hy is ghewoon, als Schobbejak de Luys.
Na dat hy heeft gewenkt een van de Water-Goden,
Soo wast, flok haal my hier de grootste mijner Boden.
Dat gingh soo kort en goet, de bootschap werdt ghedaan,
Sie daar, in aller yl, komt onsen Triton aan,
Met sijn ghewapent vel, van hoornen ende schulpen,
Sulk harnasch, sulken krijgh, sulk wollef, sulke wulpen,
Hy dook sich onder 't vocht, demoedigh, driemaal neer,
En sprak; ô! groote Godt! wat is doch dijn begheer?
U Dienaar is bereydt voor u soo wijdt te reysen,
Daar Duyvel ende Doot voor sou te rugghe deysen,
Gebiedt my op een kort, het werdt in kort voldaan.
O Heer der Grondeloose en Rijken Oceaan,
O Meester vande Stroom! Monarche der Rivieren!
O Vader vande Min! ô Prins der vochte Dieren,
Wiens Rijk dat om en om bevloeyt den aarden kloot.
't Is Jupiter alleen, die u in staat vergroot.
Daar meed' hy sweech en Neech. Neptun met weynigh reden,
Sprak, rust u tot de vaart, 'k heb gisteren, en heden,
Soo veel gheruchts ghehoort, 't moet in Europa zijn.
Verneem waarom, Gheswind nam Triton een Dolphijn,
De snelste vande stal, en isser op ghesceten,
En kloosde windt en stroom, soo dat de golven spleten.
Het gunt hem wedervoer, dat waar te langh verhaal;
Dan, binnen weynigh tijdt beswom hy de Canaal,
En liet het strijken heen, soo tusschen bey de Landen,
Aan Bak-boort Enghelandt, aan Stuur-boort Fransche stranden,
En dat de hoofden deur, de Vlaamsche Cust voor by,
Spijt stroom en inde wint, hy stopte nummer Ty:
Hy hoorde wel ghewagh van Visschers, Borghers, Boeren,
Dat gantsch Batavia van vreughde was in roeren,
Dan noyt en trof hy recht, noch sekerheydt, noch sin,
Dies liep hy sonder Loots vrymoedigh Texel in.

Daar was 't in rep en roer met fluyten en krioelen,
Men songh, men sprongh, men dronk, men schraapten op Fioelen ;
En aanden ronden dans soo songhen Vrouw en Man:
Met syn leere, wat mach hem deere, met syn leere leersjes an.
Daar na ghesaamder handt, soo riepmen, Mars zy glory,
Hey! 't sa! noch leeft de Geus, wie wacht eens? 't is victory,
Een reyne volle kan? wat seghje Evert Vocht?
Ia Lubbert Nat-rok, ja! 'k wed' jyme niet verpocht,
Laat wanken vry Matroos, ik wil het garen wachten.
Den blonden Triton om syn zee-luy hartigh lachten:
Maar overmits dit volk soo ralden deur malkaar,
Verstondt hy weynigh slots, dus scheyden hy van daar;
En heeft de Zuyder-Zee in 't korte over-reden,
Vernam van stuk tot stuk in veel Bataafsche Steden,
Hoe een van Mars gheslacht ghewonnen had' een Maaght:
En valsche Satirs uyt een grouw'lijk Bosch ghejaaght,
Door onghemeen beleydt, en onghehoorde daden,
Door wonderbaar vernuft, en Goddelijk beraden:
En hoe, en wat triumph de Batavieren de'en,
Op wat verscheyden wijs sy stelden haar Tropheen,
Hoe hoogh, hoe leegh, hoe wijdt, de blyde vuyren blonken,
Hoe klok, geschut, rinket, het gantsche Landt deur klonken,
En dat eer langh het volk sou komen uyt het Veldt,
Belauwert met de eer en onbela'en van gelt,
Neptuni bode was verwondert wel ter degen,
Is gantsch verheught weer op syn voet'loos peert gestegen,
(En als een snellen windt die langhs het water sweeft,)
Is hy gelijk een schim, ter Zee-waart in gestreeft,
De Ttouw' tot synen Heer die deed' hem aldus ylen,
Hy reysde sonder rust, en maakte korte mylen.
Snap Engelandt voor-by, en kost hem beter spoen,
Als somm'ge Capiteyns, van onse Schepen doen,
In 't kort, hy quam te hoof, en gingh met luyder talen,
Het gunt daar is verhaalt, den Godt Neptun verhalen,
Maar Triton kloek van gheest, geheymde syn gedacht,
En trok bedekt'lijk heen in 't midden van de nacht

Na

Na Cypres in Lavant, daar zynde aanghekommen,
Is hy aanstont te landt de hooghte op geklommen,
Al waar dat sich onthoudt die niet als minne mint,
Vulcani Egemaal, en Martis troetel kindt:
Dus gaat het na behoor, 't bestaat op goede reden,
Het yser kan Vulcan', en Mars, Vrouw Venus smeden.
Ghekomen inde zaal, die als een blixem blonk,
Door dien elk oogh op-slagh, van Venus was een vonk.
Hy gingh op sijn manier de Minne-voedster groeten,
En met ghebogen knien omhelsen hare voeten.
Sy heeft hem wederom gantsch vriendelijk gegroet.
Dies hief hy aan, en sprak: ô! eel Neptuni bloet!
Godin! voor wiens Altaar ontelbaar Minnaars knielen,
En vliegen inde lucht door op-getogen zielen,
En voeden met geneught een sonderlinghe pijn?
Een pijn daar van sy niet ontslagen willen zyn,
Een pijn, een soete pijn, die eenigheydt doet wenschen,
Die wildernissen prijst, haat omme-gangh der menschen.
De visschen inde zee, de dieren op het veldt,
De vog'len inde lucht die voelen u gewelt:
De meeste vande Go'on u soete lasten dragen,
En alles watter leeft moet volgen u behagen:
'k Ben mede van 't getal die u ten dienste sta,
Die (of ik wil of niet) moet soeken u gena,
Ik kom een verre wegh, om sonderlinghe saken,
U aan te dienen, hoop, het selfd' u sal vermaken,
Geleydt my daar ik mach vrymoedich doen verstaan,
De oorsaak mynner komst, 't dient heymelijk ghedaan,
De dartele Baassin antwoorde, 'k ben te vreden,
Kom, sey sy, volgh my dan, daar ik u voor sal treden:
Hier is vertreks ghenoegh, na lust, na wil, na wensch,
Meer als bedenken kan de sterffelijke mensch.
Mit trat sy luchtigh voort, met halve cabriooltjes,
Soo datse nau de Vloer geraakte met de zooltjes:
De deuren op en toe, die gingen klippe klap;
Tot daar sy 't vryste was, en dat soo met een snap,

 Daar

Daar word' hy flok ghewaar met veel omftandigheden
De weder-komft van Mars, en hoe hy hadt gheftreden,
Ik eyfch u boden-broodt, maar anders niet Godin,
Dan dat ghy my begunft ter plaatfen daar ik min.
Dat ftontfe willigh toe, daar me waft datfe fcheyden:
Dan Venus koft de komft van Mars niet wel verbeyden,
Doch onverfiens foo kreegh de lodderlijke Trooft,
Ten tyden als Auroor de deuren van het Ooft
Ontgrendelden, en datf' haar Roofen en Robynen,
Eerft d'Oceaan, daar na het aertrijk liet befchynen,
In 't krieken vanden dagh ontftonter inde lucht,
Een fchrickelijk gheraas, een vreeffelijk gherucht,
Van wapenen gheklangh, van pijp, trompet, en trommen,
't Welk Venus metter vaart haaft deed' te voorfchijn kommen,
O! daar is mynnen Mars, myn alderliefſte Pol,
Dat hoor ik an 't gheluyt, fprak daar de foete Snol.
Den ftouten vegher quam ter aarden neder dalen,
Daar hadmen moghen fien een vrindelijk onthalen.
Wat waffer een ghefmeek, wat waffer al ghefoens,
O bloedt! hoe fagh Vulcan', wat was de keirel loens,
Wat fou den flocker doen? 't was beft voor hem ghefweghen,
Hy hadt wel op de koop een oor-vijgh toe ghekreghen.
Sy ginghen in 't gheheym, de minne werdt verfaat:
Maar niet het gierigh oogh, men raakte tot de praat.
Na langh en foet ghekoos, met jocken, boerten, lachen,
Sey Mars, me Vrouw', ik moet een bede van u prachen,
Gantfch buyten uwe fcha: maar eer tot u ghewin.
Och! is in mijnder macht, fprak Venus, de Godin,
Yets dat ik u, mijn lief, mijn hart, fou weygh'ren konnen?
Na dat hy had' bedankt, heeft hy aldus begonnen:
Een Jonk Heer t'mijnen dienft, die dubbel my behaaght,
Die Ridderlijk te peirt den braven Standaar draaght,
Is van u weelligh kindt foo jammerlijk ghefchooten,
Soo dat hem naaft een wijl het leven heeft verdrooten.
Ik draagh met hem de pijn uyt vrindfchap, dus ghebiedt,
Doch u brood-dronken wicht, dat hy de Nimphe fchiet,

Die

Die ſonder weder-liefd' den Jonghen Heldt doet klaghen,
In 't bloeyen van ſijn jeughd', en 't hartje ſynner daghen,
Trooſt hem, ik werd' ghetrooſt, ik heb hem gantſch beſint,
Syn Vader over vroom, dat was mijn echte kindt,
Die nummer en beſweek daar heete koeghels vloghen,
Die al te garen ſach het wit van vyandts ooghen,
Sijn roem, ſijn eer en faam, meer als ik ſegghen kan;
En Adelijke deughd, is kundigh alle man.
Noch leeft hy na de doodt, en ſal gheſtadigh leeven,
Syn gulde daden ſtaan in 't Helden-boek gheſchreeven.
Dies ſal den Naam van BAX in geender eeuw' vergaan,
Maar eeuwigh tot den end' gheduerigh blyven ſtaan,
Ook heetmen, wel te recht, ſijn vleyſſelijke Broeders
Pylaren vande Krijgh, en Vader-landts behoeders,
En worden om haar deughd' gheacht, ghevreeſt, gheviert,
Van vroomen hoogh ghe-eert, van Princen g. lauw'riert,
Den deſen volght niet min ſijns Ooms, en Vaders ſtappen,
En ſal (mijns oordeels) haaſt beklimmen hooger trappen,
Wat dunkt u myn Godin, verdient hy deſe pijn?
O neen! ô neen; ſprak zy, dat mach alſoo niet zijn.
Te waardigh is de ſpruyt, om ongheloont te leeven,
Geen Vrouw' ſoo hoogh van ſtaat, of wilſ' hem geern gheven,
Het woordt was nau vol-endt, Cupido quammer aan:
Of moſt op ſtaande voet weerom uyt jaghen gaan.
Sy ſondt hem ſchielijk wech, hy dede haar bevelen,
De Nymphe die hy ſocht, was elders buyten ſpelen,
Hy ſagh haar wooningh deur in 't woeligh *Amſterdam*,
Daar hyſe niet en vant, wat was de lecker gram,
Om ſijn verlooren reys: doch had' wel haaſt vernomen,
Waar hyſe vinden ſou, waar hyſe ſou bekomen.
Hy kreechſe gau in 't oogh dicht by 't jalourſche Hof,
Daar hy het teder hart met ſoete pijne trof,
't Was, kip, ik hebje daar, los trok het ſnoode boefje,
De vryheyt wertſe quyt, verlooren was het ſchroefje.
Den trouwen Minnaar quam, ſoo hy te vooren plach,
Hem docht wel, min of meer, dat hy verand'ringh ſach

Tot voordeel van ſijn Min, dies heeft hy aangehouwen,
Op Goddelijke eer, en eedt, dees Nymph te trouwen,
Haar woorden waren neen, men weygerden als kax:
Maar 't hartje ſeyde ja, en wenſchten al om BAX.
Die volghden op het ſpoor, het ſpoor van groot verlanghen,
't HOEF-YSER raakte vaſt JOHANNA werdt ghevangen:
Gevangen door het net, gebreydt van Trouw' en Eer,
Heel goet van bloet, van jeught, van deught, en noch veel meer.
De nijdt wordt dit ghewaar, vriendinne vande loghen,
Heeft flok door raſerny een deel Griekx vuyr geſpogen,
De Duyvelinne vloogh by groot, by oudt, by jongh,
En wie haar gaf gehoor, vergiftese de tongh.
En al die van haar ſmout een groote ſmeeringh hadden,
Die kregen voort de gaaf om deughden te bekladden,
Te duyden 't goet voor quaat, de eere tot een ſchandt,
Het vuyr tot lavenis, het water tot een brandt,
Het witte tot het ſwart, gereghtheydt voor bedriegen,
Beleeftheydt voor een ſmaat, de waarheyt voor een liegen,
De trouwe voor on-echt, de ſuyverheyt voor ſmet:
Verkeert werdt al haar doen, en avrechts haar gebedt.
Dit werden haaſt gewaar dees twee gewenſchte Lieven,
Wiens eere werdt onſchaakt door eere-looſe dieven.
d'Een-hooren nummer vverdt vergiftight door de Slangh:
Maar in het tegendeel, de Slange dood lijk bangh.
De vvaarheyt vverdt bedekt, door ſchijn van vvare reden,
Doch haar geringſte ſtraal kan 't al ten af-grondt treden.
De logen is vergift, en treft de vvaarheydt an,
Die ſuyver is, nochtans, de logen barſter van.
Nu leydt de Nijdt, van ſpijt geborſten door het kallen,
De tongh, haar eygen ſvveert, daar iſſe in gevallen.
De trouvve harten zyn gekomen tot de ruſt,
JOHANNA heeft haar vvil, en WILHEM ſijne luſt, &c.

Blijf nu niet op de hooght' Vergode Sangereſſen,
Daal van 't geneuchlijk ſpits met u geleerde leſſen.
Waar is u ſoete Rey doch beter aan beſteet
Als aan dit lieflijk paar? aan niemant, dat ik vveet.

Vol-

Volmaakt doch Hymens vreught door u begaafde talen,
Apollo ſal eer laugh by u hier neder dalen.
Wiens ſpeel, en u geſangh, ſtaach komen over een,
Bouw uwen Helicon een weynich hier bene'en.
Laat Pegaſus de kruyn van uwen bergh begieten,
En laat ons hier de vrucht van Muſica genieten:
Doch ſoo 't niet zijn en mach, daar ik u om begroet,
Soo ſtort een weynich ne'er u Hypocreenſe vloedt,
Op dat wy na den eyſch ons teere harſ'nen laaven,
Deel ons een weynigh van u ongemeene gaaven.
Dat haaſtich dit geſchie, vvant 't is alreede laet,
Den diſch is ganſch beſet met menſchen en gebraat:
En Amphion die toetſt ſijn peſen ende ſnaaren.
Indien Matroos aldus mocht na Ooſt-Indien varen,
Van duyſenden niet een en bleefter aande vval,
Wip om de kleyne vaart, Ooſt-Injen vvaar het al.
Laat ons der Muſen gunſt met lijdtſaemheyt vervvachten,
En ondertuſſchen hier nae vreed' en vreughde trachten,
En vvenſchen deſe ſchat de *Bruydt* en *Bruydegom*,
De reſt blijft in de pen, tot ik eens by haar kom.

Stuer Recht.

J. VANDER VEEN.

Bruylofs-vermaak,

Toe-geeygent den Eerentvesten Ionghman

WILLEM VREINCK,

ENDE

De Eerbare, Deught-rijke Ionge Dochter

BARTA MUYLLEMANS.

Vereenight met den Bandt des Houwelijcks binnen Deventer, den 26. October 1630.

Door duerte, krijgh of pest
Geen minne vvert ghelest.

Laat vry preeken alle Secten:
Laat vry preecken d'onbevlecten:
Laat vry preeken wie dat wil,
't Zy tot treves of geschil.
't Zy van oorlog' ofte vrede,
Of yet anders inde stede.
Preek vry Paus en Cardinaal,
Met u Ordens al'emaal,
Met al u geschooren knapen,
Jesuiten, Leken, Papen ,
Preek vry, Luther en Calvijn,
Preek vry, Menno en Armijn,
Laat vry preken Zwinglianen,
Puriteynen, Arrianen,
Libertijn en Perfectist,
Socinianen en Sophist,

Rob-

Robbert Robbertſen den ſlouwer.
Den Menniſten Bruyloft-houwer,
Ian Taurens, int ſuchtend'huys,
Broeders van de Roſe-cruys.
Turken, Ioden ende Heyden,
Knipperdollingh, Ian van Leyden,
Preek vry, Preek, Ian Alleman,
En wat lepel lecken kan,
Preek dat al de kocx op-ſchaffen,
Preek vry dat de honden blaffen,
Preek de balken vry ontwee:
Roep van hier tot over-zee,
Vult met preken lege ſacken,
Vult met woorden regen-backen,
Preek vry van de Bijte-bauw',
Preek vry van Ian Soete-kauw',
Preek vry wat ghy kont bedenken.
Preek vry van wat in te ſchenken,
Preek dozijn - werk op de koop,
Preek vry alles over-hoop,
Preek vry dat de huyſen vallen,
Preek om Land en Luyd' te gallen,
Preek vry om de Roſe-crans.
Preek vry om de beſte kans,
Preek tot ſpijt van Prins en Heeren,
Kont ghy daar u moes me ſmeeren.
Preek de reutel uyt de borſt,
Preek van Mechtelt Fijntjes worſt,
Preek vry reuſel uyt de Swijnen,
Preek vry ſuyker uyt raſijnen,
Preek vry ellef ellen langh,
't Minnen gaat ſijn oude gangh.

AL 't vernuft van Joris Wijs-kop,
Al den ouden raat van Grijs-kop,
Al de liefd' van Reyer-Broer

Al het ſtueren van Claas roer,
Al 't ghevley van Pieter Trooſten,
Al 't gheſnak van Maat van Ooſten,
Al bet bidden van Jaap Soet ,
Al het knorren van Ian Roet,
Al 't gherok van Stoke-brantje,
Al 't gheſnap van kekel Iantje,
Al het ſnorken van Hans Mof,
Al het blaſen van Heyn Pof,
Al het lieghen van Iob Fluyter,
Al 't krakelen van Gijs Muyter,
Al 't ghevloek van Albert Sweer,
Al' ghebiedt van Rijk de Heer,
Al 't belooven van Iooſt Gever,
Al 't ghetril van Iaſper Bever,
Al 't ghetier van Wouter raas,
Al 't ghedreygh van Evert Baas,
Al 't ghedwingh van Pouwel Rechters,
Al 't ghebraak van Vaartje Vechters,
Al 't gherijm van Thomas klink,
Al 't gheſingh van Marten Vink,
Al het quelen van Tijs vrolijk,
Al het ſchelden van Frans Olijk,
Al het ſuer ſien van Geurt Eek ,
Al 't gheſtreel van Gerrit ſmeek ,
Al 't gheklop van Gooſſen Touwer:
Al 't gheplaar van Berent Brouwer,
Al de goetheyt van Piet Sul,
Al de ſtuersheyt van Aart Bul,
Al 'tghekook van Symon Schaffer,
Al de wreetheyt van Leeuw-ſtraffer,
Al de deughd' van Karel vroom,
Al de vrucht van Lambert Boom,
Al den yver van Coert Wacker ,
Al 't ghekne van Jochem Backer,
Al de leer van Karſten Chriſt,

Al 't bedrogh van Reyntje List.
Al het licht van Adam Fackel,
Al 't ghestamer van Floor Hackel,
Al dit wesen, al en al
Leyt gheen minne van de stal,
Niemant kan het minnen keeren,
Als alleen den Heer der Heeren,
Anders heeft de min gheen dwangh,
't Minnen gaat zyn oude gangh.

NOch de suyker-mondt van Soetje,
Noch de mildicheyt van Goetje.
Noch 't bedrieghen van Jut Vals,
Noch 't gheflaar van Elsje Kals,
Noch de reynigheydt van Claartje,
Noch de aaardigheydt van Aartje,
Noch 't ghesteen van Betje Seers,
Noch het morssen van Griet Smeers,
Noch het speelen van Lijs Lotters,
Noch 't gheschraap van Neeltje Potters,
Noch de schat van Joosje Wins,
Noch de boosheyt van Geert Spins,
Noch de loose strik van Lijntje,
Noch de vroolijkheyt van Wijntje,
Noch 't ghelek van Cunne Snoeps,
Noch de stank van Claasje Poeps,
Noch het schoon ghelaat van Beeltje,
Noch de edelheydt van Eeltje,
Noch de kuyssche Maaghdaleen,
Noch 't ghedult van Trijn van Vreen,
Noch de zangh van Jaapje Lijsters,
Noch 't ghekraak van Anne Bijsters
Noch de kunst van Sara Cols,
Noch het vroeten van Truy Mols,
Noch de schotsheyt van Aaght Enghels,
Noch 't gheklink van Stijne Benghels,

Noch de luſt van Willemijn,
Noch de brieven van Francijn,
Noch de lucht van Haasje Loop al,
Noch 't gelors van Marri koop al.
Noch 't ghewas van Rijkelandt,
Noch het wout van Niesje Brandt,
Noch 't geſnap van Leentje Labben,
Noch 't gekijf van Aaltje Crabben,
Noch de vrees van Barber Noots.
Noch de laſt van Swaantje Loots,
Noch de ſimpelheyt van Duyfje,
Noch 't gheſlemp van Engel Struyfje,
Noch 't geſchrob van Teuntje Feyls,
Noch het luk van Liefjen Heyls,
Noch 't geklaagh van Fenne Wemoets,
Noch 't gheſucht van Joffer Demoets,
Noch het Wals van Fransje Frans,
Noch 't geſpringh van Dieuwer Dans,
Noch geen raat, geen daat, geen ſchryven
Kan de minne doen verdryven,
Al ſiet Besje noch ſoo bangh,
't Minnen gaat ſyn oude gangh.

LAat praten wie dat wil, laat haſpelen, laat ſpinnen,
Mijn over-groot-vaars neus die kreegh de reuk door 't minnen,
En Besje-Bouwes mondt en kreegh niet eer de ſmaak
Voor dat haar Vaar en moer geraakten tot de zaak
En WILLEM had' niet eer de rechte luſt om leven,
Voor dat hem BARTA hadd' het ſoete ja gegeven,
En BARTA die en had' niet eer haar 's herten luſt,
Voor dat ſy WILLEM ſach int minnen wel gheruſt,
Nu zyn ſy aan den rey: Syn hart ſpringht cabriolen,
Sy veyns haar ſoo ſy wil: maar volght hem op de ſolen,
O lieve ſoete Paar daar is wat meer te doen,
Daar hoort wat meer ten dans als enkel-ſoolde ſchoen,

Het

Het noodighste dat is de wackerheydt van leden,
Om na de rechte maat de spronghen te besteden,
Dit spreek-woort is ghemeen maar dient wel tot vertoogh,
Seer lut tel heeft de min de veer-kijk op het oogh,
Men siet nau eerst te recht voor datmen is ghevanghen,
De min is een Harpoen, daar blyft wat veel aanhanghen,
En vraaght ghy wat dat is, men sal 't u doen verstaan,
Voor eerst sit ghy in stok met vaste boeyen aan.

Siet en hoort, verstaat het recht,
Dit is Maaghschap van de Echt.

SOrghe om sich te gheneeren,
Sorghe voor de kost en kleeren,
Sorghe voor den huys-raat,
Sorghe voor het linwaat.
Sorghe voor de kinder-doeken,
Sorghe voor papier en boeken,
Sorghe voor de luyr-mant,
Sorghe voor het schelp-zant,
Sorghe voor een wiegh en deken,
En wat daar mach by ontbreken,
Sorghe voor de baker-mat,
Sorghe voor een muys-kat,
Sorghe voor de glase-ramen,
Sorghe voor het kinder-kramen,
Sorghe voor het Vroet-wijf,
Sorghe voor een broot-knijf,
Sorghe voor het schoorsteen-veghen.
En om anders wat te seghen.
Sorghe voor de turf en hout,
Sorgh voor keerssen seep en zout,
Sorghe om het goet te styven,
Voor het wasschen ende vryven,
Sorghe voor het tin-gheschuer.
Sorghe voor de huys-huer,

Sorghe

Sorghe voor de ſpinnerocken,
Sorghe voor de ſwavel-ſtocken,
Sorghe voor een dienſtmaaght,
Die int ſorghen ſorghe draaght,
Sorghe voor het kint te draghen,
Sorghe voor een kinder-waghen,
Sorghe voor het ſchool gaan,
Sorghe voor vroegh op-ſtaan,
Sorghe om een gard' te maken,
En meer ander ſeven-ſaken
Schakelen heel vaſt an 't minnen,
Noch vergheet ik worſte-pinnen.

JA 't rijmt of 't rijmt ſich niet, het is ghelijk wel waar',
De min is ſchier van kracht, oft Adams Appel waar;
De minn' is lieffelijk, aanlockend', vol ghenuchten,
DenAppel ſcheen te zyn het puyk van alle vruchten,
Maar als hy wert ontfaan, ghenooten en gheſmaakt,
Doen ſaghen d'eters eerſt haar properheytjes naakt.
Na minne-ſnoepery, int korte over-loopen,
Ghetreden in de Echt dan gaan de ooghen open,
Dan ſietmen watter ſchort, dan ſietmen watter faalt,
Dan komter ſorg' op ſorg', ghelijker is verhaalt.
Sacht, holla, hoogher niet, men ſou wel ſoo veel kallen,
Dat *Bruydt* en *Bruydegom* de moedt ſou laten vallen,
Nu uyt een ander vat, nn uyt een ander kraan,
Ik keer dat blaatjen om, O Vrienden 't ſal wel gaan,
't Om-armen is ſoo ſoet, ſoo ſoet iſt ſollebollen,
O bloet, ſoo ſoet, ſoo ſoet, als varkens-vleeſch met knollen
Als boter op de vis, als peper op de pens,
Als ſuyker in de wijn, en knap-koek in den mens.
Nu dat is uyt ghepreekt, ik wacht op maal en voeder,
Als WILLEM Kraam-heer is, en BARTA blye Moeder.

Ha, ha, ha, ha, ha,

Lever.

REY

REY

Van de Yssel-Nymphen.

Op de stemme:

Di moy, di moy, Birenne, mon ami.

AL Floraas vreught en Ceres soete Lief,
Is veer van hier ghevloden na het Zuyden,
Voor ons helaes! te grooten ongherief,
Verdort, versoort, syn bloemen, loof en kruyden.

't Verwelkte groen ghebruyken wy by noot,
Om 't kuyssche hooft van BARTÆ te bekroonen,
Is kleyn de daat, de gunst is meer als groot,
Om onse Speelnoot dankbaarheyt te toonen.

O Pallas Maaght, Dianaas Gesellin,
Nooyt wordt besmet dijn eer noch kuyssche zeden,
Hoe komt dat u vermeestert heeft de min?
Wiens pylen nooyt, als nu, dijn hart door-sneden.

Doch Iovis wil is quaat om weder-staan,
Hy ist die dwingbt den blixem, wint en reghen,
Hy ist die weet al watter werdt ghedaan,
Hy is tot goed, maar 't quaade niet gheneghen.

En, u die zijt syn Dochter (door de deught,)
Sal hy ghewis na syn behaghen stichten,
Dus ist syn doen, en niet de geyle jeught,
Noch 't blinde Wicht met sijn broodt-dronken schichten.

Heeft dan, heeft dan den Hemel dit voorsien?
En dese Echt int gulden Landt beslooten,
Wie drommel sou dan durven dit verbien,
Wat Lab soe koen om dit rontom te stooten.

Sie hier vermenght het suyre met het soet,
Ons lacchen met ons alssem bitter schreyen,
Wy syn verheught van 't gheen u is ontmoet
En ook bedroeft dat wy nu moeten scheyen.

Feeſt-Dicht,

Toe-geeyghent

Den Ed. Eerentfeſte Manhaſte

ARNOLDT BRANDT,

Ende de Wel-Ed. Deught-rijke Ionge Dochter,

Iuffr. HILLEGONDE vanden BOETSELAER,

Vereenight inden Echt den 12. *Iunij* 1631.

O Ghy Leeuw' en Beire dwinger
Die door 't ſwenken van een Slinger
Sauels Heir vol Coortſich bloet
Wederom gaaft trooſt en moet.
O, Ghy vroomſte van de Helden.
Die u hart en Harpe ſtelden
Tot een lof, en eer, en pronk
Van die u den Scepter ſchonk.
O, ghy Iſraliten ſtichter,
O, ghy ſoeten Pſalmen dichter,
O, ghy Hemelſche Poët,
Harder, Koningh, en Propheet.
O, ghy Geeſtelyken Sanger
Doe ghy waart van Godheyt ſwanger
Klonk en zong u ſtem en ſpel,
Ons tot leer in Iſrael.
'k Heb u verſen wel deur-leſen,
Die ik prijs, en heb gepreſen,
En ook ſal mijn leven langh,
Boven eenigh ander zangh.

Wie ſou niet den lover loven,
Die in deſen gaat te boven
Aller eeuwen dichters dicht,
Als de Zon het Starren licht.
g'Hebt des Hemels glans en luyſter,
g'Hebt des werrelts damp en duyſter,
g'Hebt de droef heyt en de weeld'
Elk na mate af-gedeelt.
g'Hebt des Heeren kracht en daden,
g'Hebt der booſen ſlimme paden,
En der vromen vromigheyt
Sonder Dicht in Rijm geſeyt.
Hoe ghy u in God verheughden
Dat ghy wederom verjeughden
Even als een Adelaar
Speelt ghy op een hooge ſnaar.
Dit's een onbegrijp'lijk wonder,
Ja, den oorſprong vande Donder.
En de gangh van Eb en Vloet
Is ſoo vreemt niet als dit doet.
't Is den *Arent*, en gheen ander,
't Is gheen Phœnix noch Salmander
Die van vuyr en zonne-ſchijn,
Alſmen ſeyt, ghebooren zijn.
't Lijkt de waarheyt gantſch oneven,
Dat den *Arent* oudt van leeven,
Soude worden friſch en jongh,
Maar lofwaardigh is de tongh.
Boven alle ander tonghen
Die dit eerſtmaal heeft gheſonghen,
Die dit ſtelde kloek van ſin
Droegh een Croon en Godes min.

SOo yemant dit bewijs niet wel en dunkt te rymen,
Die breng ſijn los geloof, men ſal 't wat vaſter lymen,
Doch 't lymen voeght niet wel voor ongeleerde mans,

 't Paſt

'T Past jonge Greeken best gevoet met Pape Frans, *Studiosis.*
Wiens lust wert in-gesult met versche poetseryen,
Vermengt met drank en klank, en Jovis snoeperyen,
En't schraapsel van Fioel, gekoelt met grove Bas,
En saus van Spangjolet, Courant en Bargamas,
't Is lecker in 't begin, en smaakt na Venus straaltjes,
Maar 't grondtsop (heel verkeert) is bitter, kaal, en schraaltjes,
Wie dese Compost lust, en ete niet te grof,
En taste niet te diep, maar scheppe boven of,
'k Meen Midas kind'ren niet, die in het Gout versmooren,
Maar Phœbi eel geslacht, van hooger Geest gebooren,
Waar heen mijn Musa doch, my dunkt dat ghy verkiest
Een schaduwe daar ghy u selven in verliest,
En isserniet geseyt van wonderlijke dingen
Die David met andacht wel eertijts plach te singen,
Te toetsen op sijn Harp, te spelen voor den Heer,
Dat hy (alsoo hem docht) verkreegh sijn jonkheyt we'er,
En by den *Adelaar* dit selve vergeleken,
De Wijse tot een Les, een Leere voor de Leken.
Hier van heb ik ghesien geen qua gelykenis,
Soo anders (dat ik sach) den rechten *Arent* is
Daer David van getuycht, doch willen 't daar by laten,
En treeden tot de saak, en heusch'lyk daar af praten,
Indienmen my gelooft, soo win ik dubbel spel;
Geloofmen my oock niet, soo ist maar enkel wel.

Schaduwe.

NA dat de frissche Lent sich lieff'lyck ging verschuylen
In Ceres Vader-landt, of in de zuyder kuylen,
Of daer de Jacht-Godin gemeenlyk baden komt,
Ons latende tot fooy, veel kruyden en geblomt,
Veel onder-aardsch ghewas, en vruchten half geboren,
Veel jong en dartel vee, en boven al het Coren.
Na dat de koele Mey vertrocken was niet wijt,
Op eennen morgen-stondt, op 't soetste vande tijt,

Dat door het yffels kleet met Rosen en Robynen,
Om hangen met Couraal de dageraat quam schynen
Die my (alst vaak gebuert) noch in het legher vondt,
Heeft sprakeloos geweckt met haren rooden mondt,
En soo het scheen, verweet my 't sluymerige rusten,
En prees de wackerheyt, ontluyker vande lusten,
Verquicker vande Geest, de zayer vande kunst,
De leydsman vande deughd', en aller vromen gunst:
Den angenamen dagh gaf reden my te reppen,
Om buyten inde lucht den adem te verscheppen,
Te varschen het gemoet, te wackeren de le'en,
En 't ooge te verza'en, dus ging ik my vertre'en,
Nu hier, nu daer, int gras, by lommerige bomen,
Soo om, en weder-om, ten lesten, by de stromen,
Die onse *Anze*-stadt maackt rijk en dubbel stark,
Van schatten onbenoemt, of eenigh bollewark,
Niet verre vande Grift die *Drusius* deed' spitten,
Daar sach ik op de hooght, een grooten *Arent* sitten,
Een *Arent*, die soo 'k heb wel voor en na verstaan,
Geen Duytschen Ad'ler vreest, noch Koekoek van Maraan:
Een *Arent* wel bedaaghdt, ontrent de veertich Jaren,
Tot vliegen wat te log, maer wacker om te paren,
Als Jovis *Adelaar* in Venus beugel baan,
'k En sach sijn sprongen niet, maer wel een statigh gaan,
Ik liet hem daar hy was, en gingh na Jan-ooms keuken,
Vermits een grage sous my deed' de mage jeuken,
En weynich tijdt daar na gingh ik den selven keer,
En vond' oock ander maal den selven *Arent* we'er,
Doch niet in sulken staat gelijck hy was voor desen,
Maar jeuchdich van gelaat, van gangh, van aart, van wesen,
Van wieken en van als, heel cierelyk int oogh,
Sijn vlucht ook even eens gelijk hy eertyts vloogh:
Dewijl ik met noch een dit wesen over leyde,
Quam daar den den derden by, de vierde me en seyde,
Het gene dat ghy siet heeft syn volkomen standt,
De minne maakt hem groen, van min den ARENT BRANT.

 Dus

Des *Arents* ſnel geſicht beſtrijt het licht der Sonnen,
Maar deſe, van de ſchijn ſijns Liefs is overwonnen :
Geen *Arents* ooge van der Sonnen ooge ſmart,
Maer deſe, door het oogh krijght ſtralen in het hart :
De *Adelaars* de lucht en vlucht in 't wilde wenſchen,
Maar deſe kieſt het gaan, de aard' en tamme menſchen.
Hierom myn vrienden, die ghy ginder ſitten ſiet,
Gelooft my vry te recht, dat 's Davids *Arent* niet,
Maar ſoo het u gelieft myn goede mee-gheſellen
Sit neder in het groen, ſoo wil ik u vertellen
En helpen uyt den droom, en ſeggen wat het is,
Want 't gene dat ghy ſiet is een gelykenis.

Het licht.

'T Is een *Arent* met den name.
Maar geen *Arent* inder daat,
Vroom, geſchikt, van gode Fame,
En van geen geringe ſtaat,
  Kloek van moet, van daat, van rade,
  En gedienſtigh alle man,
  Die het goede uyt het quade
  Rijk'lick onderſcheyden kan,
Die wel heeft gheproeft te vooren
's Werrelts ongeſtadigheyt.
Ia gewonnen en verloren
Wat hem God had'toe-geleyt.
  Dus heeft hy bezeylt de haven
  Van het dampige geklach,
  Doen hy moſt heel leegh begraven
  Dat hem boven 't harte lagh.
Maar gelijk men ſiet ghebeuren
Alle dingh heeft ſijnen tijdt,
Narren zijn 't die altijt treuren,
Of geſtadigh zijn verblijt.

Soo heeft oock de tijt en ſtonde
Maar de Heere boven al
Hem getrooſt met HILLEGONDE,
Die ſijn by-ſlaap weſen ſal.
Siet mijn vrienden dit's in 't korte
Dat ik u vertelle, maar
Ofter u noch yets anſchorte
Leeſt de Rēy eens van dit Paar.

Rey.

ARnold *en ghy* Hillegonde
Dat ik nu wat ſpelen konde
Tot een luſt vermaak en lof
Om u Feeſte *te vereeren,*
'k Sou my als een Switſer weeren,
Maar mijn Rietjen is te grof.
Grof, of fijn, 't moet lyckwel klinken,
Iſt wat lam ſoo mach het hinken,
Als mijn ſlinker voet nu doet,
Doch die is bykans geneſen,
't Moet ſoo inde Werrelt weſen,
Hallef tuſſchen mal en vroet.
Die hier al de Wijſen pryſen,
Die en prijs ik voor geen Wyſen,
Werrels Wijſen zijn by Godt
Ganſch en al voor nul gerekent,
Want hy heeftſe ſoo getekent,
Voor den Heere zijnſe ſot.
Die te hoogh ten Hemel zeylen,
Die te diep den Afgront peylen,
Die door kloeckheyt 't Recht verkeert,
Die daar wanen te bedieden,
't Wonder datter ſal gheſchieden,
Dat zijn Gecken ſeer geleert.
De Geleerde mogen Rechten.
De Soldaten mogen Vechten,
Ende Campen om den buyt,

En de Kokx de Sausen proeven,
De Studenten mogen schroeven,
'k Houdet met mijn Harders Fluyt.
Daar wil ik me quinkeleeren,
Daar me God den Heer der Heeren
Loven na mijn slechtigheyt;
Die ik bidde, dat u Croone
Onder-stutte, ende toone,
't Paatjen der Gerechtigheyt.
Ik wil uwe Namen vlechten,
God wil uwe harten hechten
Met een trouwe Gulden Bant,
Adelaar *sal* Boetselaartje,
Boetselaar *sal* Adelaartje
Minnen met een kuysche Brant.

Tot de Bruydt.

Ey, waarom sit ghy verslagen
Met de Oogen ne'er gheslagen,
Ist door vreeseloſe schrik?
Denckt, mijn Moeder ende Vader
Hebben minnelijk te gader
Even soo gedaan als ik.

Tot den Bruydegom.

'k Wil u tijt noch mate setten,
Want de min en acht geen wetten
Maar, gold my de Wagen-vracht,
Ik en sou niet langhe beyden
Om de Bruydt *na Bed' te leyden.*
Ende segghen goeden nacht. :|

Onder de Rosen, Arnold.

't Gene ghy nu hebt verkregen
Dat ontbracker an u zegen,
Hier me eyndiget u leet,
Neem goe dagen ende nachten.
En als ghy 't eens wel kunt wachten
Denkt om my, Gelijk ghy weet.

Feest-

Feeſt-Dicht,

Toe-gheeygent den Erentveſten Ionghman

ALBRECHT van WARNSHOF,

Ende de Wel-deught-rijke Ionge Dochter

S A R A   M A R I A.

Vereenight in Houwelijk den 8. *April, Anno* 1632.

N 't midden vande Lent, en 't friſte vande daagen
Wanneer de Dochter van Latona wenſcht te jaagen,
En Phœbus wederom met heete minne-luſt
Syn eerſte Lief omhelſt, ſijn koele Daphne kuſt,
Wanneer dat Menſch en Vee van tegen over 't zuyden
Veranderen van geeſt, verquicken met de kruyden,
Verheugen in het groen, vermeyen in 't gewas,
De Satirs in het boſch, de Nymphen in het gras,
De Dieren in het wout, 't Gevogelt in de boomen,
De Schapen in het velt, de viſſchen in de ſtroomen,
De Byen an de blom, de Slangen in het riet,
En alles watter leeft uyt ander oogen ſiet,
Ik ſegge' om deſe tydt ſoo woude ſich verluchten
De tydingh-ſieke Faam, Vooghdeſſe der gheruchten,
Vooghdes van nieuwe Maar, die ſtadigh loſt en laadt,
Die ſtaadigh baart en teelt,en altydt ſwanger gaat,
Vooghdeſſe van de praat, en van de praat gebooren,
Met tongen ſonder tal en hondert duyſent ooren,
Met ooren nummer leegh van quaat en goet gewagh,
Met tongen van Metaal die 't brengen anden dagh.

De Mensche door 't Gout
VVert vveeldigh of stout.

DE wooningh vande Faam ghesticht van grooter waarde,
Is legher als de lucht en hoogher als de aarde,
En wert met recht ghenaamt het huys van Lief en Leet,
Van Mulciber wel eer (alsoo men seyt) gesmeet,
Van 't wenschelijkste stof, of edel Clink-klank-clierom,
Daar Bacchi knechten nu noch koopen Wijn en Bier om,
Daar Midas kind'ren nu noch werden om gheacht,
Van slechten an-ghebe'en, van wysen uyt-ghelacht,
Een stof, een krachtich stof, dat Venus brenght an 't mallen,
Dat Atalante doet plat op den rugghe vallen,
Dat Mars op 't vaste landt, Neptunus inde vloedt,
En Pluto inde Mijn doet wagen lijf en bloedt,
w'En willen van 't Gebouw' gheen eyghenschap betoonen,
Maar noemen 't Hof-ghesin die by de Fama woonen,
Voor al, soo zynder twee de naaste hares raats,
Die nevens hare Troon bekle'en de hoochste plaats.

De vvaarheyt heeft strijt,
Die nummer en slijt.

DE klaare Waarheyt en de swart' vermomde Leughen,
Dees' hebben by de Faam het opperste vermeughen,
Maar tusschen dese twee is eenen strijt ontstaan,
Die altijdt is gheweest, en nummer sal vergaan,
Sy kanten teghens een, de waarheyt werdt verschooven
Door een versierde kracht, maar raakt ten lesten boven,
De zeghe blyft by haar sy winnet staach de kans,
Om dat sy is omringht met eene zonne-krans:
In teghendeel, soo komt ghewapent om te kampen
De Leughen, dik bewolkt met bruyne nevel-dampen,
Om-gordet met de huyt van d'alder-eerste Slangh,
Die d'ongheblooren mensch' brocht tot den onder-gangh,

Sy ſpout van veers het ſlijm en gift der ſwarte padden,
Om 't reyne witte kleedt des Waarheydts te bekladden,
Dan hoe ſy nader komt, hoe minder dat'ſe ſteekt,
Maar d'ed'le Waarheyt treft en door de wolken breekt.

Het ghekal is over al.

MEn ſou door Cijffer kunſt te recht nau konnen ſtellen,
't Getal der Nimphen die de vlugghe Faam verſellen,
Op aarde en is gheen plaats daar menſchen ſyn gheteelt,
Of zy en heeft daar van al vry een groot ghedeelt,
Op aard is gheen gheſlacht behalven d'aart der ſtommen,
Of ſy en heeft daar van of min of meer bekommen,
s'En draaght gheen onderſcheyt, maar neemt ghewilligh an,
Die maar het tonghe-bladt een weynigh roeren kan,
Dies is het dan ghenoegh, dat wy dit laten dryven,
En dat wy maar alleen het ſpeule-gaan beſchryven
Van die, die werdt ghenaamt Goddinne van 't Gerucht,
Wiens Eexterige ſangh vervullet aard' en lucht.

De tydingh is een loopend' vyer,
Van d'ander vverrelt komt ſe hier.

NA dat de Faam vertrok, beſocht ſy eerſt de Cuſten,
Daar ſich Aurora met de blonde Son verluſten,
Daar ſtakſe haar Trompet, daar deed'ſe wacker los,
En blies, hoe Frederik won Weſel en den Bos,
En hoe Marane moſt met ſchand' de Velu laten,
En al het ſnoo gheſpuys van Keyſerſche Croaten.
Van daar is ſy gheſwind' na 't Noorden toe ghekeert,
Daar Bacchus aldermeeſt werdt door den dronk ge-eert,
Maar ſach dat nu ſijn Hof ſchier was te niet ghekomen,
Door dien een deel ſijns Rijkx van Mars was ingenomen,
Doch alles watſe ſach, en yeder dee verſtaan',
Dat ſullen wy om re'en met kortheyt over-ſlaan.

Geweken van de Rhijn ghescheyden van de quaden,
Belanden sy daar na op twee-en vijf-tich graden,
Al waar dat sy Neptun heeft Boden-broot gheeyst,
Ik kome (sprak de Faam) uyt Indien ghereyst,
U kind'ren varen wel, haar manghelt niet met allen,
't Syn Leeuwen op de Zee, en Katten op de Wallen,
Sy kunnen slinkx en rechts: doe heeftse voort vertelt
Hoe dat het over al daar was in 't Landt ghestelt,
Met gafse haar ter vlucht met uyt-ghespreyde wieken,
Besiende 't Roomsche volk vermenghelt met de Grieken,
Int kort, sy sach het al wat inde werrelt was,
Vergat ook niet op 't lest den lustighen Pernas,
Daar vantse wel te pas de neghen Sangh-Godinnen,
Die niet dan suyvre Vree en hooghe Wijsheyt minnen,
Van dese word' de Faam seer minnelijk onthaalt,
En sy heeft met een groet dit vrindelijk betaalt,
Gheseten in het groen op 't schoon tapijt det bloemen,
(Daar sich Natuer alleen Baasinne van mach roemen,)
Word' onderlingh ghevraaght van waar dat Fama quam,
En waar sy was gheweest, en wat sy goets vernam,
Sy seyde 't waar te langh myn reyse te verklaaren,
Of wat ik heb ghehoort, ghesien of wedervaaren,
Doch waar wel onbeleeft soo ik u niet voldee,
Ja niet alleen in dit, maar in veel grooter Bee.

Daar d'een na haakt,
Den and'ren laakt.

IK heb den Duytschen Creyts, en hoe 't daar is gheleghen,
Ghesien (sprak Fama) en vernomen wel te deghen,
Den Sweed' behout het Velt, en gaat heel wacker voort
Wat zynder op een kort al duysenden vermoort:
Met heeftse eens ghehoest, en willende hernemen
Den adem, sachse dat de Musen schier beswemen,
De kloekste vanden hoop heeft als een loof ghetrilt,
En beefden als de Coorts, soo krank was haar de milt,

Sy waren al te saam besturven als schaarlaken,
Men reegh de Borsjes los om in 't fasol te raken,
Men sprenkelde met eek, men haalde specery
Men brochtet noch soo veer het quam een weynich by:
Doe nu een yeder we'er verkreegh sijn oude wesen,
Soo isser een van al in evel op-gheresen,
En siende over-dwars soo sprakse tot de Faam,
Ghy waart ons wellekom, eu nu onangenaam,
En weet ghy anders niet te kallen als van Kryghen,
Soo gaat van daar ghy quaamt, of wilt ten minsten swyghen,
Draaght kennis wie wy zyn, en schikt u na den tijt,
Gaat krabbet inde aard', en ruyket waar ghy zyt,
Hier woont de ware Liefd, Barmherticheyt en Vrede.
De Wijsheyt, Cuysheyt, en de loffelijke Zede,
De milde Dankbaarheyt, Ootmoedicheyt en Eer,
De Soberheyt, en noch veel ander deuchden meer,
Daar mede satse ne'er, en heeft voort stil ghesweghe-
Daarteghen rees de Faam, heeft heusselijk gheneghen,
En badt vergiffenis indien sy had' misdaan,
En sprak, 'k en kan u les in 't minst niet tegen-staan,
Maar soo het u belieft de gramschap ne'er te legghen,
De oorsaak mynner komst wil ik u geren segghen
Daar op was da'ntwoort ja, vermits dat ghy u mijt
Niet eens te reppen hier van Oorlogh, Moort, of strijt,
Dit worde toe-ghestemt, dies met gebloosde wanghen
Begon de goede Faam, en heeft dus anghevanghen.

De goede Faam
Voeght veel te saam.

IN 't vrye Nederlandt is een vereende Stadt,
Die Vyandt ende Vrient van grooter waarden schat.
Een Grendel van het Landt, bequaam en wel-gelegen,
Die 'k wensch en wenschen sal een ongemeene zegen,
Wiens hoogh verheven kruyn sich spiegelt in 't Cristal
Des Yssels, welkers vocht versterkt haar stercke wal,

 Van

Van buyten keert de stroom de Spaansche Tyrannye,
Van binnen leeft een hart van Stale Borgerye,
Wiens onverwonnen moet ik tegen wille swijgh,
Om datmen my gebiet te swygen vande Crijgh,
Een ander staat het vry met Lauw'ren haar te kroonen,
En my alleen met gunst haar vrientschap te betoonen,
Gelijck ik ben verschult tot ware danckbaarheyt,
Voor d eere diemen daar tot mynen lof verbreyt,
Dies heb ik kortelingh daar mynen dienst bewesen
An twee, die ik van sucht en quelling heb genesen
En uytterlyk gelaaft haar innerlyke smart,
Die sy door oogen strijt ontfingen in het hart,
Het was de minne die haar zielen hiel gebogen,
Die door het ooge in 't hart inwendigh komt ghevlogen,
De harten waren 't eens, de oogen hielden spraak,
(Wat mangel wasser doch, wat schorten an de saak?)
Zy waren fris en jong, gesont van lijf en leden,
Goet-ronts, goet-zeeuws, oprecht, geschikt van goede zeden,
't Ontbracker an geen goet, 't ontbracker an geen moet,
't Ontbracker an geen vleys, 't ontbracker an geen bloet,
t'Was alles soo het sou na't oordeel vande menschen,
Het potjen ande haal' men kost niet beter wenschen,
Noch moght de knoop niet toe, voor ik en wasser by,
Nochtans soo was ik daar, en lijkwel sochtmen my,
Men socht met stille trom en was niet eens verloren,
't Was al, de Goede Faam daar moeten wy na horen:
Dit Houw'lyk worde klaar, deur Godt en mynnen Naam,
Hem zy alleen den lof, en gunst de Goede Faam.
Hier mede neechse we'er, en sprak, o myn Vrindinnen
Beminden van Apol, Geleerde Sang-Godinnen
Sult weten dat de tijt van mijn vertrek genaakt,
Hoe wel mijn hart en sin by u te blyven haakt,
De trou van dese twee die salmen haast bevesten,
En dan, soo salder syn een struyf of wat ten besten,
Een schink, of ham, of hesp, of spek, of Varkens vleys
De oorsaak deser Feest is oorsaak van myn reys,

En ſtrecket tot verſoek of minnelyk begeeren,
Dat ghy dit lieve Paar met Spreuken wilt vereeren,
't Zy kort, of langh, of ſmal al heeftet niet om 't lijf,
Het rijmt, of t rijmt ſich niet, alleen om tydt-verdrijf,
Voldoet ghy deſe bee ik ſal my danckbaer tonen,
En dat ik niet en kan mach u den Hemel lonen,
Daar mee beſloot de Faam haar reden en begeer,
En trat doe wat te rugh, en ſat we'er ſoetjes ne'er,
De Muſen op een kort, antwoorden ſoet van zeden,
Wy ſullen u voldoen, 't verſoek beſtaat op reden,
Maar nademaal de tyt u weygert lange tijt,
Sal onſe kleyne gaaf, zyn u, niet ons verwijt;
Derhalven ſullen wy in 't kort wat outs ontleden,
Doch het wert ſomwylen nieu het lange wijl verleden,
Flok ſchreven ſy in haaſt dit weynigh voor de Jeught,
Gelijck ghy int vervolgh hier ſien of leſen meught.

Rijmen ende Gezangh der neghen Muſen ofte Zang-Heldinnen.

CLIO.

De rijkſte Bruydegom en Bruyt
Die quamen 't alder-kaalſte uyt.

DEn grootſten Predikant die heefter twee gebonden,
Twee echtelyk getrout, en beyde ſonder ſonden,
Daar was noyt ryker Paar, noch ſlechter Feeſt beſtemt,
De Bruyt was moeder naakt de Bruydegom ſonder hemt.

MELPOMENE.

O bedroch, Leefje noch.

HOort hoe dat Jacob klaachde en ſey ik ben bedrogen,
Dit is myn Rachel niet, de Bruyt heeft ſwacke oogen:

Maar

Maar Lea is de outste antwoorde Laban doe,
Dient wel en hebt gedult soo krijghdy Rachel toe,
Dat deed den vromen hals, en heeftse oock verkregen
Een kostet hem niet doen, de man was heel verlegen,
Een Jacob hadder twee, eer was hy niet te vre'en,
'Twee Jacobs hadden nu by-kans genoegh an een.

THALIA.

De min die is somvvijl soo groot,
Dat die derf strijden met de doodt.

HOe dorst Tobias inde minne roese-moesen,
Hy vraaghde na geen doot, hy pasten op geen droesen,
Doen hy sijn *Sara* sach, heeft hy misschien gedacht
By sulken Engeltjen en heeft de Droes geen macht,
Daarom o *Bruydegom* en wilt toch niet vertsagen,
Want *Sara* kan den brandt en spokery verjagen.

EUTERPE.

Op de stemme:

Wat heb ik om haar al tijdt versleten.

COmt laat ons vermaken met singhen en spelen
Dees' Nieuw'-gehoude de *Bruygom* en *Bruyt*.
Met lonkjes en dronkjes wat kusjes om delen,
Soo dryvet den waker den slaper uyt,
Want weldoen ende vrolyk wesen
Dat wort van *Davids-Soon* ghepresen.

TERPSICHORA.

DE Nieuw-ghesloten in sachte Boeyen
Die wenschen wy vrede en hemelsche sin,
Haer liefde die moet soo schynnelyk groeyen
Als of sy woekerden met de min,
Hier toe verleene heyl en zegen
Den Leytsman vande rechte wegen.

ERATO.

WY wenſchen gevoedet met wyſe ghedachten
't Harten gemoet van al ALBERECHT,
En datmen SARA by *Sara* mach achten,
De kuyſſche Spieghel van den Echt,
Soo datſe haar in alle zeden
Gelijk haar Dochter na mach treden.

CALIOPE.

DE minne die moet hare Tafel vercieren
Met veel gemeenne ſpijs en drank,
Met lachen en kryten, en krabben, en tieren.
En alderhande kinderen ſank,
Dat zyn de ſpruyten van Olyven,
Die ſullen haar den tijdt verdryven.

URANIA.

GAat heen, gaat heen, goe nacht u Beyden,
En doet als u Voor-ouders de'en,
Die ons den vvegh hier toe bereyden.
Hier door ſoo haſpelt yeder een,
Daarom ſoo vvilt oock vlytigh ſpinnen,
Soo meught ghy haaſt vvat over-vvinnen.

POLY-HYMNIA.

VAart vvel, vaart vvel, vvilt langhe leven
In voorſpoet, vrede, heyl en vreught,
Dit vvil u Godt den Heere geven,
En ſterk u tot de vvare deught:
Vaart vvel, vaart vvel, leeft langh te gader,
Dat gun u Godt den goeden Vader.

Harders-praatje,

Toe-gheeygent den Eersamen Ionghman

ALBRECHT PLATE;

ENDE

d'Eerbare Deught-rijke Ionghe Dochter

MARGRITA GROOTWYK.

Vereenight inden Echten staat den 2. November 1632. binnen Amstelredam.

Oe de vinder vande Cruyden,
Voor de Kanker was bevreest.
Ende vluchten na het zuyden
By den botten hooren-beest.
Ende nam op sijnen wagen
't Beste puykje vander Zee,
Korte nachjes, langhe dagen,
Ende labber koeltjes mee.
't Was, doe *Flora* was ghevlooden,
Voor den fellen *Boreas*,
Die ook *Daphne* socht te dooden,
Dat voor hem onmog'lijk was.
Doe de Koeye-steer ten troffen
Met de Vliegen een bestant,
En de Vriesen met de Moffen
Streden om de overhant
En doe kleumerige Elsje
Hadde Brant van Veen besint,
Die sy wenschte onder 't pelsje
Liever als de Noorde wint.

Na dat Lijs de wraak op-ſchorten.
Het vervolgen en het do'on,
Van 't moordadigh bloet verſtorten
Der onnoſ'le wilde vloon.
Na 't vermoorden vande Denen,
Soo verradelijk verkocht,
Daarmen niemant om ſach wenen
Als die niet vermoorden mocht.
Diemen met gheſtroopte armen
Rukte Lever ende Longh
Wttet Lijf, met Pens en Darmen,
En daar na an Boomen hongh.
En Uliſſes me-gheſellen,
(O vertellingh al te droef)
Sachmen even ook ſoo quellen
Diemen iu het Sout begroef.
Eermen *Marten* gingh vernoeghen
Met het offer van de *Geus*,
Doe de Luyden Peirlen droeghen
An het tipje vande Neus.
Doe Claas Calis tot Couſyntje
Om het vuir te bier moſt gaan,
En verteerde maar een pijntje,
En verwarmde wel een vaan.
'k Weet ſo nau geen dagh noch uyren
Dan het was om deſe tydt,
Dat ik hoorde twee ghebuyren
Soetjes kibb'len ſonder nyt.
't Waren Harders vander Heyden,
Oude kluyvers beyde-gaar,
Hoor eens wat de praters ſeyden,
'k Sal 't vertellen luyſter maar.

Tevves en Mevves.

d'EEn die ſton en ſloegh ſyn handen,
d'Ander bond' ſyn Couſe-banden,

Inde Reghen ende Mot,
Mewes ſeyde teghen Tewes,
Tewes ſeyde teghen Mewes,
Goede morghen gheef ons Godt.
Dit is 't rechte weer niet Tewes,
Ja 't is ummers lieve Mewes,
Seyde d'eene teghen d'aar,
Waarom ſeghje dat ſey Mewes,
Daarom ſegh ik dat ſey Tewes,
't Weer is na de tyt van 't Jaar.
I, gut quinkſlagh ſeyde Mewes,
Iy bent noch de oude Tewes,
Dat is recht ſey Tewes weer,
Wanneer ſal 't vergaan ſey Mewes,
Dat en weet ik niet ſey Tewes,
Vraaghtet onſen Lieven Heer.
O, jou quaxman ſeyde Mewes,
Kackerlaxman ſeyde Tewes,
'k Hebje noch niet half betaalt
Van jou oude potſen Mewes,
Potſen, dat is ſcheere Tewes
Alſmen recht Hoogh-duyts vertaalt.
Laat ons ſwyghen ſeyde Mewes,
Wel ik ben te vreen ſey Tewes,
w'Hebben beyde eers ghenoch,
En voornamelijk jy Mewes,
'k Hou jou ook voor ſuyver Tewes,
Even als Ian Backers zogh.
Dit en betert niet ſey Tewes,
Ia ſoo ſlachtet jou ſey Mewes,
Die niet waardigh bent een duyt,
Bijt eens op jou tongh ſey Tewes
't Koſt een vaantje malle Mewes
Datje voele ſult een guyt.
Wil ik jou wat ſegghen Mewes?
Ia ſal 't ook wat deughe Tewes?

Tewes.

Tewes-buer 't is tijt bedaart,
Ia wy draghen (seyde Mewes)
Beyde-gaar de bloessems (Tewes)
Van het Kerk-hof inden baart.
Onse groene tyt sey Mewes
Is vergaan, dats waar sey Tewes,
Onse stro is haast tot kaf,
Dat 's 't beloop antwoorde Mewes,
En wy gaan al slapend' (Tewes)
Met de eenne voet in 't Graf.

Ja Mewes maat, de tydt veel snelder als 't gedacht
Is't waardighste van al, en'tweynighste geacht,
Dat quam ik deur de bril (o Tewes) eerst te weten:
'k En ben geen hallef mensch, en schier geheel versleeten,
Maar Tewes buer jy hebt jou tyt noch wel besteet,
Soo dat ons gantsche Dorp daar van te seggen weet,
De Nachten die tot rust voor yeder zyn geschapen,
En hebje sonder vrucht noch sorge niet vol-slapen,
Al was het Vee te Koy, jy bleeft. en hebt in 't velt
De nutste Starren an de Hemels rondt getelt,
En wistet op een prik soo aardighte beduyden
Wanneer dat dees' of die sou komen in het zuyden,
Ik hoordet mennichmaal, en hebber om gelacht,
Om dat ik 't niet verstont soo sloegh ik dit geen acht:
Jy praten van de Reus, sijn Gordel ende Degen,
Jy wist ook waar ontrent de Melk-wegh was ghelegen.
En hoe de Wachters bey de Wagen volghden staagh,
En hoe dat Lucifer een weynigh quam voor daagh,
Hoe 't ooge vanden Stier en and're sterren glommen,
Hoe by den Water-man de kleyne Vissen swommen,
En hondert dingen meer, het loopen van de Maan,
Hoe na, hoe wyt, hoe hoogh de blonde Zon most gaan.
Maar Tewes, weetje wat my 't aardighst doch te wesen?
Dat duysenden met my soo onversadigh presen:

Tew. Wat toch? *Mew.* Jou ſoete ſtem gekoeſtert met de Lier,
En als dat Fluytje gong 'k was inden Hemel ſchier,
Ik weet dat hoogh en laagh na jou geſelſchap trocken,
En noch tot deſer uir kun jy een yder locken,
Tew. Ja Mewes-buer 't is waar, ik prys my hier ſoo vry,
Wat voordeel geeft my dat, wat ben ik meer als jy,
Wat ben ik meer als Tijs, wat ben ik meer als Jorden,
Claas Nar was min als ik, en is veel meer geworden,
Ja Mewes looftet vry, het doetmen al wat zeer,
Dat Pieter Meuleſlach nou is myn over-heer.
Indien ik na myn doot weer ander-maal moſt leven,
En dat my van de Heer eerſt werde keur gegeven,
In wat geſtalt dat ik dan woude zyn na wenſch,
Ik ſoude ſeggen, Heer maak my voor al geen Menſch,
De Menſche na waardy werdt zelden voor-getrocken,
Maar in het tegen-deel, wel Ezels ende Bocken,
Hoe moediger het Ros, hoe beter Stal en Voer,
Hoe waardigh is een Dog, geoeffent op het Roer,
De Vogels inde Kooy, de Katten inde Huyſen,
d' Een voertmen om 't gezang, en d' ander om het muyſen,
De Koe om datſe geeft, de Meer-kat om de boert,
Die worden tot behoef volkomentlyk gevoert,
De Brak, de Leger-hondt, de Winden na ſy jaghen
Die ſalmen elk na doen oprechte gunſt toe-dragen,
De Beeſten weten niet van Rampſpoet of Geluk,
D eMenſche knaaght alleen de quellingh ende druk,
Dies ſoo daar waar geen Ziel te winnen of verlieſen,
Ik ſou voorwaar 't geſtalt van eenigh Beeſt verkieſen.
Mew. Dat leſte woort was goet, ik docht myn goe Compaan
Hoe wil ik jou daar na met duytſche woorden ſlaan,
Nou geefikje gelijk, ik hebber gantſch niet tegen,
De Werrelt wil genart zyn om den Gulden Regen,
Daar hebje 't eerſt en 't leſt het eynde met het liet,
Tew. Ja Mewes buer 't is waar, 't en is oock anders niet:
En prater niet meer of het walleght in myn ooren:
Mew. Maar meughje dan noch van de Weyery wel hooren?

Tew. Ja Mewes-buer, o ja, jy meent de minne-greep,
Ik hoor noch garen(maat)het klappen vande Sweep:
Mew. Soo doe ik seper oock, dan krygh ik jonge loentjes,
Al ben ik buyten grys, van binnen ben ik groentjes,
't Hart sprongmen innet lijf doe 'k hoorde dat MARGRIET
Met ALBERT trouwen sou, gelyk 't nu is geschiet.
Tew. Wat seghje Mewes-buer sal ALBERT GRIETJE trouwen,
Mew. Neen, hy en sal 't niet doen, 't is al ghedaan sey Bouwen,
Wel weetje nargens van? *Tew.* Ik kom vam Amersvoort,
Ia, ja, 'k en hebber nooyt te vooren of gehoort,
Dat 's trouw'lijk van myn sin, de Heer die wilse gheven,
Op Aarden niet als vreught, en namaals 't eeuwigh Leven.
Mew. Myn vroome Tewes-buer 't is deughdelijk gheseyt,
Ik wensch haar meer noch min als dese zaligheydt.
Ey lieve Tewes-buer 'k bid om de min van Teuntje,
Ey schenkt de jonghe luy nou tavent toch een deuntje,
Of Harder-lietje, want dan sal haar hoochtyt syn,
En sulken Sausje smaakt wel aardigh by de Wyn:
Tew. O lieve Mewes maat ik heb wat aars te denken,
'kEn mach myn oude breyn om 't nieuw' niet meer bekrenken,
Mew. Ey Tewes doettet toch ter eeren van de Trouw',
Iy kunt wel alsje wilt, jy schudtse uyt de mouw',
Tew. 'k Sal sien hoe dat het valt, goe morghen Mewes Iansen,
Mew. Wel Speulnoot denkter om, goe morgen Tewes Fransen.

HARDERS-REY.

Op de stemme:

Ik wil van desen avont.

IK heb te Koy ghedreeven,
Myn sacht ghewolde Vee,
Dat is my lust en leeven,
Niet en heeft my Godt ghegeven,
Als dit, met myn Galathee.

Nu trotse ik al de Rijken,
Den Adel en de Ste'en,
De Staten moeten wijken,
Wie mach sich by my ghelijken,
Ik die ben soo wel te vre'en.

Wat baart de Rijkdom vruchten
Van schraapen nummer moe,
Als, quellingh ende zuchten,
Stadigh sorghe en onghenuchten,
Dus is Rijkdom Arremoe.

Wegh onverzade Schijven,
Ik prijs mijn Harders Staf,
Mijn Schaapjes wil ik drijven,
Ia daar by soo wil ik blijven,
Tot an 't eynde van mijn Graf.

Wel op, waar is mijn Fluytje,
Want ik heb toe-ghe seyt
An Tewes mijn Cornuytje
Dat ik voor dit soete Bruytje,
Sou bedrijven vrolijkheydt.

Ghenoode singht een Lietjen.
En voughtet Lof daar toe,
Van Albrecht *en* Margrietjen,
Ik sal speulen op een Rietjen,
Dat sal klinken 'k weet niet hoe.

Eer wy met zangh vereeren
De Bruygom *en de* Bruydt,
Soo kan 't voor al niet deeren
Dat wy onse keeltjes smeeren,
Want ik houdet met de Fluyt.

De jonghe luyden hemmen
Ik merke grooten dorst,

De ouden hoor ik bremmen,
Dus laat toch de zieltjes swemmen;
Speult de Reutel uyt de Borst.

Nu Vrienden eer wy scheyden,
Doet rontom eens bescheyt,
De welvaart deser Beyden,
Dat de Heer haar wil bereyden,
't Hooghste nut der saligheyt.

Bruylofs-praatje,

Toe-gheeygent den Eersamen Ionghman

GERAARD IORDENS;

Ende d'Eerbare Deught-rijke Ionge Dochter

ANNA MUYLMANS.

Vereenight in d'Echt den 14. April, Anno 1635.

Brodeloose Faam (die my berucht van Rymen,
O schraale kinder luk om hongherigh te swymen)
Gaat, blaast de werrelt deur en schatert over-luyt,
Laat *vander Veen* met vreen de man die scheyter uyt.
En soo daar yemant schrolt, die hier in is t'onvreden,
Die brengh hem spek in 't moes, of paay de man met reden,
Die op de broodt-snuyt past, dat 't potjen overloopt,
Of hart-smeer daarmen bier en botter omme koopt,
Of lief-kruyt daar men kan een hijlik me berocken,
Of 't schoone keuken-zaat, om inde melk te brocken,
Of 't klare romer-stof (het kelderlijk cieraat.
Dat Hans de Croeger doet crioelen over straat)

Ook watter alder-beſt ſich ſchikt om op te drinken,
Bregh dat het Heerſchap t'huys, al zyn 't Weſtphaalſche ſchinken,
'k Heb my bedocht (o Faam) en ſpreekt toch narghens of,
Want, rijmtmen om het ſpek, ſoo krijghtmen Varkens lof.
Jk mach noch deſe maal de penne wat verſlyten,
'k En vrees' voor ſmaal, noch ſmaat, noch geenderley verwyten,
Indienmen dit Juweel van lammery beſpot,
Ik antwoord' 't is door haaſt, en 't ſchraapſel vande pot.
Laat ſien, hoe ſtaat de ſaak, waar iſt verſtant gheblèven?
My dunkt het leyt ſoo diep, wat dienter beſt gheſchreven?
Help lieve Koſter help, de Paap is uytter ſtadt,
't Is beſt men 't oude Liet eens wederom hervat:
Doch, als ik my bedenk, men ſpeelt hier 't ouwe deuntje,
't Is even ſulken Rey, ghelijk ik ſongh met Teuntje,
Dat heught my noch ten deel, 't Muſicq dat gingh op 't leſt,
Gaat beyde-gaar te Bed, te Bed, te Bedde beſt,
O Ieught verheught in deught (ſoo klonken al de ſnaren)
Op dat de Bruyt, *de* Bruyt, *haaſt mach ter Hunnep varen,* *Het woordt ter Hunnep varen Deventer ſpreekwoordt: Op ſyn Amſterdams Volewijk varen.*
Dat paſte doe op ons, nu paſtet op dit Paar,
Dit Lietjen is wel out meer als drie duyſent jaar.
Dit ſou van Beſtevaar het ſpreekwoort wel beveſte,
De oude Lietjes zyn (ſeyt hy) noch d'alderbeſte,
De nieuwe voddery en acht ik niet een veer,
'k En kan 't ook niet verſtaan, ik houd' met d'oude leer.
Ja Beſtevaar heeft recht, de man die ſeyt de waarheyt,
De oude leer is beſt, die wijſt de rechte klaarheyt,
Dic 'kwenſch mach zyn betre'en na lyſte ſynnes ordens,
Door *Anna Muylmans*, en haar lieve *Geraard Iordens*,
Die heden zyn Geknoopt, geſtrengelt inden Echt',
Waar van haar d'eyghenſchap van daag' is uyt-gheleght,
Wat dat der Mannen ampt, en ook der Vrouwen werk is,
Van die, die 't ſyn beroep en Dienaar van de Kerk is.
Dies volg' ik mynne neus, en ſtoot de hacken niet,
Een yeder by het ſyn den Huyſman by ſyn Griet,
De Fleſkes by het bier, de wijn-kan by de roomer,
De botter by de vis de ſlaper by de droomer,

De Minnaar by ſyn Lief, de Zee-man by het roer,
De *Bruygom* by de *Bruyt* en ik by Teuntje moer,
My dunkt daar iſſet beſt, hier kanmen my ontbeeren,
Men noot my wel tot Rijm, maar ſelden tot het ſmeeren.
Nu dan, vaart beyde wel ghy *Bruydegom* en *Bruyt*,
Leeſt langh, Vreeſt Godt, Teelt veel, daar me is 't Lietjen uyt.

Stuer Recht.

Lentſche Morgen-Rey,

OVER DE

Houvv'lijkx-Feeſt des Achtbaren, Hoogh-geleerden Heere

ANTONIS PELT

Der Medecijnen Doctor,

Ende d'Eerbare Deught-rijke Ioffrouwe

MARIA van HONTHORST.

Ge'echt den 28. *Aprilis*, *Anno* 1635.

VRYAGIE

Tuſſchen *Ramia* een Harderinne, ende *Nantio* een Harder.

Ramia ſinght, *Op de ſtem* : Blyſchap van myn vliet, &c.

Ramia. 'k Ie de dageraat 't Criſtalijn beſchynen,
'k Sie in haar ghelaat Blixem van Robynen,
'k Sie de morgen-ſtond Appel-bloeſſem bloſen,
'k Sie uyt haren Mondt vliet en roode Rooſen,
O! geen aardtſche dracht, en mach zyn gheacht

By ſoo Goddelyke pronk,
Voor dees' Hemels pracht wyken droom en Nacht,
Fabel-ſproken; en gheronk,
O! ghy Dach-Goddinne,
Morpheus Vyandinne,
Soete Troosteres ter Zee:
Breek-ſpul van de Minne,
Welkom zijt Vrindinne
My en myne Schaapjes mee.

O Engelyke ſtem! o *Ramia* Vrindinne,
O Balſem mynes Ziels, vergode Harderinne,
Steur ik dijn ſoet gequeel? ſoo neem daar wrake van,
Dood' my met dynne ſtem die alles locken kan,
Deeſ Paradyſſe Moort die wert dy licht vergeven;
Dies ſpoedy tot de daat, kom Lieffte neem my 't leven,
En ſingh my inde ſlaap, tot ik ten Hemel vaar,
Soo werd ik van dyn Lief, dyn trouwe Martelaar.

Ram. Hoor *Nantio* eens Coſen,
Hy badet inde Roſen,
Ja Fluyter zyt ghy daar?
Ja, *Nantio* iſt waar?
Sout ghy wel ſterven willen?
Dit zyn u oude grillen,
Neen Linker g'hebt gheen haaſt.

Nan. 't Verſoeken waar het naaſt;
Maar dat ghy 't wel verſtaat, dits een byſonder ſterven,
Een Honigh-ſoete Doot, om kusjes van te erven.

Ram. Loop Covel, 't is van 't mal,
Nu ſluytet niet met al,
Dit klinkt en blinkt of 't Loot is?
Wie kuſter als hy Doot is?

Nan. Ja, dat kan ik wel doen, ik ben al Levend' Doot.
Ram. So moet ghy in het Graf. *Nan.* Of in myn Lieffſtes ſchoot.
Ram. Wat vreemder Doot zijt ghy? die ſo na-bootſt het leven.
Nan. Alſt *Ramia* belieft die kan 't my weder geven.

Dit

Ram. Dit heeft al weer geen slot,
Acht ghy my voor een Godt?
Nan. Neen, maar voor een Goddinne.
Ram. Of meent ghy een Sottinne?
Het scheeren staat u vry,
En het gheloof aan my,
Ghy weet wel wie ghy voor hebt.
Als ghy de Geyt by 't Oor hebt.
Nan. Wel hoe, myn *Ramia* (myn Liefste) hoe, dus quaat?
Ram. Gaat gaat voor *Philis* mank, 'k woon inde Kreupel-straat
Nan. 'k Sweer by de Dageraat, die ik als nu beschouwe,
En Pan ons aller heyl, 'k sweer by myn hoogste Trouwe
En kuyssche Brandt, die ghy my (*Ramia*) an-doet,
Ik sweer by Denerouw, daar ghy zyt op-gevoet,
Dat, alles wat ik heb geseyt, of meen te seggen,
Is ongevynsd, onvals, en rond'lyk uyt te leggen,
Alsoo 't my leyt om 't hart soo vlottet uytte mondt.
Ram. 'tSa voort, hu hu mijn Vee, nu Harder blijft gesont,
Gaat heen na *Philis* toe, die sal dy moogh'lyk wachten.
Nan. O! Denerouwsche Maagt, wilt ghy myn Eet niet achten,
Soo eyscht een ander blijk, gebiet wat ghy versint,
En soo 'k het niet volbrengh, soo acht dan alles wint:
Ey sta, ey wacht, ey hoor, ik moet u noch wat vragen,
En soo ghy 't niet en doet, ik sal 't den Hemel klagen.
Ram. Wel nu wat sal 't nu zijn?
Nan. In sulken Hemels schijn
En kan geen wreetheyt wesen,
Derhalven is het vresen,
Veel minder als de hoop.
Ram. Dit's Koekoecx sangh, loop loop,
Loop wegh, ik wil dit myen,
'k heb geen verstandt van Vryen.
Nan. Waar wilt ghy dat ik loop? om Lavenis in noot?
Want loop ik veer van u, soo nader ik de Doot.
Ram. Wel, sterft men dan soo vaak? die pyn en moet niet groot zyn,
Ghy seght, ghy zyt al doot, of moet ghy dubbel doot zyn?

Nan. Dat is maar Boertery.
Ram. Ja, ſulke Scharſlery
Is 't Lok-aas vande Minne.
Nan. Die wenſch ik (o Vrindinne)
Ontſteken mach dijn Bloet,
Gelijk als ſy my doet.
Ram. Wenſcht ghy my te bedroeven?
Nan. Ik wenſch dat ghy moght proeven
Wat bitter ſoete ſmart
Dijn Minnaar voelt in 't hart.
Al wat op Aarden leeft beweeght ſich tot het paren,
Gheneyght ſich tot de Min, en ſoekt ſich te vergaren.
Ram. Ghy Cranſt (door dynne Lof) te hoogh de broſe Min,
't Wert vaak een Hel, 't welk ſchijnt een Hemel in 't begin,
De blye Sonne-ſchijn en weert gheen droeve vlaaghjes,
Indienmen op de ſcheen ſlaat vele kleyne ſlaaghjes,
Met een ghemeene Kaars, al iſſe dun van ſmeer,
Ten eerſten is het ſpel, ten leſten doetet ſeer.
Nan. De ware reyne Liefd' kan alle weedom heelen,
Ram. Wat iſſer in dit rondt dat niet en kan vervelen?
Nan. O Schoone, waart ghy mijn' 't verveelde nimmermeer.
Ram. 't Is een vergode ſaak die nemmer heeft een keer.
Nan. De trouw is Goddelijk, dies ſalſe wel beklyven,
Ram. Soo moſt dan Man en Vrouw te ſamen nimmer kyven,
En 't eerſt moſt als het leſt, en 't leſt als 't eerſte zyn,
Maar 't ſcheelt ſoo veel (helaas) als Baſtert en Aſijn,
Nan. Ik ſweer by 's Hemels Heir, de Goden met malkand'ren,
Dat myne Trouwe Min ſich nimmer ſal verand'ren.
Ram. 'k En acht gheen Vryers Eedt, ſy ſweeren om de worſt,
Nan. Ach, of de Goden my ontarrenden de Borſt,
En ik u dit mijn hart eens uyterlijk moght toonen,
Al waardy Staal, en Ys, ghy ſout mijn trouwheyt loonen,
Ram. Men vanght ſoo licht'lijk an 't gunt namaals vaak berouwt,
Ghy wenſcht (o Jonghelingh) ſoo vroegh te zyn getrouwt
Met my, die ſlecht en kintſch' ben inde Houw'lijkx ſaken,
Wat wout ghy met my doen? wat ſout ghy met my maken?

Bar-

Nan. Barvoetſche Kinderkens, als Ian-oom met ſyn Wijf,
Ram. Men heeft ghenoegh te doen vaak met een eenigh Lijf,
Om dat met ſpijs en drank en kledingh t'onderhouwen,
Waar Kinder-teelingh winſt, ſoo waart gheneucht te trouwen :
Soo ſeyd' ik licht lijk ja, in plaas van twee-maal neen,
Maar nu iſt alderbeſt dat yeder ſlaap alleen.
Nan. Het Trouwen paſt de Jeught veel beter als de Ouwen ,
Het jonghe bloet dat moet dewerelt ſtaande houwen.
Ram. Die ſal om onſent wil daaromme niet vergaan.
Nna. Als yeder een ſoo dee, wat kon die langhe ſtaan ?
Segh *Ramia* (myn trooſt) wat doet u dus verſaghen ?
Te neuſe-wijs is quaat, MARIA durſtet waghen ,
Ram. Wie ſeght ghy is de *Bruyt ? Nan.* de Geeſtigo MARY
Van Honthorſt, die wel eer u Speul-noot plach te weſen,
Die ſal de ſoete wond' haars Minnaars nu gheneſen.
Ram. Iſt ſeker *Nantio* ?
Nan. Ik ſegh 't is waarlijk ſoo.
Ram. Wat ſalſe voor een Echten ?
Nan. Een van Apollos knechten,
Een liever van het Velt,
Genaamt ANTONIS PELT.
Ram. Den Hemel wilſe heyl, de Aarde voodtſel geven.
Nan. En ſoo veel loopent goet, tot een doſijntjen even.
Niet meer, de *Bruyt* is teer, de *Bruygum* (jongh ghejaart)
Die wenſch ik ſich uyt 't Neſt niet heel en Oyevaart.
Ram. Maar ſegh my (*Nantio*) hoe weet ghy dattet waar is ?
Dat deſe (die ghy ſeght) een Echt en wet lijk paar is ?
Nan. Siet daar, dats blijk ghenoegh, (myn *Ramia* iſt niet ?
Ram. Ey laat my ſien te recht, o ! 't is een *Bruyloſs-Liet*.
Tot hare beyder lof, en om de Feeſt te Eeren,
Nan. Alſt *Ramia* belieft, ik ſal haar 't wijsjen leeren ,
't Is lecker van ghehoor, het heeft een Franſche Saux,
Het ratelt op ſtem : *C'eſt trop Courir les caux.*

Rey der Stichtse en VVoerdensche Maaghden.

1.

O *Sust'ren* Helicons,
Voeght dijne Rey by d'ons,
Goddinnen daal doch neer,
Wt dijn ghesegbent Hof,
En singh dit Paar *ter Eer,*
Tot woeker dijner Lof.

2.

Kom schoone Bloem Goddin,
Bekroont de trouwe Min
Met Ceres *soet gheteel,*
Ghewrocht van Hemelsch' stof,
't Gunt nooyt te recht 't Pinceel,
Of Schilders handt en trof.

3.

Ghy Nimphen *van het* Sticht,
En Woerden, *doe dijn plicht,*
Haal Daphne *haastigh hier,*
En wilse dat niet doen,
Soo pluk van haar Laurier,
Het aldergroenste groen.

4.

Want dat is toe-ghewijt,
Apollo *(diese Vrijt)*
Maar meerder synnen vrindt:
En trouwe Meester knecht,
*(*Antonis Pelt*) die mindt*
De suyv're kuyssche Echt.

5.

Dies vlecht dan Crans op Crans,
En spoedy totten Dans,
Dat yeder om het best
Veel-voudigh Cabrioolt,

Tot

Tot dat bykans op't lest,
De Schoentjes syn ontsoolt.

6.

Als't Reyen is ghedaan,
Vangh dan wat Cluchtjes aan,
Op, datmen tot besluyt,
Om Soennerÿtjes wed,
En dan, soo schort de Bruydt,
Hey wippa, flok na Bed.

Stuer Recht.

An-spraak van Appollo,

Tot de neghen Sangeressen.

Over 't versamen vanden Eerentvesten Bruydegom

IOHAN STRUCKEL,

Ende d'Eerbare Deught-rijke Bruydt

Iuff. ANNA van APPELDOOREN.

Vereenight in d'Echt binnen Deventer, den 20. September 1635.

Appollo.

Hy die te recht verlicht 't onredelijke duyster,
En stomme sinnen spitst, door hemelijke luyster,
Die met u lavenis ontnevelt het ghemoedt,
En 't ongheslepen breyn soo gheestigh vloeyen doet,
Die 't wetteloose wet, en scharpt tot rechte wetten,
Tot Cæserlijke roem, om Croonen vast te setten

Tot schoren van een Rijk, tot styllen ande vest,
Tot Vader-landts behout, en 't alghemeyne best.
Tot binne-lantsch' bescherm, en buyten-heymsche vreesen,
(Tot delging en verruk der Weduwen en Weesen,)
Tot schutsel vande goe, tot straffe vande qua,
Tot alles een Rondas, en wapen voor de scha.
Ghy, die de zielen laaft, (bedooven in de dampen,
Omcingelt in de zucht, beleghert vande rampen)
Door een vergode troost, en Enghelijk bewijs,
Ghesticht van d'Opper-voocht in 't gulden Paradijs.
Ghy die het dorre-rif (verjaart veraart van leven)
Kunt door u soet ghequeel een nieuwe groente geven,
En maken dat de gheest hem huppele van vreughd,
Soo dat de ziele danst in een begraaude jeughd,
Ghy, die de Ieught bedaart door statelijke zeden,
Hun mengende 't vernuft met oude deftigheden,
Hun toonende door re'en, de boose broose lust,
Tot Werreltlijke eer, en over-aardtsche rust.
An u, (o heylsaam volk, ghy swanghere vande deughde)
Versoek ik eene beed', een lok-aas tot de vreughde;
Gheen weygheringh en is in u beleeft gheslacht,
Ghebiedt my wederom, 't wert minnelijk volbracht.

Antvvoort van Vrania, een der negen Musen.

TE bidden ô *Appol!* waaromme niet gheboden,
Wat zyn wy laas? helaas! dat een der grootste Goden
Ons smeken sou, of ist, tot proeve, les, of leer?
O neen, nooyt soo verwaant 't an-matighen dees eer,
Gebiedt, gebiedt, gebiedt, ik spreke voor ons allen,
Die hier (ghelijk als ik) voor u te voete vallen:
Wy bidden, ô gebiedt, 't geschiede na u schik,
Wee yemant onder ons, die daar eens teghen kik.

Apollo.

Appollo.

Ik neem dees heusheyt an, waar van de tydt ſal melden,
En blaſen haar Trompet van 't dankelijk vergelden.
Anhoor dan, dit's myn wenſch, en innerlijk begheer,
Dat uwe Poëſi een *Bruydt* en *Bruygom* eer:
Siet, ANNA heet de *Bruydt*, met toe-naam APPELDOOREN;
Die tot haar *Bruydegom* IAN STRUCKEL heeft verkooren.
Ghy Nimphen paar, en paar, ſult ſinghen met u tween,
Tot Beelt'nis dat dees twee nu zyn gheworden een:
Dat elk ſyn rijm en ſangh ſtel op beſond're thoonen,
De vreemdigheyt van 't werk doet vaak den Meeſter kroonen,
Oft ſom daar in verſchuylt wel ſcheve lamme lee'n,
Wat ongemeens verſchoont, men ſieter over-heen.
g'En ſult alleen de Feeſt tot vreughde niet verwecken,
Maar tot ghedachtenis dit lieve Paar ook ſtrecken,
Wanneer na deſe tydt ('t welk Gode laat gheſchien)
Sy, dit haar Feeſt-ghedicht, Kints-kind'ren laten ſien,
En raken uytter aſch de diepe oude vonken,
Her-denkend' eens haar jeughd' en lodderlyke lonken:
Nu dan, eer tydt ontſlip, elk voegh ſich paar en paar,
En ſinge dat 't gheluyt noch klinke menigh jaar.

Vrania.

Soo daad'lijk, maar wy zyn in 't paren gantſch verleghen,
On-effen iſt ghetal en zyn in als maar neghen,
Daar iſſer een te veel, daar iſſer een te kort,
Een moeter af, of toe, eer dat het paren wort.

Appollo.

't Is waar, 'k en docht dat niet, noch weet ik 't ons te ramen,
Ik en Urania die paren ons te ſamen.
Sie daar, dat gaat u voor, een yeder doe ſoo na.
En volghe maat en thoon van 't ſoete *fa*, *ſo*, *la*.

Appollo en Vrania.

Op de stem:

De pyn van Thirsus is verdweenen.

SPaar nu geen Snaar noch lustigh quelen,
Maar trouw 't Musicq an d' Edle Luyt,
De Sangh ghevlochten met het Spelen,
Beeld af hoe Struckel *met syn* Bruydt,
Een-stemmigh, lieff lijk, eens van sinne,
Beleven sullen haere minne.

Clio en Melpomene.

Op de stem:

Courante Commune.

HIer speurtmen de vruchten,
Van duysent ghenuchten,
Door ouwe nieuwe snof,
Van Adams tyden of:
Siet Ionghe Ghenoode,
Dees Suykerde Mode,
Hout langher stant en wijs,
Als 't pronksel van Parijs,
De Meester leeft
Noch, die besneden heeft
Dit soete Ghetrouw,
Dit Kinder-ghebouw,
Daar yeder an wil of wou.

Thalia en Terpsichore.

Op de stem:

C'est trop Courir les eaux.

HEt out van 't groen ontwent,
Voelt nu een nieuwe Lent,
Dees onghemeyne vreught
Kan Bes, en Bestevaar,

Doen

Doen hebben nieuwe jeught,
In 't spyt hun gryse hair.

Euterpe en Poly-hymnia.

Stem :

Est ce Mars ce grand Dieu, &c.

DArt' le Zieltjes, moedighe Schaapjes
Zijt gegroet,
Lonkende, vonkende, wulpsche Knaapjes
Vol van gloet,
Drink eens om, op een som ;
Gheef Soentjes van gheluyt :
Vergheet gheen Bruydt.

Erato en Calliope.

Stemme :

Want Venus en de Wijn, &c.

HEf op u Stemmen, Hart en Handen,
Lok heyligheyt ten Hemel af :
Smeek dat dees' beyder liefd' mach branden,
Soo langhe tot haar scheyd' het Graf ;
En datse nevens dien
Kindts-kind'ren moghen sien,
Met lust,
Ghetrouwt, ghekust ,
Tot haarder Zielen rust.

Appollo en Vrania.

Singhen wederom haar Vers.

SPaar nu geen Snaar noch lustigh quelen ,
Maar Trouw 't Musicq an d' Edle Luyt ,
De Sangh ghevlochten met het Spelen,
Beeldt af hoe Struckel *met syn* Bruydt
Een-stemmigh lieff'lyk eens van sinne,
Beleven sullen hare minne.

Feeſt-praatje,

Toe-gheeygent

Den Eerentveſten ende Hoogh-geleerden Ionghman,

IOANNES HOOGHCAMER,

Ende d'Eerbare Deught-rijke Ionghe Dochter

Ioffr. CLARA VINCK.

Vereenight inden Echten Staat den 22. *April*, *Anno* 1636.

Broek hoe ſtaat my 't hooft verwart,
Heel avrechs op de romp,
O teere Soete-melks hart,
Wat zyn myn ſinnen ſtomp,
'k En weet nau wat ik doe,
Ik ben my ſelven moe.

Ik ben my ſelven ſchier ontvreemt
'k En lijk niet dien ik was,
Dat doet de tydt die my beneemt
De Salvingh van de Tas,
En Gieraardts ſoetſte Lief,
De Hel-wegh vanden dief.

O Backesje van ſuere-zult,
Myn lieve halve lijf,
Het breyn dat is my om-ghekrult,
Soo klaagh ik an myn Wijf,
De tydt die heeft gherooft
Al 't Huys-raat uyt myn hooft.

Dies

Dies is de koop op hol op ſchrof,
Claas Backer heeft gheen deegh,
Vol Muyſe-neſten is den Bol,
Van finnen is hy leegh,
Doch alſmen 't wel beſiet
'k En bent alleenigh niet.

Want daar is onſe Hote-bek,
De Vorſt van 't groot gheſin,
Dats eerſt een grootſche groote Gek,
De Zoon en is niet min,
Wat iſt een bitter Kruys!
Twee Gecken in een huys.

Wat zynder noch ontelbaar meer,
Daar 't luk woont by de Key,
Die lichter zyn ghelijk een Veer,
En broedtſer als een Ey,
Dies roep ik *Vive* Cap,
En † *Meure* wetenſchap.

l'Heureux Fol n'a beſoing ſageſſe Avancement ſans merite.

† *En arriere Capacite.*

Dat trooſt my ſeker vry wat ſtijf,
Nu weet ik myn Fortuyn,
Ik heb een weynigh mals in 't lijf,
En ook wat inde Cruyn,
Maar 't luk is op de vlucht
Dits argher als een zucht.

Dits argher als een Bullebak
Ghebooren in April,
Dits argher als een Oly-vlak
Op blanke Marrys Bil,
Dits argher als een vloek,
In drooghe Napjes Broek.

Dits

Dits argher als een leghe kruyk,
Voor Jochem Grooten-dorst,
Dits argher als de holle buyk,
Van Syme Smeerte-borst,
Ja 't is noch argher dan
Een CLAARTJE sonder man.

Ey sie, daar schiet my nu in 't hooft,
Met ik van CLAARTJE droom,
Wat dat ik lestmaal heb beloost
An *Corte Tymen-Oom*,
't Is waar het is gheschiet,
De wil ontbreekter niet.

Dan 't hapert vry wat an de macht
En an bepaalde Tydt,
Ook schuylter yetwes in 't ghedacht
Het welk gheen Rijm en lijt,
Doch dat ik niet en kan
Voldoe een ander Man.

Ik moet myn sinnen alle vijf
Weerom te Hoof ontbien,
En soo veel leenen van myn Wijf,
Dat maakt te samen tien,
En dan noch twee van Trijn,
Dats effen een dozijn.

Dats seven sinnen Vrouwelijk
Vijf Masculuinen broodt,
Die sullen my Ghetrouwelijk
Gaan helpen uyt de noot,
Is twalef niet ghenoegh
Ghespannen voor de ploegh?

Nu tza, 't sal op een Rymen gaan,
De sinnen syn by een.

Non fluytibus, gaat *Timen* aan,
En 't ander *Vander Veen*,
Want *Tyme* soo 'k je sey,
Die dwongh my tot de Rey.

Car il est cause des vices, qui sont aux vers, à cause qu'il m'a contrainct de Rimer.

Ghy moet, ghy sult, ik wil seyd' hy,
Op alle vrintschap weer,
Dat ghy een Bruylofs Rymery
Stelt tot HOOGH-CAMERS eer,
Die door een *Echt* Verbondt
Gaf CLARA hart en mondt.

Wat onschult datter teghen-viel,
Dat was al niet een mijt,
Ik swoer by Teuntjes onder-ziel
'k Was twee van vyven quyt,
Maar 't bleef al Koekoekx zangh,
Daar hoorje *Tymens* dwangh.

Doch dese Liefjes zyn my waart
Wel thienmaal meer als dit:
Maar heel ontstijlt is Rymers aart,
Als onlust die bezit,
Gherustheyt van 't gemoedt
De lust tot Rymen voedt.

Mille fois d'avantage.

Wat wil ik eerst, wat sal ik lest,
Wat sal de Grondt-vest zyn?
Om op te bouwen alder-best,
'k En vind' niet nieuws voor myn,
Hierom en Belgh' u niet
Soo 'k singh het oude Liedt.

 't Is

't Is nu alst vvas.

Van An beginne vvaßer Min,
En noch en is de Min niet min.

Het was als 't is, en sal ook blyven alle Tyt,
Of schoon de Werrelt waar al d'Ingheset nen quyt,
Ik meyne Mensch en Vee, of watmen acht voor dieren,
Noch souder Minne zyn in Mugghen ende Mieren.

Siet hier Adams Nieuwelingen
Fray na-bootsen d'ouwe snof,
Dese wijs en komt niet of,
Laat vry schim'len alle dingen
Van des Werelts ingewant,
't Minnen blijft in d'ouwe stant.

Noorder buyen, Blixem, Donder,
Noch geen grooten Oceaan,
Kunnen Minne doen vergaan,
Al dit goetje moeter onder,
't Vet wil boven, spijt haar macht,
't Minnen is een domme-kracht.

Ofter hondert tongen klinken,
Die het minnen gantsch ontra'en,
Datter duysent kreupel gaan,
En alleen door 't minnen hinken,
Schoon men seyt 't is haast getrout,
't Gunt daar na te lang berouwt.

Dat zijn woorden dat zijn praetjes
Van de geen die roepen Och!
Doetmen sulke dinghe noch?

Hase-

Hasenoten zijn 't met gaatjes
Alsmen wil de Min ontraan, *C'est peine perdu,*
An die graagh uyt vryen gaan.

Dat wy hey en wey verlooren.
Ia vier dubbel Schenke-Schans,
Dat de woorden van Moer-Ians,
Mitse sprak, terstont bevrooren,
En de lolle-pot van Lijs,
Schielijk werde klink klaar ys.

Dat de mondt van Besje Bouwe,
Toe-ghevrooren waar by 't vyer,
Dat en waar al niet een sier,
Noch en sou gheen Min verkouwe,
Watter haspelt over hoop,
't Minnen hout syn oude loop.

Hoorje wel ghy jonghe Luytjes,
't Minnen is te soete dingh,
't Minnen is te sonderlingh.
't Maakt veel *Bruygoms* ende *Bruytjes*,
't Maakt een smeringh uytte pan,
Sie hier isser 't staaltje van.

Neem een spiegel an dit Paartje,
Sietse lonken beyde-gaar,
Handt in handt de koop is CLAAR,
Siet hoe CLAAR loert IAN op CLAARTJE
Als de *Bruygom* op een VINCK,
Als een Huysman op een Schink.

Seker wie sou niet vergroenen?
Al waar 't hart soo dor als mul,
Of als ouwe Pietje Sul,
Vryers wilje noch niet soenen,

 Yeder

Yeder een in ſyn Ghelit,
Kuſt dan daar Trijn-Jans op gaat.

Wilje jocken, ſpele, ſpringhen,
Mallen, boerten, elk om ſtrijt,
't Welk ſoo wat van verre vrijt,
Of een aardigh Lietje ſinghen,
Doet dat haaſtigh, wilje ſpoen,
Want hier is wat aars te doen.

Want hier is wat aars te quicken,
Als te voeren onſe puys,
En te veghen 't Somer-huys,
Dat mach onſe Meyt beſchicken,
Maar daar moeter twee na bed,
Hier en dient gheen deughd' belet.

Dies wilt dan het reyen ſtaken,
Jonghe luyden ſcheyter uyt,
Speulgenootjes ſchort de *Bruydt*,
En vol-voert u ſeven ſaken:
Spoedt u, doet met kleyn gewach
Als ghy woudt dat u geſchach.

Wilt de *Bruydt* niet langh bewaren,
Want den *Bruygom* is gereet,
Schorter wat an 't onderkleet
Laat hem dat met CLAARTJE klaren,
'k Wed dat hy 't veel beter klaart
Oft ghy met u thienen waart.

Nu vaart wel vereende Menſchen,
'k Wenſch u t'ſamen ſoo veel ſpoet,
Soo van aardſch' als Hemelſch' goet,
Als gh'u ſelven kunt toe wenſchen;
Hout mijn Gunſt in u Gedacht,
Daar mee ſeg ik goede-nacht.

Bruy-

Bruylofs-Liedt,

Op de stem:

Courante Francoise.

O Bruygoms *Troosje,*
O soete Roosje,
Die met een vreemt gedacht
U lieve Lief verwacht.
Wien met genuchjes,
En soete kluchjes
Vermaken sal u Geest,
Waarom zijt ghy bevreest?
Heeft u yemant
Na Maaghdelijck verstant
Wat wijs gemaakt,
En dit gelaakt,
Die heeftet nooyt gesmaakt.

De swacke vaatjes,
U Cameraatjes,
Dat slechte Poppe-goet,
En kennen niet het soet
Van't trecke-becke
Van't warrem decke,
Van't kitt'len inde zy,
En ander knoeyery.
Geen soeter zaak,
Geen vrolijker vermaak,
Geen meerder vreught,
Geen meer geneught,
Als dese voor de Ieught.

Daar leertme soentjes
Van veel fatsoentjes.
Ae Borsjes, Hals, en mondt:
O! dat is soo gesondt.

En dan by vlaaghjes,
Met soete slaaghjes,
En klapjes op het lijf,
O bloet! wat tijt verdrijf
Ghenaakt de Bruydt,
O waar de lieve Spruyt,
Gheloost dit vry,
Soo 't anders zy,
Verwijtet Morghen my.

Al schijnje nu swak jes,
'k Wed dat het strak jes,
,, Den Bruygom *maakt soo fix,*
,, Al waarje noch soo quix,
Geen kleyn noch grootje,
Van al het zootje,
Behalven onse Bruydt,
Of 't moet ter Camer uyt,
Doet op de deur,
Den Bruygom *isser veur.*
Al wat ghy wilt
Belooft hy milt,
Ey laat dit Paar instilt,

Kom soete Sak jes
Vertel ons quak jes,
En laat dit Paar met vre'en,
Dat bid' ik yeder een,
Vrolijke Schaapjes,
Lustighe knaapjes,
Speel soetjes hantje slagh,
Want 't is noch veer van dagh
Verbeurje pandt,
't Zijn soentjes voor de handt:
En tot besluyt,
Maak dat hier spruyt,
Een nieuwe Bruyloft uyt.

Feest-Dicht,

Tot eer

Van den Eervvaardighen Ionghman,

S^r. HENDRICK CRAMER,

ENDE

De Deught-rijke Eerbare Ionghe Dochter

Ioff^r. GEERTRVYT AERTS.

Vereenight met den Bant des Houw'lijkx op den 2. *dach van October*, 1638.
Binnen Deventer.

HOe sal ik eerst of lest beginnen of vol-enden,
Myn Musa is verhuyst, tot wie sal ik my wenden?
Weet yemant nieuwer wijs op 't ouwerwetsche liedt?
Die stel syn pen te werk; voor my 'k en weetse niet,
Ik weet wel dat de Trouw veranderingh kan maken,
Voor die, die dat betreft, of aen een wijf gheraken,
Voor die 't zy Maacht of Wee'uw die raken aen een Man,
Of die, die op de Feest beklyven aan de pan,
Of aan een volle Fluyt, die Bacchi kind'ren boven
Het reyne Scharrebier of Karnemellek looven,
Maar van dit eenderley, ontelbaar out fatsoen,
Te dichten nieuwicheyt dat mach de Koster doen,
Myn dichten wort ondicht 'k en kan 't niet weder lymen',
'k En kan gheen duysent maaal op eene lever rymen,
Of lietjes maken van het soete nieuwe Jaar,
Ghestadich weder Aal, de spys is al te swaar,

Neen,

Neen, neen, men comt te laat, men comt te laat te *Trouwen*,
de Luyt is heel ontsnaart, men can geen maat meer houwen,
De Ve'el is gantsch ontstelt, ik heb te veel gheve'elt,
Mijn Ruyspijp heeft te veel voor anderen gespeelt,
En hadt dit lieve paar op sulken tijt begonnen,
Doe hadt ik *Vin donné*, nu heb ik leeghe tonnen,
Nu ben ik uyt ghetapt het isser al geleeght,
De saak is af-ghedaan het isset al gheveeght,
Het is al O. P. op, het rijmen moet ik staken,
Ik segh van rijmen om een *Bruyloft* te vermaken,
En sulks te stellen op een onghehoorde standt,
Daar toe soo segh ik neen, 't is boven mijn verstant,
Dies *Bruydegom* en *Bruyt* en wiltet u niet belgen,
Indien ik 't nieuwe radt vercier met oude velgen,
Indien ik 't oud en 't nieuw' wat onder een vermengh,
Of hier niet ongemeens op dese *Feest* en breng,
En segge 't gunt van my te vooren al geseyt is,
Want ik ben los en le'ech, als 't hoen dat uyt geleyt is,
Derhalven *Bruydegom* en ghy eerbare *Bruyt*
Verwacht van my wat outs, het nieu is met my uyt.

Het vuyr wert opgheraakt, nu luystert na het oude,
Nieu Getroude,
U *Trouw* die is verpandt, ghedenkt nu dat ghy zijt
Vrijheyt quijt,
Die hebt ghy willichlijk int bloeyen van u leeven
Wech gegeven,
Het *Houw'lijk* is met soet, met suer met lief met leet
Gantsch becleedt,
Doch Vre'e can Hylicx ramp door 't Goddelijk beminnen
Overwinnen,
Wanneer dat Man en Vrouw' voldoen haer beyder plicht
Valt het licht,
En houden vrolijk huys, maer anders valt het swaarlijk
En ghevaarlijk.

So

Soo yemant wesen wil van twist en tweedracht vry,
Leer van my,
Hoe nummer door onmin sich yemant sal vergissen
Ofte nrissen,
Dat is, soo yeder een sich wacht voor 't eerst' gekijf,
Man noch Wijf
En sullen nummermeer onvreedelijk verscheelen
Noch krakelen,
Noch Hau, noch Snauw' en sal ontcieren uwe disch,
Dats gewisch,
Noch Prat, noch Knorre-mor en sal u oyt vergasten,
Noch belasten,
Noch Kneuter Teuter-quaat doen ummermeer verdriet
Gansch'lijk niet,
Maer Juffrouw' Zeechbaarheyt die sal het huys regieren
En vercieren,
De soete Lonke-lach sal stadich zyn alhier
Camenier,
De trouwe Eerbaerheyt sal altoos voor u beyden
't Bedde spreyden:

Alsulken Huys-ghesin verlaet u nummermeer,
Indien ghy volcht mijn Raat en voor-verhaalde leer,
Nu isser noch wat Outs ons tot een les geschreven,
Die moet ik dese twee ook schrift'lijk overgheven,

Ghy *Bruydegom* en *Bruÿt*, ghy dubbel-duydich een
Hoort mijn re'en,
De Vrou sal groote schat door niet met al vercrijgen,
Leertse swijgen,
Het swijgen van een Vrou vercoelt en gantsch versoet
'sMans gemoet,
De Man moet wijss'lijck zijn en lijdsaem in 't verdragen
Al syn dagen
De swackheyt van een Vrou moet van hem zijn gestut,
Dat is nut,

De hevicheyt des Mans moet van de Vrou versoet zijn,
En gemoet zijn.

Comt u Vrouw oock te gemoet,
Dat is goet,
Set u Man wat sachtjes ne'er
Dats u eer,
Hy moet voorstaen het Gesin
Door Gewin,
En hy is u Over hooft,
Dat gelooft,
't Gelt u beyden soet of suyr
Even duyr,
Laat u Man (eer hy verstoort)
'tLeste woort,
Soo sich oock u Vrouw versteurt,
'tIs haer beurt
Laetse praten so sy wil,
Swijght al stil,
Tot haar quaatheyt is gedaan
En vergaan,
Segt dan soetjes waer't op staat,
Niet uyt haat,
Ghy een kan en zy drie oort.
Dat behoort,
Draaght ghy soo malcanders last
'tIs gepast,
Tracht na winst van deught en eer,
Vreest den Heer,
Vreest den Heer tot op het lest.
Dat is 't best.

P R E S A G E.

EEr dat de *Cramers* Vrouw comt in haar Poppe-craam
Syn dees Gelieven quijt haar Huyden-daaghsche naam;

Maar

Maar Ian-Oom ſal altijt (wilt dat van Ian-Oom weten)
Soo lang als Ian-Oom leeft, wel Ian-Oom blijven heeten,
Ick meen dien Ian-Oom die dit lieve Paar begroet,
En wenſcht haar vreed' op aard' daar na het Hemels' goet.

LOF-SANGH.

Op de ſtem

C'eſt trop courir les eaux; *Of,* O hooghte van 't Geberght.

1.

O *Hooghſte* Majeſteyt!
O Onbegrijplijkheyt!
O Cracht! waar by de cracht
Van Coninklijk ghebiet
Of Cæſarlijke macht
Veel minder is als niet.

2.

Waar vintmen ſulken ſtof?
Om met volcomen lof
Te prijſen Dijnnen Naam,
Almogend' *Groote Al,*
Niemant die die bequaam
Vol-prees, of prijſen ſal.

3.

Dies uyt eenvuldicheyt
Sy Dijnnen Naam verbreyt,
Gepreſen en gelooft,
Gedankt, geviert, ge-eert,
O Godt! O Over-hooft?
Die 't Al, en Al, regeert,

4.

Gheen çierlijkheyt van ſpraak,
En ſtrekt Dy tot vermaak,

Op 't opgepronkt Gebedt,
Of Pharizesche schijn
De Heere weynich let
't Moet uyt der herten zijn.

5.

Daerom uyt 'sharten grondt
Ontsluyten wy den mondt,
En bidden onsen Heer,
Dat hy dit lieve Paar
Tot synner prijs en eer
Ter zalicheyt bewaar.

Feest-Dicht,

Tot eer

Van den Eervvaardighen ende kunst-rijken Ionghman,

Sr. BALTHAZAR van der VEEN.

ENDE

d' Eerbare ende Deught-rijke

Iuffr. MARGARIETA SCHAAPS.

Vereenight in Estant op den 8. dach May Anno, 1639. Binnen Amsterdam.

DAar is 'k en weet niet wat yets van natuyren wegen
't Gunt ons veel meer tot d'een als d'ander doet bewegen,
Onangesien ghelijk van deughden ofte keur,
Men kiest al even-wel, niet wetende waar deur,
Schoon Jan soo goet als Claas, en Claas soo goet als Jan is
En zijn gelijck begaeft in alles watter an is,

Noch

Noch heltmen mette gunst, en vraaghtme na 't bediet
Of redenen waarom, de waarom weetme niet.
O wonderbare treck! wanneerder twee krakelen,
Die ons onkundich zijn, of vreemt in alle deelen,
Of daarmen nimmer van en hoorden eenich blijk,
Noch wenschtme d'eenne 't recht en d'ander 't ongelijk
Of als wy op de reys verscheydene gemoeten
Die t'samen even heus ons minnelijck begroeten,
En dat wy scherpelik daer op onse oogen slaan,
Soo wertmen d'eene meer als d'ander toegedaen:
Gaat daarmen speelt of kaatst, flok salmen zy verkiesen
En gunnen dees de winst en d'andere 't verliesen?
Int cort het sy wie 't sy (gelijcker is geseyt)
Of voelt al min of meer van dees verborgenheyt.
'k En spreke van geen liefd' om menschen te vermeeren,
Noch van vrou Venus min, die harten can verteeren,
Maar meyne vrouw tot vrouw en trek van man tot man
Gelijck als David had tot synnen Jonathan,
En die oock insgelijckx tot vrindt syn David troude,
Wiens beyder liefde nooyt vercoelde noch veroude,
Wiens liefde vrouwen liefd' of minnen overtrof,
Mits hare liefde was van Goddelijcker stof,
Van Engelijker aardt, van Hemelijcker wesen
Gebalsemt mettet cruyt dat zielen can genesen,
Verheugen onse hart, vertroosten het gemoet,
En ook de bose krijgh doen speelen bankeroet.
Ten deel is dees Magneet of treck my toe-ghevallen
Te moeten eenne Neve uytkeuren boven alle.
Te moeten tegen dank (niet wetende waarom)
Beminnen broederlijk mijn Neef den *Bruydegom*;
Sou 't zijn om dat hy heeft besocht veel vreemde Rijken?
O neen, daar isser meer die hem daar in gelijken,
Of ist om dat hy my bestaat in maaghschappy?
O neen, daar isser meer soo na gelijk als hy,
Of ist om dat hy deur syn uytgenome gaven
Gewenscht was en gewilt by Vorsten ende Graven?

En hoge en lege ſtants hem lauwerden met eer
Om ſyn Appelles geeſt en ander deughden meer?
O neen: doch ſoo veel iſt, doe ſulke lof-trompetten
Vervulden't Vaderlant (en ons in vreughde ſetten)
Baſuynende ſyn lof en over-groote cunſt,
Dat was ('t is waar ik kent) een an- was totte gunſt,
Te meer doen oogh en mont hem groete hier te lande,
Noch meerder doe hy gantſch uyt ſynne ſinnen bande
Het Roomſche en France Rijk, en achten alles niet,
Maar zetelde in de plaets een hupſche *Margariet*,
Met welcke dat hy heeft een and're reys begonnen,
En niet alleen het Vlies maer't Schaap daar by gewonnen
Soo haaſt en was de daat ten vollen nau geſchiet
Of eender uyttet Veen die ſong dit Zege-liet
Op ouwerwetſche wijs gelijk de Harders fluyten.
Aldus, ſoo dat de ſtem weerom te rugge ſtuyten.

Op de ſtem:

Het vinnich ſtralen vande Son, &c.

O Veen-luy ſoo'k je bidden mach	ECHO
Com ſtaack je, werk ey nadert,	hey nadert.
En hou doch Sabbath deſen dach	
Om die hier zijn vergadert.	vergadert.
Dat jeder met ſyn Harderin	
Om 't ſoetſte vrolijk quele,	ik quele.
En tot een lof van trouwe min	
Sich voege tot den ſpele.	en ſpele.
Vereent u ſtem aen luyt en fluyt	
De ſoete Bruyt iſt waardich,	s'iſt waardich.
Becrans haar mettet eelſte kruyt	
En Floraas pronk hovaardich.	o vaardich.
Den Bruygom paſt een lauw'ren croon	
Wilt met te groenſte bladen	beladen.
Beladen Ian Ooms jongſte ſoon:	
Ey ſpoed u het is ſpade.	't is ſpade.

Wel

Wel hem die sonder bloets verlies
Alleen door Godes zege de zege.
De zege kreegh van t Gulden Vlies
En' t Schaap daar by bedege. te dege.
Dit won hy op syn Iasons niet,
Maar vry met grooter eeren, ter eeren.
Ter eeren van syn Magariet
Danck sy ons alder Heere. der Heeren.
Wenschet dat de Heer geen heyl en spaer,
Maer alle lukte same versame.
Voor dit spick-spelder-nieuwe paar,
Een jegelijk seg Amen. 'kseg Amen.

Daar me besloot Oom-Jan dit cort eenvuldich Liet,
En ging doe (soo het scheen) om pijpjes na het riet,
Van meyninge daer mee (in velden, losschen, bergen)
Te neuren syn gedicht, om Echo wat te tergen,
En riep oock na'tgesang op't eynde van 't geluyt.
Dit lach my boven't hart; o vrinden't moster uyt.
De swangere van vreucht can niet als blijschap baren
En moet of min of meer daar yets van openbaren;
'tEn can niet anders zijn, ist vaatjen vol geneucht,
'tEn geeft niet anders uyt als aengename vreucht.
Hoe swolme lest het hert doe 'k van dit hylik hoorden,
De buyren riep ik an en stamerde met woorden,
Den yver was te groot, het wou daar seffens uyt,
Ten lesten met een barst; *Margrietjen* is de Bruyt.
En heeft tot Bruydegom een uyt de outste *Veenen*,
Waar van ik u daar na een praatjen sal verleenen.
Hier mede sweegh hy stil, anschouwende de lucht,
Onanghesien verheucht heeft lykewel gesucht.
't Gunt hy ten Hemel sond' door blijkelijke reden,
Mts hy sich neder boogh en storte syn gebeden,
En heeft die corteling op maat en rijm geset,
Gelijkmen lesen mach, dus luyde syn gebedt.

Gebedt.

Gebedt

Op de ſtem van den lxxix. Pſalm.

De Heydenen zyn. &c.

O Godt ſeer goet
In't opper-rijk der Rijken,
Daat't ſoeſte ſoet
Als roet is by te lijken,
Daar alle pracht
Van peirlen of robijnnen
En zijn maar nacht
By clare ſonneſchijnne,
Waar by dat aardtſche vreucht,
Of welluſt of gheneucht
Te recht mach droefheydt hieten;
V bidden wy o Heer;
Sla doch dijn oogen neer
Op ons geringe nietten.
Onſ hert en ziel,
Onſ handen mondt en oogen,
En ons gekniel
In ootmoet neer gebogen
Doen eenne beed'
Voor deſe nieuw' getroude,
Dat ghy in vreed'
Haer-lieden wilt behouden,
En datſe (o groote Godt !)
Gehoorſaem u gebodt
Geſtadich hier beleven,
Op dat de zalicheyt
Haar namaals ſy bereyt.
O Heere wilt dit geven.

Over

Over 't vertrek

Van A: R: van Deventer op Hardervvijk, ende van daar op Amsterdam,

Op de stem:

Di moy volage Amour.

Angh eer mijn Lief vertoogh
Heeft 't eenigh Werrelts Oogh
Met een bleek gesicht,
Door Tranen nat bedouwt,
De Beemden en het Wouwt,
En vermomt sijn licht.

Dat *Phœbus* schuylt sijn hooft,
Is, om dat ik berooft
Werd' van hart en zin,
Goe Reys! goe Reys! me Vrouw,
De Son treurt om mijn rouw',
Ik, om u (Goddin.)

O! Voermen, past op 't Spoor,
O Paarden! geef gehoor,
Houw bequame trat,
Ey hotse-botst soo niet,
Ghy plompert voor u siet,
Let op Luns en Radt.

Help toch mijn Lief in 't Boot;
Dat bid ik kleyn en groot,
Sta-by Schuyte-boef,
Ey lieve vrome Maats

Maak haar bequame plaats
Achter inden Roef.

Ghy Schipper of u Knecht
Mijn bidden is *Stuer Recht*;
Singh doch eens an't Roer
Verjaagh mijn Lief de vreef,
Ik fongh mijn keeltjen hees
Dat ik met u voer.

Æolus geef voor windt
Dit over-fchoone Kindt,
Zuyder-zee weeft bly,
Springh fachjes op en ne'er,
En fpeel met haar, foo veer
Totfe kom in't Y.

O weeligh Amfterdam,
Doe fpouwen vuir en vlam
U Schepen op Ree,
Ter Eeren deef Godin,
Raas blaas het Y waa[illegible]in
Als Donder in Zee.

IAN

IAN VANDER VEENS

OVER-
ZEESCHE
ZEGE-
ZANGEN.

Hoe Grol die loose Hoer, haar Geest korts heeft gegeven,
Dat heeft een Geuse Pen, op Paaps Papier beschreven.

ROL dat loose Papen Hoertje,
Schelmen Voedster, Dieven Moertje,
Minne van de Moordery,
Teelster vande Guitery,
Leyt soo deerlijck op haar sterven,
Raven Aas die sal beerven
't Beste datmen by haar vint.
Want hy is haar liefste kint,
Al haar bloet-verwanten weenen,
Al haar vrienden droevigh steenen,
Och! wat isser al geklach,
Och! wat isser al gewach,
Roept toch haastich de ghebuyren.
't Sal met haar niet lange duyren.
O! daar geeftse noch een sucht.
Staat soo na niet, geeftse lucht,
Voelt de Pols, die slaat soo swakjes,
Leke Jasper loopt toch strackjes,
Om de Priester, om de Paap,
Om den Uyl, en om den Aap,
Loopt toch heen haalt Broer Cornelis,
Met sijn wit gebacken Melis,
Met sijn Keers, sijn Cruys, sijn Bel,
En sijn ander Goochel-spel,
Want het Puykje vande Hoeren,
Want het Droesje vande Boeren,
Want het Pit van alle quaat,
Schier de wint ten Eers uyt gaat,
Siet hoe ist gelaat vervallen,
Wie mach trotsen op sijn kracht,
Op de diepte van sijn Gracht,
Op sijn loos heyt, op sijn laghen,

Op ſijn jonckheyt, op ſyn dagen,
Op ſyn vechten, op ſyn moet,
Op ſyn wel-geſtelde wooning,
Op ſyn Prince, of op ſyn Koning,
Hoogen moet komt voor den Val,
En de Doot vernielt het al.

Mors.

Och ! och ! daar geeftſ' haar geeſt,
Dat boos gekroonde Beeſt,
Dat Babel heeft geſogen,
Heeft nu de ziel geſpogen,
Daar helpt geen ſlach of ſtoot,
Sie daar de Hoer is doot.

Waer van.

Ofter yemant wilde weten,
Hoe de kranckheyt mochte heeten,
Waar van Grol het leven liet,
't Was de Brant-ſiekt, anders niet.

OLI PODRIGO.

Mengel-moes Gedicht,

Soo vande Veluvv, als de loflijcke Veroveringhe der Stadt WESEL.

DEn Jager van Philip om 't Bos ſyn netten ſpanden,
En joegh de Veluw deur met moorden, rooven, branden,
De Betuw was ſijn wenſch, hy heefter voor geklopt,
Hy loerde hier en daar, dan 't gat dat was geſtopt,
Door achteloſe Jacht, ontſnapten hem den Weſel,
Nu ſtaat den uyl en ſiet gelijck Eſopus Ezel.

Hendrik

HEndrik diemen heet de Jager,
Nu hernaamt den Boeren plager,
Eerst gepresen, nu versmaat,
Eerst bemint, maar nu gehaat,
g'Hebt behaalt wel duysent schanden,
Met u moorden, roven, branden,
In dyn eyghen Vader-landt,
'k Meen ghy sult het na-der-hant,
Op een kort noch wel beklaghen,
Foey, foey, op u oude daghen,
Dit en sluyt niet lieve Man,
Nooyt en waart ghy een Tyran,
Noch vermaart van wreede daden,
Maar beleeft, vol van ghenaden,
Wat, wat, wat, 't is uyt de schreef,
'k Schaam my als u vrome Neef
Dit al t' samen komt te weten',
Hoe sal hy u (meent ghy) heten,
k Wed' hy Veddert u niet meer,
Al u voor-behaalde eer
Kan dit nummer weer beslechten,
Eer tijts pleeght ghy braaf te vechten,
't Zy voor Steden oft int Velt,
Yeder een die noemd' u Helt,
Wie sal u doch meer soo heten,
't Eerlijk kleet dat is versleeten,
Hoort de Boeren klacht eens aan,
Die in Veluw wort ghedaan,
Over u en u Soldaten,
Van u Fielen en Karwaten,
Van u moordenaars gebroet,
Op-gevoet met menschen bloet,
Dit gebedt en droevigh singhen,
Sal haast door de wolcken dringhen.

KLACHT

KLACHT,

Rey van de Veluvvsche Boeren,

Op de stem:

Het vinnighstralen vande Son.

1.

GHy die besit des Hemels stoel,
En rust dijn voet op Aarden,
Hebt doch van onse smart gevoel.
O God van grooter waarden.

2.

'Anschouw ons over groot ellent,
Ons Zoonnen gaan verloren,
Ons Dochters worden heel geschent,
En wy geschat geschoren.

3.

Wy worden heel verbrant, berooft,
Daar neven noch gevangen,
Men woelt ons stricken om het hooft,
En werden half gehangen.

4.

'kEn weet niet wat verschyden pijn
Daar sy ons mede krenken.
Duc d' Alba moet verresen syn,
Wie sou dit aars bedenken.

5.

Verresen is hy voor gewis,
Met Beulen uytter hellen,
Die even inde duysternis
Sijn swarte ziel soo quellen.

6.

Och slaat u oogen eenmael ne'er
O Heer op uwe Knechten,

Wy hebben laas verdient veel meer,
Soo ghy met ons wilt Rechten.

7.

Maar neen u goedertierenheyt,
Die eeuwighlijck sal dueren,
Ontsteken met barmhartigheyt,
Sal enden onse trueren.

8.

Den val-strik die ons is gheleyt,
Van Henderick den Iagher,
Breek haast ontwee, en straf bereyt
Voor desen Boeren plagher.

9.

Verblint syn oogen en verstant,
Vermengh met duysent vreesen,
Syn nieren hart en inghewant,
Verdut syn gantsche weesen.

10.

Geeft Heere dat hy vloek den dach,
Doen hy in Veluw-landen,
En dat hy lang beclagen magh,
Dit moorden, rooven, branden.

11.

Ons dunkt alree, o groote Godt,
Dat ghy verhoort ons klaghen,
En onsen vyant tot een spot,
Wel dapper hebt gheslaghen.

12.

Wy weten dat ghy wreken sult,
't Geschrey van Weeuw' en Wesen,
Waar van den Hemel is vervult,
Dies moet ons' quaal genesen.

Transformatie.

Siet Wesel wort een doeck, een neusdoeck die de ooghen,
Van ons bedroefde volck seer angenaam komt drooghen.

HA, ha, ha, ey sie de Boeren,
Nu eens om het hoeckje loeren
s'Hebbent oock al inde neus,
Wesel roepen sy is Geus,
Nu begint de tong' te roeren,
Nu begintmen vlag' te voeren,
Yeder een op sijn mannier,
By de Wijn, en by het Bier,
Leſtmaal gaande over ſtraten,
Hoord' ik hier of kluchtigh praten,
Van een man die (soo my docht)
Niet wel Papen lijden mocht,
Laetse nu *Oremus* lollen,
(Seyd hy) die geschoren bollen,
Te rogamus audi nos,
Nu ist Wesel, dan den Bos,
'k Hoor vast vloeken Isabelle,
Al de Duyvels uyt der Helle,
Al de Monsters vander Zee,
En sy meenter Hendrik mee.
Hendrik heeft hem wel gequeten,
Daarom sal hy Vygen eeten,
Vygen uyt het Spaansche landt,
Als men gat den Admirant:
Hoe sal *Io el Rei* op hooren,
Met sijn korte Midas ooren,
Hy sal brullen als een Stier,
Singen als een Ezel dier,
Maar als over sijn die vlagen
't Sal hem dan soo wel behagen,
Of hy met sijn bloote gat,
Op een heten hekel sat.
Qualijk kon ik't lacchen laten,
Van dit koddigh boertigh praten,
Holla seyd' ik hoger niet,
Van het geen nu is geschiet,

Laat

Laat ons Godt van harten prijsen,
En hem danckbaar eer bewijsen,
Die ons inden hogen noot
Meer als heyl en hulpe boodt,
Wesel heeft hy ons gegeven,
Sonder schade, daer beneven,
Veel Geschut en Rijkdom by,
Heere Godt wy dancken dy,
Alles komt in onsen handen,
Als ghy strijt voor dese Landen.

Siet den Getaanden Spek Ian dwars voet den Seinjoor,
Don pok mok den Maraan, den half gevvasschen Moor,
Heeft snying inden buyk *Pie'r Heyn* verkrijght sijn schatten,
Door dien hy hem klisteert, nu kakt hy Spaansche Matten.

IA Seinjoor kont ghy so kacken
Schijt vry in mijn le'ge sacken,
En Matroos sijn mutsje vol,
't Sal niet kleven ande wol,
Ja Seinjoor is dat purgeren?
Daar kan Geus neef 't moes me smeren,
Dat's een drek die niet en stinkt,
Dat's een drekje dat wel klinkt,
Dat's een stront van d'ander werrelt,
Schoon van luyster, hups beperrelt.
Ghy doet rijklijk u gevoegh,
Druck noch wat dan ist genoegh,
O Seinjoor weest niet verlegen,
Nu ghy stoel-gank hebt gekregen,
Lijt met ons de saak geen last,
Meester Pieter is een gast,
Meester Pieter is geschapen,

Om u ganſch den darm te ſchrapen,
Sonder eenigh Jopen-bier,
Want hy is een Scheeps Barbier,
Die maakt door ſyn Solpher poeder
(Spyt ſint Felten of ſyn Moeder,
Spyt Toledo en Madriel,
Spyt ſint Aachten onder-ziel,
Spyt ſint Joris of ſyn Swagher,
Spyt den Roomſchen Sleutel-drager,
Ja in ſpyt van al de ſpyt)
Dat heel Spanjen krijght de ſchyt,
Dux Hidalgos Cavaljeros,
Con vos poutos vos Mocheros,
Abten, Prieſters, Jeſuwijt,
Enge Nonnen vaack ghewijt,
Leke Broeders, Pape Wijven,
Gaat den eers nu heel op ſchijven,
Ja ſoo overvloedigh, dat
't Vuyr raakt in 't Maraanſche gat,
Dat deur brant ſoo is an 't ſmoken,
Datm'er ſou een Ey in koken,
Datm'er ſou een Worſt in bra'an,
Met een Callekoenſchen Haan,
Met een paar douſijn Sauſyſen,
Met een koppeltje Patryſen,
Met een pan vol Fricadil,
't Luſt my niet, hy proef de wil,
Hoort hoe vloekt den ſtraten pronker
Den ſaffraan oogh varkens Ionker,
In ſyu uytterſte verdriet,
Krijt hy dus, ſchier anders niet,
O Flamingos Lutrianos
Trahidors des Caſtilianos
Pedro Heyn Catſtorro Can
Dat den Spek wort hees daar van,

Meeſter.

Meester Pieter neemt in 't goede,
't Klagen van Cabre Cornoude,
Och den armen hooren beest
Is soo dor gelijk een geest,
Want syn schyven syn vervlogen,
En syn veeren uytghetogen,
En syn hart berooft van moet,
Raat wat rest hem van syn goet?
Raat wat heeft hy noch behouwen?
Wat Iuwelen vande Vrouwen,
Maar 't zyn schatten (dat ghy 't weet)
Diemen Spaansche pocken heet,
Soo hy die wel wil bewaren
Tot int ende van syn jaren,
Heeft den geel-huyt den Titan,
Alle tijt het smeer daar van.
Doch ick gun hem dese suyvel,
Meester Heyn die noemt hy Duyvel,
En hy seyt seer wel daar an,
Want syn droes is Heyntje-man.
Nu Marane ik wil swijghen,
Om geen Vijgh van u te krijghen,
Die ghy fraay te koken weet,
Tot u wraek van eenigh leet.
Peys dan sonder te krakelen,
'k Wil u Lucifer bevelen,
Die soo graachjes op u past,
Die Duc d'Alba heeft te gast,
Die van ansicht en van wesen,
Schijnt u Vader wel te wesen,
Want u huyt is als een Zeelt,
Even als het helsche Beelt,
Ghy en hy, die weet te vleyen
Om een yeder te verleyen,
Die oyt in u stricken viel,
Kosten 't leven ofte ziel,

Dies om u verraat t'ontvlieden,
Kom ik u de vreed' anbieden,
Doet ghy't niet, soo roep ik strak
Schoorsteen-veger Bullebak.

Lof-dicht,

Over 't belegh van

's Hartoghen-bos.

O Spaanschen Jupiter dijn Donder krenkt geen zegen,
Dijn Blixem is ontschaakt met dynnen gulden Regen,
En soo ghy Mars ghebiedt om dijn verloren scha
Te halen wederom, men vraaghter gansch niet na,
Ons Roem, o dwingelant, is uyt den Haag' vertogen,
Met wackerder gesicht als Argus met veel ogen,
Die nummer door Mercuir wert inden slaap gewieght,
Maar den bedrieger self door vromigheyt bedrieght,
Ghy dachtet van te voor 't geen dy nu doet herdenken,
Den Bos en kan hy niet, hy mach my elders krenken,
Die tweemaal het gewelt sijn's Broeders heeft gestuyt,
En sal in geender eeuw' den desen zijn te buyt :
Genomen't zy alsoo, waar an heeft dit ontbroken,
't Heeft Gode niet belieft; daar me is dat vol-sproken,
Mishaaghtet hem als noch, soo sal het zyn als dan,
Maar lijk-wel siet ghy nu datmen die winnen kan,
Niet door een houten Paart, als Troyen door de Greeken,
Noch op syn Amazoons, of zierlyk Lancen breken,
Maar soo het dy gelieft komt harwaarts uyt dyn Troon,
Anschouw hoe m'heeft beset de Peirel van dyn Croon,
Daar siet ghy't konstigh werk waar me'hy die benart heeft,
Gods hant zy met den Prins, die hem 't beleyt en 't hart geeft.

Stuet Recht.

MEY-

MEY-CRANS,

Van verscheyden Cruyden, over de meer als treffelijke veroveringhe der Stadt 's HERTOGEN-BOS.

Ghelevert inde macht des alderdoorlughtighsten Prince van Orangien Frederik Hendrik van Nassouw, den 17. September 1629.

Aande Edele, Eerentveste, Wijse, Voorsinnighe Heeren, mijnne Heeren, Borghemeesteren, Schepen ende Raat der Stadt DEVENTER.

Mitsgaders hare Gesworene Gemeente ofte Vroetschap.

GHy Stylen onser troost, en Stutten deser Veste,
Bewaakers onser sorgh, bestuerders tot het beste,
Beschermers deser grens, die nu een wyle zijt
Ontrust voor ons geweest, door een verwarden tijt,
Maar hy die hart en nier en alles hier beslichtet,
Heeft u, en ons te saam, van't sware jok verlichtet
Soo schielyk onverwacht als eenne blicxem blikt, *VVesels veroveringhe.*
Dat ons in plaats van vrees de blyschap heeft verschrikt,
En weynigh tijts daar na heeft God ons noch gegeven,
Dat onverwinlyk scheen voor alle die daar leven,
Dies stel' ik u ter hant hier van wat Rymery,
Behaaght het u niet al, yets sal behagen dy,
Hoop, als ghy zijt ontlast van wichtige Stadts zaaken
Dat dit u min of meer een weynigh sal vermaken.

V. Ed. onderdanighen Dienaar ende Mede-Borger,

JAN vander VEEN.

MEY-

MEY-CRANS.

DOe Silva meer als trots op haren maaghdom pochten,
Heeft Fred'rik Henderik daar dapper om ghevochten,
Met Ph'lippi trouste knecht, die hy ter neder bracht,
En heeft tot Babels spyt de Pot-bagijn verkracht.

V R Y A G E.

EEn ongehoorde vreught van onverwachte dinghen,
Omhelst ons vrye volck door Godt en Fredrikx hant,
Een onghehoorde ramp komt voor de scheenen springhen,
Den Arent, Antechrist, en wreden dwinghelant,
O! eersten dagh van Mey ghy sult ons heughlijk heugen
Ghy teellet door u min dat dapperheyt verciert;
Nassouw' begroet den Bos na alle syn vermeugen,
En ghy ons' moeder d'aard', die 's Princen doen lauw'riert.
Een noyt verwonnen Maaght hovaardigh op haar muiren,
Omschanst, omwatert, en diep slijckigh bemoerast,
Wiens woonningh sonder yet beschanst is van natuiren,
Wert inde minne maant ghevryt en anghetast,
Niet als den Oorloghs Godt Vulcani Vrouw' antasten,
Met streelen en ghekus of minnelijk gesmeek,
Doen hy den lompen Smit twee hoorenen anpasten,
Neen, onsen duytschen Mars gebruykt een ander streek,
Na dat syn Leeuwen hart geraakt was op het heetste,
Van Silva Bos-Goddin, niet tegenstaende dat
Dees' Nimph hem wert ontraan, vermits sy was de wreetste
In 't Babilonsche Rijk, heeft hyse anghevat,
Heel op een ander wijs als die de scheenen stooten,
Hoe wel syn trotse Lief met spot na d'oude sleur,
Sey met een schotse lagh het deurtjen is geslooten,
Ey keer, ghy breekt u hooft, smits dochter isser veur,

Wat

Wat voor een kromme sprongh is u in 't hart getogen?
Wat waan, wat toovery vernestelt nu u breyn?
Wel hey, verblinde Vorst ey opent eens u oogen,
De grootste onser gloob is voor my al te kleyn,
  Haar opgeblasen borst van hooghmoet ende tooren,
  Vergifte meer en meer haar Adderighe tongh,
  't Welk over-tolligh klonk den Minnaar in syn ooren,
  Die hierom des te meer haar na het garen dongh.
Geen water of mouras, noch diepe modder poelen,
Geen donder of geblik, noch vreese vande doot,
En kon syn vuyrigh hart noch minne doen vercoelen.
En diese achten kleyn die heefts' in hem vergroot,
  Syn over-grootsche Lief, in haer verweende wooningh,
  Onwinnelijk gheacht wert treffelijk bewaart,
  Door kloeke dienaars van een groot en machtigh Coningh.
  Die voor Batavia somwijl syn schatten spaart, *Tegen syn danck,*
Dies op syn ouder-wets vermenght met nieuwe snoffen,
Komt Ridderlijck ter baan den Vreden-rijcken Helt,
Die met syn vryery niet langh en wilde sloffen,
Hy weet van gheen ghevley, maar troetelt in het velt:
  Sie daar, daar gaat het an, met trommen en trompetten,
  Met wapenen geklank, en schrickelijck ghedruys;
  Syn vliegende Banier komt braaf ronssom besetten,
  Syn gramme stuer en suer en soete Liefjes huys.
Den vroomen Delvenaar doet kloecke delvers delven, *Prins van Orangien,*
Men draaft, men slaaft, men graaft het water tot een landt,
Men slijkt, men dijkt, het lijkt int minste niet sich selven,
Men braakt, men maakt, dat 't raakt uyt menschelijk verstant.
  Daar bouw't men schans by schans redouten, halve-Maanen,
  Hier hooren-werk by werk, daar soo veel krullen by,
  Dat Romens Bulleman, en 't broetsel der Maranen,
  De vrees het achter-lijf ontsteekt met poplecy.
Myn Musa loopt te veer en sou my schier vergeten
Te schryven van 't belegh wat wonder datmer vindt,
Van graften, dijck of dam, darf ick my niet vermeten,
Soo 't Argus recht besach de groote gool werdt blindt:

Noch even dreuts van moet hout haar de stuersche Deren, *Grubbendonck*
Die wacker is getroost door haar manhafte wacht,
Een ouwen trouwen gast quyt dapper sich in 't weren,
Die 't meeste van 't gevaar als 'r alderminste acht.
Nu schiet my inden sin wat desen dorste segghen;
Tot een die met gheley by hem uyt 't leger quam,
Waarom komt uwen Prins de vorschen hier belegghen?
Dat is de Croon te na, sprak desen ouden stam,
Den Vorst gaat voort en voort syn wout-vrindinne nad'ren,
Die weynich min of meer voor d'uytkomst is besorght,
Veranderingh van bloet kruypt door haar growe ad'ren,
Kleyn wart haar hart en hulp, en swack haar troost en Borcht.
Dit gingh de Werrelt deur de vlugge Faam uyt-blasen,
Tot inde hoven van Madriel en Oostenrijck,
En brocht dees' beyde 't saam door jalouzy an 't rasen,
Die swoeren soet en suer, en wrake te ghelijck.
Hier danstmen om de bruyt die nu is bleeck en delu.
Hoor' daar, wat voor gerucht komt boven vanden Bergh
Met dese wederklank, den Jager is in Velu,
Dat gaf haer weder bloet, dat gaf haer schinckels mergh.
't Is waer hy isser in, met Moffen en Maranen,
Met Franken, Waal, en Schot, met Slesi en Moraaf,
Met Engels, Yer en Deen, met Pool en Ital janen,
Met Meiren en Crabaat, met Meester, Knecht en Slaaf,
En al het schroey en schrot van 't ende der vier winden,
Is door den Berghschen Graaf de Boeren toe-gebrocht,
Wat slimmer droes heeft doch dit schuymsel konnen vinden.
O! hier heeft Belsebub veel jaren na gesocht.
Wat moetwil datmer doet van moorden, roven, schenden,
En ander tyranny te melden, waer te lang,
Ick roert een weynich an, maar wil daar haast van enden,
Ey hoor hoe 't droevigh liet verkeert in bly gesang.
Dit solfferigh gespuys, heeft flockx gebrant, geblaackert,
Men gaft haar alles prijs, maar, door dit Veluws vuir,
Is het benaude kint gekoestert en gebaackert, *Wesels*
De smarten af-gedrooght gewonden inde luir. *borgery.*

Hee

Hoe ſcheert den droes het ſwijn wat krijgt hy ſlechte vlocken,
Graaf Hendrik met dit ſpul en jammerlyck gefluyt,
Meent ſynnen Vedder ſoo van 't Bosjen af te locken,
Ja, eenen dartich juyſt, daer me ſoo was hy uyt.
Hy haſpelt gins en weer, voor Hattum ſout hem gelden,
Hy docht de Geus van angſt die kruypt nu inden dop,
Met, komter ſnachts een Poſt die hem wat vreemts vertelden,
Daar was het, voort, voort, voort, Soldaten op,op,op,
O vrint ! ey loopt ſoo niet, het werk is niet begonnen,
Maar ganſchelyk vol-endt, ey lieve hout u ruſt,
O bloet hoe paſt dien hoet, ſiet Weſel is gewonnen,
Hoe dat hem ... te moe dat is hem beſt bewuſt.

'k VVed' hy meent dat 't Geuſen hagelt,
Nu hem 't gat ſoo is vernagelt,

Hy die den ſtercken Leeuw wou ſtricken in het garen,
Wou buygen tot ſijn wil door Krygers ſonder Godt,
En koſt, ſpijt Keyſers macht , geen Weſel wel bewaren,
Rampſaligh is de menſch die met den Heere ſpot.
Gelijk een lopend' vuyr kryght onſen Prins de tyding,
En ſijn weerſpannich Lief die wert het ook gewaaer
d'Een tot een groot verdriet, en d'ander tot verblyding,
Hy bly, ſy droef, ey ſie wat ongelyker paer.
Of ſijn verſtaalde hart ter harten gaat het vryen,
Dat kanmen wel bevroen aen dees doorluchte ſaak,
Hy gaat na Plutoos huys in helſche galeryen,
Op dat ſijn Silva hem eens komen mocht te ſpraak,
Maar ſy blyft even bars, die kropt hem inden gorgel,
Nochtans en laat hy niet te ſpelen voor de Maaght
Een dreunende Muſijk, door een metalen orgel,
Hoe meerder dat hy 't doet hoe 't minder haer behaaght.
In plaats van dankbaarheyt vloekt ſy hem uytten lande,
En wenſcht hem op Parnas met al die by hem zijn,
Sy hoort te byſter nood een Orangee oft Brande,
't Geſpeul dat luyt te grof, ſy haddet liever fyn,

By dese melody soo quam hem wel te staade,
Een vresselijck banket van snorrepypery,
Dat sond' hy haar, daar by veel app'len van Granade,
Doen gafse beter koop haar Baalsche Romany.
Ick Mach dat mynne is met recht, sprak hy, wel Mynnen,
Dies Mynd' hy Silva soo dat d'aarde sich verhief,
Niet anders als den dwangh deed' haar de trots verdwynen,
Hy kreegh met kracht syn wil, sy badt te zyn sijn lief,
Hy heeftse noyt gesmeekt die hem op 't lest quam vleyen,
Noyt vryen desghelijck soo tresselijck volbracht,
Haar maaghdom sal soo mennich Lolle-broer beschreyen,
Nu is tot Babels spyt de Pot-bagijn verkracht.

Trophee.

EEen eeuwich lof verdient den man,
Die sulcke Ciersels vinden kan,
Van waard' en ongemeene glanssen,
Dat aller Cæsars Lauwer dooft,
Om daar me 't overheldich hooft
Ons' Princes heerlijck te bekranssen,

Heeft Celon niet dat wel ghelijk?
Oft China oft het Perus Rijk?
Om aan syn eeren Pruyk te hechten,
O! dat ik mocht, of dat ik kon,
Ick trock wat straaltjes uyt de Zon,
En sou yet Hemels voor hem vlechten.

Voor hem segh ik voor wien de dood
Door vreese inde werckers vloot,
Oft and're die omtrent hem waaren,
Vreest sich voor wien een yeder vreest,
Hoe vreest dan nu 't gekroonde Beest,
Met alle haere buyk dienaren.

Inde galerien voor den Bos.

De groote ziele in ſyn ruſt, *Mauritius hooger ghedachten,*
Anſchouwt met meer als aardtſche luſt,
Syns Broeders over vroome daden,
Of ſoo het ſien van boven ne'er,
Alleen toe kommet Godt, de Heer,
Groet hem in plaatſe met genaden.

Dat hoogher gheeſt de harſ'nen quelt,
En ſchrijf van aller Helden Helt,
Ick geef het over aen een ander.
Waar vintmen ſtof tot lof ſoo reyn,
Voor die, daar by gheleken cleyn,
Moet zyn, den Grooten Alexander.

's Hertogen-Bos altyt gheacht.
Onwinlijk, wint den Prins met kracht,
Ontrent in tyt van twintigh weken,
Met Weſel 't Heerelijk ghebouw,
O Fredrik Hendrik van Naſſouw,
'k Word' hees van ſtaegh u Roem te ſpreken.

VVt-tocht der Iſabelliten.

NA dat ik tot Meeſter Joris,
Had genut wat Brandemoris,
Met een weynighje beſchuyt,
Gingh ik 's morgens goet tyt uyt,
Om den uyt-tocht te beſchouwen,
'k Sal den Maandagh wel onthouwen,
Seker deſen Maandaghs ſpoet,
Smaacket Heerom ſoet als roet,
Siet wat volk komt hier te waghen,
Met de ooghen neer geſlaghen,
Met het aanſicht ſtuer en prat,
Statigh als Jan Pelſers kat,

Stemmigh als een Bok van Romen,
Sijn dit vande fijnste vromen?
Die ten dienste staan van Bel?
Vraaghd' ik aan myn meed'gesel:
Die sey, en begon te scheren,
Dese vogels swart van veren,
Sijn de Ravens haast gelijk,
Die in't Babilonsche Rijk
Zijn de meeste van vermogen,
Want sy picken uyt de oogen
Van de slechten alle gaer,
Die haar blind'lingh volgen naar,
Die haar dienen ende eeren,
Die al doen wat sy begeeren,
Die al doen het gunt sy raa'n,
't Zy van moorden of verraa'n,
Of van and're swave saaken,
Sy zijn't, die de werelt maken
Over al in rep en roer,
Want sy krygen an haar snoer,
Keysers, Princen, Vorsten, Heeren,
En al daar sy by verkeeren,
Nectar lijkt haar soeten wijn,
Maar het grontsop, is fenijn,
Wacht u voor die Hipocriten,
Voor de vogels Jesuiten,
Siet dat ghyse wel besiet,
Diese kent en kooptse niet,
Ia docht ik is dat gepresen,
Dit en moet geen Maak'laar wesen,
Dit loopt schriklyk buyten beens,
Daar na vraagd' ik hem noch eens,
Wat zijn dees die hier voeteren,
Gansch end'al in witte kleren,
Vande zolen tot den top,
Vande voeten tot den kop.

Dit (seyd'hy) zijn Bastert Swanen,
Maaghschap vande vochte cranen,
Diemen leckerlyk moet voe'n,
Met de spiertjes van een hoen,
Met de stipjes van de snippen,
Want sy konnen aars de slippen,
Van het Klooster haspel tuygh,
Qualijk lichten vanden huygh,
Dese met haar graauwe kappen,
Dat zijn Broeders vander nappen,
Troosters vanden duytschen dorst,
Salvers vande grage borst,
Biechters vande naakte Nonnen,
Straffers vande volle tonnen,
Kind'ren van Sint Joris swyn,
Kelders vande klare wyn,
Geyle Satirs in het minnen,
Bacchus dienaars in het Ninnen,
O 'tzyn sulcke droncke bloets,
En die daer gaan Barrevoets,
Dat zyn Lutzenborger droesen,
Die gaan 't heele landt deur soesen,
Siet dien Nicker gins eens gaan,
Als een kermis Baviaan,
Of een Aap van Barbaryen,
Maer hoe gaat dien luys-bos schryen,
Of Sint Job hem had geraakt,
Siet het krijgs-volk dat genaakt,
Met Mortieren ende Stucken,
Diemen qualyk voort kan rucken,
Wt de gaten hier en daar,
Want de lading is te swaar.
Nu ik weet niet meer te seggen.
'k Macher soo veel op gaan leggen,
En na mynen Soet'laar gaan,
Want den uyt-tocht is gedaan.

Vrye.

J. VANDER VEENS,

Vrye Nederlandtſche Danckbaarheyt.

MY dunckt niet anders, of ick hoor
't Gevleugelt Volck in 't gulden Choor,
Met Hemelycke ſtemmen quelen;
Vermenght met ſulcken Pſalter Clanck,
Of Iſais Soon den Heer te danck
Voor Saul we'er begint te ſpelen.

Alleens ſoo klinkt, ſoo ſingt, en juycht
Het VRYE NE'ERLANDT, en getuyght
Met Dank en Sank van Godts genaden,
De Vroome harten vol van gloet
Die roepen hevigh door 't gemoet,
't Zyn dijnne, o Heer! niet onſe daden:

Ghy gaaft den Dwingelandt een klap,
En naamt hem Weſel met een ſnap,
Door Welhems Soon en dynnen zegen,
't Welck hem ſijn moedigh hart verſtaalt,
En daer door Eer op Eer behaalt,
Meer als oyt yemant heeft verkregen:

Voor eerſt heeft Fred'rik wel en bet
Op Oldenzeel ſijn Mes gewet,
En heeft geſwind dat hoen ontgonnen:
Daar na kreegh 't ſtarke Grol een ſnee,
Dat ganſch Hiſpanien ſuchten dee,
En Duytſchlandt vloeken volle Tonnen,

Als nu dit proef-ſtuk was gedaan,
Doe trok hy eerſt het Wapen aan,
En liet ſijn Florenbergh blincken,

En

En in het dreygen vanden Bos
Soo hieuw hy Wesels banden los,
Dien Scherm-slach deed' den Arent hinken.

Hoe lelyck viel de eer in 't slijk
Van 't possich mossich Oostenrijck,
O! snorkers op verheerde mannen,
Ghy deed' Marane onderstandt,
En staackt de Veluw' inden brandt,
Het scheen ghy sout den Duyvel bannen.

Terwijl dat ghy dus schendt en moort
Soo werdt ghy deur de neus geboort,
Dijn Wapen-stal, o woeste woeders!
Met alle dijn gestolen schat,
Die streek u Geus-neef van het gat,
Dat was een dof je mannen broeders.

Was dat niet erger noch als ergh
Voor u o! Grave vanden Bergh?
Te laat wast doe ghy knorre-morden,
Hoe kankert u dit ongeluk,
Wat dunkt u van dat Vedder stuk?
Ik meyn het is om dol te worden.

De boosheyt die u volk bedreef
Dat ging te vreeslyk uytte schreef,
Ik hoop ghy sult u leven bet'ren,
Een andermaal soo schaft dit af,
Of dynnen Vedder tot een straf
Sal dy de Boxsen bet op-vetr'en,

De Bossche-maaght die volghde ras,
Die trotser als ooyt Troyen was,
Op haar Mourassen, Schans en Wallen.
Sy nam de degen by de punt,
En heeft de Prins 't gevest gegunt,
En liet haar in syn armen vallen.

Door dwangh ſoo werdt hem an-gebo'on,
De Peirel van Philippi Croon,
De ſtarkſte veſte ſynner Landen,
Flok Fama beter als een Tolk
Ondektent an 't getaande Volk,
Die daar van t'ſamen clippertanden.

Noch blies zy met een ſtraf gheluyt,
Men dreyght noch bet dyn gele huyt,
Dies hebt ghy reden om te ſidd'ren,
Den Spaanſchen Vorſt door deeſ trompet
Heeft gantſch de doodt-verw op-geſet,
Met al ſyn Dons, Seinjoors, en Ridd'ren.

Dies Belgica fris wel ghemoet,
Treedt onſen Prince te gemoet,
Met deſe Groet, O Roem der Roemen!
Syt welkom Chriſtelijcken Mars,
Die Philips hardt houdt inde Pars,
Hoe ſal ik eerſt of leſt u noemen?

Doch Ghy die zyt een Batavier,
Goet Ronds goet Zeeuws na 's Landts manier;
U walcht de al te hoofſche ſtreken,
't Welk als een Schouw-ſpel werdt gedaan,
Dies vanght (ô Prins!) u dienſt-maaght aan
Eenvuldighlijck dyn lof te ſpreken.

O! dwinger vanden dwingelandt,
Dit ſeyt 't vereende NEDER-LANDT,
U deughd en kanmen nimmer loonnen,
Dies moet ik mynen yver doen
Om met een Crans van 't groenſte groen
Dyn Vorſtelijke Hooft te croonen.

De gunſt en ſlechte gaaf voldoet,
Anveert dan deſen Lauw'ren hoet,

Ver-

Vermenght met Mirt, Eyloof en Palmen,
Tot teyken vande grootste eer,
En dankbaarheyt naast Godt de Heer,
Prijs hem met dank, Lof-sangh en Psalmen.

Met eerlijk af-scheyt datse gong,
Doch eerst soo hiesse-an, en song,
Voor Fred'rik Hendrik van Nassouwen,
Een Hemelsch' deuntjen uytte borst,
't Welk aardigh paste op den Vorst,
Ik hebber dit noch van onthouwen.

Stem 97. Psalm.

MYn Heer, myn Godt, myn Schepper groot van waarden,
Myn hulp, myn troost, myn Leydt-star op der aarden,
Myn heyl, myn luk, myn steur tot goede dinghen,
Myn hart en ziel wil dy een Lof-sangh singhen.
Nooyt in dyn heyligh hof
Is dyn vol-komen lof
Door aller Eng'len Tongen,
Hoe lieffelijk van klank
Met Paradyssche sank
Na waarde recht ghesonghen.

Stuer Recht.

Graaf Ian van Nassouws
WATER-ZUCHT.

IA Schipper Jan 't is waar dat die in't Water smooren
En syn in 't minste niet tot Galge of Rat gebooren,
Dat bleek wel an-de Maats die ghy ter zeewaart brecht,

Die ſmachten vande drooghte, of ſtikten inde vocht,
En ghy (alſoo men meent) zijt deſen dans ontvlooden,
Neen Schipper Jan, o neen: Ghy zijt een vande dooden,
Ghy zijt een levend Lijk, want heete bange lucht
Gaf u een ſtrenge loop, en bracke Water-zucht.

Een ſtrenge loop: dat is de vlucht,
De tranen: bracke water-zucht,
De vlucht maakt ook wel achterlaſt,
Daar 't bracke water wel by paſt.

Doe de Bergen ſwanger waren
Schrikte yeder voor het baren,
Want een Monſter (ſoo men riep)
Is de vrucht, die ons ſal tergen,
Raat, wat baarden doch de Bergen?
Een kleyn Muysjen, dat ſey piep.
Schipper Jan den wreden wreker,
Donder maker, Blaſen breker,
Wou de Geus met hair en huyt
(Soo het ſcheen) de Kop of bijten,
Na dit pochen, beiren, krijten,
Quam het op een Moſſel uyt.
Neen (wat ſeg ik) 't was ſoo veel niet,
Neen ſoo veel en was u deel niet,
Lieve Jan, met al u hulp
Met u Specken, Walen, Moffen,
Met u raſen, blaſen, poffen,
Wout ghy niet een Moſſel-ſchulp.
Meent ghy ſoo de Bot te gallen?
't Is te mal om of te kallen,
Dit is ſlimmer noch als ſlim,
Slordiger als ſchyte-broekje,
Schaamt u in een duyſter hoekje,
Wegh, ghy ſtinct Jan Iſegrim.
Waart ghy niet van de eer geweken,
Schaamte ſoude u 't herte breken

Door

Door de ſchand' die u ontmoet,
Doch de eere kunt ghy myden,
Daar-om hebt ghy luſt te ſtryden
Tegen u gemoet en bloet.
Dus wat baat het dat de Zeeuwen
U een ſchip vol ſpot na ſchreeuwen,
En dat Ne'er-landt u verwijt
Een gheheele zee vol ſchanden.
Dat het klinkt door alle Landen,
Nu ghy zyt de ſchaamte quijt.
En of Borgers, Viſſchers, Boeren,
Over al den Bek ſoo roeren,
Datter aarde en lucht of waaght,
Dat de vrouwen daar van ſingen,
Dat de kind'ren daar van ſpringen,
Als ghy nerghens na en vraacht.
En of al de Bootsgeſellen
U wat met de zee-vaart quellen,
Ende roepen Schipper Jan,
Schrale Veerman van Ter-Tolen,
Heeft ſyn eyghen eer beſtoolen,
Dat en trekt ghy u niet an.
Dat Matroos u komt beſpotten,
Van u vremde vloot en vlotten,
Van u onghemeen bedrijf,
Van u pleyten, pramen, ſchuyten,
Dat ſy lachen, jouwen, fluyten,
Dat en raakt u niet an 't lijf.
't Schaat niet dat een lichten zanger,
Singht van Jan de Moſſel-vanger,
Die ontrent Sint Annen-landt,
Met een vloot van Moſſel-ſchepen,
Bleef omcingelt en beneepen,
Dat en acht ghy voor geen ſchandt.
Wil-men ook ten quaetſten duyden.
Dat veel duyſent Moſſel-luyden,

Quamen door u tot den val,
Doe ghy leegh weer-om most varen,
Dat u krevelden de hairen,
Dat is ook al niet met al.
  Of ghy schoon so schandigh vluchten
  En gaaft duysent water-zuchten,
  Doe 't soo branden achter 't gat,
  Doe 't u was soo na ghebrouwen,
  Dat u docht de ziel te spouwen,
  Tut, tut, tut, wel wat is dat.
Wil den Jager u begecken,
Toont hem eens syn oude vlecken,
Wijst hem na de Veluw weer,
Doch daar dorft ghy niet of segghen,
Want daar liet ghy 't lelijk leggen,
Dan wat geeft ghy om de eer.
  Of u Vedder, uwe Roede, *Prince van Orangien, Mauritz van Nassouw.*
  U noemt schant-vlek van den bloede,
  En u Broeder hoogh befaamt,
  Scheld't op u verbastert weesen,
  O dat sal wel dra geneesen,
  Want in u is eer noch schaamt.
Onbeschaamde prickel stoter,
O u onheyl wert veel grooter,
Soo ghy blyft den ouden Jan,
Jan en weet van gheen gheruchten,
Jan is besich met het vluchten,
Nu goe reys Jan Mossel-man.

Graaf Jan is op de vlucht,
En krijght wat spoet en heyl,
De winden die hy zucht,
Die vliegen in het zeyl.

Een bevaren man an 't Roer.

Siet wat een aardigh volk dat ſtroom eu zee wil bouwen,
De Prins van Barbançon, die ſal de Fok uyt houwen,
Den Admirael die nat't, Graaf Jan is op de plecht,
En paſt wel op het Roer, ſoo Schipper Jan *Stuer Recht.*

Stuer Recht.

IAN vander VEENS

VERKEER-SPEL,

Op 't Batement nu kortelingh binnen Antvverpen tot ſchimp vanden Prince van Orangien uytghebeelt.

DOe onſen Delfſchen Mars Mooy Lieven dede beven,
Door dien hy ſich met macht in Vlaand'ren had' begheven,
Met goede ordening en wel ghevoeghde ſchik,
Was Lijsbeth inde vrees, en Philippus inde ſchrik,
Ganſch Brabant inden anghſt, verſlagen en beſweken,
Dat duerde tot den Prins van daar weer is gheweken,
Om reden die den Vorſt nootſakelijk bewoogh,
Derhalven met ſyn Heyr weer-om te rugge toogh,
Dat lichten dapper 't hart van Lieven ende Hansken,
van Calle en Pieryn van Coppen ende Fransken,
Van Tanne en Jacomijn, van Pierken en zyn Broer,
Van Bayken en Jacot, van Mailjaart en zyn moer,
Volkomen was de vreught elk ſcheen van nieuws herbooren,
Wat waſſer al crioel men konde ſien noch hooren,
Ba ſoo ſiet Gentenaars, ba ſoo goo-liens van Brugh,
Waar-omme ſoudt ghy niet de Roede is vande rugh:

Maar

Maar ghy ô Brabant weet u vreucht te coloreren,
Ghy zijt galjaart, actif, gentil om t'inventeren
Yet raars, subtil, plaisant, divin en gracieux,
U genereux gemoet dat affronteert de Geus,
Hoe soet is u discours, modest en amiabel,
Harmonieus u zang, u jesten agreabel,
O ja ghy surpasseert den Franschen Courtisaan
In acten van amour, in som, om kort te gaan,
Ghy zyt geparfumeert met veelderleye grati,
U Moeders gelardeert door alderhande Nati,
Want yeder is een strik voor vremde Cappellaans.
Dus is u an- gedrayt' t Italiaans en 't Spaans,
Ook 't Frans en 't Portugees: doch 't Brabants schijnt het meeste,
Dat maakt u soo ydoon, alard', minjoot van geeste,
In alles seer habil, notabel, puer en jent.
Maar weynnich van u volk dat sijn mon-peerke kent.
Ik segge saan en plaan, en sal 't ook mainteneren,
Dat brabant heeft de fleur van wel componeren,
Injenieus expeert, daar sijn de practisijns,
Antwerpen ghy floreert van brave Retrosijns,
Hoe facondeus heeft lest het puyk van u Poëten
Den Prins sijn blodicheyt notoirelyk verweten,
Ter cause (soo ghy seght) dat hy met grooter haast
Wt Vlaanderen vertrok heel santastijk verbaast,
Den inhout van dit spel dat salmen hier ageren,
Audientie Messieurs men sal 't gaan prononceren.

SCHUT.

Hier siet ghy recht 't Verkeeren spel
O vvrinden dit verkeert hier vvel,
Den Prins, op vvien dat Brabant knort
Die schijnt te vvesen uyt het Bort,
Antvverpen heeft haer banden vast,
En dreyght de Geus met Svveert en Bast,

Graaf Ian die is haar steun en stut,
Dies vvert het tegen ons geschut.
Sta by verkeerders kom en siet
Is dit een Schut? dat dunkt my niet.

t'Antwerpen op't Tonneel word' 's Princen beelt gedragen,
Gelijk een dode man verwonnen of verslagen,
Na datmen lange wijl sijn beeltenis besach,
Soo quammer (na gedaant) een Doctor voor den dach,
Men maakte overslach met vele drekx van reden,
Des Princen Ingewant dat soude-men ontkleden,
Op dat een yeder mocht besichtegen het hert,
Het welk van yeder een voor vroom gehouden wert,
Dit stelde-men in 't werk, na veelderhande seggen,
Men socht met alle vlijt daar 't herte plach te leggen.
Maar neen men vond 't daar niet, men riep wel wat is dit,
Doe wast, soek hier, soek daar, oft ginder niet en sit,
't Was alles te vergeefs, men socht an alle zijen
Het gansche Lichaam deur, 't ontbracker an geen snijen.
Daar na het quam soo wijt men raakten na bene en,
De dijen worden met de kuyten op gesne en,
Daar is veel hekeling by dit besoek geresen,
Men seyde sulken Prins, sou daar geen hart by wesen?
Ten langen lesten riep een groven lompen fiel,
Ha ha! hier leyt het hart recht achter in de hiel,
Daar kreet-men over hoop, men jouden op den dooden,
Dat was soo veel geseyt Prins Henderik den blooden,
Wat dunkt u van dit spel ist niet een Sotte kluyt.
Maar vrinden toeft noch wat, het spel is noch niet uyt.

CONTRE SCHUT en REST.

Des Princen spel verandert heel,
Hy heeft het best dat scheelt te veel,

Hy ſmijt dubletten na ſyn ſin,
Tonrekens Gelt. *Siet daar hy heeft de ſchijven in,*
VVel mannen vvat of dit beduyt,
Gevangenen. *Hy neemt al vaſt met hopen uyt,*
Antvverpen, vvel vvat ſegt ghy nu
Den Prins herſchuttet tegen u,
Het vvert ook tegen u gereſt,
Ia geeſt het vry dat is u beſt.

Vermomt bedekt u hooft, gaat in de diepe kuylen
(Daar Zon noch Maan en ſchijnt) als Rekels leggen huylen,
Ghy eereloos geſlacht, du Baſtert Spaans gebroet,
Sie hoe dijn eygen Mes dy prickelt in het bloet,
Treed't nu eens voor den dagh o botte Sacke-dragers,
Ghy Eſels van u Broers, en ſlaven dijnner Swagers.
Antwerpen, kom nu voort en kleet u inden Rou,
Vertoon u op't Tonneel als een miſtrooſte Vrou,
Laat volgen op het ſpoor u Buffelyke kloekers,
Het ſchuymſel vande guyts, dijn fraje harte-ſoekeers,
Soek nu (nu hebt ghy re'en) het hart van Grave Jan,
Van dyne Mamoluk, van uwen Moſſel-man,
Dan ſnijt de man niet op, maar doet gelijk de blinden,
Taſt onder inde broek, miſſchien ghy ſullet vinden,
Nu mannen ſoek al ſoek ghy hebbet toch geleert,
Nu Brabbelaarkes ſoek, wat iſſer dat u deert?
Hy heeft gewis een hart, waar toe dan al dit zuchten,
Hy heeft ſoo kloeken hart dat hy wel dorſte vluchten,
Te water en te land', door modder dik en week,
Soo dat den armen hals Sint Joris varken leek,
O wonderbaarlyk hart! wat hebt ghy al bedreven?
Veel hondert harten zijn door't ſelve hart gebleven,
En dit is vry en los, en evenwel in ſchrik,

Dit

Dit herte won fich felf, en liet de reft verlooren,
Wat hette datter quam! bleef even wel bevrooren,
Want 't is van 't koufte ftof, van bloodtheyt ftout en wijs,
Gemaakt van Noortfe fneeuw, en van Molcovys ijs,
Nu gaften wacker an, de wacht is u bevoolen,
Het meeft daar ik vermoe dats onder op de zoolen,
Het gaat u felven an, dit harte komt u toe,
'k En weet geen ander wech als inde linker fchoe,
Ghy moet met dit Juweel na uwen Conink rennen.
Maar vrinden dat ghy 't faacht foudt ghy het hart ook kennen,
Ik twyffel daar wat an, want defen Moffel Baas,
Die heeft een hart (foo 'k meen) als twijt ken van een haas,
Ik fie wel wat het is, ik hoor 't wel an u vloeken,
Ghy willet eerft de vloot en dan het harte foeken,
Laat varen dan het hart, de oorfaak van u pyn;
En foekter niet meer na, maar yeder foek het fyn.
Dat boos verflagen hart is tot verlies ghebooren,
U harten zyn door 't fijn gelykerhant verlooren,
Maar onfen vroomen Prins, die nummer moet ontviel,
Ghewiffelijk die leyt het harte inde hiel,
Syn gansche lijf is hart van boven tot beneden,
Soo woont dan 't moedigh hart in al fijn floxfe leden,
Antwerpen, 't fpel was goet, maar hy die 't maakte vals,
Den Boos-wicht draeyde een ftrop tot wurgh van eygen hals,
Ghy vint een houten hart door u broot-dronken parten,
Verlieft daar teghen we'er veel duyfent rechte harten,
Schut Reft is onfe jou, ey jou eens over-luyt,
Goe mannen gaat met Godt, het fpel dat is nu uyt.

Stuer Recht.

Verwijt-dicht teghens Ian vander Veen, *Logen ende Laster-dichter tot Amsterdam.*

NEn ongesnoeyde fiel, 'nen schrobber vande nydt,
'Nen vuylen schuyfelbout, misbroetsel vanden tijdt,
'Nen ruyigen rabout, 'nen leepen onbeschaemden
Besmuerden *vander Veen*, 'nen recht en weert vernaemden,
Eer-knager vande deught, een die van jonghs af aen
Niet dan met slim gebroet van fielen heeft ghegaen,
Die niet en heeft verkeert als daer de harink wyven
Gewent zijn tegen een te raesen en te kyven,
Een die van jonghs af aen meer guyten heeft geacht
Als volk van goede naem en deughdelyk gheslacht,
Die synen eygen Prins met laster heeft bestreden
Op ander lieden naem die 't selve noyt en deden.
Een sulken weerdigh mensch die komt hier als Poët
Verkendigen in dicht 't geen hem sijn boosheyt seet,
Die meynt de deughden sonn' van ons Brabantsche lieden
Te doen voor eenen nacht van plompe leugens vlieden.
O dooven by den sangh! o blinden by 't couleur!
O aensicht sonder neus by eenen soeten geur!
Ghy spreken vande deught? ghy u te gaen verklouken
Om feylen en ghebrek der menschen t' ondersouken?
Die van ghebreken stinkt als eenen vuylen drek,
Oft langh verlegen slijk in een riolen reck.
Weet ghy niet plompen uyl der deughden schijn te myden,
Ghelijk uwe broeders doen? die niet en konnen lyden
Het schynsel van de son? vreest ghy niet dat het licht
Van ons Brabantsche deught sal rooven u ghesicht?
Dan toch het schijnt wel neen: want ghy doet in uw' werken
(Soo yeder een wel siet) een grove blintheyt merkèn,
Soo dat ick licht lyk hoor' uyt u mismaekt ghehuyl
Dat ik u houden moet voor eenen blinden uyl,
Voor eenen blinden uyl, die noch sult zyn bescheten
Van d'uylen u gebroers, en van de uylen ge'ten,

Dat

Dat ick ſal tegen u met reden gaen ten ſtrijt,
Om u te maeken ſtom met allen u verwijt;
Neen', dat en luſt my niet, ik weet, wat dat ſy krygen
Die eenen dullen hont gaen trachten te doen ſwygen,
Staet dees verwoede beeſt en buldert voor ſyn kot;
Die haar doen ſwyghen wilt, die wordt geacht als ſot.
Ik geef u vry de eer dat ghy ons kondt verwinnen
In leugenen, in ſpijt en laſtringh te verſinnen,
Ik geef u vry deeſ'eer aengaende van u ſchandt
Die kryght ghy vry genoech van uwe eygen handt,
Doch hoe wel dat ik ſwijgh' noch ſalmen handen vinden
Die 't ſchryven tegen u hun ſullen onderwinden:
Ons groen' Antwerpſche Jeught en is noch niet verdort,
Die in u ſlim gedicht voor ſlecht ghehouden wort:
Men ſalder vinden noch die ſullen * Componeren,
En * ſaen en plaen voor valſch u dichten * mainteneren,
Op dat een yegelyk, ook die u niet en kendt,
Mach weten wie ghy zijt, en wat ghy zijt gewendt;
Op dat ghy moecht eer langh door ſchand en ſpijt gedreven
U dulle raſerny verkorten met u leven.
O Phœbe groote Godt, ik ſchroom' wanneer ik ſien
Soo grooten valſicheyt door uwe konſt' geſchien.
My wondert ſeer dat ghy, die in voorleden tyden
Soo vlytich hebt voor ons de monſters gaen beſtryden,
Dat ghy op uwen bergh laet ſonder ſtoorenis
Op groeyen ſulcken beeſt' als VANDER VEEN is.
Ghy moeſt hem het geſicht van u Laurieren weyg'ren,
Ghy moeſt voor hem den vloet van u rivieren ſteyg'ren,
Ghy moeſt hem jaghen uyt, en hangen hem dan aen
Een kenneſt om den hals, om niet weerom te gaen,
Gelijkmen is gewoon de verckens te doen dragen,
Waer med' hun wort beleth het kruypen door de hagen.
Oft emmers ſoo ghy wilt dat VANDER VEEN daer blijff
En evel niet en laet ſyn laſterlyk bedrijff,
Soo bidd' ik dat hem ſcheur' ſijn bakhuys van malkand'ren,
En dat wy ſtracx hem ſien in eenen vorſch verand'ren,

En dat hy queecken gae in 't uvtterst van Parnas
In eenen modder-poel oft vuylen water plas,
Daer sal sijn woonplaets syn, hy sal daer sijn geseten,
Veracht van 't Pindus volck en allen den Poëten,
Al queeckt hy dan op ons gheduerich dach en nacht,
Soo n sal hy maer als vors van onslie zyn gheacht.
Ick hoor daer weer 't geschreeuw van onsen sotten dullen,
Verwaenden lasteraer, ick hoor hem weder brullen.
En roepen tegens my, Ghy lastert myn ghedicht
Om dat ick brengh' u quaet en feylen in het licht,
Het is een Satyra die ick u heb ghefchreeven,
Ghy hebt voorwaer een stuck dat weerdich is bedreeven,
Soo ghy noch dickmaels brenght dees Satyras te bert,
Ick vrees dat ghy eer langh wel eenen Satyr wert,
Daer u toe helpen kan het puyck van uwe vrinden,
Den Schotsman metten D'en, die by u zyn te vinden,
Veel meer noch als ghy seght, dat hier den Italiaen,
Den Spangiaert, Portugees oft Franschen courtisaen,
Ick ben al veel te sot dat ick my laet bekooren
Met uwen leugen-droom, daer ick weet van te vooren,
Dat (al hoe wel dat ick met heel ons Brabant sweegh)
Den wysen tydt u sal antwoorden wel te degh
Wanneer hy door syn kracht een yeder sal verkonden,
Dat u gedicht is t'saem met leugenen gebonden.
Doch daerom niet en peyst dat ghy hier med' zyt vry,
Ten zy ghy u bedenckt, soo sweer ick u dat ghy,
Oock in u eygen stadt en langs u eygen straten
Bespot sult gaen als een die deughd' saem lieden haten.
De katten over al en honden van de straet,
Die sullen u van spijt beseycken daer ghy gaet,
Die peerden hier en daer die sullen met hun voeten
Als ghy ontrent hun komt van achter uyt u groeten.
Is yevers eenen muer geweken aen d'een zy;
En sal niet vallen neer voor ghy en komt voor by.
Als yevers op de straet een kappe is ghenomen
En dat den rappen dief de handen is ontkomen

Van die hem loopen naar, men ſal u taſten aen,
Soo ghy maer by gheval daer komt voor by gegaen.
Voor tleſt. Wanneer een ſtraff komt uſgelijcx beſwaeren,
Die ſal om uwent wil haer vroeger openbearen,
En ſal oock daerom doen (o weert vernielde ſloef)
Op u onſalich lijf haer alder eerſte proef,
** Gaet nu Ian vander Veen gaet nu in diepe kuylen*
Daer Son noch Maen en komt als rekel liggen huylen.

Steunt op Godt.

Antvvoorde aen den Laſter-Logen-dichter

IAN VANDER VEEN,

Op ſyn Verkeer-ſpel.

WAn neer my quam ter hant den Hollantſchen Verkeer,
Die ghy JAN vander VEEN, als man van weynich eer,
Hebt aen den dach gebrocht; heb ik het overleſen,
Dies ik u weerdich kend, by alle man miſpreſen.
Als ook wie dat het hoort, die roepen over luyt,
Wat vuylder vlugh is dat, hanght op den dieffchen guyt.
Een minnaer van de konſt die greep het uyt mijn handen,
En voeghden't aen de vlam, en wilde't ſoo verbranden,
Een ander ſeyde neen, en trock het van de keers,
Het kompt my noch te pas om vaghen mynen eers.
Ghy onbeſchaemden bock, en ſout ghy u niet ſchamen?
Door u miſmaeckt gedicht ganſch Brabant ſoo te blamen,
Ghy ſpout daer vyer en vlam op die ghy niet en kent,
En alles wat ghy ſeght, en heeft noch ſlot noch endt.
Waer me ghy lompen boer ſoo ſout ghy dat uyt voeren,
Dat wy al baſtaert zyn, en al de Vrouwen hoeren?
Maar als een vuyl ſecreet, van overvloet gheperſt,

Door volheyt van den dreck, wel door de mueren berst:
Soo berst uyt u gemoet, en vuyl onnutte seden,
U laster leugen tael, een deel beschteten reden,
Die geeven eenen stank, en stinken als een pry.
Ter weirelt soo en leeft, geen plomper beest als ghy.
Ghy vrouwen eere dief, ghy hebt misschien meer vaders,
Als in u bastaerts lijf zyn zenuwen en aders.
Ghy onbeschaemden fielt, ik acht dat in ons Stadt
Niet soo veel hoeren zijn als ghy hebt vaders gh'adt,
Met onse Retorijk bestaet ghy ook te spotten
Waer door ghy toont te zijn een van de meeste sotten.
Ghy schraebsel van 't geboeft ghy schuymsel van het grauw,
Den minsten van ons al die waer u noch te gauw.
Noch ist u niet genoech te lasteren 't gemeente:
Maer raeckt de Princen aen, veracht haer tot vercleente:
Den Graef Jan van Nassau spreekt ghy sijn eer te naer.
Ghy acht den vromen Helt al oft hy niet en waer;
Daer noch soo korts gele'en veel duysent mannen vluchten,
Als sy van syne komst maer hoorden de geruchten,
S'en hadden nauws gehoort het brieffchen van sijn peert,
Oft yeder was verbaest, en keerden sijnen steert.

Waerom soo spot ghy met Graef Jan
Het is nochtans soo braven man,
Hy heeft soo menichmael getoont
Sijn kloeke daden weert gekroont:
Want als maer uwen Prins vernam
Dat desen Graef in Vlaend'ren quam:
Soo was hy, soo het scheen, vervaert,
Want hy wel kenden sijnen aert.
Dit was het geen dat hem bewooch,
Dat hy weerom te rugge tooch.

Maer al ist dat u Prins uyt Vland'ren is geweken
Daer aen en blijkt niet dat hem sou een hert ontbreken.
Hy heeft hier voor getoont sijn kloeck en moedich hert

Wanneer

Wanneer hy door fortun' soo hooch verheven wert,
Als hy verkregen heeft verscheyden schoon victori,
Tot roem van sijn geslacht, en tot sijn eer en glori.
Waerom ghy hange bast acht ghy dan herteloos
Dijn hoogh geboren Prins? en soeckt door valscheyt boos,
Uwen vileynen schamp een ander op te dragen?
Seght schrobber, vuylen uyl, antwoort my op myn vragen
By wie, waer, op wat dach, is desen schamp vertoont?
Seght logen-dichter seght, waer u getuygen woont:
Soekt vry gans Brabant door, g'en sult daer vinden geene,
Ghy zijt den lasteraer, ghy seght dat maer alleene.
Hierom hebt ghy verdient een alsoo grooten straff.
Als men oyt eenich fielt om sijn misdaden gaff.
Ghy lastert uwen Prins, en schijnt hem te verschoonen,
Maer 't quaet dat sal op 't lest noch sijnen meester loonen.
 Wel Hollandt wat is dit? hoe sal ik dat verstaen;
Dat ghy soo snooden boef laet over straten gaen:
Die uwen vromen Prins, den braefsten van u Helden,
Soo schandich dorst versmaen en sonder hert uytbelden.
Ost ommers soo hy seyt, den al te plompen fiel,
Dat het gesonken was, tot onder inden hiel.
En om dat desen guyt dit ongestraft sou seggen:
Gaet hy dat op den hals der Retorijkers leggen.
Hy seyt dat wy tot schamp dit hebben uytgebeelt,
En op ons trots Tonneel, soo openbaer gespeelt,
En tot des Princen smaet sijn beeltenis doorsneden.
En soo sijn hert gesocht in al te mael de leden.
Hy lieght gelijk een dieff, dat sweir ik voor gewis,
Dus grijpt hem by den hals, heyscht hem getuygenis.
't En is ons doente niet, de Princen te verachten,
Met dwase schampery: wy konnen dat wel wachten.
Maèr desen hangh-broek spot met sijnen eygen Heer,
En op een anders naem treft hy hem aen sijn eer.
Als ook de Vrouwen van ons Brabant weert gepresen,
Soo desen rekel seyt, dat souwen hoeren wesen.
Hy steekt geen uyt, dan seyt, een yeder is een strik

 Voor

Voor vremde Cappelaens, heeft dat niet fraeyen schik?
Ghy Hollandt, Zeelandt zijt vermaert door al de weirelt,
Vol treffelyk gemeent, en Steden schoon bepeirelt:
Maer dat aen uwen naem een groote oneer geeft,
Dat is dat sulken fielt in u sijn wooning heeft
Ghy hebt den braven Cats, den soetsten der Poëten:
Als Heynsius, Huygens, Hooft, daer mooghd u van vermeten.
Ook 't vruchtbaer Nieuwelandt, die baren uwen roem,
Veel ander geesten kloeck, die ik hier niet en noem.
Hun werken zijn by ons soo loffelyk verheven,
Dat yeder wie die leest, schijnt weder te her leven.
Maer als een rotte vrucht by uytgelesen fruyt:
Soo is *Ian vander Veen*, daerom soo royt hem uyt.
Daer dient wel op gelet, ghy treffelyke mannen,
U Landt sou suyver zijn, waer desen schrok gebannen.
Dus grijpt hem by den hals, en geeft hem sijnen loon,
Verciert sijn luysich hooft met een pampieren kroon:
Voeght daer de segels aen, van vuyl bescheten gaten,
Vergult de kanten wel met scrabsel van privaten.
Stelt hem soo op sijn bro'er, en geeft dees vuyle vlugh
'Nen bessem op het lijf, een wapen op den rugh.
Als ghy dat hebt gedaen, soo sult ghy dan bewysen,
Dat Brabant reden heeft om u goet recht te prysen.

Al ist alsoo, JAN VANDER VEEN,
Dat u dit raekt wat aen de scheen,
En draeght my daer om geenen haet,
Ik ben noch al den besten maet:
Want al wie dat u dicht aen hoort,
Die zijn op u soo seer ghestoort;
En ider een die seyt, hoe dat
Ghy hoort te sitten op een rat.
Dus had u Brabant tot een buyt:
Ghy soudt daer soo niet raken uyt.

Ik kan noch leeren.

Antwoort

Antwoort aen

IAN VANDER VEEN.

Eerloos Leugen-dichter tot Amſterdam, op ſijnen Hollandtſchen Verkeer.

SOo haeſt my u gedicht is onder d'oogen komen
Ghy ſnooden Laſteraer, heb ik mijn pen genomen,
Vertwijffelt van gemoet, oft niet ſou weſen ſchant,
Te ſchryven tegen u dwaes waen-wijs onverſtant,
Dat ſelf u leugens ſal met waerheyt overtuygen
Die ghy (als een Vileyn) hebt uyt de vuyſt gaen ſuygen.
Wat heeft u doch beweeght? ſeght my ghy dwaſen Sot,
Dat ghy met uwen Prins en alle Princen ſpot?
Antwoort my op dees vraeg, u meyn ik VANDER VEENE;
Wat, waert ghy dul en ſat van Bachus Hipocrene,
Doen ghy dit hebt gedicht? toont u onſchuldicheyt,
Oft t' onrecht u van ons dees ſchult wordt op-geleyt.
Ghy Eer-dief, Leugenaer, ghy Laſter-tongh der Vrouwen,
Van Pluto op-gewekt (daer yeder voor mach grouwen)
Die uwen vader is, waer door ghy leugens ſticht,
En den Apollo ook, van u vervloekt gedicht.
Waerom ſoekt ghy dees vlek Antwerpen in te vryven?
Heeft yemant op't Tonneel oyt ſulcks hier ſien bedryven?
Als't geen dat ghy verſiert, tot lachter en tot ſmaet
Van uwen eygen Prins, ghy Eer-dief vals en quaet.
En om u laſteringh met ſchijn-deught te bedecken,
Soekt gh'ons te branden in dees ſchandelycke vlecken.
Verr' moet van ons Tonneel verhuyſen ſulck gewoont,
Waer op dat menich ſpel geſpeelt is en vertoont,
Tot lof van eenich Prins wiens daet wy doen herbloyen
Soo langh den Hipocren' Parnaſſum ſal beſproyen,
Wy weten dat den Prins van den Orangie-ſtam,
Wt kloeker Helden bloet eerſt ſijnen oorſpronk nam.

Noyt is by ons gedacht, dat wy hem souden schelden
Cleyn-moedich, en daer by noch sonder het uyt-belden:
Gelijck ghy hebt gedaen aen onse Princen goet,
Tot smaet van hun geslacht en eel Doorluchtich bloet.
Onthout en leert dees les, wat Princen doen oft laten,
En hoort geen laster-tongh verachtende te haten,
Waert dat ick wou door schimp verduyst'ren 't Princen los,
Ick vondt by avontuer (trots u) noch beter stof.
Maer neen men hoort de pen te stieren nae de reden,
En letten op sich self, en zijn daer me te vreden.
Ghy toont wel dat ghy zijt der Princen eer-dief vals,
Want ghy versiert hun fout en lieght door uwen hals,
Hollandt, ik weet ghy baert veel kloecke brav' Poëten,
Die boven op Parnas, oft Pindus, zijn gheseten :
Maer soo ghy desen kendt voor eenen van u schaer:
Soo'n acht ik niet een fier u lieden alle gaer,
Neen neen, den soeten Cats, noch Heynsius, daer neven,
En mogen u niet meer den naem van Broeder geven :
Want ghy tot schand en smaet van hun zijt voorts gebracht,
Rechts nut om met den uyl te vliegen in de nacht,
Oft in den modder-kuyl van uwe spou-gedichten,
Te worden aen gegrimt van seltsaem spook-gesichten.
Soo wy u beeltenis hier hadden in de stadt,
Wy hingen 't aen een galgh', oft stelden 't op een radt.
Wy souden met gedult u smaetheyt noch verdragen,
Met al u schimpery, en daer niet veel naer vragen.
Waert dat ghy ons in't minst de waerheyt had getoont;
Maer u vals-Leugen-Dicht en kan niet sijn verschoont.
Houdt op geswingde pen, laet voorts u moeyte blyven,
En acht den Boef onweert noch yet tot hem te schryven,
Voor dat hy siet sijn schult met klaer bekentenis;
En acht sijn selven recht een Esel soo hy is.

Seght my doch JAN VANDER VEENEN:
Hebt ghy aen de Esels speenen

Wt gesogen al dit sogh,
Dat ghy steekt soo vol bedrogh:
Neen ten kan geen Esel wesen,
Want den Esel wort gepresen,
Waer hy niet soo luy en traegh,
Maer ghy spout uyt uwe maegh
Speeksel als de Ader-slanghen,
Dat u vleckich aen sal hangen,
Soo langh als de werelt staet,
Tot u lachter ende smaet.

Brandt in Liefde.

Aen Ian vander Veen, *op sijn lasteringh der Vrouwen.*

GElijk den schouwen uyl vlieght in de duyster koten,
Daar Sterren, Son en Maen geheel zijn uyt gesloten:
Om dat sijn swack gesicht in't duyster sich vermaeckt:
Soo vliet hy van het licht dat sijn mismaektheyt raekt.
Oft als de Vleder-muys, die in de avont-stonden,
Wanneer den nacht begint, is vreuchdich en ontbonden.
Soo komt *Ian vander Veen* met sijn vervloekt gedicht,
Dat niet en kan bestaen voor't rechte Sonne-licht:
Maer moet, gelijck den uyl, in droeve conkel-kuylen,
Door leugens overtuyght, als eenen rekel schuylen.
Seght Esel, schouwen uyl, wat ramp gink u doch aen?
Dat ghy dit vals gedicht, te dichten dorst bestaen.
Ghy Vrouwen scheynder boos, ghy spot van alle mannen,
Die weerdich waert gestraft, oft uyt het lant gebannen.
Ghy eer-vergeten fielt, waer hebt ghy dit geleert?
't Schijnt dat ghy van u jeught hebt in 't Bordeel verkeert.
Ghy slacht de Tyger-diers, die naer den drek-pot springen,
En bersten van den val, door't al te stijf op dringen

Wat seght ghy vuylen schrok', wat ist dat ghy u roempt,
Ghy zyt die 't heel gheslacht der Vrouwen hoeren noempt.
Waer me sout ghy, vileyn, dit derven staende houwen,
Sout ghy wel staen te recht voor eerbaer kloecke Vrouwen,
Voorwaer ick denck wel neen, de weerde van den doeck,
Sou u, als eenen guyt, doen druylen in den hoeck:
Daer sout ghy sijn van hun met vuylen dreck begooten,
Oft als een snoode beest, in 't verckens kot gestooten;
Tot dat ghy vielt te voet, ende baedt vergiffenis,
Van hunlie al te saem, met waer bekentenis,
En lijden met ghedult, dat ghy tot allen daghen,
Gelijck Acteon deed', tot spot mocht horens draghen.
Ghy mocht gewis, ghy mocht wel houwen uwen spot
Met onse Retorijck, ghy dwaes vermeten sot.
U dunckt dat ghy alleen de wijsheyt hebt ghesogen,
En dat hier niemant niet sou teghen u vermoghen,
Ghy spot met onse tael, geroost uyt Breroos geest,
Om cieren u gedicht, ghy botte plompe beest.
Wy konnen al soo wel, als ghy, het uythems mijden,
Trots u, ghy lamme fielt, wech stoot dees beest besijden.
Set hem daer 't licht vertreck, dat ver' van hem verschilt,
Want hy de waerheydt siet en niet bekennen wilt.
Dat hy daer als verwoet mach keffen, knorren, huylen.
En met sijn grim gesicht als Midas sitten druylen,
Nu wel J AN vander V EEN verandert uwen sin,
Bekent u schult, en haelt u woort van achter in,
Want soo ghy 't niet en doet ghy sult noch van de honden
Beseyckt zyn en op 't lest van hun noch zyn verslonden,
En hout dit voor ghewis, met neerstigh over legh,
Dat ick als uwen vriendt, u maer de waerheyt segh.

Brandt in Liefde.

Aen Ian vander Veen, *Eere-loosen Princen schender, een schandael van alle Poëten.*

DOen ik u duyvels dicht met vlijt had overlesen,
Dat weerdich is bespot, bespout, begrimt, begresen;
Dacht ik in mijn gemoet, wat grooter beest is dat?
Vol herſſeloos beleydt, een schandt-vlek van sijn stadt.
Ghy eer vergeten guyt, ghy broetsel van de uylen,
Beswangert met het vocht van Plutos duyster kuylen,
Wat spoock woont in u lijf? seght eere-loosen fijlt,
Dat u vervloekte pen derf schryven dat sy wilt.
Ghy Basiliscus tongh', ghy gront-sop aller boeven,
Ghy Princen eere-dief, dees daet sal u bedroeven.
Wat heeft Antwerpia oft Brabant u misdaen?
Dat ghy op hun verwoet, soo dapper uyt komt slaen.
Hebt ghy In vidia haer bitter borst ghesogen,
Vol schandelijck fenyn, en weder uyt ghespoghen?
Ghy vlugh', ghy Esels kop, ghy hondt, ghy dullen dwaes,
Ghy schrobber van't gespuys, ghy strop, ghy galgen-aes.
Waer med' sout ghy u dicht met waerheyt doch betuygen?
Die schier onweerdich zijt voor eenen strop te buygen.
De wrede vraek sal u noch vallen over 't hooft:
Want u vervloekte tongh' de Princen eer berooft.
Schaemt ghy u niet, ghy loer, des leugens te versieren?
Stiert recht, ghy mocht u pen recht nae die Duyvel stieren.
Stiert recht u slimme pen, dat sy niet meer en dwaalt,
Eer u het blixem vyer tot stof in stucken maelt.
Seght my wat gaet u aen dees saek op ons te dringen?
Oft kont ghy uwe tongh van leugens niet bedwingen?
Ghy spot met ons gedicht, my dunkt ghy zijt den quant
Die 't alles overtreft door u waen-wijs verstant.
O ja! het kompt u toe te straffen de gebreken;
Wat moeter al vernuft in sulken herſſens steken?
'tIs wonder dat den Prins u wijsheyt niet en loont,
En met een netel-croon u luysich hooft becroont.

Waeroom

Waerom verwijt ghy ons die uythemsch-hoofsche streken?
Weet ghy wel, botte muyl, dat plachten soo te spreken
Al die hanteerden oyt de redens-konst al om,
Soo wel in Hollandt als in 't Brabants-Hertochdom?
Ick meyn dat eerst de konst van d'uythemsch te vermyden
In Brabant aen den dach gekomen is by tyden* Ao. 1608.
Dat Lief-Velt d'eerste week van Bertas heeft vertaelt:
Waer door hy over al veel eeren heeft behaelt.
Maer seght ghy snooden guyt, wat mach u doch beroeren?
Geeft redenen hier van, zijn al ons Vrouwen hoeren?
Ghy Vrouwen eere-dief, ghy lieght tot in u bloet:
Een strop om uwen hals die is u noch te goet.
Ghy bastaert hoeren kint, ghy vuylsten van de fielen,
Die in de somer son gelijk de luysen krielen.
U moeder is geweest misschien de vuylste laef,
Die oyt ter werelt was, een aller boeven slaef:
Onnutten vuyl katijf, daer yeder mach voor grouwen:
De beesten moeten u beseycken en bespouwen.
Loopt met u snoot gedicht, soo langh ghy loopen moet,
Tot dat ghy komt op't lest by Plutos vals gebroet:
Spout daer u snoot gedicht voor aderen en slangen,
Want ghy alleensken drayt den strop om aen te hangen,
Gaet henen lasteraer, die Gods gesalfde blaemt
Gaet henen eere-dief, dees daet u selfs beschaemt
Loopt met het hondts geslacht, by ratten en by uylen,
Int diepste van de nacht, u hert in stucken huylen.
Tot dat ghy wordt geacht, gescholden voor gewis,
Neen rekel sonder steert, die nieuwers nut toe is.

Ick leef door de Doot.

L E T T E R-K E E R.

Ian Vander Veen,
Viand van Re'ene.

Vander Veen,
VVaen reden.

Oe wel hebt ghy geſeyt Ovidi! dat de namen
Seer dickmaels paſſen wel op 't geene wort genaemt,
't Blijck aen IAN VANDER VEEN: wiens naem naer konſt geraemt,
Men vint dat naem en man heel aerdich voegen t'ſamen,

Hy thoont by ſyn gedicht (des hy hem wel mocht ſchamen)
Dat hy een VIAND is VAN RE'ENE, onbeſchaemt,
Stout inde leugentael met laſteringh' verſaemt,
Die braeckt de leugens uyt ſoo ſ' in 't gedacht hem quamen.

En dat ſyn REDEN niet en is dan enckel WAEN.
Dit is den grondt waer op ghebouwt ſijn redens ſtaen,
Gereckt, beſett, verciert met hondert valſicheden.
Met laſteringh' van die verr' beter zyn, als hy.
Hy, die verſtandeloos en vol van hoovaerdy,
VAN RE'ENE VIAND is, en niet dan WAEN zyn REDEN.

Verwaende laſteraer, wat iſt doch dat u quelt
In 't hooft? daer door ghy waent dat al de echte vrouwen,
Die in ons Brabant zyn, hun trouw vergeten ſouwen
Met vremde Cappellaens, gelijck u dicht vermelt.

Verwaende logenaer, waer is ten thoon gheſtelt
In ons Antwerpia (wilt my dat doch ontfouwen)
d'Onledingh vanden Prins? waer was die te aenſchouwen?
Gelijck ghy dat aldaer ſoo ſekerlijck vertelt.

Seght op en houdet ſtaen, en iſſet niet ghelogen.
Neen; 't is ghedroomt oft wel uyt uwen poot geſogen,
Oft yewers een, als ghy, die heeft het u gheſeyt.

Schaemt u der laſteringh', deeſ loghens te verſinnen,
Spreeckt waerheyt, ghy ſult eer en ſalicheyt ghewinnen,
Want door de waerheyt kompt den menſch' tot Salicheyt.

Anag. E VERO SALUS.

EEnen lendeloofen ſlimmen,
Schorfteن, ſtrammen, plompen fiel,
Wiens kleedt hanght af als vlimmen,
Langhs ſyn brayen op den hiel.

Wiens nooyt ghekuyſte teenen
Door ſyn ſchoenen ſteken uyt,
Wiens noyt ghekouſte beenen
Syn als een rouw' ſlangen huyt.

Wiens boxen aende knien,
Neffens 't gat ſyn ongeſchendt,
Wiens onbedeckte dien,
Wint en regen zyn ghewendt.

Wiens op geſcheurde mouwen,
Toonen van de tyt de kracht:
Wiens wambas uyt den rouwen,
Gepicqueert is door de dracht.

Wiens werckelijcke handen
Spelen op de fielen herp:
Wiens bruyn verguldetanden
Altyt ſyn al even ſcherp.

Wiens uytgeteerde wanghen
Altyt blooſen als de aerdt:
Wiens ſchaerſe knevels hanghen
Op den halff-geruyghden baert.

Wiens ſwerte neus riolen
Nooyt van nat en ſyn berooft,
Wiens naghels altyt dolen
Langhs ſyn ſchorft en luyſich hooft.

Sulcx is onſen *vander Veen*,
Onſen bloet-vriendt van den tydt;
Doch hy is 't noch niet: Met re'en,
Sal hy 't worden metter tydt.

Want de geen' die leugens ſpreken — Prov. Ca 9.
Syn tot grouwel aen den Heer, — Prov. Cap. 28.
En die gaet langhs dwerſche ſtreken
Sal eens comen in verſeer.

Steunt op Godt.

Leugen-

Leugen-ſtichter, Princen-blamer, mits ick van u leugens vvalgh,
Ick en vinde niet bequamer, u te ſchenken, als een galgh.

Vander Veën
't Is een rëen
Dat ick u,
Geve nu,
(Int aenmercken
Van u wercken)
Eenen loon,
En een croon',
Want waerachtich
Ghy zyt machtigh
Door u dicht
Fraey geſticht
Te verwecken
En te trecken
Onſe jonſt,
Tot u konſt?
Daer ghy mede
Krijght een ſtede
Neffens hun,
Die ick gunn'
Dat ſy moghen
Syn ghetogen
(Tot hun ſtraff)
In een graff,
Nieuw te maken
Van dry ſtaken,
Daer m'in eenen droeven ſtaet,
Eermen doot is henen gaet.

Vander Veën
Zyt te vre'en,
Hebt gedult,
Kendt u ſchult:
Ghy kont mercken
Dat u wercken
Oorſaeck ſyn,
Van u pyn.
Veel die willen
U doen villen
Heel geſtoort:
En dan voort
(Soo ſy ſegghen)
U doen leggen
Met u gat
Op een rat
Ick och aermen
Moet ontfaermen
Uwen ſtaet:
Want u daet
Doet my peyſen,
Duyſent reyſen,
Dat u hooft
Is berooft
Van ſijn reden;
Dus is heden
Om te minderen u ſtraff,
U dees Galgh van dichten gaff.

Steunt op Godt.

V[t]. Godt myn hulpe.

JAN VANDER VEENS

KAATS-SPEL,

Ofte vveder-stuyt, op de Leughen-Laster, teghen hem uytghespoghen, door eenighe Nameloos Antwerps licht Gebroetsel.

Veel gherucht vveynich Wol,

ANtvverpen met haar soons die porren ons tot spelen,
Te kaatsen metter handt 't Verkeer-spel *zijn sy moe,*
Hoor hoe zy in 't begin, beginnen te krakelen.
Ey Vrienden uyttet park: sta ruym sie vvacker toe,
Sy gheven vinnich op: ho, ho, dat is ons leeven,
Hier taptmen ook goet bier: vvy hebben gauvve Maats,
Sie, sie, hoe snel den Bal te rugge vvert ghedreven,
Tot achter by de Stuyt: nu teykent eens de kaats.

Tot de Leugen-schelders.

WEl, wel, hoe dus, hoe dus, sus, sus, al sacht goe mannen,
Hoe kruyst en kraft ghy soo wilt ghy den Duyvel bannen,
Wat, wat, dit loopt te hooch ey lieve laet u raen,
Hoe braakt en beirt ghy dus wie heeftet u gedaan?
Wie heeft u dus verstoort? wie heeft u dus beseten?
Wie heeft u dus beroert? wie heeft de Lever g'eten?
Hoe rammelt u het lijf, hoe bortelt u het bloet,
Hoe reutelt u de borst, hoe vol is u de moet,
Hoe strengh is u gesicht, hoe vlammen u de oogen,
Hoe groen is u de mont, wat hebt ghy gal ghespogen,

Foey,

Foey, foey, 't is al te grof, hout doch de ſnater toe,
Wert Jan-Oom dit gewaer, hoe wil hy met de roe,
Hoe wil hy mette gard' u paddich lijf aftouwen,
Dat ghy het hart, de longh, en lever meent te ſpouwen,
Wie iſt? JAN VANDER VEEN, die ghy al 't quaat toe wenſt,
Hoe na en heeft hy niet in uwe ſtadt verhenſt?
Of heeft hy wat uyt jok geboertet of geſchreeven?
Dat ghy daarom den bloet ſoo ſchendich hebt bekeven,
Soo 't eenemaal verſuft als of den armen kroes,
Kreech botter inde pap, en water in het moes,
Gingh barrevoets te bed', (eylaas! wat ſwaarder ly'en)
U kinderlijk ghedreych kan ſottelyk caſtyen,
En ſchricken 't jonghe volk met uwen bullebak,
Maar of ik voor de man een woort ten beſten ſprak,
Verhoop, dat ghy my dat niet qualijk af ſult nemen,
'k En wil niet doen als ghy die niet en doet als temen,
Die niet en doet als roept met eenderley geluyt,
Ghy eſel, uyl, ghy fiel, ghy lompen plompen guyt,
En hondertmaal vernieuwt dat eenmaal is geſproken,
Dan 't heeft u an 't verſtant, niet an de wil ontbroken,
U Koek-koekx toon en ſang' betuyget en verklaart,
Dat ghy geſprooten zyt van deſe vogels aart,
't Is altyt 't oud' en 't ſelfd' het geen ghy hem tot ſpot geeft.
Hoe meerder dan gheſeyt, hoe minder dat het ſlot heeft,
Ghy maakt een groot ghetier in traghen arrebeyt,
Soo doen de Eſels ook, dat is genoech gheſeyt,
Ook zyt ghy onder 't Juk der Spaanſche wreede Specken,
Dies zyt ghy wel te recht Maraanſche Eſel gecken,
U ſchimp is ſonder vrucht u ſchelden ſonder baat,
Den Eſel die ghy ſondt weerom na Brabant gaat,
Maar harſſeloos gheſpuys, ontbreynde hol'e bollen,
Ontmenſcht Uliſſes volk, wie mach u ſoo bekollen
Dat ghy (die ummer vroet in 't alder-vuylſte vuyl)
Die d'Arent is ghelijck durft ſchelden voor een Uyl,
Die mint de ſonne-ſchyn die bakert inde ſtralen,
Die met verheven kruyn derf ſynen naam verhalen,

Die wandelt openbaer, en niet geheym in 'ſtilt,
't En waar alleen voor u die hem vermoorden wilt,
Kom laat ons nu beſien wie dat den Uyl ſal weſen,
Hy die het licht bemint, of die het ſchijnt te vreſen,
Verklaart u ghy als hy met namen en bediet,
Maar neen, 't is veer van daar, de Uylen doen dat niet,
Sie daar, daar vliecht den Uyl, den Uyl die moet verhuyſen,
En keert van daar hy quam by ſnode Vledermuyſen,
O dwaſen ſpeurt ghy nu hoe dat ghy u verkalt,
Hoe hoger dat ghy klimt hoe leger dat ghy valt,
Wat hebt ghy nu gemaakt, wat hebt ghy angevangen?
Een galge van geſchrift om ſelver an te hangen,
De pylen die ghy hebt geſchoten opwaarts an.
Die zijn recht ne'er gedaalt op uwe harſen pan.
U tong is rauw, u keel is heeſch, van Fiel te ſeggen,
'tSop is de kool niet weert om dat te weder-legghen,
De vloek gaat na ſijn hoek ſoo 't oude ſpreek-woort ſeyt,
Onnodich al u roet met honich weder-leyt,
De peirlen van ons Landt, de wel geboren zielen,
Die ſeggen wat geſiel is dit, van 't ſlijm der fielen,
Heeft dit het Brabants puyk ſoo aardichlijk bedacht.
Dan volghter ha, ha, ha, en ghy wort uyt-gelacht,
Ghy heet hem leugenaar, dat zijn wy alte ſamen,
Ghy lieget met voor-dacht, des heelt ghy uwe namen,
Is dat hy leughen ſpreeekt, dat comt uyt anders mondt,
De leughen zijn ghewis moetwillich niet en wondt,
Ghy ſeght dat hy het Spel heeft uytten duym geſogen, *'t Antwerpſche ſpel van den Prince.*
Dat's ummer bol en dik en taſtelijk ghelogen,
Wat heeft hy meer gedaan als wat in Rijm geſtelt.
Dat hier gantſch Nederlandt deur voor waarheyt wort vertelt,
De vroomſte die daar leeft die kanmen ſoo bedriegen,
Die ſeyt, van datmen ſeyt, dat houtmen voor geen liegen,
En of ghy 't ſchoon verſtraft en ſchendichlijck verdooft,
Soo wert het noch voor waar van duyſenden gelooft,
Van veelen noch gehoort van ſommige geſwooren,
En ghy alleen zijt doof en hebt ſoo groote ooren,

Men

Men seyt het is gespeelt maar niet in 't openbaar,
Gheheymt het soo ghy wilt, men seyt 't is lijkwel waar,
Ist waar of is 't gejokt, 'k en wilt niet gaan bekijken,
Het quaat wort licht vermoet van u of uw's gelijken,
Al draaght ghy uwen roem dat ghy soo suyver zijt,
En nummer eenich Prins geeft spottelijk verwijt,
En niet en zijt gewoon daar grillen van te speulen,
Wat hebben toch gedaan u Broeders binnen Ceulen,
Van onsen Palatijn, of ist een misverstant, *Na 't verlies van Prage.*
Daar werdt hy af-gebeelt als platter achter landt.
En hadde aen den arm een Rotterdamschen degen,
En gingh soo huys by huys ghelijk de sulke plegen,
Hem volchde sijn Gemaal, met sak, met pak, met kint,
Beroyt, verscheurt, besmeert: of is dit ook al wint,
Of weet ghy hier niet van, soo wilter na vernemen,
En ook hoe dat hy spooch de Croone van Bohemen, *Af-ghebeelt op een wijn-vat, daar hy de Croone spoogh.*
Dan doch sy laten 't nu, het spelen sijn sy moe,
Het schijnt sy hebben daar al vry wat reden toe,
Ick laat om kortheyts wil meer daden te beschrijven,
Laat Ceulen Ceulen sijn, wy willen by u blijven,
Men sal ook op u doen, eens doen recht ondersoek,
En halen 't oud' en 't nieuw' te samen uytten hoek,
Laat sien wat isser meer, dat dese lichte spreeuwen,
Met eenderley geraas begapen en beschreeuwen,
Beknorren met geknars, en krijten gantsch ontstelt,
Dat VANDER VEEN, op al d'Antwerpsche vrouwen schelt,
Dat noyt in sijn gedacht of hart en is gecomen,
Wiens penne min of meer geeft luyster ande vromen,
Een eere diese comt, een geessel ande qua'en,
En straft na sijn vermooch die slimme paden gaan,
Hy heeft alleen geroert de spelende Rabouwen,
Haar Kinders en Geslacht, haar Moeders ende Vrouwen,
De vruchten leeren ons bekennen Lot en Boom,
Het werk dat onderscheyt het quade uyt het vroom,
Gemeenlijk snoode aert sal snoode vruchten telen,
Het boose dat gelust met sijns gelijk te spelen,

Dies heeft hy niemant niet als dit Ravot veracht,
Gevonnist uyt haer doen haar vrinden en geslacht,
Geen wel gheslepen breyn en sal dit anders duyden,
Waarom by u, als hier, geen goe en quade luyden,
Nu meent ghy datmen vleyt, o neen dat heeft geen noot,
w' En achten u niet meer als varsch gegeten broot,
Genoech genoech daar van, laat ons te recht gaan stellen,
Dees' quidams man voor man, en dan een oordeel vellen.

An *Steunt op Godt*.

NU Nen komt voor den dagh ghy schryver Steunt op Godt,
Stelt S in plaats van G soo Steunt ghy op een Sot,
Die wijslijk van gelaat maar siende gantsch verblint is,
Van wesen stant en gangh gelijk u Moeders kint is,
Wat seyt dit Nen Nen Nen, wat ist een besem stok,
Want schrobber volchter na, (wat gaater voor 't goet jok)
Wat Compost is doch Nen, dat lust ons wel te weten,
Wat vremder kost mach 't zyn, wy hebben 't nooyt gegeten,
Ghy Nen 't ons al te veel, u Nen en heeft geen smaak,
'k Wou dat myn Buermans koe kost bulken dese spraak,
Hy won dan met het Nen wel seven duysent kroonen,
Daar nu u Nen is weert geen halve blaas met boonen,
Waar hebt ghy uyt ghesocht het schuymsel vande praat
Te Leuven inde School, of in de Lepel-straat,
Of daar ghy sijt ghewoon een Tanneken te kussen,
Of daar u Broeder Brandt in liefd' plach brandt te blussen,
Of hy, die in 't Francois met Bruyn-ink dapper schrijft,
En als een Appel-teef (als ghy) op Ne'er-landts kijft,
Hy leert noch, want hy gaat by Meester Phœbus schoolen,
Die ghy bykans (soo 't schijnt) hebt ziel en lijf bevoolen,
Ghy lelt hem an het oor, ghy smeekt en roept hem an,
En bidt dat VANDER VEEN mocht raken inden Ban,
Steunt ghy op desen Godt die wy int minst niet vreesen,
Ik hoor aen u gebedt ghy moet een Heyden weesen,

Ghy vliet de klare Son die ghy in 't duyster bidt,
O arme Mol ghy vroet en kent noch swart noch wit,
Ghy wenscht hem in een poel met op-gescheurde kaken,
Verandert in een Vorsch, om spottelijk te quaken,
Hoe ydel is de wensch, en 't harte die dit gunt,
Men kost u ook voldoen met diergelijke munt,
En wenschen op-gespalkt u mondt en kinnebacken,
Dat daar een Twentschen Boer heel proper in mocht hoesten,
Tot dat u vuylen bek waar boorde vol ghepropt,
En gingh het dan na wensch u waar de mondt gestopt,
Ghy vreest dat hy eer langh sal eenen Satir werden,
(Ja lieve VANDER VEEN hoe kont ghy dit al herden)
Neen neen hier in ons Landt men gantsch geen Satirs kent,
Daar Spaansche Bocken zyn daar woonen die ontrent,
De honden sullen hem (alsoo ghy segt) beseyken,
De katten van gelijk, tot ware straf en teyken,
Syt ghy Tiresias dat ghy dit alles weet,
Soo sijt ghy wel te recht een Rekelich Propheet,
Noch kon dit al geschien, hy mocht den dach noch leven
Dat hy in Brabant quam daar syn veel heete teven,
Daar is ook veel gelol van Katers fijn en grof,
(Soo swart, als grijs en grauw) ontrent het Kerrek-hof,
'k En weet nau wat voor drek of sware ongevallen
Die ghy den man toe-dicht, te mal om van te kallen,
Op 't lest ontrent u Galge ist slimmer noch als slim,
Daar loopt ghy mette Cap bevecht u eygen schim,
Noyt rijm soo ongerijmt, te walgelijk om lesen,
Hier is de Nar te slecht om yemants Gek te wesen,
Weet ghy hoe dat sijn kleet en wesen is gestelt,
Wat sinnelooser breyn heeft u de Cop gequelt,
Weet ghy sijn staat, sijn daat, sijn wesen ende kleren,
Wel man wat gaat u an, wel Coek-koek sonder veren,
Wel spotter op de kruk, wel soete smelijkheyt,
Wat brenght ghy op de baan een schoone lelijkheyt,
Wat doet ghy VANDER VEEN een ongewoone pyn,
Dat ghy dus van hem maakt een twede Palatijn,

Den Palutyn te Ceulen als een Bedelaer uyt-gebeelt. Na 't oude spreek-woort leuge en hebben de [illegible].

Hoe is u den Balch vol leugenen gegooten,
Dat alle eer en schaamt daar buyten is geslooten,
Toont my een Leugenaar soo wijs ick u een Dief,
Want dees' gekoppelt zyn ghelijk als Lief by Lief,
Als Henker by de Galch, ghelijk ghy weet te stellen
Met Versen in geschrift om VANDER VEEN te quellen,
En met wat ongemeens te toonen wat ghy weet,
Dies Hollandt u (tot lof) den Galge-maker heet,
O knecht 't is wel gheschiet dat die een Galge maakte
Eer hy daar minst om docht daar alder-eerst an raakte,
En leert niet achterwaarts: an 't geen ghy hebt gesticht,
De daat loont vaak de man, wacht keel het hapert licht,
Ey maakter een van hout dat bid' ick met verlanghen,
Ik noemde u dus den dief laat die daar eerst an hangen,
Laat die de eerste sijn die u gebouw vercier,
Soo waar de Kas ontlast van onsen Tresorier,
En ghy door Phœbi gunst sout worden op-getrocken,
Daar u Æolus kost verstyven en Verstocken,
Gekeert is uwen Bal en vliecht na d'oude plaats',
Hey lustich al weer an, nu teyken dese kaats',
Gaat Heyden gaat nu by de Raven u verschuylen,
(Recht onder u gebouw) als Galge-maker huylen.

Ik kan noch leeren.

GAnsch Muysen uytte wech, hier komter een die bromt,
Een yeder zy gedekt, draacht kennis datter komt.
d'Onwysen, Eselen, en geiren Erentfeste,
Ons' geen besonderen, de slimste van de beste,
O ja, hy ist, o ja, ik sie't wel an sijn tret,
Loop Jongens, wech, wech, wech, flok allegaar na bedt,
My dunkt het schort hem daar men d'Ossen plach te bollen,
En wert hy niet gestuyt, gewis hy raakt an't hollen,
Wat vreemder Haan komt hier dus krayen in ons Landt,
'tIs Roelant Furieux, geslagen in't verstandt,

O bloet

O bloet, hoe ſtaat den hoet, hoe wreet ſiet Jochem Backer,
Hoe iſt mijn vrient, bedaart, ghy maakt de kinders wacker,
Gh'ebt ummer al geſeyt dat ghy te ſeggen wiſt.
Een ander ook een beurt dat deelt de meeſte twiſt,
Wat vragen wy daar na of u de key ſoo lotert,
En of JAN VANDER VEEN u bry niet wel en botert,
Hier is een plaatſ van Recht, te Recht zijt ghy gedaacht,
Nochtans en heeft de man niet over u geklaacht,
Niet tegenſtaande dat, ſoo ſalmen u vergelden
Dat ghy ſoo buyten't ſpoor hem gaat met laſter ſchelden,
Doch alle woorden die ghy hebt in 't wilt geſeyt
Die houtmen u te goe, dat is maar dollicheyt,
Eerſt dreycht ghy met ſijn Rijm den aars te willen wiſſen,
Is dat ſoo grooten kunſt, ghy kuntter ook op piſſen,
Dit's ummer kinder klap, en yd'le wint en rook,
Die wil, die kan dat met u Af-laats brieven ook,
U dicht dat wert verſchoont, daar is niet me te jocken,
Miſſchien oft niet en heeft een angel vande pocken,
Een angel vande vrucht die u Seinjoor vereert,
Hout ghy dat heylichdom: de Ketters zijn't niet weert,
Doch komt ons wel te ſta, van dat ghy hebt geſchreven,
't Is ſonderling bequaam om ratten te vergeven,
Of ander vuyl geſpuys, wat vinniger fenijn
Mach ſlimmer als u dicht of ſnode verſen zijn,
Dies mach de Bruyne Frans daar mee gaan langs de huyſen,
En roepen hier is Cruyt voor Ratten ende Muyſen,
Ghy vullet u papier met woorden ſonder tal,
En alſmen't al beſiet ſoo iſt al niet met al,
„Ghy ſegt dat hy miſſchien gehadt heeft ſoo veel Vaders
„Als in ſijn baſtaard Lijf zijn Zenuwen en Aders,
Wy achten vry wat min, en hopen maar van een,
Het Baſtaard volk dat is by u al wat gemeen,
Wie weet of ghy u ſelf daar me niet wat geraakt hebt,
En of ghy buyten Echt met hulp geen kint gemaakt hebt,
En of u Moeder niet veel Mannen was gewent,
Ghy zijt een wyſe Soon ſoo ghy u Vader kent,

't Is schand' dees vodderi met re'en te weder-leggen,
'k En weet wat my beweecht soo veel daar van te seggen,
Ghy roemt u Rymerij, en seght de minst van al
Dat die *Ian vander Veen* veer overtreffen sal,
Dat staatmen u al toe, segh vry hy wil en kan niet,
De minste dat sijt ghy, nochtans zyt ghy die man niet,
Hie hoortmen hoe 't verstant u in de vilthoet klinkt,
Ghy Covel weet niet eens dat eygen lof soo stinkt,
Ja wel wat hier toch roemt op syn geleerde stucken,
De kreupel is al me hovaardich op syn krucken,
De Mossel komt te Hoof en seyt hier ben ik Vis,
Den armen hinke-poot die meent ook dat hy 't is,
Hy mister wat van vijf, daar sijnder wat uyt speulen,
Nu tommelt hem het hooft gelijk een Mostert-Meulen,
Op syn spreuk wel Hollant wat is dit, hoe sal ik &c. Wel Brabant wat is dit, hoe sal ik dit verstaan
Dat ghy soo grooten Nar laat sonder bellen gaan,
Hoor Malcus, noch een woort, en loopt dan inde boonen,
Wilt ghy *Ian vander Veen* soo cierelijk bekroonen,
En dat met vuyl papier vergult met menschen drek,
Wel: ofmen daar op sey, dat vaar u inden bek,
Dat waar soo breet als langh, men kon dit soo verschulden,
Maar waar hebt ghy geleert met stront soo fray vergulden,
Siet Meester kackedoor hoe ghy u selfs beschampt,
En meldet dat ghy zijt van't Schijt-huys-vegers ampt,
Gaat Frans gaat lamme-gans in d'alder-vuylste kuylen,
(Daar ghy u gout uyt graaft) als Schijt-huys-veger huylen.

Brandt in Liefde.

SAl Brandt, den slechten quant, nu komen voor den dach,
Of isset niet van nood', dewijl hy heeft een slach,
Ten is geen pyne waart sijn saak te weder-leggen,
Al wat hy heeft geseyt, is ander luyden seggen,
Al wat hy schrijft of schelt dat is voor heen geseyt,
Dies moet hy sijn verschoont door sijn onnoselheyt,

Wel

Wel Brandt, wel zijt ghy daar: Ik ſal wel voor u ſtryden,
Gh'en hebt om anders daat in't minſte niet te lyden,
Ook prijſt ghy onſen Prins die ghy in't harte laakt,
(Dank heb, o lieve roe, dat ghy goe kind'ren maakt)
U ſaak en lijt geen laſt, dat weet ik voor onſ' beyen,
Wat hebt ghy meer gedaan als onſe Papegeyen,
Die clappen ſoo wat na, van't geen ſy niet verſtaan,
Ik ſtel u neffens haar, gh'en hebt niet meer gedaan,
Dus gaat vry wederom, gaat heen in Nobis rook gat,
Laat VANDER VEEN met vre'en, en ſeg een ander ook wat,
Gaat *Brandt*, ghy ſlechten quant, by Eſels ende Muylen,
(Gelijk een Papegey) u ander volk na huylen.

Ik leef door de Doot.

HIer hebben wy de man den tweeden Broer Corneli's,
Grimbartus Bolderbaſt, die Meeſter van't krakeel is,
Com hier en luyſtert toe van datmen ſeggen wil,
Bedwing u tonge-bladt, en ſwiegh ſoo lange ſtil,
Ghy noemt JAN VANDER VEEN een eerloos Princen ſchender,
Dat ſulx gelogen is: weet aller harten kender,
Hy kreech noyt ſulken wond als van u felle beeſt,
Doch't hayr van uwen hondt hem dubbel weer geneeſt,
Dan lijkwel, bid ik u, ey lieve gaat niet voorder,
Op datter geen en kom en noem u Princen-Moorder,
En ſpook met *welhems* Geeſt, en toon de moortſche ſchoot,
Tot luſt van uws gelijk die *leefden door de doot*,
En groeyden in de daat, gelijk het heeft gebleken,
Dies is u in-gemercht van Galg'en Rat te ſpreken,
Gh'en hebt geen beter ſtof daar ghy u me verweert,
Dat hebt ghy van Duc d'Alb' u Beſte-vaar geleert,
Dit is u int gebeent, doch ſult ghy met u woorden
(Als hy met ſweert en baſt) de vrome niet vermoorden,
Of als Albertus de d'Aertſch' Hertooch tot een proef,
Doe hy een levend' Lijk ſoo wredelyk begroef,

Wilhelmus Prince van Orangien verradelik doorſchoten.

Anneken van den Hoove tot Bruſſel levendigh ghedolven, 1597.

Aertſch Hertoch mochtmen hem met recht, te recht wel heten,
De aarde tot dit Graf en heeft hy niet vergeten,
De aarde heeft hem we'er gemaakt een aarde-man,
En ghy zijt ook van d'aard' en aardt na den Tyran,
(O Anna waar met u de Tyranni gedolven,
Soo waren wy ontlaſt van dit gebroet der Wolven)
Doch Wolfaardt heeft een wijl ſyn Moordery geſchort,
Waar deur? uyt louter vrees, ſijn Nagels zyn ghekort,
't Gemoet is onverſoort, men ſpeurt wat hy in ſin heeft,
't Barſt alle zyen uyt, een vat geeft uyt dat 't in heeft,
Dat hoortmen an de zang van deſen Spaanſchen haan,
De Vos is nummer zat van Hoender-vleys te la'en,
Beletmen hem de prooy ſoo ſal hy in getruer zijn,
Maar ſpreken tegen 't hart dat alle druyven ſuer zijn,
U vryen is vergeefs, de tong het hart beklapt,
Hoe wel ghy met de Vos van eenen brouwer tapt
En dat ghy niemant kunt met uwe tanden treffen
Is u ten minſten leet, dat blijkt an al u keffen,
Dat blijkt an yeder woort dat u ten mond uyt gaat,
Dat blijkt an 't bloedich Cruys dat in u Vlagge ſtaat,
Onnodich meer geſeyt, van dat ſoo openbaar is,
Onnodich van de Son geſworen dat hy klaar is,
Dit ſal 't hem ſoo wel doen, 't is reden datmen 't ſtaak,
En nemen by der handt van u een ander ſaak,
Ghy wilt JAN VANDER VEEN ſijn luyſich hooft bekronen,
Dat is noch eens geſeyt, doch niet te min om tonen,
Dat ons geen ſtof ontbreekt om u hier me te do'on,
Soo ſalmen u vol-doen op deſe Net'len Croon.
Ghy croont met netelen, de Joden de'ent met doornen
De Specken doen 't u hooft, met lang getakte hoornen,
Hoe ſmaakt u deſe kaas, of iſſe wat verlebt,
Wy blyven by het onſ, en hout ghy dat ghy hebt,
Ghy ſegt ſijn luyſich hooft, maar vrint is u vergeten,
Philippus 2. Coningh van Hiſpanien vã de luyſen op-gegeten Dat uwen Coning Phlip daar van is op gegeten,
Dien bloet-hont is daar door van 't ſnode lijf berooft,
Gaat kroont ſijn beeltenis u over-luyſich hooft,

En

En ghy ſijn onder-ſaat de naaſt om wat te erven,
Na u gheringhe ſtaat, meucht van de neten ſterven,
Ja, ja, het komt u toe dat is ghenoech bepleyt,
Daar is ook niemant niet die daar wat tegen ſeyt,
Maar wy die ſijn^r on-echt, en die rebellen heten,
Die heeft hy gantſch ont-erft van luyſen ende neten,
Die ſtijft u hoovaardy en op-gheblaſen moet,
Om dat ghy dagelijcx verkeert met Coninghs bloet,
Maar laat ons nu eens gaan goet ront recht op ſyn Gelders,
Hoe komt dat ghy te ſaam (ik meen u, met u ſchelders)
Dus ſchoet op eenne leeſt, dus ſcheert op eene kam,
De rijm en al het ſtof gelijkt als vlam en vlam,
Gelijkt als drop en drop, 't is vreemt, hoe mach dit weſen,
Want alſmen 't eene leeſt ſoo heeftmen 't al geleeſen,
En yeder voor ſyn hooft al wat hy ſcheldt of ſchendt,
Comt achter weer als voor, 't is 't lietjen ſonder endt,
At wat de eene ſpreekt heeft d'ander ook geſproken,
Al wat de eene wreekt, heeft d'ander al ghewroken,
Dus is u voddery uyt eender handt geſmeet,
Wt eene pot geſmeert en even blauw gekleet,
't Is recht een Kalver-dans, de Koe heeft voor geſongen,
Gelijk de oude bulkt ſoo blaren al de jongen,
De Muys is als de Moer, 't is al van 't ſelve ſtof,
Ghy haſpelt eenderley, en ſpint al even grof,
Men kan nau onderſcheyt in deen of d'ander hooren,
De Eſels ſyn gelijk van weeſen en van ooren,
Gaat Broer Cornelis gaat in oude pelſen ſchuylen,
(By Philippi groyſaam vee) gelijk een luys-boſch huylen.

E vero Salus

SIe hier de beſt op't leſt Marcolphus Poliphemus,
Claas Mopſus Camerling, de Neef van Nicodemus,
Dit is hy die daar breekt ſijn hooft met letter-keer,
Dit is de rechte ſoon van Gooſſen op het veer,

Dit's

Dit's Frater Pelgerim behangen mette Schelpen,
Fons innocentiæ de Heer die wil u helpen,
En geven u ſyn rijk met kleynen arrebeyt,
Ghy hebt toch al bereets de halve ſalicheyt,
O! *Annagrammatiſt* o! *Haſeaſenorum*,
Hoe dik is u de Muts hoe plaget u Stultorum,
Hoe is u 't ingewant te Leuven ingeſult,
Wat hebt ghy in u tijt geleertheyt op geſmult,
Wat hebt ghy al Latijn met Lepelen gegeten,
Hoe hebt ghy in-geſlokt den af-gangh der Poeten,
O winkel van vernuft, wat ſyn u waren los,
Hoe ſlijt ghy die? by d'el: of handelt ghy in 't gros?
En ſentſe daar ghy plecht ſoo geeſtich te Narreren,
Ter plaatſen daar het gelt kan Eſels Promoveren,
Ter plaatſen daarmen riep van u, hier komt den Broer,
Hier komt het liefſte kint van aller haſen Moer,
Hier komt, hier komt, hier komt, den Doctoir vande Leken,
Hier komt, hier komt, den aars om met het hooft te ſpreken,
Hoe huppelt hem int lijf den vaſten-avonts-Sot,
Hoe dondert hem int hooft de holle Rommel-pot,
Hoe ſpeulen ſchuyle-wink de ſinnen in de hoeken,
De drie die ſyn van huys, om Letter-keer te ſoeken,
En hebben VANDER VEEN begroetet en beſocht,
Quanſuys uyt ſijnen naam, een vreemden naam bedocht,
Ja wel mijn ſoete man, eer ghy dit quaamt te weten,
Hoe word' u harſen pan geborſten en gereten,
Hoe is dat arme Breyn vervroren en verkout,
't Is wonder dat ghy noch een van u ſinnen hout,
Maar uwen naam eylaas! is weerdich te verfoeyen,
Daar ſalmen int beſluyt drie Beeſten uyt ſien groeyen,
Drie Beeſten uytten Naam van u *Aſſuerus Loe*,
Den Eſel, Vos, en Var, of trooſter vande Koe,
't Mach ſyn dat gh'in u jeught ſaacht looſ lijk uyt u oghen,
En waart een Vos geacht dat yeder heeft bedrogen,
Daar na door ſtemmicheyt, ſoo ſtuer gelijk een Var,
Nu ſietmen dat ghy ſijt een Eſel en een Nar,

VVt ſijn Annagramma vermoetmen dat hy heet Aſſuerus Loe ofte Leo.

E vero

E vero Salus gaat by vossen ende Stieren,
Tot Leuven inde School als eennen Esel tieren.

Annagramma

Op sijnnen Naam,

Ofte syn Annagramma,

E vero Salus,
Vos, Var, Esel.

T O E-G I F T.

Wie ißer onder u vvie ißer die dit raakt,
Die lestmaal heeft syn Maaght soo hups met kint gemaakt,
Zijt ghy 't die Steunt op Godt, *of by die* noch kan Leeren,
Of die in Liefde Brandt, *ja Brandt is quaat te vveeren,*
Soo soo laat dat soo gaan, dat is maar tyt verdrijf,
Ghy lust ich by de meyt, de Spanjaard by u vvijf.

EVALVATIE,

Ofte vvaardye: vande vijf Antvverpsche Coek-Coekx Rymerkens.

Veel gerucht vveynich VVol.

WEl wat dunkt u van dit zootje,
Die wy stellen op de Ry,
Ist ook meer als droge brootje,
Want daar is geen suyvel by.
Meer niet.
Niet als bandeloose vaatjes
Over alle zyen lek,
Hasenoten hol met gaatjes,
Mager moesje sonder spek.
Meer niet.

Nis

't Is 't geluk van ongelucken,
't Syn al watten van een niet,
't Syn al dansars op twee krucken,
En al gevers sonder yet.
Meer niet.
't Syn al jagers sonder winden,
't Syn al visschers achter 't net,
't Syn al soekers sonder vinden,
't Syn al wachters op het bedt.
Meer niet.
't Syn al tandeloose byters,
't Syn al villers sonder mes,
't Syn al kyvers en geen smyters,
't Syn al leeraars sonder les.
Meer niet.
Dit ist volk waar is de wagen,
Voerman hier is lichte vracht,
Crijghsluy wilje pluymen dragen
Hier is van u somer dracht.
Meer niet.
Dit zyn sonder G gesellen, *Esels ghecryt: luyt vreeslijk.*
Haar geluyt dat schrikt al wat,
Als gespannen Kallefs vellen,
Op een hol en ledich vat.
Meer niet.
Ja sy hebben haar ghequeten,
Als Graaf Jan de Mossel-man,
Hart gedreycht en luyd gekreten,
Ende kommen kaal daar van.
Meer niet.
O wat nodeloose werken,
O wat schrale schreeuw en schrol,
Sey de Paap en schoer het Verken,
Veel gerucht en weynich wol.
Meer niet.

Stuer Recht.

Antwerp-

Antwerpſche

WEDER-BOTTEN,

vande

Qualyck-ghekeerde Ballen

van

JAN VANDER VEEN.

VVEl hoe? vvat ſien ick daer? vvel vvat mach dit doch vveſen?
VVat maect dat volc by een? vvat hooren ſy daer leſen?
Sus, ſus, en luyſtert toe. VVat nieus van vander Veen,
Dat u tot ſchreeuvvens toe ſal vryven voor de ſcheen,
Dat ghy vvel vvillen ſult, als ghy het hebt bekeken,
Dat 't altyt in zyn penn' geſtickt had' blyven ſteken,
En klaghen teghen een met een bedroefde ſtemm',
Ach vvat heeft hem vervveckt, te ſchryven tegens hem.
Ey vrienden laet m'eens ſien dees vvond're vvonderheden,
VVel vvel dit is al groot, is 't oock ſoo groot van reden,
VVy ſullen ſtracx gaen ſien vvat dat hem ondervvindt
Dit guychelaren dicht, dit dertien vvekich kindt.

Veel gherucht. Weynich Wol.

SIet hier de eerſte groot, het recht evalueren,
Den Schatter van Parnas, die dichten kan weerderen.

Siet hier den Makelaer, die voor de Musen loopt,
Die hun versleten spel, en oudt ghetuygh verkoopt,
Wel dommelachtich hooft, hoe hebt ghy konnen vatten?
De weerde van ons dicht soo weerdelyck te schatten?
Wat heymelycke weet, heeft uwen geest genaeckt?
Dat ghy soo sonder weet, hun weerde hebt geraeckt.
Als ghy het vergelijckt by rouwe Verckens-borst'len,
Niet sacht voorwaer als wol, om u daer in te worst'len.
O man? had in ons dicht, wat minder schreeuw en scrol,
En in hun plaets geweest daer teghen meerder Wol,
't En had u inde huyt soo vinnich niet ghesteken,
't En hadd soo niet geruyst, u zeeren en ghebreken.
Dan't is al-even-eens, wy houden voor gewis,
Ghy noemt het soo ghy wilt, doch voelt het soo het is.
Ghy brengh tons oock tot spot, dat wy u namen geven
Van uyl, fiel, esel, guyt. Wel wat 's daer me bedreven?
Seght my Ascalaphe stelt ghy ons tot verwijt
Dat wy u belden uyt, en noemen soo ghy zijt?
De Peirlen van u lant, de wel ghebooren zielen
Die voegen (dat gaet vast) u mede by de fielen.
Wy roepen neffens hun, met eenderley gheluyt,
Dat ghy zijt eenen fiel, een overlompen guyt,
En seggen hondert mael, dat eenmael is ghesproken:
Niet dat het ons daerom heeft aen't verstant ontbroken,
Ey neen en denckt dat niet. Wat meynt ghy *vander Veen*,
Dat ghy ons weerdich zijt, een degelycke reen?
Meynt ghy dat wy om u ons alder beste pennen,
Die wy tot Princen lof eerbiedelyck gewennen,
Om sulcken lammery doen uyt hun laeyen gaen?
Soo bot en zijn wy niet, wy sien ons volck al aen.
Men doet niet eenderhandt het ongediert verhuysen.
Met Katten jaeght men wech de Ratten ende Muysen,
De Vlier-muys met den reuck van eenich krachtich kruyt;
Den Uyl, ghelijck als ghy, met schreeuwen en geluyt,
'tEn is geen wonder oock, maer teecken vande reden,
Dat wy die naer een plaets, langs eene weghen treden,

Dat wy die naer een wit, ons dichten dryven heen,
Oock t'samen komen uyt, en ſpreken eene reen.
Doch ſoo ghy u beklaeght, dat wy u t'onrecht loonen,
Tracht met goey redenen ons onghelyk te thoonen:
En ſeght my hoe ghy wilt ontſchuldighen u daet,
d'Ontledingh van den Prins, dien trefflycken ſmaet,
Die noyt en hadd'in ſpraeck, noch min in druck gekomen,
Ten waer ghy *vander Veen* de moeyt' hadd' aengenomen.
Loon heb den kloecken geeſt, voor ſijnen arrebeyt,
De weerde van ſijn dicht, dat is genoech geſeyt.
Hoort hier *Ian vander Veen*, die als hy hem ontſchuldicht
Syn dweerſche filtery noch meer vermenichvuldicht.
Wat heeft hy meer ghedaen, als wat in rijm gheſtelt,
Dat heel het Neerlant door voor waerheyt wiert vertelt,
De vroomſte die daer leeft, die kan men ſoo bedriegen,
Die ſeyt van datmen ſeyt, dat hout men voor geen liegen.
O Goddelycke tongh? o wijsheyt noyt ghehoort!
O wel geſoute reen! o peperachtich woort!
Hier is den eerſten man, die 't ſpreeck-woordt ſal weer-leggen
d Welck ſeyt dat menichmael, men lieght van hooren ſeggen.
Dit ſpreeck-woort heeft ghedueert nu over hondert Jaer,
Maer nu ſoo heeft het uyt, ten deught niet meer een hayr.
Seght koſt ghy *vander Veen* geen dichter doecxkens vinden,
Om't ſchandich logen vuyl daer mede te bewinden?
U re'enen die ghy ſpreeckt, die brengen u in ſted'
Van u ontlaſtingen het leſte vonnis med',
De naeckte waerheyt wijſt, dat wy ghelooven mogen;
Dat ghy het Princen ſpel hebt uyt den duym geſogen:
Want oft ghy t ſchoon verſtraft, en ſchandelyck verdooft,
Het wordt hier niet te min van duyſenden gelooft.
Het vonnis over u is lichtelyck te ſtrijcken,
Het quaedt wort licht vermoedt van u oft uws ghelijcken.
Ghy die al dat ghy wilt, kondt ſchryven met de handt,
Cont oock wel brenghen voorts dees ongemeene ſchandt.
Iſt oock wel pyne weert met reden te weerleggen,
Dat ghy voor onſchult geeft, van't geen, dat ghy dorſt ſeggen.

V moeder gelardeert, en al de ander rest,
Het achterst'als het voorst', en d'aldervuylst'het best,
Terwijl'dees uwe reen' is kael en sonder veren,
Soo is het noodeloos, om die te willen scheren:
'tIs al om niet ghekemt, daer't hooft is sonder hayr,
'tIs al om niet doorsocht, een winckel sonder waer,
'tIs nu genoech verschoont, dat ghy 't gemeen doet lyden,
'tIs tijt dat ick wat gaen oock voor mijn selven stryden.

SA Nen komt voor den dach, gy kleyn maer grousaem woort
d'Welck *vander Veen* schier verkropt heeft en vermoort.
Comt voor onsmaer'lyck Nen, onmog'lijck te verdouwen,
Hert als een beessem-stock die niet en is om knouwen,
Als't inden schrobber steeckt, dan is Nen voor de schouw
(Daer *vander Veen* stookt) te puntich en te rouw.
Ja *Ian van Deventer* ten is geen brande moris,
Ghelijck ghy dickwils nut tot uwen Meester Joris,
'tEn is geen Toeback oock, noch van dat lacker bier,
Dat ghy soo geren suypt ghezeten by de vier.
'tIs oock geen kaas en broot, want daer smaeckt eenen dronck op,
En dit walght in u stroot, dus hebt ghy eenen vonck, op
Dit bessem-stockich Nen. Ja, ja, *Ian vander Veen*
Het is een bessem-stock, hy vrijft u voor de scheen;
Hy leet dwers in u keel ghy sult voorseker sticken,
Soo ghy hem niet en draeyt, en pooght recht door te slicken,
Ghy seght (versneeuwde vlieg) dat Nen u niet en smaeckt,
Dat wist ick wel te voor, ick hebb't daerom ghemaeckt,
Ick hebb'het soo gekoockt, gebuerman vande Koeyen:
Siet hoe ghy u verkalt met op dit Nen te loeyen,
Ghy geeft ons inde mont, dat ghy hebt staen u huys,
Daer uws gelijcken woont het schrapsel van't gespuys,
Aen eenen hoeck van't Stadt, dicht achter aen de wallen,
Daer Koeyen hutten staen, en vuyl beseyckte stallen,
Siet hoe dijn eygen penn', een geessel aende quaen
Haer Meesters wercken straft, die slimme paden gaen.

Hadt

Hadt ghy tot u geluck maer Leuven eens bekeken,
En by geval het hooft ter venst'ren inghesteken
Aen haer geleerde school : voorseker hadd den tijt
U deughdiger gemaeckt, en wyser als ghy zijt:
En in gevolgh van dien, men had niet aengevanghen
Een galge van geschrift om u daer aen te hanghen.
Men hadd' hier ongemoeyt en stil *gesteunt op Godt*,
Daer van ghy onbeschaemt wilt maken eenen Sot.
Laet Godt toch blyven Godt, ey wilt daer me niet spotten.
Daer zijnder al genoech, en maeckt geen ander sotten.
Ick *steun op Godt*, maer ghy die op mijn steunen kreunt.
Ghy steunt op eenen Sot, midts gh'op u selven steunt.
Ghy steunt op eygen sin, dat doet u onderscheyden,
Soo sonderlingh en fraey dat ick ben eenen Heyden,
Om dat ick Phœbus bidd' : hier roep ick weer als veur:
O aensicht sonder neus by eenen soeten geur ?
Hier dunckt my dat ick sien een Esel by de snaren,
Een Schipper sonder gelt, met rijcke Jonckers paren.
Ick sien 't is misverstant en dwaesheyt (soomen seyt)
Die Roosen voor de neus van droncke verkens spreyt.
'tIs niet de pyne weerdt dijn plomheydt te bestraffen,
Blijft in u botticheydt, wat hebben wy te schaffen
Oft ghy juyst niet en weet dat sulcx is een manier
By hun die voerden noyt den groenen Lauwerier.
Gh'en vreest oock Phœbus niet, maer oft hy eens wou klappen
Dat hy al heeft gesien, hoe soud'men u betrappen,
Hoe fraey quaem aenden dach, dat ghy : Sus, hooger niet :
Men mach niet bellen uyt al datter is gheschiet.
Dat dien Tweentschen Boer dien averechten hoester,
Eens komm'den winckel sien, daer eenen cruyt-verwoester
De kassen heeft berooft, die mach hy op een ry
Weer proper hoesten vol met nieuwe specery.
　Den stanck van dese waer doet my ter sijden deysen,
En op den gaelschen stanck van eenen Satyr peysen:
Waer door ick my bedenck, dat ick den drooghen *Ian*
Verweten hebb' dat hy een Satyr worden kan,

Met Hoorens ende steert gelijck de sulcke plogen.
Hoe hebb' ick my hier in soo slechtelijck bedrogen,
Neen, neen, mis noemde Ian, 'k en hebb het niet geseyt,
'k En kenden u noch niet, ick sien nu d'onderscheyt.
De Satyrs Bock en man syn half en half gebooren,
En ghy syt eenen Bock van achteren tot vooren,
Van boven tot bene'en, u gantsche lijf is Bock:
Dat ick u Satyr hiet, en houdt dat maer voor jock.
Oock heb ick u voorseyt, tot ware straf en teycken:
De honden sullen noch en katten u beseycken.
Dat sal oock al geschien, en twyfel daer diet aen:
Maer in ons Brabant niet; 't en soud daer soo niet gaen:
Dat Brabant d'eer eens kreegh' dat in haer schoone Steden,
Den vuylen *vander Veen* de straten quaem betreden,
Men hongh hem uytte weegh' uyt alder honden reyck,
Ver boven 't sprinkelen van onser katten seyck.
Hier kompt my een gevolght, en trapt my op de hielen,
En roept, ghy sult my stracx *Ian vander Veen* ontsielen,
't En staet u gantsch niet toe te kleeden soo ghy wilt
Een degelijck Poeet met kleeren van een fielt,
Sa schiet hem die stracx uyt en deckt sijn rouwe beenen,
Met koussens soo het hoort, kuyst datelijck sijn teenen
Die ghy selfs hebt vervuylt, ghy maeckt hem onbekent:
Gaet kleedt hem weer terstont ghelijck hy is gewent,
Maeckt hem een ander man als ghy hem hebt beschreven,
Dat ick dat maecken sal? 'k en doen dat noyt mijn leven,
Wat isser al misdaen? wat heeft hy al mislaeckt?
Die van een logenaer heeft eenen fiel gemaeckt.
Dat *vander Veen* lieght dat weten al de luyden,
Geen wel geslepen breyn en kan dit anders duyden,
Siet maer sijn lasteringh en d'uytvlucht oock daer by,
Die kaelder is als kael, en fraey van lammery,
Hebb' ick hem als een fielt geschildert, en met kleeren,
Verhackelt en gescheurt: dat is maer om te leeren,
Dat niemant die sich hier met leugenen geneert,
Syn eere niet alleen maer oock sijn goet verteert,

My

My dunckt ick hadd' hier in hem hooren te gelieven,
Terwijlen ick hem kost oock voegen by de dieven,
En wenschen hem een galgh' oft dweersche kruck gebout,
In sted van letteren, van goet sterck eycken hout.
Myn reden is het recht: 't heeft maer aen my gebroken,
Dat 't vonnis niet en is te samen uyt-ghesproken:
Dan hy verklaert het self. Toont my een Logenaer
Ick wijs' u eenen Dief. Dat vonnis dat is klaer.
Wie is nu logenaer? Hy die heel' landen blamen
En al haer Vrouwen volck voor hoeren derft vernamen,
Hy die met Princen spot, en hun vermaert geslacht
Met valsche lasteringh' lichtveerdelijck veracht,
En even sonder schaemt en inde sonne stralen,
Met een verheven cruyn derft sijnen naem verhalen.
Oft hy, die tegens hem sijn penne stiert, en schrijft
Te wesen eenen fiel die sulcken handel drijft?
Wie is een logenaer? hy die hem moet ontlasten:
Oft hy, die ongevreest sijn vyant aen derft tasten,
Die kloeckelijck hout staen en geensins niet en scheyt
Van syn gerechtich woort dat hy eens heeft geseyt:
Die niet en hout voor schand', maer wel hem derft beroemen,
Om dat hem 't Hollantsch-volck wilt galge-makers noemen,
Hier comt hy tot vermeet: want die dees galgh aenschout,
Krijcht kennis vanden dief daer voor sy is gebouwt:
Die roept dan overluydt dit graf is wel gevonden,
Noch beter waer daer aen den logenaer gebonden,
Noch is dees galgh te slecht, men vont voor *vander Veen*,
Tot meerderingh van straf twee galgen over een,
Oock in sijn eygen landt, de wel gebooren zielen
Die sijn oock vry geseyt, wat vyandt vande fielen.
Ick ducht dat hy eer langh, soo yeder oock gelooft,
Sal stooten eens te deegh' sijn ongeduerich hooft.
Dan 't schijnt dat hy alree sich wat bereyt daer tegen?
Geeft my daerom een les, gelijck de dieven plegen,
Als sy staen op de leer, hy roept my vlijtich aen,
Dat ick wel toe soud' sien der galgen strick t'ontgaen,

Om dat het hapert licht. Siet oft ick hebb' te klagen
Als een ſoo treflijck man noch ſorg' voor my wilt dragen,
'tIs teecken noch van liefd'. Ick danck u *vander Veen*,
Maer oft ghy elders ginght u onderwijs beſteen,
Ter plaetſen daermen kan in ſtilte gelt ophalen,
En daermen 't volck daer naer noch eens wilt doen betalen;
Doch roept het niet te luyd', maer treckt hem aen d'een ſy,
Ghy ſult daer meerder danck behalen als aen my,
Oock meer dat eygen baet. 't Sal beter u bevallen,
Als (ſoo ghy hebt gedaen) te keeren onſe ballen.
Gekeert is mynen bal: (maer door de lange reck
Ghy ſuyſelt op u gat, en tuymelt inden dreck)
Vlieght evenwel noch quaet: dus is de kaes gewonnen,
Geeyndicht is het ſpel gelijck het was begonnen.
w'En ſpelen nu niet meer, ſpaert uwen arm voortaen,
't Is tijdt dat hy wat ruſt, hy heeft ſijn beſt gedaen.
Gaet leght nu vryelijck u lichte pennen ſlapen,
s'En hebben d'ons' niet meer, te wachten inde wapen.
Verkeert, kaetſt, tuyſt, en ſchreeuwt, ſchrijft, guychelt, ſchimpt en knerſt,
Dreyght, laſtert, lieght, en vloeckt, grimt, buldert, ſwilt, en berſt,
't Is ons al-even-eens, wy laten u bedryven,
Wy houdent meeſte recht, hout ghy het leſte ſchryven,
Ghy ſult (wanneer ghy komt) hier kloppen aen een door
Daer yeder een is t'huys, en niemant en komt voor.
Nu leugen Kaetſer gaet, leert u niet meer verthoonen
Met leugens in een lant, daer galge-makers woonen.

Steunt op Godt.

SA wacker *vander Veen* jaeght weer de kinders ſlapen:
Want Jochem Backer komt weer luſtich inde wapen,
Met ballen wel voorſien, nu ghy 't verkeeren ſtaeckt,
Om dat ghy tot u ſchandt ſijt uyt het hert geraeckt.

Nu

Nu ghy u ſchandich feyt geenſins en kont verweeren,
Treckt ghy een ſots kap aen, en gaet den aep wat ſcheeren :
Om datmen ſeggen ſoud' wat wildy van den quant
Die ſonder ſinnen is en buyten ſyn verſtandt.
Want als een kermis ſot ſoo ſpringhdy door het reepken,
En uwe ſnaeter gaet als wageman zyn ſweepken,
Voorwaer den loſſen key die u int voorhooft woont,
U herſeloos verſtant ons wel genoech betoont :
Maer niet te min men hoort op ſulcken nar te letten ,
En voor de minſte ſtraf u yeders vaſt te ſetten ,
Dus naemt ghy beter ruſt, myn lieve ſoete vaer ,
Ghy komter kaal me af, want uwen bal ſchyt haer,
De Vroukens van ons ſtadt die vragen met verlanghen,
Hoe iſt met *vander Veen*, is hy noch niet gehangen,
Of iſt gheen ſtadt van recht daar hy ſijn wooning heeft ?
Dat ſulcken eeredief ſoo langh in vryheyt leeft.
Al is 't ſoo *vander Veen* dat ghy u kent onſchuldich,
U dichten tuygen 't weer die zyn te menichvuldich ,
Al is 't dat ghy u tongh' nu treckt weer deur u gat,
Dat helpter weynich toe: want als ſy leſen dat ,
Maer ghy o Brabant weet u vreucht te coloreren ,
Dat raeckt heel Brabant aen, dat kondy niet verweeren .
VYFTHIEN. Ghy ſlacht den hont die inde modder leet:
Hoe ghy u meer verweert hoe dieper dat ghy treet,
En noch ſoo geeft u vrempt ſoo u gedichten melden,
Dat wy u voor een Uyl oft eenen Eſel ſchelden,
Dat ghy een Arent ſijt wilt ghy ons doen verſtaen,
Jae wel verwaenden ſot wat mach u over gaen?
Wel lotterbolleken, maer wat een lamm' hiſtory,
Ghy zijt een Arent? Jae. O key vol ydel glory !
Wel pluymeloos gediert, wel Arent kael van gat,
Wel vlerckelooſe beeſt, wel monſter van u ſtadt.
Ey vrienden oordeelt nu, en heetmen dan geen roemen ?
Dat hem een vuyle hoop derft eenen Arent noemen.
Wel alder narren geck, 't ſchijnt u niet meer gedinckt
Dat ghy ſchrijft teghen my, dat eygen lof ſoo ſtinckt.

Ghy backert inde son; soo doen oock med' de fielen,
Die zijn van kalis-bempt, en van de luysen krielen,
Zijt ghy van sulcken ras, waerom dan toch soo prat
Op u verheven cruyn. Dien bal is wel gevat.
Dat's DERTICH *vander Veen.* Wat meer? oft wy niet lyden
Het spelen vanden Prins, ghy derft daer noch om stryden.
Ghy seght daer zijnder meer die weten goet bescheet.
Wy hebben't doch gespeelt, en sweeren dat by eedt.
En seght my *vander Veen*, wat zijn dat doch voor mannen?
Is dat van u consoort soo zydy wel gespannen.
Jan rap is by sijn maets, den voerman by sijn vracht,
Den hencker by den dief, den esel by sijn dracht.
Maer dats belachelyck in u gedicht te lesen.
Dat ghy een logenaer seght eenen dief te wesen:
Dits wel het meeste waer van alles dat ghy schrijft;
Ja onbedachten man, wat dat ghy al bedrijft:
Dees roey komt voor u gat, dat blijckt aen uwe wercken,
U grove leugens zijn seer lichtelyck te mercken.
Treet voor den spiegel dan, ghy vindt daer strack gereet,
Den logenaer en dief te samen in een kleet.
U boose lasteringh'en wildy noch niet staken,
Maer arbeyt dat ghy sweet om leugens waer te maken:
Ghy slacht de boose vrouw die altijt luys-pook riep
Tot haren echten man, hoe wel hy haer int diep
Van eene borne liet tot aen de gronde sincken:
Het water boven't hooft, 't perijckel van verdrincken
En heeft haer niet belet, al was sy schier verstickt,
Maer stack haer duymen op en heeft daer me geknickt.
Soo zijt ghy van gelijck versmacht in uwe fouten,
U logens overtuyght, noch speelt ghy al den stouten.
Dan t gaet wat flaeuwer toe, en geeft wat beter koop.
En om den langen plas, stoffeert ghy't met een hoop
Geraepte Aepery, gerooft uyt ander speulen,
Dan springht ghy eenen sprongh van onse Stadt op Ceulen,
En vraeght wat datmen daer wel certijts heeft gedaen,
Wel Maes van Keyendael wat gaet ons Ceulen aen?

Schrijft

Schrijft dat naer Ceulen toe, ſy ſullen haer verſchoonen,
En u den Rommel-pot, die ouder is, dan thoonen,
Wie heeft de meeſte ſchult? hy die den twiſt begint,
Oft die den laſteraer met reden overwint?
Ghy weet den Rommel-pot die was te vroegh begonnen,
En d'ander deden 't naer, wanneer 't ſpel was gewonnen,
En ghy o vuylſten Uyl, thoont uwe beeſticheydt,
En raeckt met u fenijn te hoogen Majeſteyt,
Foey foey dit gaet te grof, dat ghy de Potentaten,
Die langh geſtorven ſijn niet kont in ruſten laten,
Die ghy ſoo onbeſchaemt den naem van Bloethont geeft,
En vuylen ſchijte-broeck den ſnootſten die daar leeft.
't En is niet moghelijck Juſticie die moet ſlapen,
Dat zy geen hant en ſlaet aen ſulcke booſe knapen,
Dus quackman int apteeck gebruyckt wat van u kruyt,
Dat ſterckelijck purgeert en ſchijt de perten uyt.
Gheen wel geſlepen breyn, dat niet en ſal verachten,
Alſulcken laſteraers, die 's Princen eer verkrachten.
Nu valt my inden ſin dat ghy aen my gewaecht,
Dat ick 'k en weet niet waer, word' voor het recht gedaecht:
Waer daechtmen my te recht? daer 't recht is in u voordeel,
Waer 't recht oprecht goet recht, ghy hadt al langh u oordeel,
Ghy waert al langh gerecht aen eenen rechten ſtaeck,
Met beſſemen op 't lijf, tot alder Princen wraeck.
Men mocht geen minder ſtraf voor u naer recht verſinnen,
Dat's V Y F E N V E E R T I C H *Ian*, dit ſpel dat moet ick winnen,
Gantſch muyſen uyt de wegh doet *Ian* nu geen belet,
Loopt Jonghens wech wech wech flox allegaer na bedt,
Laet hem ſijn volle ſwier gebruycken nu voor 't leſte,
Want hy heeft voor de handt de ſlimſte voor de beſte.
Al acht ghy my te ſijn verſlaghen in 't verſtandt:
Noch keer ick uwen bal met een gheweerde handt.
Veel wijsheyt hoeftmen niet om al u ydel ſegghen,
Dat u ſoo aerdich dunckt, met re'en te wederleggen,
Is dat niet kinderklap en ydel wint en roock.
Die wil die kan dat met u aflaets brieven oock,

En voorts van mijn gedicht, daer is niet me te jocken;
Misschien oft niet en heeft een angel van de pocken,
Maer wat een lammery brenght ghy hier voor den dach,
't Is kaelder noch als kael, voorwaer ghy hebt den slach
Voor uwen sotten kop ghekregen van den meulen,
Hout op en kerst niet meer, ghy valt te slecht int speulen,
Ghy seght men met mijn dicht moest langhs de huysen gaen,
Dat wort te spay belast, het is al langh gedaen.

Men roept hier al wat nieus van logen-rijcken *Vene*,
Den grooten Lasteraer, die sonder recht en re'ene,
Der Princen eere rooft, die Vrouwen hoeren maeckt,
Dat 't wonder is dat hy aen geen dweers hout en raeckt.
En noch soo geeft u vrempt, dat wy-lien met ons vyven
Op uwe lasteringh by naer eensinnich schryven.
Wel is dat wonder Jan? wy schieten naer een wit,
't Is al naer eenen Uyl die in ons bomen sit.
Ghy seght dat ick misschien wat buyten echt gesnaert heb:
Ghy moet vermoeden dat ick met u wijf ghepaert heb,
Daer moeten reden zijn dat ghy u dat bemoeyt,
En dat ghy onser vijf daerom soo ongesnoeyt
Den naem van Koeckoeck geeft, ghy liet dat beter blijven:
Want ghy my reden geeft om tegen u te kijven,
Dit gaet mijn eer te naer: want 't is soo veel geseyt,
Oft ick mijn eyers hadt in uwen nest geleyt.
Wel Jan hoe smaeckt u dat? wel vrient wat gaet u over,
Wat plompaert zyde ghy, ghy maket langhs hoe grover,
En noch ontitelt ghy u dat wy u rymerij
Meer achten als het is een rechte aperij.
Ghy kladt een deel pampiers, om my wat te misprisen,
En al wie dat ick vraegh oft yemant my kan wijsen,
Een regel tot u eer, oft eenen tot ons schandt.
En yeder antwoort my, den nar heeft geen verstandt:
Hy klapt al uyt en in, als een die vol gesmult is,
Dus schijnt het dat sijn hooft met klad-pampier gevult is.
Voorts meynt ghy dat ghy hebt een meester-stuck gedaen,
Als ghy vraeght hoemen my laet sonder bellen gaen.

Ick

Ick ben daer van bevrijt, hier ſijn geen meer te vinden,
Mits hier een heeft geweeſt, ick denck van uwe vrinden,
Die heeftſ' al opgekocht, voor die van Deventar,
Die hangenſ' aen de kap van haren grooten nar,
Van haren *vander Veen*: die 't breyn is ongeſlepen,
Maer ſeght my ſottebol hoe hebdy dat begrepen?
Dat ick met menſchen dreck 't vergulden heb geleert,
Ey leeſt het eens van her ghy hebbet gantſch verkeert.
Ick hadd' het ſoo belaſt, als ghy daer wilt op letten,
Aen die u met de kroon ſou op den Eſel ſetten,
En die u paddich lijf ſou touwen met de ro'en:
Soo is het niet geſeyt dat ick 't ſoud' ſelver doen.
Dien bal is weder quaet, hy valt u op de kleeren,
Wat ketſer zyde ghy? gh'en kont geen ballen keeren.
Gewonnen is myn ſpel. Nu *Ian* nu ſijt ghy Ian,
Ghy blijft in al u doen een overwonnen man.
Staeckt al u apery, want 't valt hoe langhs hoe ſlechter.
Laet yeder in ſijn eer, en *ſtuert* voortaen wat *rechter*,
Ick laet u voorts geruſt, en ſchrijf naer deſen keer,
Op al u tateringh' niet eenen reghel meer.

B E S L V Y T.

YEmant ſou nu mogen ſpreecken,
Waerom dat wy 't hooft ſoo breken,
Met een dul uytſinnich Man:
Die een dulhuys was bequamer,
Als een ſchoon vercierde Camer,
Die veul wil en weynigh kan.
  Ick beken 't is teghen reden,
Dat wy onſen tijdt beſteden,
Aen alſulcken grooten Nar;
Die van Mannen ende Vrouwen,
Met goey reden, wordt gehouwen.
Voor den Sot van Deventar.

Lich-

Lichtelijcken is te mercken,
Aen sijn ongesnoeyde wercken,
Dat hy 't liegen is gewent:
Want den vuylen Apoteker,
Dien grooten Laster-spreker,
Hier wat seyt en daer ontkent.
Let maer eens op dese parten,
Godt den kender alder harten
Roept hy tot getuygenis,
Dat hy is geen Princen blamer:
Maer hy liecht den logen ramer,
Dat bevintmen voor gewis.
Want het woort is naus gesproken,
Of den Eedt die wort gebroken,
En hy vanght van nieus weer aen,
Coninck, Hertoch te beschelden,
En soo schandich uyt te belden,
Meer als hy noch heeft gedaen.
Wat behoef ick veel te segghen,
Of sijn feylen uyt te leggen,
Neemt in handen den Verkeer,
Daer in suldy, lieve vrinden.
Dat hy loochent waer bevinden:
Wat getuygen wildy meer.
Ick en wil niet meer bedrijven,
Ick laet hem te bersten schrijven,
Hier me tred' ick uyt de baen:
En laet *vander Veen* de mallen,
Tegen sijns gelijcken kallen:
Want mijn Spel is nu gedaen.

Veel

Veel vlaggen luttel boter.

DWaes is den menſch geacht, die ſich wilt onderwinden,
Een ſnoode leugen-tongh te toomen oft te binden,
Die recht gelijck de Slangh, hoe wel ſy is geſchent,
Haer ſelven wederom naer d'ander deelen wendt.
Den aert van ſulcken beeſt, haer daet, natuer, en wercken
Kan yeder een te recht in *vander Veen* nu mercken.
Die door de waerheyt is verwonnen en gevelt,
En noch met leugenen hem tegen waerheyt ſtelt,
O dwaes ontmenſcht gedroch, hoe kont ghy noch beſtrijden
De waerheyt? die u toont dijn valſcheyt quaet om lijden.
O ghy Periphate? ghy hater vande ruſt,
Die niet dan in de nijt en tweedracht ſich verluſt.
Die niet en ſijt ghewoon dan met vervloeckte trecken
Syns naeſten lof en faem met lachter te bevlecken,
Te rooven hare deught, te duyſteren hun eer,
Al waer 't oock, ſoo het blyckt, ſijn eygen Over-heer:
Dies niemant u te recht te ſchelden hoeft te ſchamen,
Ick weet geen teem ſoo ſnood' die u niet ſou betamen.
Dan aengeſien ghy u hier in ſoo dapper ſtoort,
Soo geef ick u den lof die u met recht behoort.
O dwaes vermetent loer die ſchout der ſonnen ſtralen,
Die met bedeckte kap mach ſynen naem verhalen,
O herſſeloos vernuft! ô vogel inde maen,
Gebeckt, gepluymt, geklaut, om op de kruck te ſtaen,
O roem dijns eygen eer, uyt-meter van u daden!
O eer-dief vande deught! O ſpoor van alle quaden!
O winckel vol bedrogh! O blaes vol ydel wint!
O ſteen-klip vals bedeckt voor die de deucht bemint!
Ey ſiet hem nu eens aen, hoe blaken hem ſijn oogen?
Hoe paſt hem deſen lof? wat Tant ſal hy my toogen?
Hoe ſtrijckt hy ſijnen baert? hoe ſchut hy met ſyn cruyn?
Hoe lacht hy my nu toe, als een geſneden ruyn?

Nu weet ick wat men kan met drijsen al verwerven.
Dan *Veen* hoort noch een woort, al sou ick 't weer verkerven,
Bedaert nu noch een reys u breyneloos verstant,
Want licht te zyn ghestoort dat achtmen voor een schant:
My dunckt in u gedicht, dat ghy ons hebt geschreven,
Oprecht geen antwoort tot u onschult is gegeven,
Ghy komt met Ceulen voort, wel wat gaet ons dat aen,
Ghy dringht ons op het geen een ander heeft gedaen:
Gedaen en niet gedaen. Had uws gelijk geswegen,
Gh'en had op d'eerste groet sulck antwoort niet gekregen.
Maer nu u leugens sijn door waerheyt overtoont,
Soo brenght ghy Ceulen voort, is dat niet fraey verschoont,
Dan neen u valsch gevley sal ons niet meer bekooren,
U Cockedrilschen aert die kentmen van te vooren,
Wy weten nu te recht dat *Veen* niet anders kan
Dan liegen, daer hy is den opper-meester van.
Holla dit loopt te hooch, ick sou my wel vergeten,
Siet hoe hy nu weer siet, 't schijnt dat hy is beseten,
Hy stockt my tsessens op, ô Theutobocus saet,
Verset dat back-huys vry, eer ghy ons al verslaet.
My jammert dat ick u geen meerder jonst kan thoonen,
Om dat ghy my als vrient soo soetkens comt verschoonen.
O man ghy doet te veel, siet dat ghy u bevrijdt,
Van eygen smaet en schant, en voor u selven strijdt.
Wel *Veen* wel zijt ghy daer? ick sal my wel verweeren,
Gaet seker vry naer huys eer u de hoorens sweeren.
Ghy seght ick ben verschoont om mijn onnoselheyt:
O lou dat weet ick wel, 'k en heb u niet misseyt.
Al dat ick heb gedaen dat is een anders seggen,
En om dat yeder seydt, en kont ghy 't niet verleggen,
Maer dien u 't zeer wat raeckt, die schelt ghy voor een sot.
O knecht weydt niet soo breedt, ghy vint u al bespot?
Ghy noemt my slecht 't is waer, ick wil het vry wel weten,
Want ick my noyt als ghy soo schandich heb vergeten.
In schimp oft leugen-tael, noch dichten valsch en snoot.
Waer me ghy noch ont-eert de Princen naer hun doot.

Is daer u groot verſtant en wijsheyt in gelegen,
Dat ghy een daet verhaelt die ſelver u gaet tegen:
Is dat het groot vernuft daer ghy ſoo ſeer van roemt?
Waer door men u met recht den Princen ſchender noemt.
Oft iſt al u verſtant in ſpot oft ſchimp te vinden:
En leugens, daer ghy weet u tegels med' te binden.
Want noyt en kompt van u deftich kloeck gedicht,
Dan als ghy Princen ſchelt, oft valſche leugens ſticht,
Waar mee ghy niet alleen en trotſt des werelts Heeren,
Maer kompt dijn Schepper ſelf oock blamen en onteeren.
Vervloeckten laſteraer, verſteent gelijck een rots,
Die dynen Heylant ſcheldt, verſmaet, onteert ſeer trots.
O Hydras booſe ſchim vol geel fenijn begoten!
U laſterigh gheſchuym op ons nu uyt geſpoten,
Keert weer tot in u borſt, in u ſerpentich hert,
d Welck u noch brengen ſal tot u verdiende ſmert.
Hout ghy u groot vernuft, met 't kleyn ſal ick my lyden,
En in der waerheyts ſtrael my heugen en verblyden.
Wy kennen uwen aert, wy kennen u gewis,
Wy weten nu te recht wie *vander Veen* nu is.
Die noyt het ſwerte vocht laet uyt ſijn penne ſchieten,
Oft kan ſijn wit pampier vol duyſter leugens gieten.
Soo dat ick nu voord' aen ſijn dichten niet meer acht,
Die hem den Duyvel ſtort in 't breyneloos gedacht:
Maer vaſtelyck beſluyt, en ſpeur uyt al ſijn daden,
Dat ſijnen ſnooden aert is weerdich te verſmaden.

Brandt in liefde.

HIer *Veen* hier is den man die ghy noemt Broer Cornelis:
Die u klaer thoonen ſal wie meeſter van 't krakeel is.
Wanneer een vreedſaem menſch is vredich en geruſt,
Dien vrede is te niet ſoo haeſt den booſen luſt.

Dat blijkt aen u die ons met laster komt bestryden.
Soo dat gh'ons reden geeft u int minst te myden.
U pen dat is de straf, waer mede dat g'u plaecht.
Laet sien wat is het eerst, daer ghy u van beklaecht?
Hoe dat ghy Princen schent? wat? wilt ghy u dat verschoonen,
't Geen yeder is bekent: moet m'u dat breeder thoonen?
Wel hersseloose hin, wel arent inden nacht,
Die 's vogels jongen rooft, en hem van klaerheyt wacht,
Siet wat ghy hier ontkent, naus hebt ghy 't uyt gesproken,
Oft weer een erger feyl, komt u uyt 't hert ghebroken.
Hier hooch verheven geest, hier wel geslepen breyn,
Hier is u wijs vernuft, heel kenlyck, soo ick meyn,
g' En weet waer blyven met Prins Henderick den blooden
Ghy schelt, beschimt, versmaet, de overleden dooden,
g'En kreecht noyt wond' soo fel, s' en quam door uwe daet,
Ghy treckt op uwen hals nieu laster, straf, en smaet.
Sa *Veen* weer wacker aen, ick komm' u doch al voorder,
En noem u wel te recht een beul, en Princen moorder.
Wel *Veen* hoe smaeckt u dit, my dunckt dit gaet wat bont,
Maer lacht u eygen smert, soo doet ghy als een hont.
Had g' op 't Nassousche bloet niet quaets genoech gespogen?
Moest sulcken deuchtsaem Vorst uyt 't graf noch zijn getogen?
Wt 't bloet van Oostenrijck, die 't Neerlant noyt verliet,
Die om ons Hertochdom het Keyserrijck verstiet.
Albertus, wiens lof onsterffelyck sal leven,
Soo langh het dalend' vocht sal boven d'aerde sweven,
Wiens waerde deucht, en lof, ick niet beschryven kan,
Wordt van u *vander Veen* gescholden een tyran.
Den laster en den smaet die deed' hy van hem vlieden,
Door dat hy alles liet door sijnen Raet gheschieden.
Een laster-tongh die had sijn hoocheyt soo geblaemt,
Dat sy Justicia om recht doen heeft gepraemt,
Door schelding', schimpt en smaet, die s' uyt spoog menigvuldig:
Denckt die de Princen blaemt wat doot dat hy is schuldigh.
Schrijft lof'lyck roem en eer vanden Orani-Prins,
De welck hy wel is weert: maer ander blaemt geensins.

„ Een

,, Een lasteraer die oyt heeft 's Princen eer te geven,
,, En is niet goet genoech om Princen eer te geven.
Dan *Veen* ick speur aen u, al oft ghy waert een knaep,
Van sin-rijck kloeck beleyt, ervaren op de kaep,
Daer als moorthong'rich boos derf trou' lants-heeren schelden,
En treden met den voet den lof der losbaer helden.
Wie raeckt ghy hier weer aen? wel *Veen* hoe wat noch meer?
Hier blaemt ghy tot u schand' die was dijn over-heer,
Den Soon des Arents Vorst die aende woeste baren,
Plus oultre heeft gestelt voor Hercules Pilaren,
Een Coninck goedertier, en deuchtsaem van gemoet,
Die vaderlyck draech jonst voor d'eel Nassouwsche bloet.
Die soo verheven was, by hem geen vergelijcken,
Die op sijn schouders droegh soo vele Coninckrijcken;
Die komt ghy *vander Veen* verachten en versmaen,
Waer van Wilhelmus selv' ten dienste heeft gestaen.
Ja naem in sien behoet dijn eygen Princen Broeder,
En wierdt van hem gequickt als 't kint van sijne moeder:
Wat voorder is geschiet is yederen bekent,
'k En roer oft schrijf niet meer, mijn reden is geendt:
Ick vraech staet het u toe, die leeft by uwe handen,
Te schryven schimp oft smaet op Vorsten van de Landen?
Hoe komt dijn duyvels aert met laster uyt gebort,
'tIs eer dief, schimp, fenijn, al wat u penne stort,
Die lest den Lelie-Vorst gebrocht heeft om het leven,
En is geen straf oft pijn soo groot op 't lijf gebleven,
Als ghy o *Veen* nu hebt door uwe daet verdient.
De straffe van het quaedt altijt haer meester vint.
Soo veel als my aenraeckt, 'k vind' my genoech gewroken:
Want in sijn eygen vet sien ick den vogel koken.
'k En heb o booswicht noyt in moorden my verlust,
Maer dorst geduerichlyck na d'eendracht, vre en lust,
Ick leve door de doot die CHRISTUS woude sterven,
Waer door den mensch, die wilt, kan salicheyt verwerven.
Nu *Veen* vaert hier me wel, dan lijck-wel noch een woort,
Dat ick niet meer en sprack ick vrees ghy waert gestoort,

Om

Om dat ghy in het minst u niet en sout beklagen,
Sal ick u dienen noch een weynich op u vragen.
Ghy vraeght waerom men hier al schoedet op een leest,
Hoe vat ghy dat noch niet? ghy zijt wel kleyn van Geest.
Ghy seght ick lese d'een ick hebbet al ghelesen,
Eenstemmich wort den dief recht tot de galgh verwesen,
Eenstemmich wort van ons u dese jonst vereert,
U laster-logen-scheld ons sulcken oordeel leert.
Dus was ons in gemarcht van galgh en rat te spreken,
Daer is geen ander stof om laster quaet te wreken.
Wat is doch u belijdt als schelms eer-dievery?
Ghy waert gheluckich *Veen*: waerdy met hangen vry.
Hoe seer ghy schelt en blaemt, ghy sulter noch toe komen,
Had u den bast eens vast, u scheldingh waer genomen.
Wel *Veen* ick peys wel half hoe dit gebraet u smaeckt,
Ick meyn dat by den Nen u inde keel geraeckt.
Voorwaer het is wel hert en taey om in te knouwen,
Dat ghy naer u verdienst een galge moet aenschouwen.
Nu *Veen* ghy hebbes wel, ick steeck van u de braeck,
Als ghy myn dichten siet, peyst dat ick laster laeck,
Die nodich is bestraft. Hier mede laet ick't blyven,
En acht u voorts onweert yet meer tot u te schryven.

Ick leef door de doot.

Antwoort den dwaes naer ſyn dwaesheydt.

SEYND-BRIEF

Van Aſsuerus Loe, Oft, Leo, Onnooſel Antvverpſch Koeckoecx Rymerken.

AEN

Dien kloecken uytnemenden Schimp-rijcken Poëte

IAN VANDER VEEN,

Daventrienſis.

Op ſyn Kaets-ſpel.

DEn grooten *vander Veen* voornaemſten der Poëten,
Die al den afganck t'ſaem van oud' en nieu heeft g'eten,
Jae die Minervam ſelfs, en al haer wijsheyt me,
Heeft tſeffens door gejaecht als pil van aloe.
Beſoeck d'Antwerpſche groet van een onnooſel, lichte,
Slecht Koeckoecx Rymerken, in goeden ſlechten dichte,
Gheſtelt, op ſijn manier, op hoop dat dit beſtaen:
Syn grootheyt ſal uyt jonſt int goede nemen aen.
Wijt-roemend' *vander Veen*: ſoo hier was aengecomen
U Kaets-ſpel kloeck gedicht 't was nauwelijck vernomen,
Antwerpen met haer ſoons was heel beroert, verſtoort:
Want ſulcken donderſlach en waſſer noyt gehoort.
d'Een hiet u laſteraer, en d'ander leugen-ſtichter.
d'Een ſeyd' den duyvel hael den valſchen Kaets-ſpel-dichter.
Daer was een groot gekrijt, alleen ick ſtondt en docht,
Dit Kaets-ſpel dient te zyn wat nader onderſocht,

Maer ſtondt ic d'eerſt verſuft, hoe ick den bal ſou keeren,
Want Kaetſen kan ick niet, en ben nu 't oudt om leeren.
In 't leſt ick dacht wel hoe? en ſchepten eenen moet,
Ick ſal mijn beſte doen: die ſoo veel doet, vol-doet.
Sa luſtich rappe maets, ick komm' u oock al by ſtaen,
E vero Salus wacht, dien bal komt recht op my aen.
Siet hier de beſt op 't leſt, dat gaet al redlijck wel.
My dunckt (ſoo dit begint) k verſtaen wat me van 't ſpel.
Wat Tytelen ſijn dit? Marcolphus, Polyphemus,
Klaes Mopſus Kamerlingh, den Neef van Nicodemus.
Dit vlieght my veel te hoogh 't gaet boven mijn vernuft,
Hier ben ick weer uyt 't ſpel, en ſtaen geheel verſuft.
Dit moeten namen ſijn van treffelijcke quanten,
Van Kercken dienaers of van uwe Predicanten,
't Gaet vaſt: want ghy aenſiet my med' voor heel geleert,
En ſeght dat ick daerom tot Leuven heb verkeert,
En daer al veel Latijns met lepelen ghegheten:
Vervolgens dat ick vry behoorde wat te weten.
Och vriendt ghy faelt, ik noyt daerom tot Leuven was,
Doch danck u vande eer, en docht ſoo ick het las,
Waer 't waer 't gheen hier in ſpot op my wort uytgeſpogen,
Al waer voort al de reſt (ghelijck het is) ghelogen.
Soo mocht ick oock als ghy 't kaets-ſpelen wel verſtaen,
En me tot by de ſtuyt den bal te rugghe ſlaen.
Maer nu ben anders niet als Pelgrim mette ſchelpen,
Fons innocentiæ, de Heer die wil u helpen:
Want den onnoſelen, ſoo ghy te recht beklaeght,
Die wort van eenen hoop ſtultorum ſteets geplaecht.
Maer die hun quellen d'meeſt dat ſijn verwaende ſotten,
Die d'arm onnoſelheyt geduerichlijck beſpotten,
En maken eenen uyl, een dickmuts, eenen nar,
Te ſlecht om geck te ſijn, een Eſel, Vos, en Var,
En anders dieſgelijck, d'welck al ſouw beter paſſen,
Op ſulck verwaent gheſpoock dat niet en doet dan baſſen,
Als rekels ſonder ſteert, dat midden in het vuyl
Hem Arent noemen derft, en is een rechte uyl,

Maer

Maer wat mach toch bedien u Haſeaſenorum ;
Oft moetet mogelyck zijn Aſiaſinorum ?
d'Welck ſeggen wilt dat ick een oper-eſel ben.
Dat waer te grof, ſulck eer ick my te weerdich ken.
Men ſiet daer meeſtendeel de eſels zijn verheven,
Dus waer dees eer aen u veel beter toe gheſchreven,
Want den pat over al ghy naer verheffingh ſpreeckt,
En daerom van u ſelfs ſoo treffelycken ſpreeckt.
U noempt een adelaer die mint der Sonnen ſtralen,
Die met verheven cruyn darft ſynen naem verhalen,
Die wandelt openbaer, en niet geheym in ſtilt,
Een ick en weet niet wat, die wonder weſen wilt.
Voorts danck u jonſtich hert van't vriendelyck melyden,
Dat ghy hebt over my, en al dat groote lyden,
d'Welck my het arme breyn ſoo deerlyck heeft verkouwt,
Doen ick tot letter-keer te ſoecken m'hadt verſtout.
Maer hoe mach 't ſijn met tuw ? d'welc al te lang geſocht heeft
Eer't uyt myn letter-keer drie beeſten fray gedocht heeft,
En daer na mynen naem : 't is wonder lieven man,
Soo niet gheborſten is gheheel u Herſen pan.
En waer toe al dees moeyt om mynen naem te vinden.
Dat was van geenen noot, den beſten van u vrinden,
Die ghy den laſtraer ons te talen had beſtelt,
Die u Verſtockens naem en Bruynincks heeft vermelt,
Die had u mynen naem oock ſeer wel konnen ſeggen,
Jae mynen handel, ampt, en wandel uytgeleggen,
Want die aen yder een t'Hantwerpen is bekent.
Oock dier maer eens ter maent te komen en gewent.
Waer ick als ghy, ſulck volck by my geen laſt meer kregen,
Om te vernemen yet daer my waer aen ghelegen.
Dan vreeſe dat hier op ghy my verwyten ſult,
Dat ick en myne maets daer hebben af de ſchult,
Om dat wy onſen naem niet hebben eerſt gheſchreven ;
Gh'hebt vry al wat gelijck : dan willet ons vergeven,
Wy zijn het ſoo gewent : 't is rymers oude wijs,
By hun gedicht alleen te ſtellen hun devijs.

En Hugens doet het wel, wilt ons daerom niet ſchelden,
Voor een licht nameloos gebroetſel meer uyt-belden.
„ Een diemen acht heel licht, valt ſomtijts wel int eynt
„ Den ſulcken op het lijf veel ſwaerder als hy meynt.
Wat dunckt u *vander Veen?* hoe keer ick deſe ballen?
Al wel, maer nu wat raedt? ick word weer overvallen
Van Eſel, Vos en Var, drie beeſten, die ghy t'ſaem,
Als alder beeſten vaer, brenght voort uyt mynen naem.
Neen neen't en is geen noot: veel beter zijn deeſ' beeſten,
Als menſchen vol van ſmaet, als noyt geruſte geeſten,
Wiens R E D E N niet en is, als W A E N en enck'le ſchijn,
Die V I A N D totter doodt V A N recht en R E E N E zijn.
't Vel vanden Vos tot bont, den Vos is nut om jagen,
Den Eſel is bequaem om onſen laſt te dragen.
Den Var, gelijckmen ſeyt, die maeckt ons lap en leer,
Hy maeckt vleeſch voor de kuyp, hy maeckt ons melc en keer.
Ick wenſchte *vander Veen*, dat ghy my alle jaren
Drie-mael deeſ beeſten ſont, wat ſoud' ick gelts vergaren
In weynich jaren tijts? dan dit's maer loſſe praet:
U groot vernuft den ſin inwendich bet verſtaet:
Want door deeſ' beeſten kondt ghy meeſterlyck bedieden
Des menſchen levens-loop, den Vos der jonger-lieden
Doortrapte wacker jeucht, de Var den man gelijckt,
Als voor de ſtemmicheyt de dertel jonckheyt wijckt:
Des Eſels tracchcheyt is ghelijck d'afgaende menſchen,
Waer toe, hoe ſwaer, hoe droef, wy al te komen wenſchen.
d'Uytleggingh is ſeer kloeck gegront op vaſte reen,
Niet minder kanſe zijn, ſy kompt van *vander Veen.*
Voor d'leſt neem ick in danck, en darf my des beroemen,
Dat u belieft heeft my den rechten ſoon te noemen
Van Gooſen op het veer, hoe wel my onbekent,
'k Hoop 't is een man van eer, geen trots oft ſmaet gewent.
En hoe het is oft niet, altijts daer van behoet ben,
Dat ick voordaen niet meer een baſtaert Spaens gebroet ben,
Daer voor in u Verkeer ghy ganſch ons Brabant ſchelt:
Hoe wel u ſeggen hier by vele niet en gelt.

Maer

Maer hier is groot beſchil, g'heel Brabant ſchier bemoeyt is
Waer door u liefd' tot my ſoo gonſtichlyck gegroeyt is,
Om dat ghy my alleen ſoo ſoetelyck aenveert,
En tegens al de reſt ſoo ſchrickelyck gebeert.
Ick ſegh' tot mijn beſchut, dat ghy daer toe had reden:
Want ick u niet ſoo hert als d'ander heb beſtreden,
Gheroepen niet als ſy met eenderley gheluyt,
Ghy eſel, uyl, ghy fiel, ghy lompen, plompen guyt.
Is in mijn kleyn gedicht yet anders meer te leſen?
Dan dat gh'een logenaer en laſteraer ſoud weſen.
Dat's immers beyde waer, ſoo heb ick niet mis-ſeyt,
Wat aengaet logenaer, ghy ſelfs bekent het feyt:
Dan ſeght u logen kompt van ander t hooren lieghen,
En datmen oock de vromſt' ſoud' konnen ſoo bedriegen,
Dat ghy alleenelyck in mijn wat hebt geſtelt,
'tGeen door ganſch Nederlant voor waerheyt wert vertelt.
'tIs wonder wel verſchoont, ghenomen op ſijn Gelders.
Hoe wel dat ſulck verſchoon ſouw luttel gelden elders.
'tGaet hier al anders, want hier luyt het oude woort:
Dat menichmael men lieght van't geen men ſeggen hoort.
En daerom derf ick my te ſeggen niet verſtouten,
Als dat ick menich menſch van u hier hoore kouten.
Leſt vraeghden ick aen een die my van Hollant ſcheen,
Ey lieve ſeght my doch, kent ghy *Ian vander Veen*?
Hy ſeyd' geheel geſtoort, wien kent niet dien ſtuytwiſch,
Die gantſch het Neerlant door geacht voor eenen guyt is,
Die mont-vliegh, niemants vrint, die blaes-kaeck, al beſtier,
Hoogh-ſchreeuwer, laſteraer, dien Doctor by het bier,
Die om ſijn laſtering' is uyt ons Stadt ghebannen,
De perels van ons landt, de alderwijſte mannen,
Die ſeggen opentlyck, men hoort dees vuyle vlugh'
Ten thoon te ſtellen met een brandt-merck op ſijn rugh',
Dit en meer anders wort hier tegens u gheſpogen,
Doch ick en achtet niet, want houde 't voor ghelogen,
En ducht ſoo ick dat voorts vertellen ginck voor waer.
Dat yemant ſchelden mocht my voor een logenaer.

Wat aengaet dat ick u een lasteraer ghenaemt heb:
Wat is daer aen misdaen? my dunckt ick u befaemt heb:
Voor sulck een als ghy zijt, en soekt te wesen: want
Tot laster streckt u doen, u sinnen en verstant.
In allen u gedicht is anders niet te vinden,
g' En spaert noch kleyn, noch groot, noch vyanden, noch vrinden,
Noch levende, noch doot, elck vint daer sijn bescheet;
Dies ick u tot vereer een opperlast'raer heet,
Der lasteraeren Prins, den Duyvel uytter hellen,
De tweede Aretin, die op sijn graf de stellen,
Dat hy van yeder quaet te segghen was gewent,
Behalvens Godt alleen, die hy noyt hadd' ghekent.
Vermaerde *vander Veen*, hier med' soo wil ick t staken:
Want weet de kleyne konst u luttel kan vermaken;
Van een onnoosel knecht, wiens sinnen met gedruys
Steets speulen schuylewinck, de drie die zijn van huys;
Die tsedert ick hem sond om Letter-keer te soecken,
Niet weer en zijn gekeert, oft schuylen inde hoecken,
Had ickse by de werck, ick souw' met kloecker reen
Bethoonen wie dat is den grooten *vander Veen*.

t'Hantwerpen Anno 1632.

POST-DATE.

SOo ick gebrocht ten eynde
Desen Seynd-brief, ende voort
Achter een te sluyten meynde,
Werdt ick onverhoets verstoort
Van een van mijn beste Vrinden,
Hy die schrijft *God is mijn Schut*,
Die tot mynen 't my quam vinden,
En heeft soo mijn werck ghestut,

Doen

Doen hy had' naer oude zeden,
My gegroet en ick hem weer,
Heb hem vriendelijck ghebeden
Neffens my te fitten neer.
d'Welck hy deed',en heeft gheflagen
Op mijn fchryven fijn geficht,
En foo ftracx begonft te vragen,
Oft ick had yet nieus gedicht.
Ick feyd', Broeder ghy mocht weten,
Dat den grooten *vander Veen'*,
Den vernaemften der Poëten;
Onlanghs heeft met kloecken reen,
Alleen 't ghen' hier was ghefchreven,
Wel beantwoort, en te deegh
Aen een yder 't zijn ghegeven,
Soo dat ick oock d'myne kreegh:
Waer van ick hem danck moet feggẽ;
Want het gheen' hy van my fpreckt
(Oft het fom verkeert uyt leggen)
Al tot mijnder eeren ftreckt,
En daerom gaen ick hem ftieren
Defen Brieff, al valt hy flecht,
Hy mach dencken 't zyn manieren
Van een arm onnoofel knecht.
Daer op heeft myn Vrint ghefproken,
Half geftoort, gelijck my docht,
Wat heeft aen 't gedicht gebroken,
By my voor den dagh ghebrocht?
Dat het niet en koft bewegen
Vander Veen, te fchryven yet,
Goet oft quaet 't zy med' of tegen.
Schrijft hem dat en latet niet.
Dien volgens koft niet laten,
U daer van de weet te doen,
Biddende feer uyter-maten
Vriendelijcken wilt u fpoen,

Op 't Schut waerheyt wat te schryven,
Siet dat ghy hem 'tsyn oock geeft,
Wilt hem deur den neuse vryven
't Geen' hy soo gepepert heeft.
Oft en hebder geen genucht in,
En de moeyt u tegen staet:
Mits daer is te veel gerucht in.
Soo geef ick u desen raedt,
Schrijft hem al de selve reden,
Die ghy storten tegens my,
En hout u daer med' te vreden,
Laet hem daer med' lopen vry.
't Sal op hem al beter voegen;
Mits dat hy heeft gestudeert;
En met eeren en genoegen
Van elck een, gepromoveert
Binnen Leuven inde Rechten;
Maer niet als een Esels dier:
Want sulck dingen uyt te rechten,
Is te Leuven geen manier.

E vero Salus.

IAN

IAN VANDER VEENS

KRUCKEN-DANS:

Toe-geeygent

De vyf Lamme Antwverpsche VVeder-botters.

De swacke moet Moes eten.

Recht-sinnige Leser.

't IS te veel twee Missen voor een ghelt, dit behoorden d' Antwerpsche Retroswijntjes, te weten, de welke: na datse met ongegronde Kindtsche belachelycke ende Breynneloose dreyghementen, Schimpreden, ende onabele Leugenen, my (tot harer spot) begroeteden; Heb ter bede van sommige (hoe wel ongeren, als zijnde onwaardigh beantwoort) hare fauten berispt, hare bloet-dorst bestraft ende hare blaauwe flaauwe voor-stellinge an-gewesen door het Kaats-Spel: tot spijt harer Midas ooren, ende Gespanjoliseerde harten, waar tegen sy (schand's wegen) yets mosten kanten, als 't bleek: teelden met pijn een vreemt Mis-schepsel, heel schoon van lelijkheyt: half Uyl, half Esel, Genaamt na synne botte Ouders Weder-botten, singht als sijnnen Broeder Koekoek, is die in alles gelijk, uyt-genomen, dat dit met mynne vederen pronkt, soo ist indet daat, haar leste broddery is 't oude en 't selfde, alleenlijk dat dit wat anders is deur-spekt met mijn eygen Kaats-spels reden, des sijn hare beyde (alleens luydende) Boecxkens boven de waardye ghenoechsaem met het eene voorsz. Kaats-spel wederleyt: d'onnosele vroeters en kennen Roosen noch Peirlen, verstaan haar best op ghegheten Appelen, als Francois Bruynninkx, doch haar en is niet meer ghegheven, de arme halsen doen haar uytterste, 't ontbreeckt haer an de macht, niet an de wil, als het dede

Manke-

Mancke-poot of Lammert Janssen,
Kreech de grillen en wou danssen,
Hompel pompel gingh den bloet,
Want hy sprong op Esschen krucken,
Doe 't hem nu niet wel wou lucken
Riep hy mannen 't hart is goet.

Even soo ging 't swacke Ioris,
Doe hy vocht met stoute Floris,
Ioris raakten onder voet,
En hy kreech wat om syn ooren,
Noch soo liet hem Ioris hooren,
Mannen riep hy 't hart is goet.

Lenaardt tegen alle hoopen,
Wou sijn kintje leeren loopen,
Lenaart hadde goeden moet,
En het Kint had' maar een beentje,
Alsmen sey onmog'lijck Leentje,
Riep hy mannen 't hart is goet.

SOo ist met haar, 't hart is goet om quaat te doen, maar laas d'arme luyden syn uyt-gheput, ende gantsch weerloos, 'k hebber deernis mede ende bidde voor haar sy en weten niet wat sy doen, derhalven castijd' ick se genadich met dit sachte Gardeken, geleent van Broer Cornelis, Vaert wel.

I. V. V.

KRUCKEN-DANS.

't ANntwerpsche Lam-gebroet en kan nu niet meer Cansen
Met Kaats-spel of Verkeer, sy hatent als fenijn,
Nu willen sy om prijs met ons op krucken dansen,
Daar zyn sy Basen van, om dat het Kreupels zyn.

Ey ey ey noyt vremder dinghen,
Siet hoe dat de Kreupels springhen

Op

Op den ouden Koekoecx sank,
O! belachelijcke sprongen.
Hier gaan ouden ende jongen
Over beyde zyden mank.

Och och och o wee ellende,
Dit is 't puyk der Gasthuys Bende,
Dit zijn hinkers van Appol,
Villers van de Negen muysen,
Knappers van Philippi Luysen,
Schorfde Schapen sonder Wol.

Wel ja wel dit is te sott'lijk
Lieve mannen 't is te spott'lijk,
Hier is maat noch re'lijkheyt,
Dit 's een Rey van losse schroeven,
Dit 's een Dans van slechte Boeven,
Dit is mooy van lelijkheyt.

Wat begaan dese arme Wichters,
Dese lompe plompe Dichters,
Wat wat wat dit gaet te slecht,
Nu op Krucken dan op Stelten,
't Is te deerlijk, maar sint selten
Dans' op kromme voeten recht.

O sint Lammert troost u Lammen,
Troost dees' Bocken, troost dees' Rammen,
Troost de kind'ren Isegrims,
Troost de Buffels, troost de Varren,
Troost de onbesnoeyde Narren,
Troost haer met een weynich slims,

Bidt voor dese grove Geesten,
Bidt voor dese botte Beesten,
Lammert siet u Lammen aan.
Bidt toch voor u uyt-verkoren,
Op dat groeyen hare Oren
Datm'er mach een knoop in slaan,

Bidt voor deſe todde-vodden
Die door 't oud' het nieuw' verbrodden,
Biddet voor den Bunſing, *Frans*,
En voor *Brant* den Neute kraker,
Voor *Verſtocken* Galge-maker,
Die hier homp'len an den Dans.

Biddet voor den Studioſis,
Voor 't onnoſ'le Kallef Moſis,
Voor den *Annagrammatiſt*.
En den Luys-poock *Broer Cornelis*.
Die te bijſter ſcheef en ſcheel is,
Die te lelijck hem vergiſt.

Bidt voor deſe vijf Poëten
Die van Midas ſijn geſpogen,
Van Licaon op-gevoet,
Datſe mogen al haer dagen
Als Acteon Cronen dragen
Want ſy zijn van 't naaſte bloet.

Bidt dat Tirebus den Vader
Hare ſinnen t' ſaam vergader,
In ſijn gele en groene Kap,
Want indienſe vrucht verwecken
Soo raakt wis het Landt vol Gecken,
En de duerte in de pap.

Bidt voor deſe arme ſpotters,
Bidt voor deſe Weder botters,
Bidt dat bid' ick yeder een,
Bidt dat deſe Eſ'le Baſen,
Deſe Kreup'le Lamme Haſen
Laten *vander Veen* met vreen.

Stuer Recht.

IAN VANDER VEENS

VERBAASDE FAMA,

Over

De treffelijke onghemeene Zeghe der vvijt-beroemde Stadt Maastricht, ende der Steden Venlo, Ruermonde, Stralen, Zittert, ende Limborgh: Mitsgaders ses Schansen, verovert door 't beleyt des alderdoorluchtighsten Prince van Orangien,

Alles binnen den tijt van ontrent vier Maenden ende een half, int Iaar 1632.

DE tong is sprakeloos, de sinnen zijn vervlogen,
En 't herte met de ziel ten Hemel op-getogen,
En swymen vande vreucht, als Phlippus door 't gevaar,
En waken in een droom van Logen-schijnnich waar,
't Is waar Maastricht, Maastricht, Maastricht is inde poten
Van onsen tammen Leeuw, en Brabant heel ontsloten,
En Gelderlant herstelt we'er op sijn oude voet,
In spijt van 's Keysers macht, en 's Konings wrevel-moet,
't Is waar Maastricht, Maastricht is door der Princen handen
Geschakelt en Getrouwt an onse vrye Landen,
O! overmoedich Vorst u vrees is noch te koen,
De Fama self verstomt en stamert van u doen,
z' En weet wat Zege sy het eerst of lest sal roemen,
Sy rept van als, en kan nau yets te rechte noemen,
Sy haspelt en vermengt en brabbelt onder een
De Schelde, Rijn, en Maas, de Schansen met de Ste'en,
En dwaalt soo in 't geseg, en hapert in 't verhalen,
't Wil teffens uyt de mont, Ruermonde, Zittert, Stralen,
De Cruys-Schans, en Maastricht, en Venlo, Geusen-bril,
Met Limborch, en noch meer, z'en kan niet soo sy wil,
Des maaktze een besluyt, en roept met weynich reden,
Ses Schansen wint den Prins en even soo veel Steden,

In eenne Somer, of noch minder tijt, ſprak ſy,
En na het Ooge-merk en blijft het daar niet by,
Wat Muſa kan voort-aen met Eel vergode ſinnen,
Na eyſch van dees Trophee een Zege-Rey beginnen,
O! Roede van Maraan, Commeet des dwingelandts,
O! Sweep van Ooſtenrijk, o Coortſe des Tirans,
Wanneer ghy inde vuyſt dijn ſtale Cling laat blinken,
Moet Tiphon het gemoet, en Ciclops 't harte ſinken,
En t'ſidderen van anghſt, o! dwinger vanden Bos,
Die buyten onſe Grens, maakt ſulken Grendel los.

Triton Janſen.

EEn Grendel half vereeuwt, van Spaanſche Roeſt beſlagen,
Die ſelf der Goden Smit niet ſou t'ontſluyten wagen,
Dat waachden onſen Mars, en gaf ſoo wacker vonk,
Dat d'Echo in het oor der Roomſche Goden klonk,
Saturnus van Madriel, en Jupiter van Wenen,
Die ſonden daar in ijl den vochten Triton henen,
Die quam in korte wijl weer op ſijn oude grondt,
By tyts en wel te pas ſoo quam hy daar hy 't vont,
Ik meen den Water-man den fellen Triton Janſen,
Die inden Moſſel-hof de ſtinke-pas koſt danſen,
Dien Viſſcher achter 't Net, die quam hier uyt den Pals,
En proefdent op de Maas op dat hy 't koſt van als,
Hem docht hy ſou nu bet de wilde Ganſen temmen.
Om dat hy kent de Zee en Meeſter is van 't ſwemmen,
Hy is Neptuni zoon, en Doris naaſte bloet,
Gedoopt in 't ſelve nat dat Venus heeft gevoet,
Dat vele van ſijn maats ſoo gulſichlijk in-ſogen,
Ten eynde ſy daar van geſoute zielen ſpogen,
Waar van de pekel ſoo in Charons Schuytje droop,
Dat hy door 't ſelve ſop ten naaſten by verſoop,
En had hy niet gehooſt den ſlocker waar verdroncken,
En met zyn lichte vracht in Styx te grondt geſonken,

Den

Den Veerman gaf een vloek, met dat hy heeft gestrandt,
En sey loop voor den Droes weer na sint Anne-landt,
Dat was, daar Triton sich by Glaucus had' begeven,
Doen hy deur Martis dwangh most deur de modder streven,
Ik segh, dus komt het by dat hy de stroomen kent,
De diepte en de drooght der Meiren is gewent,
Dus heeft hem dit verstout de Maas ook te bevaren,
Hoe wel dat daar ontrent veel wilde dieren waren,
Soo haast en was hy niet gecomen op het nat,
Of hem en quam terstont een Otter achter 't gat,
Een Otter Leeuws gewijs, en heeft soo troef gegeven
Dat meest zyn Water-volk als meule-steenen dreven,
Ik meen dat hem dit meer als van Vrouw Venus speet,
Doe hy om harent wil 't lit van sijn vingher beet,
O Zee-man kost u doe een beuselingh soo spyten,
Soo vreef ick dat ghy nu sult grooter stucken byten,
Ey lieve segh my doch (dit schiet my inden sin)
Geeft Mars den heetsten brandt. of Venus de sottin,
Ik denke dat het Mars in desen noch sal winnen,
En dat zyn troetelen verkoelen kan het minnen,
Dan Triton weet het best, hy is in als versocht,
Te vryen op de drooght', te baden inde vocht,
Te huych'len inde Kerk, te weyff len met de Veysers,
Te drayen na de wint, dan Geus, dan Spaans, dan Keysers,
Hy vaart, hy rijt, hy loopt, hy swemt, in sout en soet,
Int kort, hy is ter handt, als Jan Potagies hoet,
Na dat hy was bedaart soo gingh hy sich bedelven,
Doe kreech hy moet en ook de brodse van hem selven,
Hy paste op niemant niet, 't zy Engels, Waal of Schot,
O broek 't is sulken haan, want hy en acht geen Godt,
Daar lach hy stil en mak gedoken inde Schelpen,
Verwachtende Vulcan, die sou hem over helpen.

Vulcanus Vonk-baas.

NA dat Vulcanus week den grooten Godt der Sweden,
Soo bracht hy hier te Landt veel duysent lompe Smeden,
Hy schudden synen kop en roden veder-bos,
Hy grimde als een Beyr, en loerden als een Vos,
Hy stampte met de voet, en dreychde met de handen,
Hy krulde sijnnen baart, en knarsten op de tanden,
Hy draayde als een Stier de ooghen inde kop,
En streek daar na sijn hoet en barsse knevels op,
Doe gingh het swetsen an, het pochen en het blasen,
Het snorken en gesnuyf, het vloeken en het rasen,
Ick wil der Geusen Mars doen vlieden soo geswindt,
(Sprak hy) niet anders als de Hase voor de Windt,
Dit is voor my geen werk, 'k en houdet maar voor speulen,
Des troost u vry op my, ghy Borgeren van Ceulen,
De daat werkt mijnen Naam Vulcanus Papenheym,
De Ketters moeten voort ick drijsse na der Heym,
Doch ben ick seer beducht en ben in duysent vresen,
Dat Mars (voor my beanghst) al sal an 't vluchten wesen,
Ik wed' dat hy bereets voor mynne trommen trilt,
Als voor des Iagers tromp het ongetemde Wilt,
Gelijk als voor de Wolf de sacht gewolde Cudden,
En ook sijn Krijgers voor mijn naam als lov'ren schudden,
Of als het snelle Hart omcingelt en gestrikt,
Of als de teere Duyf voor eenen Havik schrikt,
Betrap ik eens sijn Heyr 'k sal man en muys vernielen,
Ja, matsen sonder moeyt, en al 't gebroet ontzielen,
'k en spaar doch niemant niet, 't is alles sonder keur,
Het zy oock wie het zy de Clinge moeter deur,
't Sal gelden (al en al de kleyne met de grooten)
De Daggen in het Hart, de Degens inde Stroten,
De Pieken door het Lijf, de Sabels inde Cop,
De Voeten op de Borst, de Poken inde Crop,

Papenheym beroemt sich dit binnen Ceulen.

Ich heys Paffenheym Ich werise zu heym dryven Syn eyghen Reden.

De

De Nagels in 't Gesicht, de Handen inde Vlechten,
't Sal blyken op een kort wat dat ik uyt sal rechten,
Sie, dese vroome handt ist die van straffen weet,
Sie, dese vrome handt heeft Maaghdenborgh versmeet,
Wiens jammerlijck geschreeuw bepeirelt met de vonken
Heeft als een snaren spel my in het oor geklonken,
Wiens Solffer-vlam vermenght met karmen en ghesucht,
Bewolkt met rook en damp hergalmden inde lucht,
Een Echo, die het hart eens Tygers sou versachten,
Dat my geensins bewooch maar in het harte lachten,
Hier sachmen 't wreetste wreet dat oyt den Afgront schiep,
Het scheen een Helsche Mijn die Schreyborch overliep,
Geen Nectar noch Banket en kost my soo vermaken,
Als 't braden hares volcx en 't gloeyen harer daken,
Dat looch Vulcanus niet, hy heeft den brandt op 't lest
Met menschen-vleys gestookt, met Menschen-bloet gelest,
Den fellen Albanois, den roem der Castilianen, *Duc di Alba.*
Den Nederlantschen vloeck, den heylich der Maranen,
Die Nero overtrof in Moort en Tiranny.
En alle grouw'lijkheyt, die over-treffet hy,
Nooyt grijse tijdt en sal sijn boose naam verroesten,
Noch roden uyt 't geheuch dit Maachdenborghs verwoesten,
Niet eer en was versaat Vulcani helsch ghemoet,
Voor dat de Stadt versmolt in tranen vuyr en bloet,
Hier deur is hem den moet ten Gorgel op geclommen,
En is in korten tijdt by Martis Heyr gekommen,
Soo haast den Water-helt (Triton) syn komst vernam:
Gebruykt' hy hem tot hulp soo dat hy over quam,
En rusten met syn volk op eennen Corduagen,
Die al den gantschen last most van het legher dragen,
Vulcan, dit gaat na wensch, en anders als ghy dacht,
De gene die ghy dreycht heeft uwe komst verwacht,
Nu, stroopt de armen op, en metter veert an 't villen,
Sny Haksel uyt de Buyk, en Huspot uyt de Billen,
't Sa 't sa, daar gaat het an, nu wachtje Boer ik kom,
O Gort hoe springht dien Haas met jonge Leeuwen om;

Soo, wacker aen de man, dat's lustich an-gevallen,
Hoe vluchtich klimt dat Volck (als Slecken) op de Wallen,
Soo mannen broeders soo; tast soo de Ketters an,
Een Schelm is die doe veel meerder als hy kan,
Sie, ginder op de hoocht' kan onsen Mars beloeren,
Hoe dat den Vonk-baas weet sijn Smeden an te voeren,
Hy stoot, hy dreycht, hy slaat, z'en willen niet meer voort,
(Ja, is dat spelen gaan? het is de magre Moort,
O Treur-spel al te droef) het Schut met schraat geladen,
Castyde 't arme Volck met duysent ongenaden,
Daar wast trek af, trek af, maar eer de leste vloot,
Soo wasser al bereets wel dertien hondert doot,
Den Snorker die ging deur en won een hoope schanden,
Die sich verheuchde in brant, die vluchte nu voor 't branden,
Sijn wrake was met vuyr, het vuyr vergold' hem dat,
Want hy en al sijn volck die kregen 't vuyr in 't gat,
Vulcanus fluyte voor, en Mars hem op de hielen
Die joegh hem na, soo dat de lappen hem ontvielen,
Die met een stale roe bestreeck sijn ysren huyt,
En dreesser moort en brant met duysent vonken uyt,
Soo blaffer komter we'er, men sal u beter raken,
En soo 't u wel geluckt veel grauwer voeten maken.

d'Vyt-lachende Fama.

NU vlieght de werrelt deur in bossen bergh en dal,
De spottelyke Faam, en schatert over al,
Daar sluypt den Schyter heen, die Mars wou gaan beletten,
En sonder slach of stoot de Stadt Maastricht ontsetten,
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, wat haalt de man een lof,
Ey siet de Lobbes gaan, de steert die is hem of.

Af-rekeningh.

AL vloot ghy (Papenheym) in d'onder-aartsche Rots.
g'En sult geensins ontgaan de strenge geessel Godts.
Den Hemel is van spyt en gramschap op-geswollen,
Den toorne Godes rookt, de rampen zyn an 't rollen,
Den diamanten Throon door syn verbolgen stem
Die davert dreunt en trilt, en 't siddert onder hem,
De seven Hemelen met hare Firmamenten,
De Sterren, Son, en Maan, en alle d'Elementen,
Syn Coortsich van de vloek die u betreft (Vulcan)
't Gelt u Godloose Romp en Ziele (o Tiran)
Vliet waar ghy vlieden kunt geen plaatse en is u veylich;
g'En vliet niet uyt het Oogh des alder-grootsten Heylich,
Ghy hebt op u gelaan (int korte wel gheseyt)
Een schant tot 's werrelts eyndt, een sonde in eeuwicheyt.

Verwonderingh

Tot

'sPRINCEN LOF.

O Prins van daar Aurora lonkt,
Of daar sich Phœbus 'smorgens pronkt
En badet in de rode Rosen,
Tot daar hy daalt van Thetis strandt
Is dijnne Faam soo vaak belandt,
Die klaaght s'en mach nau eens verposen.

Sy vlieght de Werrelt om end' om,
En maakt de vremde Vorsten stom
Wanneer sy dijnnen roem uyt dondert,
Tot wonder van een yeder een,

Dan doch, behalven ik alleen
Die ſich geenſins daar af verwondert.

Iſt vremt dat ik dit ſoo vertoon,
Ik ben (o Vorſt) dit wel gewoon,
En dat van mijnne kintſche dagen,
Maar, dat ik voor groot wonder drijf,
Is, dat dijn Ed'le kleyne Lijf
Soo over grooten Hart kan dragen.

Stuer Recht.

IAN VANDER VEENS

RASE-BOLS CHAOS.

't VEel-hoofdich Dier raaſt over al,
Een yeders raadt vvil gelden,
VVat ſynder Stuer-luy aande vval,
En buyten-ſchoots al Helden.

CLaas Nar, en Praatje-by, die broeden 't Landt vol zotten,
Die inde Uyle-vlucht, van 't neſt te ſamen rotten,
Jan Alle-man die weet het murrich vande ſtaat,
Coert Viſe-vaas vertelt al watter ommegaat,
En Floor de Fluyter, ſeyt verſierde kromme-krullen,
Daar Teeuwes Tydingh-ſiek de beurs me gaat vervullen,
En Pietje Schape-graauw, met Neuſe-wijſe Frans
Die hebben 't ſtadich deur geladen op de Schans,
Dies Fop van Karmer-landt roept, laas! 't is al verlooren,
Soo dattet Doove-Jaap, beſcheydelyck kan hooren,

Och

Och ! och ! leyt Gijsje Kay, met Golfert ſtaach en lelt,
Hier is weer op de baan een nieuwe Barnevelt,
Wy bennen al verkoft, ten naaſten-by gelevert,
Seyt Mopſes van Sint Truy, en Snaterige Evert,
Met Jooſt de Kevel-kin, die lopen over-al,
Die weten wattes is, en watter komen ſal,
Wat Joſeph heeft gedroomt, wat Beſje by de rocken
Of Spin-wiel heeft bedocht, dat werter al vertrocken,
Maar Iſrael de Waal (die eertijts was Soldaat)
Die hekelt mette tong, en haſpelt mette praat,
Monſieur, hadſe de Prince, ou de Staat ſande lande
Belegge Geldere, ou Steve-Weerde, niette ga in Brabande,
Hadſe folge mon rade, s' hebs niet kryge dit malheur,
Daar ſpreeckt de Keirel recht, ſeyt Jurrien de Schreur.
Dat heget alle-wech, ſeyt Geurtje-vaar van Bommel.
Hoe ſchalme nouw de Schans wedder kriegen, (wat drommel)
Dat ſchal my nije doen, ſnakt onſe Bremer Hans,
Ba g'en verſtages niet, 't is een meſchante Schans
(Seyt Faas van Hellemont) vileyn om 't approcheren,
't Is dangereux en ſmal, dat ſal ons empeſcheren,
Ja gru, wel eſter ſmal, ba dats impartinent,
Dat es een groot erreur, ſeyt Gilleken van Gent,
Maar Hans van Bacherach, die antwoort ſeer vermeten,
De Schans iſt gaar gering, men ſolſe bald ouf vreten,
No fecht (ſeyt Meeſter Jems) Ey kno-it ferre wel,
Wit Inglis ſouldjers feyn wey die wel kreyge ſel,
Wat deel (Roept Abbe Fries) de droes die hiet nou ſane,
Met ſisje iſt naet te dwaan, me ſchiet met blaauwe bane.
O ſay ! O ſay ! O ſay ! klaaght Marri Mieuwes Ian,
Wel hey, ik wordt ſchier aars, waar is uys Prinske dan ?
Me wiſt noch t' uyſers niet of alle dingh was meutje,
't Is neyt ſoo 't ſauw. O neent, 't is wel geſaayt Godt greutje,
Waer Vayer daar mee rijk, roept Aartje van Jutfaas.
Wel nou aſt alle-ſeyt is, hier jy elenbaas,
Wat mienje wel by get, dat w'om dit kleyne bruytje
Soo lichtlik ſtryke (maet) ſeyt Amſterveenſe Luytje,

 Meer

'k Meent icke ook alſoo, ik houdet metten Leeuw,
'k Heb icke goeden moet (ſeyt Adriaen de Zeeuw)
Ba 't es dan ſoo het es, het moeter up gewaacht zijn,
't Moet eender wechens hen, al ſol de Bruet geen maacht zijn;
(Seyt Claas van Deventer) Godt ſal ons bolde trooſten
Dou ſnakſte on ik heur, ſeyt Michel maet van Ooſten.
Tijs Bom-been komter by, en roept, de Prins die vliet,
Maar Mats van Gulik ſeyt, des kals geleuf ich niet.
't Is waar ſeyt Oly-bok, 't is loogen, ſeyt Ian Stopper,
Maar Gooſen Tierentey, en Lubbert Garen-klopper,
Die ſchudden mettet hooft, 'k wed (ſeggenſe) 't is waar,
Flus krijchter ien een lap (ſeyt Symen Meulenaar)
Die quaat ſeyt vande Prins dat ſweer ik, ja ik ſeper.
Oft lichtelyck ien jaap, y-gut (ſeyt Louw de Sleper)
Dit ſmal-gebient dat raaſt alle avont op den Dam,
De ſtraat is yeder vry (ſeyt Jochem Achter-lam)
Wel hey wat roertet jou, wat mach de man al kallen,
Pluck-Veugels houtje bek, of 't ſelje beurt haaſt vallen,
(Seyt Schipper Barent Fok) iſt al-te maal van 't mal?
Dit zijn bevare-maats, en Stuer-luy aande wal,
Wat quelt dit gore-goet? Siet daar komt noch ien Elingh,
Wo ſu, wat ſeg ik dy, al ſin ik een Weſtpheling,
'k Sin jo ſoo goet as y, al heur ik hier niet t' hoes,
Met ons daar heftmen 't ſpek ſo wal as hier in 't moes
Siet daar me ſcheyt de ſchool, met kyven en met grollen,
Dat 's alle daegh te doen met deſe RASE-BOLLEN.

O. D. E.

Hy, die daer ſit op 't hoogſte hoog,
En heeft den afgront voor het oog,
Wien, nacht noch duyſt're Mijnnen,
Geen duyſterheyt en ſchijnen.
Voor wien, dat al 't gedachte klinkt,
Voor wien, dat al 't verheven ſinkt,

Die

Die, wat oyt is bedreven,
Heeft sonder schrift beschreven?
Wien Israel de zege gaf,
En ook onthiel (tot ware straf)
Die straft en salft met reden,
Noch op den dagh van heden.
Dien selfden Godt (noyt uyt-geroemt,
Noyt uyt-gelooft, noyt uyt-genoemt)
Geeft zege, heyl, en plagen,
Na dat wy ons gedragen.
Ist Godt die alle dingen stiert?
Waaromme raast dan 't ongediert?
Wat schort haar dus te kryten
Godts daat de mensch te wyten.
Bet-weters wijt ghy 't 'smenschen daat?
Het weynigh dat ons tegen gaat,
Soo wijt ick 't u verwijters,
Ghy Coloquintsche krijters.
U vuyle ongeregeltheyt,
U tonge daar de gal op leyt,
Doet ons deel' straf genieten,
Soo 't aars een straf mach hieten,
't Rapsodius is wel gesint,
Soo lange als het gaat voor-wint,
En 't luk blyft by haar woonnen;
Soo syn 't heel moye boonnen.
Maar alsmen eens de Boelijn vest,
Dan gaanse zee-siek na de nest,
En op de Schipper schelden,
Die moet het dan misgelden.
De meeste meesters van 't geraas,
Syn Pelgrims die hier soeken 't aas,
En op een stro-wis landen,
An onse vrye stranden.
Verbastert en verbeest geslacht,
Is 's Princen roem uyt u gedacht,

d'Onsterffelijke daden
Ghedaan door Godts genaden.
Sal een geleende Schenke-schans,
Nu doen verdorren sijne Crans?
Ey! oordeel eens rechtvaardigh,
Doch, 't is gheen antwoort waardigh,
Al droeghmen yemant noch soo veer,
En stelden hem eens onsacht neer;
Schoon buyten wil of weten,
De deught sal sijn vergeten,
Hierom besluyt ik voor het lest,
Het leste heught de narren best,
De narren sijn aan 't hollen,
Wacht u voor RASE-BOLLEN.

Insicht.

Wat is des vyants winst en kans?
Een houdeloose Schenke-Schans,
Een Vlot, daar op een aarden-wal,
Een dat, een wat, een niet-met al,
Een luk, van korte vreughd' en moet,
Een winningh die hem schade doet,
Dies alsmen 't wel te recht besiet,
Soo ist een op-gepronkte niet,
Ja, min als niet, want 't gunt hy heeft,
Hem meerder ramp als voor-deel geeft.

Seyt yemant dattet ons ook smart,
De pijn en gaat ons niet an 't hart.

Stuer Recht.

I. VANDER VEENS

CALLA BOCA,

Ofte

MUYL-BANDT.

Over de Zege van Schenkeschans.

Verovert

Door het beleydt des Alderdoorluchtigsten Prince van Orangien *Fredrik Hendrik van Nassou*, den 29. Aprilis, Anno 1636.

JA wel, ja wel, ja wel noch moet ik dubbel wellen,
Soo schiftet sousje niet, noch wel ik al (gesellen)
Om dat ik sie herschept, veraart, verbleekt, herstelt,
Het wesen van Jan Gal, om dat het soo wel welt;
Om dattet uyt de gis van hem en sijnne knapen,
(Van sijnne alssem-kud', en wolvelijke Schapen,)
Te plotselyke gaat, te kort neemt keer en kans,
Te kort neemt roem en moet. waerom? de Schenckeschans
(Die hy onwinbaar hiel) is hem in weynich weken
Met waap'nen voor de vuyst, te trotslyk afgestreken,
Nu ist te recht *haldt smoul*, nu isset *kip ior tong*,
Nu isset *houtje bek* daar leydt sijn hooghe sprong,
Daer leydt sijn opper-zeeg', daer leyt sijn roem der roemen,
Die Spaengien *Hollants hart* en *Croone* plagh te noemen.
Waar benje nu Jaap-Roet? waar benje bittre Gijs?
Die graagh ons goedt en bloet soud' lev'ren tot een prijs
Soudt lev'ren aan 't gebroet der straffe bastaart Moren,
Niet wetende waar deur u dit is angeboren.
Een wonder meer als vreemt, dat 't Hollants sacht gemoet
Sijn eygen Vaderlant den Spaanjaart op-dracht doet.

Schencke-schans Le coeur & la couronne d'Hollande, ainsi l'appellent les Francoys & les Espaignols.

Hoe hadjet voor de lap, hoe blickerden de tanden?
Hoe ging het Tonge-bladt, hoe haſpelden de handen?
Hoe ſprongh het hart in 't lijf? Alegremento waſt,
De Geus is in de ly het zeyl leydt op de maſt,
De Boëlijn over Ree bekayt is al de preutel,
Want Schenckeſchans dat is de rechte Hollandts-ſleutel:
Dees peirel eeuwichlyk aan 's Konings Croone paſt,
Hoe net was dat voor ſeydt, hy had 't capittel vaſt:
Hoe aardich had hy dat, gelijck een handt vol vliegen
Geopent inde windt verſtroyen en vervliegen
O! averechts geſlacht, nu voelt ghy eerſt de ſmart,
Ghy vonght een Pieterman, die quetſten u aen 't hart.
De winſt haad, al bereets u hart en ziel bezeten,
En 't veynſen heel verjaaght, de vreeſe doen vergeten.
Dies hebt ghy onverjaaght, voort opentlyk gebaart
De Spaanſche wreede vrucht, daar van ghy ſwanger waart.
Doch alle dijn gebaar, en watter is geſproken,
Dat wordt nu uyt gelacht, en wel te deegh gewroken.
Wat dunckt u, was de Schans ons winbaar ofte niet,
Of is het door verras, of door verraadt geſchiet?
Neen wiſſ'lijk geen van bey dees midd'len ſyn begonnen,
Maar is met vroomer handt heel Ridderlijk gewonnen,
Gedwongen en verheert (hoe treffelijk ghemant)
En dat noch maar alleen door 's Princen Rechter-handt!
Die wel den Cardinaal met al ſyn trotſe machten,
Daar mede (hoe gering) kloekmoedigh dorſt verwachten.
't Was Picolomini, Thomaſo, en Graaf Jan,
Die ſoo van veeren af eens roken ande pan,
Maar door de bange lucht trok yeder ſijnder wegen,
Thomaſo ſloegh een cruys, en gafſe ſynen zegen,
En daar mee ſloop hy deur, en liet de Schans in ſtrik:
Wiens hope van onſet veranderde in een ſchrik,
Veranderde in geſucht; ſoo lange ſy ten leſten,
Met redelyk beſluyt, verlieten hare veſten,
Verlieten haar gewin, met vrolyker gedacht,
Als doe s' haar viel te buyt, door meerder luk als kracht.

Dus

DUs is den hoogen lof, de Schansse met de Wallen,
Des Princes Cardinaal, tot onsen Prins ghevallen,
O! jonge Spaansche Vorst, 't was een bevroren eer,
Die van de Schansse quam; sie nu, nu dooytse weer,
En droppelt in het slijk, 's is slimmer als verlooren,
g'En sijt niet die ghy waart, maar minder als te vooren,
g'En sijt niet die ghy waart eer u de zege quam,
Maar minder als te voor', om dat m'u die benam,
Doch voelt het alder-best hoe dat u is te moede,
Die 't quade wel behoort te kennen uyt het goede,
Hieromme beeld' my in, en komt my klaarlijk voor,
Als of ik dese Klacht uyt dijne lippen hoor.

KLACHTE

Des

CARDINAALS.

HOe heeft een donder-buy ontpruykt dees blonde hairen,
Die van Fernand' en Phlip' bekranst met Lauwer waren,
Gezegent en geacht van Roomens beste ziel,
Het hart van Oostenrijk, en 't leven van Madriel,
Des Keysers rechter handt, de voeten van Hispangien,
Commeet des Duytschen Creyts; een blixem voor Orangien,
De Bloem des Ridderschaps: de Vorsten, Stenden, Ste'en,
Verhieven (elk om strijdt) ten Hemel mijn Tropheen;
Dies worde ik aangebe'en van hoogh-beroemde Groten,
Als of dit moedigh hert was van metaal gegoten,
'k Was meerder als een mars, vermetel, stout en prats,
Omhelst van 't grootste luk op 't hooghste rond des rats,
Op 't hooghste van de trap der wijt-beruchter Helden,
Die oyt met 't roode vocht ontcierden 't groen der velden.
Ik was de rechte hoop van Hollants ondergang.
Ik was des Ketters-Roede, en der Rebellen dwang.

'k Meende' alles door mijn komst' sou werden op ghesloten,
De sloten van de Ste'en, de grendels van de Sloten:
En uyt te roeyen soo de wortels van dit cruyt,
't Gunt my (helaas!) nu sweert ten neus en ooren uyt.
O Schans! die mijn Trophee tot aan de wolken stelden.
O Schans! die mynen roem we'er tot den afgrondt velden,
O Schans! o Schenkeschans! vervloekt zy uyr en tijdt,
Doe ik u eerlyk won, en eerloos raekte quijt.
'k En heb geen beter troost, als my te evenaren
By noch ontelbaar meer, die sulcx zyn weder-varen;
En hopen dat de tijdt sal slyten dit verdriet,
En dencken, als voor heen, 'k en ben 't alleennigh, niet.

WAar is de Slaap-bol nu, den Rase-bols bekyver,
Dat nameloos ghediert, die soet vergalde schryver,
Hy moet weer voor den dach, het Varken moet uyt 't schot,
En snoepen 't versche Ey uyt kacke-stoeltjes pot.
'tIs nu de rechte tijdt, de boomen zijn aen 't bloeyen:
O vrienden, die hem kent, wilt doch zijn ooren snoeyen,
En krammen hem de neus, en korten hem de start,
Op dat hy onsen hof niet wederom verwart.
Ik vrees dit abel dier sal alle drek begapen,
En knorren als hy plagh, en dan weer leggen slapen,
En schuylen als een Uyl, en droomen een ghedicht,
Dat, beter als dit Beest, darf komen in het licht.
Nu leydt hy vast en peyst, om syns ghelijck te troosten
En wenscht de Schans en 't volck op 't uytterste van Oosten:
Dan 't gene dat hy wenscht, en wenschtmen hem niet weer,
Maar vry wat verder, dat 's by onsen lieven Heer.
Vaar wel dan Midas-bol, vaar wel *Seinjoor podrido*,
Vaar wel ghy Circes boel, *ô porco bien vestido*.
Doch moet (al eer ik van U. E S[t]. oorlof neem)
Vernieuwen wederom ons voor-seg', d' oude teem,
Die g'in den Slaap-bol wist verkeerd lyk uyt te leggen,
Ist anders als men sey? dit was, en blijft ons seggen:

Insicht.

WAt is des Vyants winst en kans?
Een houdeloose Schenke-Schans:
Een Vlot, daar op een aarden-Wal,
Een dat, een wat, een niet-met al,
Een luk, van korte vreughd en moet,
Een winnigh die hem schade doet.

Dies alsmen 't wel te recht besiet,
Soo ist een op-gepronkte niet,
Ja, min als niet, want 't gunt hy heeft
Hem meerder ramp als voor-deel geeft.
Seydt yemandt dattet ons ook smert,
De pijn en gaat ons niet aan 't hert,

Seydt yemandt dat het ons ook smert,
Men antwoordt, neen: maar 't klemt het hert,
En 't knaaght de ziel van Neske-bol,
Die nu de Gal braakt in sijn hol:
Daar zit den Bunzing neer-gehukt,
Als of hy Almanacken drukt,
O Hoe sweet de knecht.

Stuer Recht.

Op't

MISTIGHE WEDER

in Duyns

Den 21. Octobris 1639.

INdien de Penne cost Kartouwe schooten geven,
En dat een yeder Rijm gaf donderend' gerucht,

Soo moght de Poëzy af-schilderen na 't leeven,
't Verdelgh der Spaansche Vloot, en eer-vergeten vlucht.

't MISTEN NIET.

MEn seyt, het Misten doe de Vlooten sich ghenaakten:
Hoe can dat mogelijk of waarlijk syn geschiet,
Want onsen Admiraal die treften dat het kraakten,
Met heele laagen Schuts, doe Mistent ummer niet.

't Scheen of den Afgrondt barste en baarde Solfer bergen,
En dat den Helschen Draak syn Mynnen springen liet.
Het gunt den Spangiaart deed' de hayren staan te bergen,
En sengen vanden Cop, doe Mistent ummer niet.

t Vertoonden int gesicht of Zee en Baaren branden,
En streden mette Rook door 't vreesselijk geschiet.
Daar was den Ionghsten dagh alsoo het scheen voor-handen,
Gelijk 't voor vele was, doe Mistent ummer niet.

Nooyt treffen diergelijk, 't goldt nooyt soo lijf om leven,
Nooyt Spek in sulken anghst, in jammer en verdriet,
Nooyt ginght soo Boegh an Boegh noch Steven tegen Steven,
En Zy op Zy, als doe, doe Mistent ummer niet.

Het puyk der Galioens en 't meest der Spaansche Schepen,
Die Boogh den vromen TROMP met cracht tot syn gebiet,
Soo datse na 't gebruyk haar Vlaggen mosten slepen,
Een teken als gevaan, doe Mistent ummer niet.

TEGEN-BERICHT.

OQUENDO, (Wien 't gemoedt uyt-beelde door het zuchten)
Die was den lammen Dans van Spangiolette zat,
Dies sloop hy vanden Rey, der welker hy ontvluchten,
En is ons soo ontsnapt, doe Mistent nummer wat.

Hoe dat den Spaanschen Haas den Loper word' ontfangen,
Gewelkomt en onthaalt, dat werdt hier wel gegist,
Hoe word' ANTONIO met groente wel behangen,
Doch veel menen neen, om dattet heeft gemist.

Lover

Lover

Aenden volmaakten Lauwer-Crans

Vanden Ed. L. Admiraal

MARTEN HARPERSSEN TROMP.

O Lichten onser Eeuw! wanneer ghy hebt bevlochten,
Bepeirelt en geciert het hooft des waarden Mans,
Die op syn Gideon den Spangiaart heeft bevochten,
Gejaaght en angerandt met ongesiene Cans.

Soo wilt alsdan van my dit Loverken ontfangen,
En hechtent hier of daar an TROMPS verheven Crans;
't Is my genoegh indient maar onder an mach hangen,
't Sal flik'ren min of meer by klare Sonne-glans.

LETTER VERSET

Op den Naam vanden Ed. Zee-Heldt.

MARTEN HARPERSSEN TROMP.

MARTHEN ERNST OPPER MARS.

Stuer Recht.

---

t'Saamen-ſpraak

Tuſſchen

EMANUEL CARBONERO

Spaenſch Capiteyn,

ENDE

FRANCO VREDEMAN.

Een gevangen Nederlander.

Emanuel Y*O ſoi Capitanio Matta Moris*
Vredeman (Stil Mannen Broeders dit's de tweede Ridder Sint Joris,)
Ema: *Que Hago tremblar los Montos con el punto d'eſſe pie*
Vred: Sus vrinden ſus , of 't mes raakt uytte Schie ,
Ema: *Yo Naſio Caſtillano terror d'el Mundo*
Innemigo de los Flammicos. *Vred*: 't leſte woort dats een rond' o,
Ema: *Y Principe Superror de los Mattadoris ,*
Vred: Een quaat Steker onder de Ganſen, als Lamme Floris,
Ema: *Hermoſo Como un Angel.* *Vred*: niet lelijk van acht'ren ſchoon van muyl,
Appel-rondt als een Wint-hondt, van neus en ooren als een uyl,
Ema: *Servidor de las Damas,* *Vred:* Ja Haerlemmer-dijkx Joffers,
Tot die ſchorfde Duyf jes paſſen pockige Doffers,
Hy ſtrijkt ſijn knevels op, nu moeter een gril los,
Ema: *Yo Come tambien piſcadillos de dos Manillos,*
Moy bien Colorados de tres Colores, Blancos Negros,
Amarillo que Cantan todo la Noche, Botto a dios,
Vred: Wat gaat de man een goet of, hoe handelt hy in 't Gros,
Ema: *Vale mi dios, yo* Make datte verfere bin de volke,

Quando

Quando yo devayna mi espada, ſe canſe niette ſeg,
Vred: Heer wil ikje vertolke?
Hy wil ſegghe, flok Kikvors houtje bek,
Of ik ſalje lubbe *Ema: que diſe*, *Vred:* 'k ſeg je bent een man als Spek,
Vos ameſte Sta Hidalgo y Cavallero valiento,
Op de Meulnnaars vloon *Ema: yo* de Broere bin van *Capitanio Spavento*,
Parento d'el Rey, *Vred:* Ja hy is na bloet vande Keunnink van Spanje,
Een Lit varder als ik ende Prins van Oranje,
Tuſſchen hem en Meeſter Kanjaart is gantſch geen keur,
Waer hy hier, ſoo waarder pas ſtront by zyn Breur,
Ema: *Villaco*, watte ſtronte, *Vred: los innemigos* moſten ſtrompelen.
En voor jou vallen, 'k moet wat meer binnens Mondts mompelen,
De Gek heeft in Brabandt gedient, ha ha, ſie dats een trat,
Wachtje Braat-vis, wegh Oly-koek wijk voor Jan gat,
De werrelt is te nauw, *Ema: o Diablo quando yo* trecke my-rapiere,
De fyande ſe loop wegh als de Haas, *Vred:* o ja tiereliere,
Hoe liepenſe met dozynne inde ployen van zyn Broek,
'k Meen piootjes, op 't hooſe-luyſen is de Man heel kloek,
Hy ſoektſe de Naeden langes, hy weetſe te bedotten,
Ema: Voor my alleen winne de ſlagh, *Vred:* vande doo rotten,
Ema: *Don Piedro* ſondre my hebſe verlieſe, *Vred:* dat heb ik gehoort,
Want hy verſtonk zyn vyandt ſe moſten wel voort,
Hy ſcheet in ſyn Broek van angſt door beven en zuchten,
De lucht quam voor-windt in haar Neus, wie ſou dan niet vluchten,
Ema: Julio Cæſar, Alexandro, Scipio, ſe acſe niette by myn,
Hector Achilles, al *Nada*. *Vred:* Heer jij vergeet Orſon en Valentyn,
En de vier Heems kindren de Ridder met de Swaanen,
Roeland' Maelegijs, Amadis en Palmerin, dat waaren Haanen,
Meliades Godefroy, wat dunkje van die Maats,
Ema: Al niette niette, *Vred:* Ja wel kind'ren maak plaats,
Of jij werdt gekappoent, 't is al te vreeſſ'lijk,
Ema: *Yo* klooffe de koppe, ſã boof tot de kak-poorte, *Vred:* dats ongeneeſſ'lyk
Ema: My ferlieſe de Paard' de jong maak ander, *Vred:* die jonge was ſterk,
Een Paardt te maken, dats by-gommers meer als mans werk
Ema: Foor my doodt ſlage elve hondre, *Vred:* daar doe'ker een voor de waart deur,

Of

Of meent myn Heer Hoendre? daar ben ik ook onvervaart veur,
Ema: Niette de Hoene *Soldados, yo* winne de Croone,
Vred: Ia Soldaten alsser inde out Wijfs Pelssen woone,
Con licentio Seignor, met oorlof. I'k wed dat myn Heer,
Dan wel heeft over-gegaart een was-cuyp vol mensche smeer,
Voor-seker hebje daar een mooy dof jen uyt-gestreken,
Daar soume wel me stoffeeren al d'Amsterdamsche Apteken,
Ema: *Cailla la Boca de los vanas palabras* niette wil verstaan,
Vred: Dat's soo veel geseyt, kip, jor tong of men salder op-slaan,
Ema: *Vay Comigo de tras*, gaan acker my kak-porte,
Vred: Wel Heer maar ik bedingh dan niet te forte,
Hy houdt de Neus toe, gaande achter syn Heer. Want hy is niet heel Poort-vast, 't schijnt datter geen beslot is,
Schoon of hy vijst of niet, staagh stinkt hy of hy verrot is,
O doodt! foey wat stank, *Ema: yo soi dorado de gratias*
Vred: Iy meught de drom, de keirel verkoopt niet als Portugaals vlas,
Wat stinker is dat, *Ema: yo* wilse ga by de schoon frouwe,
Vred: Hebje geen beter munt soo meughje de Beurs wel toe houwe,
Ema: *Mochacho: Vred: Seignor, Ema:* wacke hiere wat,
Vred: *Si Seignor*, daar gaat den halven Moor dat stuckendt vuylisvat,
Gaat heen, de goe Sint Iob verleenje syn sweeren,
Anda porco vestido daar gaat een varken met kleeren,
'k Moet nu huyle mette honden daar ik by ben,
Maar fluyte gae ik soo 'k my verbet'ren ken,
Neen my lust niet meer de reuk van sulken geparfumeerden vlas suyvel,
Te dienen sulken pockigen mockigen rauwigen krauwigen ende Luysigen pluysigen Gras-Duyvel,
O neen, liever Huys-mossen te schieten met hulp vande Boer,
Soo moetense varen die na 't Kalfs vel luystren en niet na Vaar of Moer,
'k Heb myn verdiende loon: sal ik weer uyt dit Landt raaken,
Soo moet ik platte, en vande noot een deughdt maaken,
Hoe sweeftmen inde werrelt, d'een tot winst en d'ander tot verlies,
Ik ben een gebooren Hollander al schyn ik een Portugies,
Uyt Nederlandt in Portugaal verdoolt sijnde gecomen,
Soo heeft *Don Laurencio* my in sijn dienst voor knecht genomen,
En worde soo mede gevangen inden bloedigen strijt,
Van desen wint-buyl, die 'k nu dienen moet voor dese tijt,

k Wed

'k Wed Krijgh gh'en krijghtme niet meer dat heb ik gefwooren,
De Krijgh dat fenynige dier is inde Hel gebooren,
'k Schrik deur d'over-geven boosheydt die daar deur gefchiet,
Moorden roven branden en is noch 't flimfte niet,
'k Schaame te noemen de lelijkheydt, 't is een af-grijfen,
En noch fijnder genaamde Chriftenen die den Oorlogh prijfen.

De Krijgh dat fchrick'lijk beeft is inde Hel ghejonkt,
In Peft en vuyr gedoopt, van Venus op-ghepronkt.

DE Vader tegen 't Kindt de Neven tegen Neven,
Die brengen onverhaat malcanderen om 't leven,
Waarom? om 't lieve geldt, 't gunt weynnigh is en fchaars,
Syn dit niet wel te recht ghehuerde Moordenaars?
Soo (om een Beufelingh of heel gheringe faeken,
Gelijk het vaak gebeurt) de groote' in twift gheraken,
De fteurenis daar van of 't vuir van defe twift,
Werdt felden deur haar felfs! met Wapenen geflift,
Flok roertme 't Kallefs-vel om deefe of die te dienen,
Daar leydt dan Spoel en Scheir het Wilt raakt inde bienen,
Op luye deuge-niet, de Pluym verciert de Man,
Daar bindt de Rib op 't lijf, wat lepel lecken kan,
Daar fietmen 't Galgen-aas, en 't fchuymfel vande Steeden,
Met Degens op het lijf haar Schelmery bekleeden,
(Ja, is dat Ifralitfch? 't mach wefen dat ik fwijgh,
Dat meer is, 't werdt genoemt een Chriftelijken Krijgh,
Het is belachelijk, doch meerder te betrueren,
Dat hoogh geleerde lien dit noch voor Godd'lijk keuren,
Wat finneloofer breyn dat fulkes prijfen can,
De Beeften leeren ons het tegen-deel daar van)
Na datmen heeft geblaakt gebrandt gefchat gefchooren,
Verdorven Landt en Luy ('t onmenfchelijk om hooren,)
En duyfenden verwurght te zaeke maar van twe,
Soo handelt men op 't left eens wederom van vre,
Te laat betreftmen die, te laat werdt die beflooten,
Waarom niet van te voor eer foo veel bloets vergooten,

Eer ſoo veel geldts verſpilt eer ſoo veel ſchoon gewas;
Eer 't ſchoonſte van het Rijk te ſaam bedorven was?
Godt heeft de te'ere Menſch het eelſte dier der dieren,
Verheven boven al van weſen en manieren,
Van kloekheyt en verſtandt van ſchoonheyt en gelaat,
Dat ſijnnen Schepper lijkt, maar lichtelijk verlaat.
Hy gaf dit aardigh dier een lachen ende ſchreyen,
't Omhelſen ende kus en traanen om te vleyen,
Een ſteyle rechte gangh een lieffelijke ſtem,
En boven al de ſpraak, wat dier heeft neffens hem,
Van deſe gaven yets, of ſulke pronk van zeden?
Maar (laas) geen dier als dit is ſoo vervreemt van reden:
Het ſprakeloos gediert oft vee van eender aardt,
Weyt veyligh by malkaar en vredelijk vergaart,
En comt het by geval dat ſom an 't vechten raaken,
De nijt en kleeft niet an, haar twiſt en vrede maaken,
Die duert een kleyne tijt, ja vaak geen halve ſtondt
Of alles is beſlecht en op ſyn oude grondt,
De Beeſten meerendeels ſijn weerbaar van natuiren,
Met Wapenen voorſien door 't Goddelijk beſtueren,
Den Elant, Stier, en Bok, de Ram, de Buffel, 't Hart,
Deeſ' ſyn tot kort bewijs met hoorenen gehart,
Den Tyger, Leeuw en Beir en Luypaerts ſyn geſchapen,
Met klaauwen, 't wilde Swijn met houwers tot ſyn Wapen,
Den Elephant vertrouwt ſijn tanden ende ſnuyt,
De Schildt-pad, Cocodril ſijn ſteek-vry op de huyt,
Siet Adder, Slangh en Spin hoe dat ſy haar verweeren,
En weten met fenijn haar vyandt af te keeren,
Ja Voghel ende Vis van veelderleye ſchijn,
Met yets tot tegen-ſtandt by na gebooren ſyn:
Alleen de ted're Menſch en is dit niet ghegeven,
Waarom? om dat hy ſouw vreedſaamelijke leven,
Geen Wapen is hem nut de tongh en 't klock verſtandt,
Syn machtigh dat geen nyt en neeme d'overhandt,
Genomen hy en koſt door re'en geen toorne boeten,
Hy ſtry dan (tot vernoegh) met handen ende voeten,

Soo

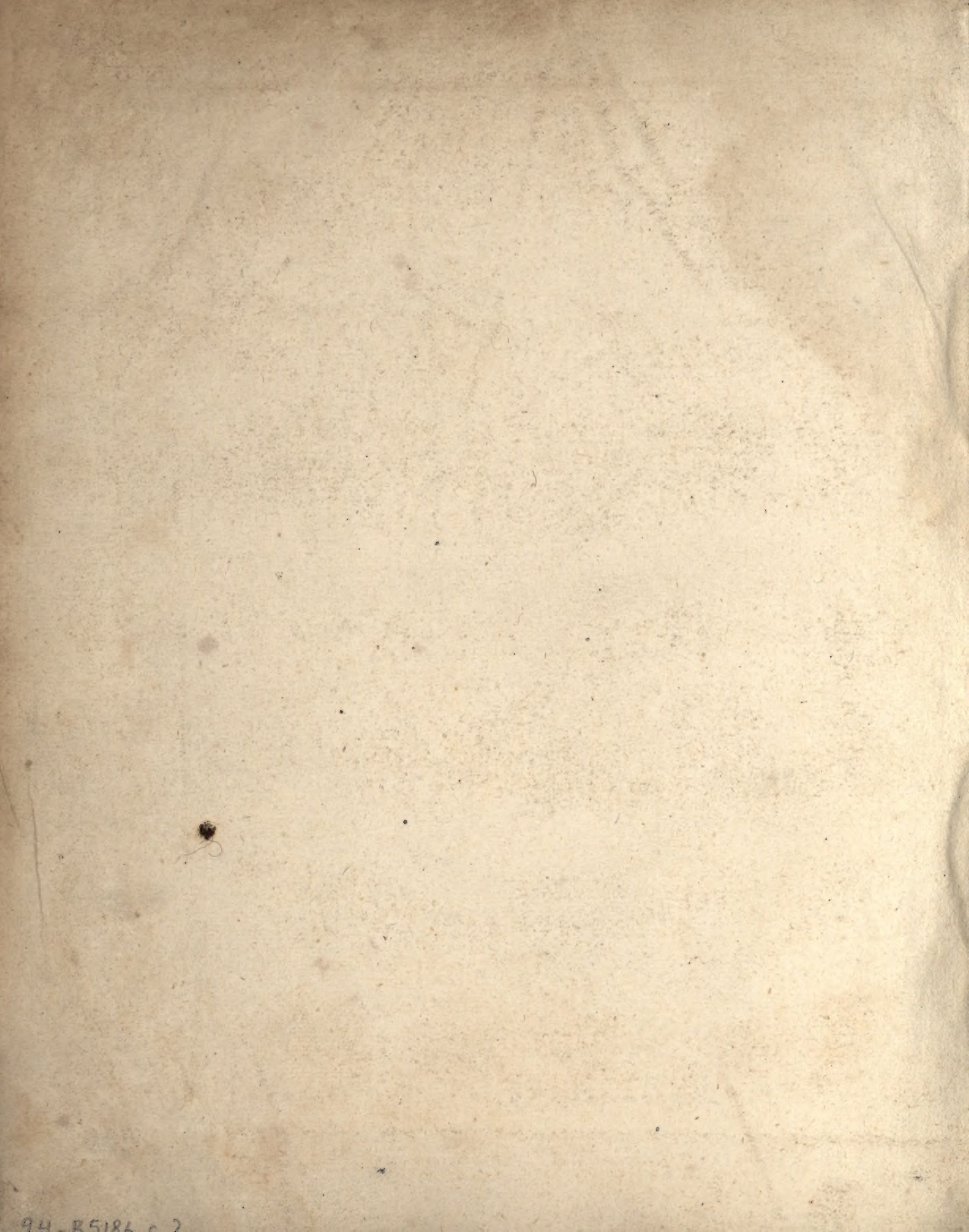
Soo lange tot hy ſweet (hoe wel, niet wel gedaen,)
En drinkent weder of, dat laat ik heene gaan,
Maar neen, noch handt noch voet vermach ſijn leet te wreken,
Men neemt een ſtok te hulp of yets om me te ſteken,
't Zy Degen, Dag of Pook of Meſſen of Rapier,
Ja 't is ſoo veer (helaas) men vecht met 't Helſche vier,
Men bootſt de donder na, door Buſſen en Cartouwen;
(O wrake meer als wreet 't geldt Kinderen en Vrouwen,)
O Menſch! geen dier als ghy en leeft ſoo onbedaardt,
Dat ſoo Tirannighlijk verdoet ſyn eygen aardt,
't En is niet weers ghenoegh ſtaal ſtocken ofte ſteenen,
Men moet noch vanden Droes de wapenen ontleenen,
De Duyvel von de vondt van 't Godd'loos Buſſen-cruyt,
Die dit ten Hemel prijſt, valt licht de Hel tot buyt,
Nu, nu genoegh daar van, waar toe het hooft te breken,
Van 't gunt onmog'lijk is de werreldt af te preken:

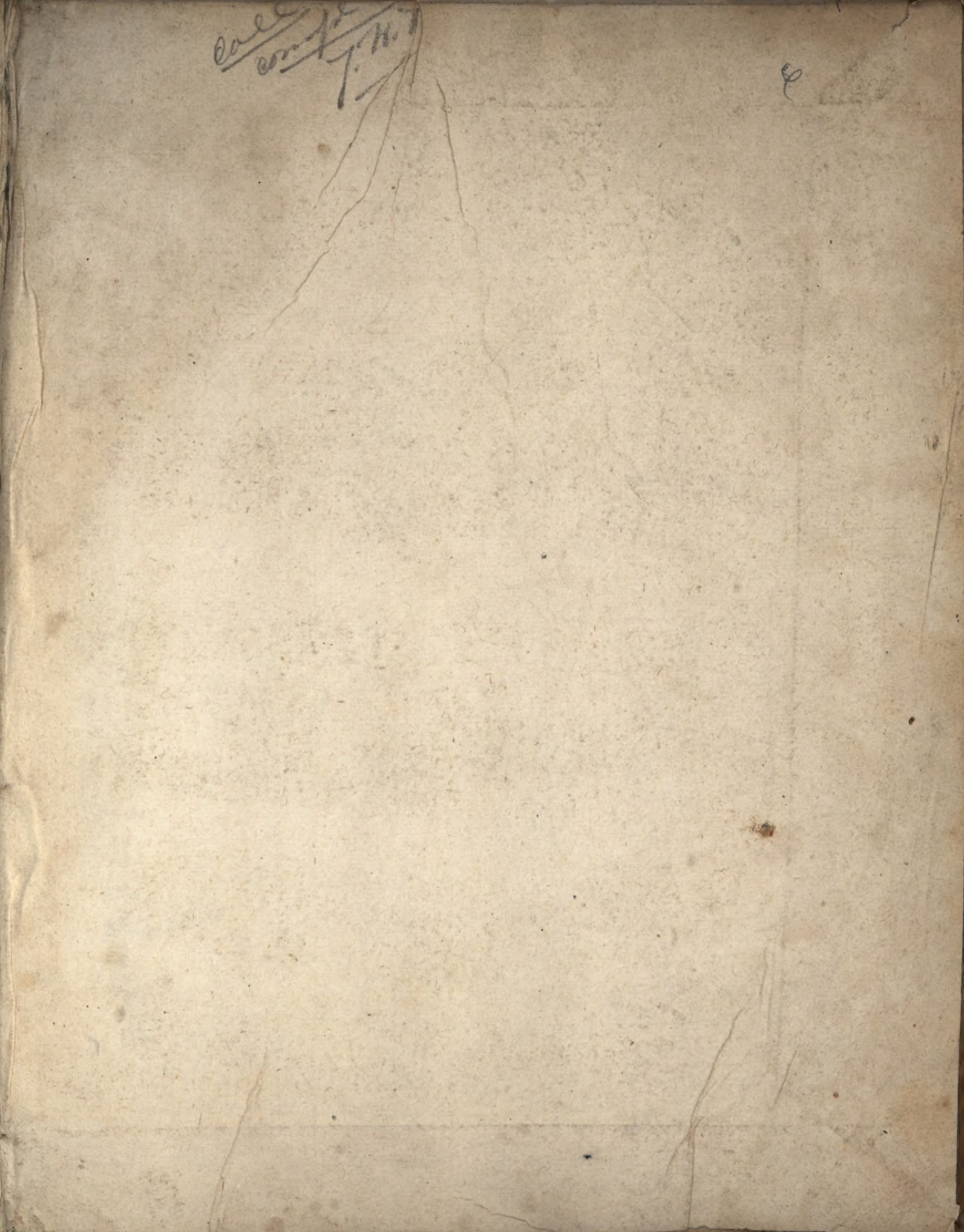
WAar of den Bunſingh blijft, waar mach hy ſyn belandt?
Hy is miſſchien beſet, of 't ſchabbetje te pandt,
Ik vreeſ' dit ſchoone Beeldt dat ſalmen noch ontſchaken,
En druckent in het Was om Apen na te maaken,
Wat dienter beſt gedaan, wat raadt? geluk daar toe,
Goe reyſ' daar me, ik heb de Paſpoort in mijn ſchoe.

Stuer Recht.

FINIS.

J. v. d. Veen

Zinnebeelden

of

Adams Appel

1642